

Diasporalarımızın fəaliyyəti

2005-ci il

- **Həbibəli, Vəli.** Azərbaycan diasporu müasir mərhələdə // Respublika.- 2005.- 31 dekabr 2004-cü il - 4 yanvar 2005-ci il.
- **İbrahimov, Nazim.** Ümummilli liderimiz Azərbaycan diasporunun vahid təşkilatda birləşdirilməsini dövlətin prioritet vəzifələrindən biri kimi qiymətləndirirdi // Azərbaycan.- 2005-ci il.- 4 yanvar.
- **Vəfa, Zeynal.** “Sankt–Peterburqdakı Azərbaycan diasporu başqalarına nümunə ola bilər” // Azərbaycan.- 2005.- 5 yanvar.
- **İlhamqızı, Sevdə.** "Avropadakı Azərbaycan diaspor təşkilatları getdikcə güclənir" // 525-ci qəzet.- 2005.- 6 yanvar.
- **Aslan, Qədir.** Qazaxıstandakı diasporumuz // Respublika.- 2005.- 13 yanvar.
- **Telmanoğlu, İ., Soltan, S.** «Diasporumuz hələ zəifdir» “GünAz” TV Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılmasında yardımçı olacaq // Ayna.- 2005.- 17 fevral.
- **Bağirov, Namiq .** Diaspor təşkilatları vahid ideya ətrafında birləşməlidir // İki sahil.- 2005.- 24 fevral.
- **Aslan, Qədir.** İtaliyada Azərbaycan diasporu // Respublika.- 2005.- 24 fevral.
- **Əlioğlu, M.** Diasporda iqtidar-müxalifət bölgüsü olmamalıdır // Paritet.- 2005.- 24-25 fevral.
- **Bayramlı, N.** Amsterdamda Azərbaycan diasporunun konfransı keçirilib // Yeni Azərbaycan.- 2005.- 24 fevral.
- **Cəlilqızı, Yeganə.** Azərbaycan diasporunun vahid ideya ətrafında birliyi // İki sahil.- 2005.- 8 aprel.
- **Quliyev, İlham.** Diaspor ilə işdə ən böyük problem xaricdəki təşkilatların siyasiləşməsidir // Kaspi.- 2005.- 21 aprel.
- **Ramiz.** Gücümüz var, qalır birləşdirmək // Mərkəz.- 2005.- 29 aprel.
- **Nərimanqızı, Nazilə.** Diasporumuzun yaradıcısı // İki sahil.- 2005.- 9-10 may.
- **Aslan, Qədir.** Ulyanovskdakı diasporumuz // Respublika.- 2005.- 18 may.
- **Əhmədova, A** Azərbaycanlıların birləşməsi üçün strategiya müəyyənləşməlidir // Ayna.- 2005.- 31 may
- **Raufoğlu, Ələkbər.** "Diasporumuz yüksəliş mərhələsinə qədəm qoyub" // Ekspres.- 2005.- 1 iyun.
- **Prezident İlham Əliyev Sankt-Peterburqdakı Azərbaycan diasporunun nümayəndələri ilə görüşmüşdür** // AzərTAc.- 2005.– 14 iyul.
- **Sankt-Peterburqdakı Azərbaycan diasporunun nümayəndələri ilə görüş** // AzərTAc.- 2005.- 14 iyul.
- **Kəngərli, Qulu.** Ombudsman diasporumuzun üzvləri ilə görüşmüşdür // Xalq qəzeti.- 2005.- 30 iyun.

- **Sultanova, Ağanisə.** Azərbaycan diasporu təşkilatlanma mərhələsini yaşayır // Yeni Azərbaycan.- 2005.- 6 iyul.
- **Musaoglu, Ceyhun.** "Xaricdəki azərbaycanlıların təşkilatlanmaqla bağlı ciddi problemləri var" // 525-ci qəzet.- 2005-ci il.- 15 iyul.
- **Hacıyev, Vaqif.** Azərbaycan diasporunun təşkilatçısı // Paritet.- 2005.- 21-22 iyul.
- **Kərimli, Fərrux.** Xaricdə təhsil alan Azərbaycan gəncləri təşkilatlanır // Yeni Azərbaycan.- 2005.- 9 avqust.
- **Gürcüstan hakimiyyəti azərbaycanlıların problemlərinin kompleks həllinə nail olmalıdır** // Yeni Azərbaycan.- 2005.- 30 avqust.
- **Hüseynli, İ.** Azərbaycan diasporu mütəşəkkil qüvvəyə çevrilir // Azərbaycan.- 2005.- 1 sentyabr.
- **Nazim İbrahimov Gürcüstanda yaşayan azərbaycanlıların problemlərinə həsr olunmuş mətbuat konfransı keçirib** // APA.- 2005.- 1 sentyabr.
- **Aslan, Qədir.** Milli diasporumuz formalaşır // Respublika.- 2005-ci il.- 2 sentyabr.
- **Diaspor böyük qüvvədir və bundan Azərbaycan dövlətinin möhkəmlənməsi naminə istifadə olunmalıdır** // Xalq qəzeti.- 2005.- 4 sentyabr.
- **Hacızadə, Asya.** Azərbaycan diasporu xaricdə yaşayan həmvətənlərə qayğıını yüksək qiymətləndirir // Respublika.- 2005.- 9 sentyabr.
- **Sevinc.** Diaspor təşkilatlarımız // Azad Azərbaycan.- 2005-ci il.- 9 sentyabr.
- **Nazim İbrahimovun rəhbərliyi ilə Gürcüstana ezam olunan nümayəndə heyəti ilk görüşünü keçirib** // APA.- 2005.- 27 sentyabr.
- **Azərbaycan hökuməti Gürcüstandakı soydaşlarımızın problemlərinə ciddi diqqət və qayğı göstərir** // AzərTAc.- 2005.- 4 oktyabr.
- **Diasporumuz böyük bir güc mərkəzinə çevriləcək** // İki sahil.- 2005.- 17 noyabr.
- **Güliyev, Elton.** "Azərbaycan diasporu: dünyaya açılan pəncərə" // İki sahil.- 2005.- 17 noyabr.
- **Raufoglu, Ələkbər.** Diasporumuzun konsepsiyası yoxdur // Ekspress.- 2005-ci il.- 17-18 noyabr.
- **Əliyev, Rauf .** Sankt-Peterburqdakı Azərbaycan diasporu fəaliyyətini genişləndirir // Xalq qəzeti. 2005.- 24 noyabr.
- **Almaniyada "Azərbaycan evi" fəaliyyətə başlayacaqdır** // AzərTAc.- 2005.- 30 noyabr.
- **Həmvətənimiz Moskva Şəhər Dumasına deputatlığa namizəddir** // AzərTAc.- 2005.- 30 noyabr.
- **Aslan, Qədir.** Heydər Əliyev və Azərbaycan diasporu // Respublika.- 2005.- 16 dekabr.
- **Əsədova, Zərifə.** Rusiyadakı gənclərimiz // Respublika.- 2005.- 16 dekabr.
- **Vüsal.** Konqresin geniş iclası keçirilib // Üç nöqtə.- 2005.- 17 dekabr.

- **Ukraynadakı həmvətənimiz deputat mandatı uğrunda mübarizəyə hazırlaşır** // AzərTAc.- 2005.- 20 dekabr.
- **Humay.** «DAK terrora qarşı» // Xalq cəbhəsi.- 2005.- 21 dekabr.
- **Quliyeva, Kəmalə.** "DAK-ın alternativi yoxdur" // Şərq.- 2005.- 21 dekabr.
- **Əliyeva, Yeganə.** Diasporamız inkişaf mərhələsində // İki sahil.- 2005.- 23 dekabr.

Azərbaycan diasporu müasir mərhələdə

Vəli Həbiboglu,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasının professoru,
fəlsəfə elmləri doktoru.

Müasir mərhələdə Azərbaycan diasporunun görkəmli nümayəndələri xalqımızın ümummilli lideri cənab Heydər Əliyevin onlara göstərdiyi böyük Dövlət qayğısından ehtiramla danışırlar. Dünyanın müxtəlif Dövlətlərinə səpələnmiş həmvətənlərimizin bir diaspor kimi formalaşması, təşkilatlanması və Vətənimizin inkişafı naminə yaşadıkları ölkələrdə doğma xalqımızın, Dövlətimizin milli maraqlarının müdafiəsi sahəsində məqsədyönlü şəkildə öz fəaliyyətlərini qurması məhz bu böyük Öndərin adı ilə bağlıdır.

Heydər Əliyevin həm zəngin ideya irsi və təcrübəsi, həm də diaspor nümayəndələri ilə apardığı söhbətlər, verdiyi tövsiyələr XXI əsrdə Azərbaycan diasporunun inkişaf edərək təşkilatlanmasında çox böyük rol oynamışdır.

Ümummilli liderimizin siyasi xəttini uğurla davam etdirən və onun ideyalarını qətiyyətlə həyata keçirən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin bu sahədəki fəaliyyəti diasporumuzun gələcək inkişafına, təşkilatlanma mexanizminin təkmilləşməsinə böyük ümid yaradır.

Bu gün dünyada 65 milyondan çox azərbaycanlı yaşayır. Onların əksəriyyəti Vətənlə nəfəs alır, onun qaygıları ilə yaşayır. Qürbətdə ömür sürmək çox çətinidir. Vaxtilə müxtəlif səbəblər üzündən qürbət ellərdə yaşayıb sərhədlər, tikanlı məftillər arxasından doğma Vətəni seyr edənlərin, əzizlərini görmək istəyən soydaşlarımızın böyük əksəriyyəti intizar içində qalaraq dünyalarını dəyişdilər. Amma övladlarının nə vaxtsa Vətənə qovuşacaqları ümidi onları tərk etmədi. Heydər Əliyevin qürbət ellərdə yaşayan həmvətənlərimizlə keçirdiyi görüşlərdə biz dəfələrlə bunun şahidi olmuşuq. Bu gün cənab İlham Əliyevin rəsmi və işgüzar səfərləri zamanı atasının bu müdrik siyasətini davam etdirməsini, xaricdə yaşayan həmvətənlərimizlə görüşüb söhbət etməsini, qaygılarına həssaslıqla yanaşmasını gördükdə bir vətəndaş kimi çox sevinirik. Onun bu fəaliyyəti respublikamızda mövcud problemlərin yaxın gələcəkdə uğurla həll olunmasına inam hissini artırır.

İlham Əliyev 2003-cü ildə prezident seçildikdən sonra həyatının ən ağır günlərində - xalqımızın ümummilli lideri, dünya azərbaycanlılarının ulu öndəri Heydər Əliyevin vəfatı ilə bağlı, ağır kədər içində olmağına baxmayaraq, Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü münasibətilə xaricdə yaşayan həmvətənlərimizə öz salamını çatdırmış, xeyir-duasını, arzularını bildirmişdir. O, həmin müraciətdə bu bayramı belə qiymətləndirmişdir: "Azərbaycan xalqının müstəqillik əldə etdiyi vaxtdan 31 dekabr bütün dünyada yaşayan soydaşlarımız tərəfindən hər il qeyd edilən Ümummilli bayramdır. Onun əsas qayəsini Azərbaycan Dövlətçiliyi, xalqımızın milli - mənəvi dəyərlərinə hörmət, Azərbaycan xalqına mənsubluq, Vətənə bağlılıq hissi və ideyaları təşkil edir".

Azərbaycan Prezidenti seçildikdən sonra İlham Əliyev dünya azərbaycanlılarına ilk müraciətində bu bayramın məhz Heydər Əliyev tərəfindən xalqımıza bəxş edildiyini bir daha xatırlatmışdır. O, Naxçıvan Muxtar

Respublikası Ali Məclisinin sədri olarkən 31 dekabrı ilk dəfə olaraq Dünya Azərbaycanlılarının həmrəylik və milli birlik bayramı elan etmiş, sonra isə bu tarixi bütün Azərbaycan xalqının, dünya azərbaycanlılarının milli bayramına çevirmişdir.

Heydər Əliyevin Azərbaycan diasporu sahəsindəki xidmətlərindən söz açan Dövlətimizin başçısı həmin müraciətdə demişdir: "Keçən dövrdə Heydər Əliyev bütün dünyada azərbaycanlıların milli birlik və həmrəylik hisslərinin güclənməsi, onların Ümummilli ideyalar, Azərbaycan Dövlətçiliyi ətrafında sıx birləşməsi üçün ardıcıl və məqsədyönlü fəaliyyət göstərmişdir. Xarici ölkələrə səfərləri zamanı Azərbaycan diasporunun nümayəndələri ilə görüşlərin 2001-ci ilin noyabrında Bakıda yüksək səviyyədə Dünya Azərbaycanlılarının I qurultayını keçirməsi və sonrakı məqsədyönlü siyasəti dünya azərbaycanlılarının milli mənlük şüurunun güclənməsinə, müxtəlif ölkələrdə Azərbaycan icmalarının mütəşəkkilliyinin artmasına, onların tarixi vətənlə əlaqələrinin möhkəmlənməsinə güclü təkan vermişdir".

Azərbaycan diasporu qarşısında mühüm vəzifələr qoyan İlham Əliyev hər bir soydaşımıza Heydər Əliyevin ideyalarından bəhrələnməyi tövsiyə edir. Bu ideyalar həmişəyaşardır, ölməzdir və başqa sahələrdə olduğu kimi, Azərbaycan diasporunun inkişafı yolunda mayak rolunu oynayır, xaricdə yaşayan həmvətənlərimizi Azərbaycan ətrafında sıx birləşdirir. Azərbaycan Respublikasının diaspor sahəsində həyata keçirdiyi siyasət məhz milli həmrəylik və milli birlik ideyaları üzərində inkişaf edəcəkdir. Çünki bu siyasət bütün dünya azərbaycanlıları tərəfindən qəbul edilir.

İlham Əliyev həm ölkəmizdə, həm də dünya azərbaycanlıları arasında azərbaycançılıq ideyasını bundan sonra da uğurla davam etdirməyin tərəfdarıdır. O, dilimizin, mədəniyyətimizin, mütərəqqi adət-ənənələrimizin, yaşadılması və inkişaf etdirilməsi yolunu məhz bu mühüm ideyanı yaymaqda, insanların gündəlik həyatında azərbaycançılığı tətbiq etməkdə görür. Buna görə də, azərbaycançılıq ideyasına birləşdirici dəyər kimi yanaşır və göstərir ki, xalqımızın milli sərəvətinə çevrilmiş bu dəyər bütün dünyada yaşayan həmvətənlərimiz arasında geniş yayılmalıdır. İlham Əliyev bu haqda demişdir: "Düşünürəm ki, bütlün dünyada yaşayan soydaşlarımızın mədəni-mənəvi birliyinin mühüm şərti olaraq bu ideya bu gün də, gələcəkdə də bizim siyasətimizin əsasını təşkil edəcəkdir".

Vaxtilə Heydər Əliyev də diasporla bağlı fəaliyyətində bu məsələyə xüsusi diqqət yetirirdi. Dövlət quruculuğunun mühüm sahəsi hesab olunan həmin xəttin davam etdirilməsi İlham Əliyevin varislik ənənələrinə sədaqətlə, həm də müdrikcəsinə yanaşmasından irəli gəlir. Prezident yaxşı bilir ki, dünya azərbaycanlılarını müstəqil Azərbaycan Dövlətinin ətrafında sıx birləşdirməklə dünya miqyasında Azərbaycan həqiqətlərini yaymaq, qürbət ellərdə Vətənimizi təmsil edən bu insanların həmrəyliyinə və milli birliyini yaratmaq, eyni zamanda onların qüvvəsindən, imkanlarından səmərəli istifadə etmək mümkündür.

İlham Əliyevin bu məsələlərə münasibəti həyati gücə malikdir və Heydər Əliyev ideyaları ilə yoğurulmuşdur. O, ümummilli liderin zəngin Dövlətçilik təcrübəsinə əsaslanaraq bəyan edir: "Dünya Azərbaycanlılarının Azərbaycan Respublikası ilə, xalqımızın yeganə milli dövləti ilə əlaqələrinin möhkəmləndirilməsi, bu əlaqələrin hüquqi və mədəni-mənəvi əsaslarının gücləndirilməsi onun qarşısında duran mühüm vəzifələrdən biridir. Hər bir azərbaycanlı dünyanın hansı ölkəsində yaşamasından asılı olmayaraq, Azərbaycan Dövlətinin, xalqının problemləri ilə yaşamaq, onların həlli üçün əlindən gələni etməlidir. Eyni

zamanda, Azərbaycan hökuməti də Dövlətin maddi və mənəvi imkanlarından bütün Dünya azərbaycanlılarının bəhrələnməsinə şərait yaratmalı, onların milli və vətəndaş hüquqlarının qorunması üçün istifadə etməlidir".

Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev diasporun böyük və mütəşəkkil bir qüvvəyə çevrilməsi istiqamətində səmərəli iş aparır. Xüsusilə xarici ölkələrdə Vətənimizin təmsilçiləri kimi, soydaşlarımızın öhdəsinə düşən mühüm vəzifələri bir-bir göstərir, Azərbaycan icmalarının yaranmasına və fəaliyyətinə böyük əhəmiyyət verir. O, tarixi təcrübəyə istinad edərək həmvətənlərimizə bir vəzifə olaraq tövsiyə edir ki, təşkilatlanma bu sahədə çox vacib şərtlərdən biridir. Məhz bunun sayəsində həmvətənlərimiz öz milli-etnik mənsubiyyətini və xüsusiyyətlərini, mədəni-mənəvi dəyərlərini qoruyub saxlayar, həm məskun olduqları ölkələrin və Dövlətlərin ictimai-siyasi həyatında fəal iştirak edər, həm də tarixi vətənləri olan müstəqil Azərbaycanın qayğısına qala bilirlər.

Azərbaycan diasporunun formalaşması sahəsində istifadə olunmamış potensial hələ çoxdur. Doğrudur, bəzi tədqiqatçılar diasporun tarixini qədimləşdirməyə çalışırlar. Amma realıq bundan ibarətdir ki, Azərbaycan diasporunun əsl mənada təşəkkül tarixi böyük Öndərimiz Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Məhz onun hakimiyyətdə olduğu illərdə bu məsələ Dövlət başçısının diqqət mərkəzində dayanmış, görüşlərdə, çıxışlarda, konkret məktub və müraciətlərdə, eləcə də Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayındakı tarixi nitqində Heydər Əliyev ona dönə-dönə toxunmuşdur.

İlham Əliyev də bu ənənəni davam etdirərək Azərbaycan diasporunun qarşısında mühüm, proqram xarakterli vəzifələr irəli sürür: "Bu baxımdan Müstəqil Dövlətlər Birliyi ölkələrində, Avropada, Amerikada, Asiyada yaşayan çoxsaylı Azərbaycan icmalarının və cəmiyyətlərinin geniş imkanları, istifadə olunmamış potensialı mövcuddur və bu potensial ümummillə maraqlara xidmətə yönəldilməlidir".

Dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan bəzi soydaşlarımızın həqiqətən böyük imkanlara malik olması hər bir Vətən övladını sevindirir. Lakin onların öz doğma Vətəni naminə imkanlarından lazımınca istifadə etmədiyini gördükdə, məyus oluruq. Azərbaycan Prezidenti də bu kimi hallarla barışmır, imkanlı soydaşlarımızı Azərbaycan üçün çalışmağa, iş görməyə səsləyir.

Azərbaycan dövləti öz iqtisadi qüdrətini artırdıqca, dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyinin və mütəşəkkilliyinin güclənməsi, onların ümummillə ideyalar ətrafında daha sıx birləşməsi üçün geniş imkanlar yaranır. Xüsusilə son dövrdə Heydər Əliyevin böyük uzaqgörənliklə həyata keçirdiyi iqtisadi strategiya öz bəhrəsini verməkdədir. Belə ki, aparılan daxili və xarici siyasət müstəqil Dövlətimizi gücləndirmiş, ölkəmiz qlobal iqtisadi-enerji və nəqliyyat-kommunikasiya layihələrinin mərkəzinə, eləcə də regionun liderinə çevrilmişdir. Prezident İlham Əliyev Dövlətimizin qazandığı bu uğurlara təkcə Azərbaycan Dövlətinin möhkəmlənməsi və nüfuzunun artması kimi yox, həm də dünya azərbaycanlılarının ümumbəşəri və insan hüquqlarının, beynəlxalq konvensiyalarla təsbit edilmiş insan haqlarının qorunmasını təmin etmək üçün təsirli vasitə kimi baxır.

Azərbaycan Prezidenti, demək olar ki, bütün xarici səfərləri zamanı həmvətənlərimizlə yaxından maraqlanır, onlarla görüşür, arzu və təkliflərini bildirir, onlarla fikir mübadiləsi aparır. Belə görüşlər Azərbaycan diasporu nümayəndələrinin ölkəmizə marağını daha da artırır, Dövlətimizin həyatı ilə yaxından tanışlıq həmvətənlərimizin Vətənlə bağlı təəssüratlarını zənginləşdirir.

Bu gün dünya Dövlətləri Azərbaycanın yeni lideri İlham Əliyevin nüfuzu ilə hesablaşılar. Bu da, ilk növbədə, müxtəlif siyasi problemlərin həllində dərhal nəzərə çarpır, eyni zamanda həmin ölkələrdə yaşayan soydaşlarımıza qarşı xoş münasibət formalaşdırır. Məsələn, Prezident İlham Əliyevin Fransa Respublikasına ilk rəsmi səfəri münasibətlərimizin möhkəmlənməsi sahəsində, xüsusi bir mərhələni təşkil etmişdir, Dövlətimizin başçısı bu səfərdən həmin ölkədə yaşayan həmvətənlərimizlə görüşmək üçün də istifadə etmişdir. Səfər proqramının həddən çox gərgin olmasına baxmayaraq, cənab İlham Əliyev Azərbaycanın bütün taleyüklü problemlərini müzakirə etməyə imkan tapmış, Fransada Vətənimiz, xalqımız haqqında dolğun təsəvvür yaratmağa müvəffəq olmuşdur. Bu cür rəsmi səfərlərin doğurduğu ab-hava, münasibətlərin inkişafı sahəsində qazanılan uğurlar həmin ölkələrdə yaşayan həmvətənlərimizin fəaliyyətinə də öz müsbət təsirini göstərir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin səfərlərindən biri yaxın qonşumuz Rusiya Federasiyasına olmuşdur. Ümumiyyətlə, cənab İlham Əliyev bu ölkəyə bir neçə dəfə səfər etmiş, burada yaşayan azərbaycanlıların həyat və məişət şəraiti ilə yaxından maraqlanmışdır. Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev Rusiyada yaşayan həmvətənlərimiz qarşısındakı çıxışında Azərbaycanda son 10 il ərzində həyata keçirilən Heydər Əliyevin siyasi xətti haqqında ətraflı məlumat vermişdir. Həmin siyasi xəttin bu gün Azərbaycan Prezidenti tərəfindən uğurla davam etdirilməsi həmvətənlərimizdə böyük inam yaradır.

Hazırda Rusiya və Azərbaycan münasibətləri mehriban, dostluq məcrasında inkişaf edir. Bu prosesləri diqqətlə izləyən soydaşlarımız iki yaxın dövlət arasında qarşılıqlı əlaqələrin inkişafından məmnun qaldıqlarını bildirirlər. İlham Əliyev Rusiya prezidentinin Azərbaycanla yaxın münasibət saxladığını vurğulayaraq demişdir: "İndi Rusiya ilə Azərbaycan arasında, ən yüksək səviyyədə qarşılıqlı anlaşma, siyasi dialoq və məsləhətləşmələr mövcuddur və biz bunu yüksək qiymətləndiririk. Bu, bizə iqtisadi əməkdaşlığı fəal inkişaf etdirməyə imkan verir".

İlham Əliyevin Rusiya Federasiyasının prezidenti Vladimir Putinlə söhbətlərində bu ölkədə yaşayan azərbaycanlıların həyat və məişət şəraiti də müzakirə obyektinə çevrilib. O öz çıxışında bu məsələyə toxunaraq demişdir: "Bizim aramızda tam anlaşma var. Gözəl başa düşürük ki, Rusiya ilə Azərbaycan arasında ikitərəfli münasibətlərin səviyyəsi Rusiyada yaşayan azərbaycanlıların fəaliyyətinə, həyatına, firavanlığına da çox ciddi təsir göstərir. Bəli, Rusiyada yaşayan azərbaycanlıların bir qismi Rusiya Federasiyasının vətəndaşlarıdır - başqa dövlətin vətən-daşlarıdır. Amma bu, o demək deyil ki, onlar bizim üçün kənar şəxslərə çevrilirlər. Xalqımızın öz ənənələri var, Vətəndən nə qədər uzaqlarda olsalar da, Vətəndə uzun müddət olmasalar da, onların öz evinə, doğma torpağına, doğma şəhərinə, rayonuna məhəbbəti qəlblərində həmişə yaşayır. Ona görə də hesab edirəm ki, Rusiyadakı həmvətənlərimizin daha uğurlu, sakit, normal işi üçün ikitərəfli əlaqələrin səviyyəsi çox vacibdir".

Azərbaycan Prezidenti iki ölkə arasında vaxtilə anlaşılmazlığın, qarşılıqlı iddiaların olması dövrünü də xatırladır. Bu dövlətlər arasında münasibətlərin normal məcraya düşməsində Heydər Əliyevin və Vladimir Putinin əməyini qeyd edir. Həmçinin həmvətənlərimizi əmin edərək bildirir ki, onların Rusiyada firavan, sakit yaşamaları üçün Azərbaycan dövləti də özündən asılı olan bütün işləri görəcəkdir.

Ümumrusiya Azərbaycan Konqresinin fəaliyyətinə yüksək qiymət verən Prezident İlham Əliyev əmin olduğunu bildirmişdir ki, konqres bundan sonra da əlaqələrimizin möhkəmlənməsinə, qarşılıqlı faydalı

əməkdaşlığa, Rusiyada yaşayan azərbaycanlıların həyatının daha rahat və firavan olmasına yönələcəkdir. Eyni zamanda həmvətənlərimiz də Azərbaycan dövlətinin köməyinə bel bağlaya bilərlər.

Azərbaycan Prezidentinin Rusiyadakı diasporumuzun nümayəndələri qarşısında dərin məzmunlu çıxışı başqa ölkələrdə yaşayan həmvətənlərimiz üçün də bir örnək və nümunə, proqram xarakteri daşıyır.

İlham Əliyevin 2004-cü ilin martında qardaş Qazaxıstana dövlət səfəri bu ölkədə, həmçinin Orta Asiya regionunda yaşayan azərbaycanlıların həyatında da əlamətdar hadisə olmuşdur. Dövlətimizin başçısı Qazaxıstan hökumətinin baş naziri Danial Əhmədov ilə görüş-ündə Qazaxıstanda yaşayan soydaşlarımızın dövlət qayğısı ilə əhatə olunmasından məmnun qaldığını bildirmişdir. Heydər Əliyev və Nursultan Nazarbayev tərəfindən əsası qoyulmuş dostluq münasibətlərindən bu gün Qazaxıstanda yaşayan azərbaycanlılar yetərinə bəhrələnirlər.

2004-cü il mart ayının 23-24-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Özbəkistan Respublikasının prezidenti İslam Kərimovun dəvəti ilə bu ölkədə rəsmi dövlət səfərində olmuşdur. Hər iki dövlət başçısı xalqlarımız arasında yaranmış sıx dostluq və əməkdaşlıq əlaqələrinin yeni mərhələdə uğurla davam etdirilməsinin böyük əhəmiyyət kəsb etdiyini bildirmişlər. Böyük Azərbaycan şairi Nizami Gəncəvinin adını daşıyan Daşkənd Pedaqoji Universitetinin qarşısında dahi Nizaminin abidəsinin açılış mərasimində İlham Əliyevin iştirakı və çıxışı Özbəkistanda yaşayan həmvətənlərimizin hafizəsində dərin iz buraxmışdır. Çünki Azərbaycan Prezidentinin çıxışında iki xalq arasında mehriban dostluq əlaqələrinin tarixi kökləri, eləcə də bugünkü səviyyəsi ətraflı təhlil edilmişdir. Özbəkistanda Azərbaycan səfirliyinin binasının təntənəli açılışında da İlham Əliyev xalqlarımız arasında tarixən yaranmış və bu gün uğurla davam etdirilən dostluq münasibətlərinə toxunmuş, səfirliyin binası qarşısına toplaşmış Azərbaycan diasporunun nümayəndələri və bu binanı inşa edən soydaşlarımızla görüşüb söhbət etmişdir.

Ümumiyyətlə, Azərbaycan Prezidentinin Özbəkistana səfəri diasporla təmaslar baxımından çox zəngin olmuşdur. Cənab İlham Əliyev Daş-kənddə Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin təntənəli açılışındakı çıxışında bildirmişdir ki, bu mərkəzin yaradılması Özbəkistanda yaşayan 40 mindən çox azərbaycanlının həyatında mühüm hadisədir. Bundan sonra həmvətənlərimiz Azərbaycanla sıx əlaqə saxlamaq, öz mədəniyyətlərini və adət-ənənələrini qoruyub inkişaf etdirmək üçün gözəl imkan qazanacaqlar. Eyni zamanda Özbəkistanda yaşayan azərbaycanlılar böyük öndər Heydər Əliyevdən sonra Azərbaycan dövlətinin rəhbərliyinə onun siyasi xəttini uğurla davam etdirən bir siyasətçinin gəlişinə sevinmiş və əmin olmuşlar ki, bundan sonra da Azərbaycan dövləti, onun Prezidenti tərəfindən qayğı ilə əhatə olunacaqlar.

2004-cü il oktyabrın 19-da Moskvada, İttifaqlar Evinin sütunlu salonunda Ümumrusiya Azərbaycan Konqresinin II qurultayında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin iştirakı və burada çıxış etməsi bütün dünya azərbaycanlılarının böyük marağına səbəb olmuşdur. Bu qurultayda Rusiya Federasiyasının prezidenti Vladimir U-tin də iştirak etmiş və dərin məzmunlu nitq söyləmişdir. Hər iki prezidentin nitqində Azərbaycan diasporunun fəaliyyəti yüksək qiymətləndirilmiş, gördüyü işlərin dövlətlərarası münasibətlərdə böyük əhəmiyyət kəsb etdiyi xüsusi qeyd olunmuşdur. Belə ki, cənab Putin Azərbaycan və Rusiya arasında münasibətlərin son illərdə xüsusilə yaxşı inkişaf etdiyini və bu sahədə diasporun da çox böyük əhəmiyyət kəsb etdiyini vurğulayaraq demişdir: "Sizin konqres Azərbaycan diasporunun tanınmış və nüfuzlu təşkilatıdır. Siz mədəni-maarifçilik fəaliyyəti ilə məşğul olursunuz, sosial uyğunlaşma proqramlarına kömək edirsiniz, bir çox

başqa istiqamətlərdə çalışırsınız. Biz də Rusiya cəmiyyəti həyatının bütün sahələrinə Azərbaycan diasporunun töhfəsini yüksək qiymətləndiririk. Ən böyük və təşəbbüskar diasporlardan biri olan Azərbaycan diasporunun həyat və fəaliyyəti ilə bağlı məsələlər həmişə ikitərəfli siyasi dialoqun diqqət mərkəzindədir. Bununla əlaqədar bu iki dövlətdə vətəndaşların təhsil alması və işləməsi, əlbəttə ki, zəngin milli ənənələrin qarşılıqlı surətdə inkişafı, doğma dilin, doğma mədəniyyətin öyrənilməsi üçün geniş, bərabərhüquqlu imkanlar yaradılmasını mühüm strateji vəzifə hesab edirəm. Bunun üçün isə, ilk növbədə, biz birlikdə miqrasiya və əmək münasibətlərinin müasir hüquqi bazasını formalaşdırmalıyıq. Etnik münasibətlər məsələsinin həllinə diasporun nümayəndələrini cəlb etmək də bu gün mühüm vəzifələrdən biridir. Təkcə dövlət orqanları deyil, cəmiyyət də əcnəbilərə nifrətin və dini dözümsüzlüyün hər cür təzahürlərinə dərhal öz münasibətini bildirməli, məişət səviyyəsində millətçiliyin hələ də rast gəlinən təzahürləri ilə qətiyyətlə mübarizə aparmalıdırlar. Rusiyada da, Azərbaycanda da xalqlarımız qarşılıqlı hörmət, millətlərarası həmrəylik ənənələrini qoruyub saxlayırlar. Sizin konqres də digər ictimai, dini, maarifçilik təşkilatları ilə bir yerdə bu işə öz ciddi töhfəsini verə bilər".

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin nitqində də bu məsələlərə geniş yer verilmişdir. O, Rusiya və Azərbaycan arasında münasibətlərin yaxşılaşdırılmasında diaspor təşkilatlarının fəaliyyətini xüsusi qeyd etmişdir: "Əminəm ki, qurultayın keçirilməsi, habelə Rusiya və Azərbaycan rəhbərliyinin ikitərəfli əlaqələrə, Rusiyadakı azərbaycanlıların və Azərbaycandakı rusların həyat və fəaliyyətinə diqqət yetirməsi dövlətlərimiz arasında dostluq, mehriban qonşuluq əlaqələrinin bundan sonra da möhkəmlənməsinə təkan verəcəkdir".

İlham Əliyev ÜAK-ın II qurultayındakı çıxışında ölkələrimiz arasında münasibətlərin inkişaf mərhələlərinə, bu münasibətləri tarixi nailiyyətə çevirən Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin və xalqımızın Ümummilli lideri Heydər Əliyevin məqsədyönlü fəaliyyətinin təhlilinə, eləcə də Rusiyada yaşayan azərbaycanlıların Vətəndən uzaqlarda səmərəli işləməsinə, münasibətlərin inkişafına güclü təsirinə geniş yer ayırmışdır. Bu tarixi nitq Rusiyada yaşayan həmvətənlərimizin ictimai-siyasi fəallıqlarını artırmaq məqsədilə çox münbit bir zəminin, sosial mühitin yaradıldığını soydaşlarımıza çatdırmaq baxımından da diqqəti cəlb edir. Ümid etmək olar ki, Ümumrusiya Azərbaycan Konqresində iki dövlət başçısının diaspor qarşısında qoyduqları vəzifələr, qaldırdıqları problemlər layiqincə yerinə yetiriləcək və fəaliyyət proqramı kimi qəbul olunacaqdır.

2004-cü il noyabr ayının əvvəllərində "Prezident Heydər Əliyev" tankerinin istifadəyə verilməsinə həsr olunmuş təntənəli mərasimdə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bir daha diasporla bağlı məsələlərə toxunaraq demişdir: "Rusiyada yaşayan azərbaycanlılar da, əminəm, çox şadırlar ki, onların konqresinin ikinci qurultayında mən və Rusiya prezidenti iştirak etmişdik. Bu da çox mühümdür. Rusiyada, başqa ölkələrdə azərbaycanlılar yaşayırlar. Baxmayaraq ki, o, hansı ölkənin vətəndaşıdır, xaricdə yaşayan hər bir azərbaycanlı bizim üçün çox əzizdir. Bu baxımdan, ümumiyyətlə, iki ölkə arasında münasibətlərin inkişafı baxımından konqresin qurultayının uğurla keçməsi və orada yüksək kürsüdən səslənən fikirlər, əminəm ki, həm Rusiyada yaşayan azərbaycanlılar üçün, həm də ikitərəfli münasibətlərimiz üçün çox mühümdür."

Göründüyü kimi, Azərbaycan diasporunun inkişafına dövlət qayğısı bu gün yeni mərhələdə daha da güclənmişdir. Ümummilli lider Heydər Əliyevin bu sahədə tövsiyələri, qarşıya qoyduğu mühüm vəzifələr, tapşırıqlar, siyasi xətt Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən böyük uğurla yerinə yetirilməkdədir.

Respublika, 31 dekabr 2004-cü il
4 yanvar 2005-ci il

Ümummilli liderimiz Azərbaycan diasporunun vahid təşkilatda birləşdirilməsini dövlətin prioritet vəzifələrindən biri kimi qiymətləndirirdi

Nazim İbrahimov,

Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri

"Hər bir insan üçün milli mənsubiyyəti onun qürur mənbəyidir. Həmişə fəxr etmişəm ki, bu gün də fəxr edirəm ki, mən Azərbaycanlıyam!"

Heydər Əliyev

Heydər Əliyev şəxsiyyətinin Azərbaycan tarixindəki yeri və rolu onun yalnız dövlət quruculuğu sahəsində həyata keçirdiyi konseptual islahatların böyük tarixi nailiyyətlərə səbəb olan nəticələri ilə yekunlaşmır. Ümummilli liderimizin fəaliyyəti Azərbaycan xalqının tarixi təkamülünün sürətləndirilməsinə, onun bütöv bir millət kimi dünya birliyində özünü təsdiqinə istiqamətlənmiş mükəmməl bir strategiyanın əsaslarını təşkil edir. Heydər Əliyevin respublikaya rəhbərlik etdiyi 34 illik zaman məsafəsi Azərbaycanın ən yeni tarixinə həm də milli bütövləşmə prosesinin əhəmiyyətli mərhələlərindən biri kimi yazılmışdır. Bu prosesin təməl prinsipi Azərbaycançılıq ideologiyasının prinsiplər müddəaları üzərində inkişaf tapmışdır.

Böyük Dövlət xadimi Heydər Əliyevin müəllifi olduğu Azərbaycançılıq ideologiyası bu gün dünyanın müxtəlif nöqtələrində yaşayan həmvətənlərimiz üçün milli birliyimizin və həmrəyliyimizin formulu kimi qəbul olunmaqdadır. Bu formul müstəqil Azərbaycan dövlətinin çiçəklənməsinə və möhkəmlənməsinə, bütün dünya azərbaycanlılarının milli özünüdərkinə stimül verən mühüm faktorlardan biridir. Heydər Əliyevin qurduğu müstəqil Azərbaycanın sabahı böyük zəhmət hesabına əldə olunmuş bu tarixi nailiyyətin qorunub saxlanılmasından asılıdır.

Hələ ötən əsrin 70-ci illərində xarici ölkələrlə mədəni əlaqələrin güclənməsi, tərcümə işinin vüsətlənməsi, xaricdə yaşayan həmvətənlərlə Azərbaycan Mədəni Əlaqələr Cəmiyyətinin ("Vətən" cəmiyyəti) yaradılması həmvətənlərimizin birliyinə və vətənlə əlaqəsinə xidmət edən belə mühüm addımlardan idi. İlk növbədə isə respublikamızın hərtərəfli inkişafı həmvətənlərimizdə milli qürur hissi oyudaraq ana yurda maraq və bağlılığı artırır.

Ötən əsrin 80-ci illərinin sonlarında SSRİ məkanında cərəyan edən hadisələr imperiyanın sərhədləri çərçivəsində demokratik düşüncə tərzinin genişlənməsinə və milli azadlıq hərəkatlarının alovlanmasına stimül yaratmış oldu. Azərbaycanda bu proses daha sürətlə getməyə başlamışdı. 1989-cu ildə başlamış sərhəd hərəkatı dünya azərbaycanlılarının milli həmrəyliyinin tarixi nümunəsi oldu. Bu hadisə təkcə iki müxtəlif ictimai-siyasi formasiyanın qanunlarının diktəsi ilə yaşamağa məhkum olunmuş böyük bir xalqın tarixi ədalətsizlik faktına etiraz aksiyası deyildi, həm də bütün dünya azərbaycanlılarının milli birliyinin və siyasi həmrəyliyinin nümayişkaranə təzahürü idi.

31 dekabrın Milli Həmrəylik günü kimi rəsmiləşdirilməsi istiqamətində ilk ciddi addım isə 1991-ci ilin 16 dekabrında Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sessiyasında Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə atıldı. Sessiyada Milli Həmrəylik və Birlik gününün təsis olunması ilə bağlı qərar qəbul edildi. Qərara 31 dekabrın Milli Həmrəylik Günü kimi hər il bayram edilməsini nəzərdə tutan müddəa ilə yanaşı, bu günün bütün Azərbaycan ərazisində qeyd edilməsi barədə Respublika Ali Sovetinə təklif verilməsinin zəruriliyini bildiren xüsusi bənd də salınmışdı.

1990-cı il 20 Yanvar hadisələri Azərbaycan xalqının milli bütövlüyünü təsdiqləyən ən böyük hadisələrdən biri kimi tarixin yaddaşına əbədi həkk olunmuşdur. Bu faciə xalqı yumruq kimi birləşdirdi və bu yumruq bütün dünya azərbaycanlılarının gücünü ifadə edirdi. Belə bir mürəkkəb və çətin vəziyyətdə 20 Yanvar qırğını ilə bağlı Moskvada vətəndaş qeyrəti və həqiqi vətənpərvərlikdən doğan cəsarətli bəyanatı ilə Heydər Əliyev dünya azərbaycanlılarını ayağa qaldırdı, xalqın siyasi iradəsini ifadə etdi. Dünya azərbaycanlılarının bir millət kimi mütəşəkkilliyinə təkan verən bu bəyanat həmvətənlərimizi xalqın taleyi üçün tarixi məsuliyyəti daşımaq qüdrətində olan yeganə siyasi xadim və milli lider ətrafında birləşdirdi.

Xalqın təkidli tələbi ilə 1993-cü ildən müstəqil Azərbaycana rəhbərlik etməyə başlayan Heydər Əliyevin müdrik siyasəti nəticəsində dünya azərbaycanlıları ilə iş dövlət əhəmiyyətli strateji məsələyə çevrildi. Prezidentin xarici səfərlərinin proqramına azərbaycanlılarla görüşlərin daxil edilməsi, diaspor quruculuğu sahəsində mühüm qərarların qəbulu və icrası dünya azərbaycanlılarının mütəşəkkilliyini, siyasi-mənəvi inteqrasiyasını, ən nəhayət, təşkilatlanmasını sürətləndirdi. Prezident Heydər Əliyevin uğurlu daxili və xarici siyasətinin doğurduğu reallıqlar Azərbaycan diasporunun formalaşması prosesinə əlavə təkan verdi.

Milli birliyin ilk növbədə mənəviyyat məfkurə birliyi olduğunu təsbit edən Heydər Əliyevin 1996-cı ilin iyul ayında Almaniyaya səfəri zamanı Bonda soydaşlarımızla görüşdə söylədiyi dərin məzmunlu nitqində müdrik tövsiyələrindən biri məhz fikir, əməl birliyinə aid idi: "Mən Azərbaycanın Prezidenti kimi, xalqımızın mənə göstərdiyi etimada güvənərək respublikamıza rəhbərlik edən bir şəxs kimi bu gün deyirəm: Azərbaycanın özündə də bu günümüzün, gələcəyimizin zəmanəti, rəhni birlikdir və bütün dünyada da soydaşlarımızın bir olması vacibdir.

Milli birliyin ideoloji əsası olan Azərbaycançılıq ideyası və məfkurəsi məhz ümummilli liderimiz Heydər Əliyev tərəfindən formalaşdırılmışdır. Dünya azərbaycanlılarının mənəvi birliyini, əqidə və əməl ortaqlığını, vətənə bağlılığını təmin edən bu məfkurənin mühüm müddəaları Heydər Əliyevin "Yeni 2001-ci il, yeni əsr və üçüncü minillik münasibətilə Azərbaycan xalqına müraciət"ində öz konseptual ifadəsini tapmışdır. Xalqımızın tarixi keçmişinə, müasir dövrə konseptual qiymət verən, mənəvi dəyərlərimizi ümumiləşdirən, milli idealları əks etdirən bu tarixi sənəd bir çox önəmli cəhətləri ilə yanaşı, dünya azərbaycanlıları ilə iş üzrə fəaliyyət perspektivlərini müəyyənləşdirir.

Dünya azərbaycanlılarının birləşdirilməsi Heydər Əliyevin müəllifi olduğu Milli birlik konsepsiyasına əsaslanırdı. Bu konsepsiyanın uğurla həyata keçirilməsi nəticəsində ümummilli liderimizin böyük fədakarlıqlar bahasına qurduğu Azərbaycan dövləti bütün dünya azərbaycanlılarının tarixi və siyasi istinadgahına, dayaq nöqtəsinə çevrilmişdir.

2001-ci ilin may ayının 23-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyev dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan soydaşlarımızın və həmvətənlərimizin müstəqil Azərbaycan Respublikası ilə əlaqələrinin daha da möhkəmləndirilməsi dünya azərbaycanlıları arasında birliyin və həmrəyliyin təmin olunması, habelə Azərbaycan icmaları, cəmiyyət və birliklərinin fəaliyyətinin gücləndirilməsi və əlaqələndirilməsi ilə bağlı məsələlərin müzakirə edilməsi zərurətini nəzərə alaraq, dünya azərbaycanlılarının I qurultayının keçirilməsi haqqında fərman imzaladı. Bu fərman məhz Azərbaycançılıq ideologiyasının gerçəkləşməsinə xidmət edirdi. Elə həmin ilin noyabr ayının 9 və 10-da Bakıda keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının I qurultayı Azərbaycan tarixinə böyük bir prosesin başlanğıcı kimi daxil oldu. Dünya Azərbaycanlılarının I qurultayında 36 xarici ölkədə yaşayan həmvətənlərimizin cəmləşdiyi 200-dən çox müxtəlif təşkilatı təmsil etməklə 406 nümayəndə və 63 qonaq iştirak etmişdir.

Yüksək səviyyədə keçirilən və xarici ölkələrdəki nüfuzlu həmvətənlərimizin qatıldığı bu möhtəşəm məclisə soydaşlarımız böyük həvəslə gəlmiş, Vətən qarşısında hesabatlarla çıxış etmişlər. Ümummilli liderimiz qurultaydakı tarixi nitqində azərbaycanlıların milli birliyinin yaradılmasının tarixi zərurətdən irəli gəldiyini bir daha vurğulayaraq demişdir: "Bu qurultay dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyinin, birliyinin yaranması və inkişaf etməsi sahəsində mühüm əhəmiyyətə malikdir və demək olar ki, müstəqil Azərbaycanın həyatında tarixi hadisədir. Bu gün keçirilən qurultay xaricdə yaşayan soydaşlarımızın daha da həmrəy olması, təşkilatlanması üçün yeni bir mərhələnin başlanğıcıdır."

Dünya azərbaycanlılarının I qurultayının qəbul etdiyi qətnamədə deyilirdi: "Müstəqil Azərbaycan Respublikası dünyanın harasında məskunlaşmasından asılı olmayaraq, bütün azərbaycanlıların mənəvi dayağı, milli-mədəni maraqlarının ifadəçisidir. Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün qorunması, müstəqil respublikaya hər hansı formada - daxildən, yaxud xaricdən göstərilən təcavüzün qarşısının alınması, onun demokratik, dünyəvi, hüquqi, milli bir dövlət olaraq inkişaf edib möhkəmlənməsi, yalnız respublika vətəndaşlarının deyil, habelə dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan soydaşlarımızın, hər bir azərbaycanlının müqəddəs işidir".

Dünya Azərbaycanlılarının I qurultayının keçirilməsi həmvətənlərimizin təşkilatlanması prosesində əhəmiyyətli dönüşə gətirib çıxaran addım idi. Ümummilli liderimiz Heydər Əliyev bu tarixi hadisənin reallaşdırılmasına nail olmaqla Azərbaycan diasporunun daha mütəşəkkil şəkildə və dinamik fəaliyyətinə əsas yaratmış oldu. Bu gün fəxrlə deyə bilərik ki, dünya azərbaycanlılarının əsil milli özünüdərk və ümummilli ideya - azərbaycançılıq, müstəqil dövlətçilik və milli-mənəvi dəyərlər ətrafında birləşməsi prosesi başlanmışdır.

Ulu öndər Heydər Əliyevin "Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması haqqında" 2002-ci il 5 iyul tarixli Fərmanı Azərbaycan diasporunun fəaliyyətinin mütəşəkkil şəkildə koordinasiya edilməsi və dünya azərbaycanlılarının siyasi və ideoloji birliyinin təmin olunması baxımından müstəsna əhəmiyyət kəsb edən mühüm tarixi sənəd oldu. Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması bu sahədə olan problemlərin aradan qaldırılması istiqamətində əhəmiyyətli addımlar atmağa və Azərbaycan diasporunun fəaliyyətinin milli maraqlarımızın gerçəkləşdirilməsi istiqamətində mərkəzləşdirilməsinə imkan verdi.

2002-ci il dekabr ayının 27-də qəbul edilmiş "Xaricdə yaşayan azərbaycanlılarla bağlı Dövlət Siyasəti haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu" XXI əsrdə xaricdə yaşayan soydaşlarımız və həmvətənlərimiz

qarşısında çox geniş perspektivlər açaraq, onları ölkəmizin milli mənafehi ətrafında daha sıx birləşdirməyə xidmət edir.

Həmin qanunda Dövlət Komitəsinin də qarşısında konkret vəzifələr qoyulmuşdur. Ümummilli liderimiz Heydər Əliyev bu tarixi qərarlara imza atmaqla Azərbaycan diasporunun daha mütəşəkkil şəkildə və dinamik fəaliyyətinə əsas yaratmış oldu. Vacib məqamlardan biri də bundan ibarətdir ki, Azərbaycan dövlətinin həyata keçirdiyi bu tədbirlərin hər biri xaricdə yaşayan soydaşımızın milli maraqlarımızın gerçəkləşdirilməsində yaxından iştirakına təminat yaratmışdır. Tarixi Vətənimiz Azərbaycanın hüdudlarından kənarında məskunlaşmış milyonlarla soydaşımızın vahid bir amal ətrafında birləşdirilməsi istiqamətində indiyədək əldə olunmuş bütün nailiyyətlər ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin adı və məqsədyönlü fəaliyyəti ilə bağlıdır.

Bu gün Heydər Əliyev siyasi kursunun layiqli davamçısı, onun müəyyənləşdirdiyi ümummilli inkişaf strategiyasını müvəffəqiyyətlə həyata keçirən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev diasporumuzun formalaşdırılması sahəsində nailiyyətləri yeni inkişaf mərhələsinə qaldıraraq daim diqqət mərkəzində saxlayır. Möhtərəm Prezident İlham Əliyevin iş rejiminin gərginliyinə baxmayaraq, Azərbaycan diasporu ilə bilavasitə bağlılığı olan xarici təşkilatların nümayəndələrini mütəmadi qəbul etməsi artıq ənənəyə çevrilib və bizim bu sahədəki fəaliyyətimizə böyük təkan verməkdədir. Prezident İlham Əliyevin bu sahədə apardığı siyasət bir daha göstərir ki, ümummilli lider Heydər Əliyevin müəllifi olduğu Azərbaycançılıq ideologiyası milli birliyimizin formulu və tarixi inkişafımızın fundamenti olaraq qalmaqdadır. Bu ideologiya böyük bir dövlət xadimindən bütöv bir xalqa miras qalmış qiymətli əmanətdir və onun qorunması hər bir azərbaycanlının ən ali məqsədi olmalıdır.

Azərbaycan, 4 yanvar 2005-ci il

“Sankt–Peterburqdakı Azərbaycan diasporu başqalarına nümunə ola bilər”

Dünyanın müxtəlif ölkələrində birləşmiş azərbaycanlılar öz həmrəylik bayramlarını hər il təntənə ilə qeyd edirlər. Fərəhlidir ki, xaricdəki azərbaycanlıların içərisində nüfuzlu peşə sahibləri də çoxdur. Onların arasında yüzlərlə dünya şöhrətli sənət korifeyləri, müdrik beyin sahibləri var. Bəziləri dövlət strukturlarında, ali vəzifə kürsülərində yer tutublar, yaşadıqları ölkələrdə Azərbaycan diasporunun təşəkkül tapmasında, həmin məmləkətlərlə Azərbaycan arasında iqtisadi və mədəni əlaqələrin daha da möhkəmlənməsində misilsiz xidmətlər göstərirlər.

Zeynal Vəfa

2001-ci ilin noyabrında Bakıda keçirilən dünya azərbaycanlılarının ilk qurultayı soydaşlarımızın yenidən birləşməsində mühüm rol oynadı. Ən fərəhlisi odur ki, aradan uzun onilliklər keçsə də, əcnəbi ölkələrdəki azərbaycanlılar öz dillərini, dini etiqadlarını, milli adət və ənənələrini qoruyub saxlayıblar. Həmin ölkələrin əksəriyyətində doğma ana dilimizdə orta təhsil müəssisələrinin, ali məktəblərdə müxtəlif fakültələrin, xüsusi folklor ansambllarının, radio və televiziya proqramlarının, mətbu orqanların mövcudluğu qəlbimizi qürur hissi ilə doldurur. Bu gün təkcə MDB ölkələrində 60-a yaxın Azərbaycan cəmiyyətinin fəaliyyət göstərməsi, Türkiyə və ABŞ-da, Kanada və Almaniyada geniş imkanlara malik Azərbaycan icmalarının öz potensiallarını çox faydalı işlərə cəlb etmələri, ABŞ-dakı Azərbaycan icmasının öz verilişlərini ölkənin bütün ştatlarına translyasiya edən xüsusi televiziya kanalı yaratması təqdirəlayiqdir.

Belə nümunəvi diasporlardan biri də Sankt-Peterburqdakı Azərbaycan Milli Mədəni Muxtariyyəti diasporudur. Sankt-Peterburqdakı diaspor öz fəaliyyət proqramının genişliyinə, azərbaycançılıq ideyası ətrafında sıx birlik və həmrəyliyin nümayişinə görə qabaqcıl yerlərdən birini tutur. Bu diasporun formalaşması tarixi erməni işğalçılarının Dağlıq Qarabağa və digər torpaqlarımıza qarşı hərbi əməliyyatlar tarixindən başlanır. Həmin vaxt Sankt-Peterburqdakı vətənpərvər oğullarımızın köməyi ilə orada "Azəri" və "Dayaq" təşkilatları yarandı. Həmin təşkilatların üzvləri Qorbaçov hakimiyyətinin və erməni faşizminin cinayətkar aksiyalarına etiraz əlaməti olaraq kütləvi mitinqlər keçirir, əsil həqiqətlərin müxtəlif xarici səfirliklərə çatdırılmasında, faciələrimizin Rusiya telekanalları ilə dünyaya yayımlanmasında fədakarlıq nümayiş etdirir, 20 Yanvar qırğını ilə əlaqədar sərgilər, konfranslar təşkil edirdilər. O vaxt "Azəri" cəmiyyətinin maliyyə yardımı ilə Sankt-Peterburqda "Tolko vmeste" adlı qəzet nəşrə başladı. Oradakı yurddaşlarımızı vahid azərbaycançılıq ideyası ətrafında birliyə səsləyən və bu gün fəaliyyətini "Azəri" adı ilə davam etdirən həmin mətbu orqan qısa müddətdə özünə geniş oxucu auditoriyası qazandı və birliyimizin daha da möhkəmlənməsində, Sankt-Peterburqdakı erməni cəmiyyətlərinin yalan təbliğat maşınının dağıdılmasında mühüm rol oynadı.

1999-cu il aprelin 21-də Sankt-Peterburqda Azərbaycan Milli Mədəni Muxtariyyəti yarandı və 2001-ci ildə orada Mərkəzi Federal Dairə üzrə RF Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəsi yanında iqtisadi ekspert

şurasının üzvü," Sankt-Peterburqda və Moskvada bir neçə sənaye müəssisəsini birləşdirən kompaniyanın direktorlar şurasının sədri, əslən Masallı rayonunun Zuvand kəndindən olan Vaqif Məmişov yekdilliklə həmin diasporun rəhbəri seçildi.

Neva sahillərindəki "Azərbaycan evi"ndə vaxtaşırı keçirilən "Sankt-Peterburq Azərbaycan diasporu birlik və həmrəylik yollarında" adlı "Dəyirmi masa", sözün əsil mənasında, qürbətdəki yurddaşlarımızın daha sıx birliyi, gənc nəslin azərbaycançılıq ruhunda tərbiyəsi naminə həyata keçirilən ağıllı təkliflər mərkəzidir. 1991-ci ildən bəri orada "Bazar günü məktəbi" də fəaliyyət göstərir. Məktəbi yaratmaqda əsas məqsəd doğma dilimizin, milli mədəniyyətimizin, qədim tariximizin, adət və ənənələrimizin unudulmasının qarşısını almaqdır. Diasporun maliyyə yardımları ilə Azərbaycan yazıçılarının bir sıra əsərlərinin Sankt-Peterburqda rus dilində nəşr edilməsi də milli mədəniyyətimizin orada təbliği baxımından böyük əhəmiyyətə malikdir. Xalqımızın görkəmli elm və mədəniyyət xadimlərinin Sankt-Peterburqa dəvət olunması, mətbu orqanlarda, radio və televiziya kanallarında onların çıxışlarının təşkili, bu yolla milli mədəniyyətimizin və elmimizin digər millətlər arasında təbliği sahəsində də diasporun zəhməti əvəzsizdir. Oradakı Tədris-Mədəniyyət Mərkəzinin nəzdində fəaliyyət göstərən Azərbaycan məktəbi gənc nəslin qürbətdə belə öz ana dillərində təhsil almalarına yardımçı olur. Diasporun təşəbbüsü ilə rusdilli uşaqlar üçün nəzərdə tutulmuş "Azərbaycan dili" dərsliyi artıq yüzlərlə sankt-peterburqlu gəncin stolüstü kitabına çevrilib, bu dərsliyin köməyi ilə dilimizi həvəslə öyrənən bəzi sankt-peterburqlu gənclər artıq Azərbaycan yazıçılarının əsərlərini birbaşa orijinaldan oxumaq imkanı qazanıblar.

Bu şəhərdə "Qarabağ" adlı şirkət də fəaliyyət göstərir. Şəhərdəki bəzi binaların, Avropa standartlarına uyğun müasir tipli avtobus dayanacaqlarının, müxtəlif ticarət köşklərinin inşası məhz mütəxəssislərinin əksəriyyəti azərbaycanlılardan ibarət olan bu şirkətin adı ilə bağlıdır. Həmin şirkət öz daxili imkanları hesabına Azərbaycanın bəzi rayonlarında da yeni ticarət obyektləri yaradıb, məscidlər inşa edib, fəaliyyətini uzun illər dayandırmış bəzi müəssisələrin yenidən işə salınmasına yardımçı olub. Diaspor əməkdaşlarının erməni faşizminin son iki əsrdə başımıza gətirdiyi ağılasığmaz müsibətlər, həmçinin ümummillə liderimiz Heydər Əliyevin hakimiyyətdə olduğu 1993-2003-cü illərdə və cənab İlham Əliyevin son bir illik prezidentlik fəaliyyəti dövründə həyatın müxtəlif sahələrində qazandığımız misilsiz nailiyyətlərlə əlaqədar minlərlə audio və videokasetlər hazırlayıb Sankt-Peterburqun əksər orta və ali məktəblərinə, şəhər kitabxanalarına yayımlamaları da Azərbaycanımızın təbliği baxımından çox faydalı olub.

Ümummillə liderimiz Heydər Əliyev Sankt-Peterburqda dahi Azərbaycan şairi Nizami Gəncəvinin abidəsinin açılış mərasimindən sonra oradakı Azərbaycan diasporunun nümayəndələri ilə görüşərkən demişdi: *"Sankt-Peterburqdakı Azərbaycan diasporu ümumən sağlam əhval-ruhiyyədədir. Bu gün buradakı azərbaycanlılar üçün arxayınam, Güman edirəm ki, sizin diasporun bugünkü vəziyyəti bir çoxlarına nümunə ola bilər. Tövsiyəm budur ki, bu yolla uğurla gedəsiniz. Sankt-Peterburq adı şəhər deyil. O, Rusiya tarixinin bütün taleyüklü məqamlarında rus mədəniyyətinin dayağı olub. Başar elminin elə bir sahəsi, incəsənətin elə bir növü, insan təfəkkürünün nüfuz etdiyi elə bir sahə yoxdur ki, bu şəhər orada öz izini qoymamış olsun. Onun tarixi rus mənəviyyətinin qüdrətini, rus xalqının əzəmətini, Rusiyanın böyüklüyünü tərənnüm edən əbədi bir nəğmədir. Əminəm ki, siz mənim gənclik illərimin şəhəri olan Sankt-Peterburqda Azərbaycan və azərbaycanlı adını daim uca tutacaqsınız".*

Azərbaycan, 5 yanvar 2005-ci il

"Avropadakı Azərbaycan diaspor təşkilatları getdikcə güclənir"

"Amerikada yaşayan soydaşlarımız Corc Buşun seçki kampaniyasında fəal iştirak etmələrinin müqabilində hakimiyyətdən dəstək görürlər"

Sevda İlhamqızı

Xaricdə fəaliyyət göstərən bir sıra Azərbaycan diaspor təşkilatlarının nümayəndələri ölkəmizdə səfərdədirlər. Dünən onların Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsində mətbuat konfransı keçirildi.

ABŞ-ın Nyu-Cersi ştatında fəaliyyət göstərən Amerika - Azərbaycan Cəmiyyətinin sədri Tomris Azəri bu qurumun Amerikada bütün ictimai proseslərdə fəal iştirak etdiyini, digər türk diaspor təşkilatları ilə sıx əlaqələr qurduqlarını diqqətə çatdırdı. Rəhbəri olduğu Cəmiyyətin 1957-ci ildə özünün babası və atası tərəfindən yaradıldığını deyən T. Azəri onların qoyduğu ənənəni, milli ideyalarımızın yaşadılmasını davam etdirdiyini bildirdi. T. Azəri ABŞ prezidenti Corc Buşun seçki kampaniyasında azərbaycanlıların fəal iştirak etdiyini, bunun müqabilində hakimiyyətdən dəstək gördüklərini dedi. Cəmiyyət rəhbərinin sözlərinə görə, Azərbaycanın ənənəvi və rəsmi bayramlarını hər il qeyd edən bu Cəmiyyətin özünün məscidi də var: **"Ötən il ərzində bir çox işlər gördük, 20 Yanvar faciəsinin amerikalılara çatdırılmasına çalışdıq, həmçinin Novruz, 28 May, 18 Oktyabr bayramlarını qeyd etdik. Bizim kədərlə xatırladığımız, hürriyyətimizin güclə devrildiyi 28 aprel tarixini hər il anırıq. Bayram günlərində Nyu-Yorkda Azərbaycanın bayrağını dalğalandırırıq. Şəhər rəhbərliyiylə də anlaşmamız var ki, hər ilin 18 oktyabrında Nyu-Yorkda Amerika bayrağı ilə yanaşı, bir həftə Azərbaycan bayrağı dalğalanacaq"**.

Ukrayna-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyətinin sədr müavini Şahin Ömərov bu ölkədə, xüsusilə də yaşadıkları Xarkov vilayətində soydaşlarımızın fəaliyyətindən danışdı. Onun sözlərinə görə, Ukrayna Ali Radasında 6 nəfər azərbaycanlı deputat təmsil olunur və onun üçü Xarkov vilayətindəndir. 5 ildən bəri fəaliyyət göstərən Ukrayna-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyətinin sədri Murad Ömərov isə həm də Ukraynada azsaylı xalqların birliyinin vitse-prezidentidir. Ş. Ömərovun dediyinə görə, Xarkovda soydaşlarımızın fəallığı, nüfuzu sayəsində mətbuatda Azərbaycan əleyhinə, xüsusilə Qarabağla bağlı əks-təbliğata yol verilmir. Soydaşımız Ukraynada Azərbaycan günləri keçirilməsinin nəzərdə tutulduğunu, bununla bağlı Mədəniyyət Nazirliyiylə razılıq əldə olunduğunu və hazırlıq işlərinə başlandığını diqqətə çatdırdı: **"Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Ukraynaya səfərindən sonra əlaqələr daha da genişləndi. Azərbaycanlıların ən sıx yaşadığı Xarkov vilayətinə uzun illərdir ki, Azərbaycandan birbaşa uçuş yoxdur. Amma Prezidentin səfərindən sonra bu məsələ həllini tapıb və sevindiricidir ki, artıq bu il Novruz bayramı ərəfəsində Bakıdan Xarkova reys açılacaq. Azərbaycana Ukrayna zavodunun istehsalı olan dörd təyyarə verilib. Bu məsələlərin əhəmiyyəti "Azal" Dövlət Konsernində keçirdiyim görüşdə də qeyd olundu"**.

İsveç-Azərbaycan Akademik Mərkəzinin rəhbəri Bəhram Atabəyli Avropadakı Azərbaycan diaspor təşkilatlarının getdikcə gücləndiyini dedi. O, İsveç parlamentində Azərbaycanla bağlı simpozium keçirilməsinə nail olduqlarını, bu ali orqanla yaxından əməkdaşlıq etdiklərini dilə gətirdi: **"İsveç parlamentinin deputatları, ölkənin iş adamları ilə əlaqələr qurmağa çalışırıq. Biz onları Azərbaycana dəvət etmək, ölkələrarası münasibətləri genişləndirmək niyyətindəyik. Həmçinin Nobel Komitəsini də Azərbaycana yaxınlaşdırmaq istəyirik. Fikrimiz var ki, bu Komitənin Azərbaycanda muzeyi yaradılsın"**.

Rumıniya - Azərbaycan Gəncləri Mədəniyyət Mərkəzinin sədri İqbal Hacıyev bu ölkədə ümumilikdə 50 minə yaxın azəri türkünün yaşadığını dedi. O, lobbiçiliyin ilk növbədə gənclərdən başladığını vurğulayaraq, bu məqsədlə Mədəniyyət Mərkəzinə soydaşlarımızla bərabər, rumın gəncləri də cəlb etdiklərini bildirdi. İ. Hacıyevin sözlərinə görə, Azərbaycan haqqında, torpaqlarımızın işğalı ilə bağlı həqiqətlər bu qurumun üzvlərinə çatdırılır. Mərkəzdə cəmləşən rumın gəncləri arasında da bu yöndə təbliğat aparılır: **"Mədəniyyət Mərkəzi indiyədək Azərbaycan ədəbiyyatı nümunələrini, Anarın, Elçinin, Bəxtiyar Vahabzadənin əsərlərini, Qurani-Kərimi rumın dilinə tərcümə edərək onları təbliğ edib"**.

Diaspor təşkilatlarının rəhbərləri yaşadıkları ölkələrin rəsmi qurumları ilə yaxından əməkdaşlıq etdiklərini, bu dövlətlərlə Azərbaycanın münasibətlərinin yaxşılaşmasına çalışdıqlarını diqqətə çatdırdılar.

525-ci qəzet, 6 yanvar 2005-ci il

Qazaxıstandakı diasporumuz

Müsaibəni qələmə aldı: Qədir Aslan

Qazaxıstandakı "Turan" Azərbaycan Mədəniyyəti Cəmiyyəti 1993-cü ilin mayında Qazaxıstanın Ədliyyə Nazirliyində rəsmi qeydiyyatdan keçmişdir. Bu dost ölkədə 120 min soydaşımız yaşayır. Azərbaycanlılar ən çox Cambul, Çimkənd, Almatı, Taldı-Kurqan vilayətlərində məskunlaşmışlar. Cəmiyyət yarandığı gündən müntəzəm olaraq Qazaxıstanın ictimai-siyasi həyatında fəal iştirak edir. Vurğulamaq lazımdır ki, Almatıda "Ozan" şəhər mədəniyyət cəmiyyəti təşkil olunmuş, 10-dək vilayətdə Azərbaycan cəmiyyətləri yaradılmışdır. "Turan" cəmiyyətinin ali məqsədi türk xalqının birliyini, doğma Azərbaycanla Qazaxıstan arasında mədəni əlaqələri möhkəmləndirməkdən, eloğlularımızı bir bayraq altında birləşdirməkdən ibarətdir. 2005-ci ilin əvvəlində Qazaxıstan Respublikasının ayrı-ayrı bölgələrində fəaliyyət göstərən cəmiyyətlərin işini mərkəzləşdirmək, əlaqələndirmək və sistemləşdirmək məqsədilə Ümumqazaxıstan azərbaycanlılarının I qurultayı keçiriləcəkdir. Qurultay ərafəsində əməkdaşımız Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsi Orta Asiya Ölkələri üzrə sektor müdiri Füzuli Nəcəfovla görüşüb söhbət etmiş, Qazaxıstanda milli diasporumuzun inkişafı ilə bağlı mühüm məsələlərə toxunmuşdur.

-Füzuli müəllim, məlumdur ki, dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi, təşkilatlanması milli öndərimiz Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Bu dahi şəxsiyyət 1997-ci ilin iyunun 11-də Qazaxıstanda olarkən diaspor nümayəndələri ilə görüşüb söhbət etmişdir. Yaxşı olar ki, söhbətinizə buradan başlayasınız.

-Dünyanın müasir demokratik inkişaf mərhələsində diasporun əhəmiyyəti olduqca böyükdür. Güclü diasporun mövcudluğu doğma Vətəninin çiçəklənməsinə xidmət etməklə yanaşı, həm də dünya azərbaycanlıları arasında geniş əlaqələr yaradılmasında, onların milli və vətəndaş hüquqlarının qorunmasında söylərinin birləşdirilməsinə əsaslı zəmin yaradır. Milli öndərimiz Heydər Əliyevin təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə keçirilmiş Dünya Azərbaycanlılarının I qurultayının xaricdə yaşayan soydaşlarımızın Azərbaycan ətrafında daha sıx birləşməsinə, öz işlərinin istənilən səviyyədə qurulmasına, Azərbaycanda dövlətçiliyin inkişafına, respublikamızın qüdrətinin artmasına güclü təkan vermişdir. Dünyanın bir çox ölkələrində olduğu kimi, Qazaxıstanda da milli diasporumuz formalaşmış, soydaşlarımız monolit bir qüvvəyə çevrilmişlər. 1997-ci ilin iyununda ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin Qazaxıstanda səfərdə olarkən Azərbaycan diasporunun fəalları ilə keçirdiyi görüş yaddaqalan olmuşdur. Həmin görüşdə Heydər Əliyevin soydaşlarımıza söylədiyi "Azərbaycana gəlin, ölkəmizlə əlaqəni kəsməyin. Biz də çalışacağıq ki, sizinlə, cəmiyyətinizlə əlaqələri daha da inkişaf etdirək" sözləri bu gün artıq yüksək səviyyədə həyata keçirilir.

Qeyd etmək lazımdır ki, yaxınlarda Astana şəhərindəki mərkəzi küçələrdən birinə Heydər Əliyevin adının verilməsi, həmin küçədə Heydər Əliyev adına "Azərbaycan evi"nin tikilməsi üçün torpaq sahəsinin ayrılması Qazaxıstan dövlətinin və xalqının Azərbaycana, onun Ümum-millî liderinə məhəbbətinin, hörmətinin parlaq

təzahürüdür. Qazaxıstanda yaşayan soydaşlarımız doğma Azərbaycanın tarixini, dilini, adət-ənənələrini, incəsənətini təbliğ etmək sahəsində və eləcə də yaşadıkları ölkənin ictimai-siyasi həyatında daha fəal iştirak etmək baxımından Astana şəhərində tikiləcək Heydər Əliyev adına "Azərbaycan evi"ndən səmərəli istifadə edəcəkdir.

- Ümumiyyətlə, Qazaxıstandakı azərbaycanlılar haqqında nə deyə bilərsiniz?

- Qazaxıstanda yaşayan soydaşlarımızın əksəriyyəti XX əsrin 30-cu illərinin siyasi repressiya dövründə oraya məcburi köçürülənlər və onların övladlarıdır. Onların içərisində dövlət və hökumət strukturlarında, icra və seçkili orqanlarda təmsil olunanlar, özəl sektora rəhbərlik edənlər də az deyildir. Qazaxıstanın 16 vilayətindən 14-də azərbaycanlılar özlərinin icma və birliklərini yaratmışlar. Almatı şəhərində Qazaxıstan xalqları Assambleyasının binasında bu cəmiyyətləri birləşdirən "Turan" konqresi fəaliyyət göstərir. Dövlət komitəsinin əməkdaşları Qazaxıstanda ezamiyyətləri zamanı orada yaşayan soydaşlarımızın qayğı və problemləri ilə bağlı müvafiq strukturların nümayəndələri ilə səlahiyyətləri daxilində görüşlər keçirir. Qazaxıstandakı soydaşlarımız Azərbaycan Respublikasında gedən ictimai-siyasi prosesləri diqqətlə izləyir, möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin məqsədyönlü daxili və xarici siyasətini bəyənir, hər zaman onun ətrafında olacaqlarını bəyan edir, Dağlıq Qarabağ probleminin həllində ölkə başçısı İlham Əliyevə böyük ümid bəsləyirlər.

Regionlarda keçirilən görüşlər zamanı Dövlət komitəsi adından Azərbaycan Respublikasının bayrağı, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin portretləri, ölkə rəhbərinə həsr edilmiş kitablar, Azərbaycanın qədim abidələrini əks etdirən rəsm əsərləri, Azərbaycan ədəbiyyatından nümunələr Azərbaycan musiqiləri yazılmış audiokasetlər, kompakt disklər və digər təbliğat, təşviqat materialları və eyni zamanda Azərbaycan həqiqətlərini dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq məqsədilə Azərbaycanın hüzn günləri və Dağlıq Qarabağla əlaqədar materiallar təqdim olunur.

- Qazaxıstan radiosunda Azərbaycan dilində verilişlərə də yer ayrılırmı?

- Hər həftənin cümə axşamları Qazaxıstan radiosunun birinci proqramı ilə Azərbaycan dilində müntəzəm olaraq ictimai-siyasi, tarixi mövzulara həsr edilmiş verilişlər səslənir. Həmçinin televiziya "Biz qazaxıstanlılarıq" adlı proqram var. Həmin proqramda Qazaxıstanda yaşayan azsaylı xalqlar, o cümlədən azərbaycanlıların adət-ənənələri haqqında maraqlı verilişlər efirə çıxır.

- Şübhəsiz ki, "Turan" konqresinin Azərbaycanla sıx əlaqəsi vardır. Bu haqda nə deyə bilərsiniz?

- Qazaxıstandakı cəmiyyətləri birləşdirən "Turan" konqresi (sədr Əbülfəz Xamedovdur) milli diasporumuzun formalaşmasında məqsəd-yönlü iş aparır. Xüsusilə respublikamızla, Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsi ilə sıx əməkdaşlıq yaradılmışdır. Bu ölkədə milli adət-ənənələrimiz ləyaqətlə qorunub saxlanılır. Soydaşlarımız inanırlar ki, möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin qayğı və diqqəti sayəsində Azərbaycan - Qazaxıstan dostluğu daha da möhkəmlənəcəkdir.

Respublika, 13 yanvar 2005-ci il

«Diasporumuz hələ zəifdir»

"GünAz" TV Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılmasında yardımçı olacaq

İ.Telmanoğlu, S. Soltan

Ermənistanın yarım milyard dollara bərabər dövlət büdcəsi əsasən güclü diaspor hesabına doldurulur. Bu işğalçı dövlət güclü lobbi hesabına "qondarma soyqırımı"nı bir neçə ölkədə tanıda da bilib. Amma Azərbaycanın xaricdəki diasporu hələ tam formalaşmayıb. Buna baxmayaraq, Dünya Azərbaycanlıları Konqresi 1997-ci ildə ABŞ-da yaradılıb və qurum bu ölkədə qeydiyyatdan da keçib. DAK-ın beynəlxalq əlaqələr üzrə sədr müavini Əhməd Obalının Azərbaycanda işgüzar səfərdə olduğundan bəhrələnərək diasporumuzun fəaliyyəti və bir sıra başqa məsələlərə aydınlıq gətirməyə çalışdıq.

- Bakıya indiki səfəriniz nə ilə bağlıdır?

- Səfərimin əsas məqsədi dünya azərbaycanlılarının televiziyaşının yaranması haqqında burada məlumat verməklə bərabər, əlaqələrin yaradılması, lazım olan materialları hazırlayaraq aparılması ilə bağlıdır. Mart ayından etibarən "GünAz" TV fəaliyyətə başlayacaq. Diasporumuzun yaratdığı və maliyyələşdirdiyi bu televiziya müstəqil olacaq və Azərbaycan həqiqətlərini dünyaya çatdırmağa yardım göstərəcək. Televiziya hər gün efirə çıxmaqla 6-8 saatlıq proqramla tamaşaçıların görüşünə gələcək. Gələcəkdə isə 24 saatlıq efir vaxtına da keçəcəyik. Bunu nəzərə alaraq Bakıya gəldim. Televiziya açıldıqdan sonra Bakıya gəlməyə vaxtım olmazdı.

- Azərbaycan həqiqətlərinin ABŞ ictimaiyyətinə çatdırılması, Dağlıq Qarabağ problemi ilə bağlı konkret olaraq Konqres və digər qurumlarla iş necə qurulub? ABŞ hökumətinin açıqladığı məlumata əsasən, yenə də Ermənistana Azərbaycandan artıq maliyyə yardımları olacaq.

- Amerikada yaşayan azərbaycanlıların fəaliyyəti həddindən artıq zəif, həddindən artıq təşkilatsız və effektiv bir səviyyədədir. Aldığımız xəbərlərə görə, ABŞ-ın Dağlıq Qarabağa etdiyi yardımların hamısı oranın erməni əhalisi üçün ayrılır. Bu yardımların bir hissəsi də Qarabağ qaçqınları üçün nəzərdə tutulur. Son illərdə bölgə ölkələrindən olan Azərbaycana və Ermənistana yardımlar azalıb. Azərbaycana yardımın azaldılması bizi qane etmir. Azərbaycan torpaqlarını işğal etmiş Ermənistana yardımlar olmamalıdır, biz həmişə buna etirazımızı bildirmişik və yenə də bildiririk. Amma Amerika da Ermənistanı başqa dövlətlərin nəzarətinə buraxmaq istəmir, bu ölkə ilə daha yaxın olmağa can atır. Ermənistana isti münasibət və ona Azərbaycandan artıq yardımların edilməsi ABŞ-ın bölgə ilə bağlı yaxın gələcəkdəki planları və güclü erməni diasporunun hesabına olur. Təəssüf ki, biz hələ erməni diasporu qədər qüdrətli deyilik və əlaqələrimiz də o səviyyəyə çatmayıb.

- Konkret olaraq DAK Dağlıq Qarabağla bağlı və ABŞ-ın Azərbaycana qarşı münasibətinin daha da yaxşılaşması istiqamətində hansı addımları atır və hansı addımlar atmağı planlaşdırır? Məsələn, ermənilər bəyan edirlər ki, ABŞ Konqresində 150 nəfərdən artıq onların tərəfdarı olan konqresmen var.

- Erməni təşkilatlarının ABŞ-da 100 ildən artıq fəaliyyət tarixi var. Onlar artıq elə bir mərhələdədirlər ki, aralarında anlaşılmazlıq yoxdur və səyləri birdir. Erməni diasporu Ermənistan müxalifəti və iqtidarı tərəfindən dəstəklənir, aralarında qarşılıqlı yardım mexanizmi var. Bizim təşkilatlarımız isə hələ bir araya gəlməyiblər. Güneydən gedən azərbaycanlıların bir çox təşkilatları ABŞ-da fəaliyyət göstərir. Quzey Azərbaycandan gedənlərin isə orada sayı çox azdır. Həm də onların əksəriyyətinin Amerika vətəndaşlığı yoxdur. Bundan başqa, Azərbaycandan da yerli-yersiz məlumatların xaricə ötürülməsi hesabına bir araya gələ bilməmişik.

- Avropa Şurası Parlament Assambleyasının Dağlıq Qarabağ üzrə məruzəçisi Devid Atkinsonun məruzəsi əsasında qurumun qəbul etdiyi qətnamə Azərbaycanın beynəlxalq uğuru kimi dəyərləndirildi. DAK bu kimi uğurlardan bəhrələnilib hansı addımları atmaq istəyir?

- Hüquqi cəhətdən bu qərar çox yaxşıdır, biz də bütün görüşlərimizdə Avropa Şurasının qətnaməsinə istinad edərək Azərbaycanın haqlı olduğunu deyə bilərik. Biz əvvəlki məruzəçi Terri Devislə bir neçə dəfə görüşlər keçirmişdik və onun obyektivliyinə şübhəmiz qalmamışdı. D. Atkinsonun da belə bir sənədi hazırlayacağı gözlənilirdi. Biz gələcəkdə keçirdiyimiz bütün tədbirlərdə bu və BMT-nin Dağlıq Qarabağla bağlı qəbul etdiyi 4 qətnamədən də bəhrələnəcəyik. Bizim Avropa Şurasındakı nümayəndəmiz Mustafa bəy Əlincə bu işlərlə bilavasitə və ciddi məşğuldur.

- Ümumiyyətlə Azərbaycanın hansısa ölkədə güclü diaspor təşkilatı varmı? DAK bu təşkilatlarla əlaqələri necə qurub?

- Açıq deyim ki, Azərbaycanın xaricdəki diasporu həddindən artıq zəifdir. İstər Amerika, istərsə də Avropa ölkələrindəki diasporumuz hələ də nə etmək istədiyini bilmir. Buna görə diasporumuzda, habelə bizlərdə günah olsa da, Azərbaycan dövlətinin də bu anlaşılmazlıqda rolu var. Biz "boş aslan" yaratmışıq. Üzdə elə görüntü yaratmışıq ki, diasporumuz var və işləyir. Həqiqət isə belə deyil. Düşmən də "boş aslan" yaratmağımızda maraqlıdır. Amma ciddi iş görməyə ehtiyac var. DAK bu gün xaricdə ən güclü təşkilatdır. Bu təşkilat yeganə təşkilatdır ki, bütün beynəlxalq qurumlarla birbaşa əlaqəsi var. Amma digər milli təşkilatlarımızla əlaqələrin möhkəmlənməsi hələ ki, mümkün olmayıb.

- DAK-ın 8-ci qurultayı nə vaxt və harada keçiriləcək?

- Qurultaya hazırlıq komitəsi yaradılıb və bu sahədə işlər gedir. Qurultayın yaz - yay aylarında keçirilməsi nəzərdə tutulub. Qurultayın dəqiq nə zaman və harada keçirilməsi ilə bağlı yaxın zamanlarda mətbuata məlumat veriləcək.

- Qurum yeni yarananda ümumazərbaycan maliyyə fondunun yaradılması məsələsi də gündəmdə idi.

- Biz maliyyə fondunu yarada bilmədik. Hətta bəziləri bizdən maliyyə yardımı ummağa başladılar. Digər tərəfdən də Azərbaycanın bəzi rəsmiləri tribunadan DAK-a maliyyə yardımı edəcəklərini səsləndirdilər. Bundan sonra bəzi düşmənlər bizi müxtəlif korporativ maraqları həyata keçirməkdə də ittiham etdilər. Həqiqətdə isə Azərbaycan dövləti bizə 1 sent də yardım etməyib.

- İrandakı ictimai-siyasi durumu xaricdən necə müşahidə edirsiniz?

- Amerikanın bölgədəki proseslərdə çətinliklərin yaranmasını bir-başa İrana bağlaması, ABŞ-ın xarici siyasət kursunda İran mövzusunun daim gündəmdə qalması bir daha göstərir ki, oradakı molla rejiminin

içərisində - istər islahatçı adlananlar, istərsə də mühafizəkarlar təxminən eyni mövqedədir və mövcud rejimin tərəfdarlarıdır.

Hər iki qanad islam dövlətinin aradan getməsini istəmir. Bunun əleyhinə gedənlərə qarşı daxilə repressiyalar davam edəcək.

Rejim özünü qorumaq üçün silahlanmaqda davam edir. İranda nüvə silahının əldə edilməsinə görə tələm-tələsik tədbirlər çox sürətlə gedir. İraq və Əfqanıstan məsələsindən sonra İranda bölgədəki həssas mövqeyini, bu ölkənin xarici Dövlətlərdəki islam təməlçi qruplarla əlaqədə olmasını nəzərə alaraq ABŞ qəti tədbirlər görəcək. İranda çox böyük ərazi və neft ehtiyatına sahib olmasını da nəzərə alaraq Qərb, əsasən də ABŞ imkan verməyəcək ki, rejim bu resurslardan istifadə edərək istədiyini etsin. Əvvəllər iki ölkə arasındakı münasibətlər gizlədilibsə, indi hər şey açıqdır və ABŞ bir yolla İrana müdaxilə edəcək. Müdaxilənin nə zaman ediləcəyi yaxın zamanlarda bəlli olacaq.

- ABŞ-in İrana müdaxiləsi oradakı soydaşlarımıza problemsiz ötürülməyəcək.

- Əməliyyatların nə zaman başlanacağı hələ bəlli deyil və qarşıdan gələn 6 ay ərzində bu gözlənilir. ABŞ İranda bombalaya da bilər, oraya birbaşa silahlı qüvvələrlə də daxil ola bilər. İranda beynəlxalq təşkilatlar arasında gedən danışıqların nəticələrindən də çox şey asılı olacaq. Ola bilsin ki, bu danışıqların nəticəsi olaraq ümumiyyətlə ABŞ İrana silahlı müdaxilə etməsin. Əgər İranda nüvə silahını yaratmaq fikrindən sözdə deyil, əməldə əl çəkməsə, bu halda İrana silahlı müdaxilə olacaq. Amma biz bu məsələlərə öz milli mənafeyimizdən baxmalıyıq. Amerikanın İrana hər hansı bir müdaxiləsi olacağına, bu, milli-azadlıq hərəkatının mənafeyi ilə üst-üstə düşməməlidir, əks təqdirdə biz buna mənfə baxarıq. Bölgədə baş verən hər hansı hadisə zamanı Azərbaycan məsələsi birbaşa gündəmdə olmalıdır.

- Güney Azərbaycandakı hadisələrlə bağlı DAK görüşlər keçirirmi?

- Avropa Şurası, BMT-nin İnsan Haqları Komissarlığı və "Amnisti İnterneşnl" kimi təşkilatlara Güney Azərbaycandakı həbslər və basqılar haqqında müraciətimiz olub. Müsbət qərarların olacağını gözləyirik.

Ayna, 17 fevral 2005-ci il

Diaspor təşkilatları vahid ideya ətrafında birləşməlidir

Fevral ayının 19-da Niderland Krallığının Amsterdam şəhərində bu ölkədəki Azərbaycan icma və birliklərinin fəaliyyəti, müasir durumu, qayğı və perspektivlərinə həsr edilmiş praktik konfrans keçirilib. Tədbirdə Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Nazim İbrahimov da iştirak edib.

Namiq Bağırov

Konfrans Azərbaycan-Niderland Dostluq Cəmiyyətinin təşəbbüsü ilə baş tutub. Toplantıda Avropa ölkələrində fəaliyyət göstərən bir sıra Azərbaycan diaspor təşkilatlarının rəhbərləri də iştirak ediblər. Azərbaycanın Dövlət himni səsləndikdən və Xocalı soyqırımını qurbanlarının xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edildikdən sonra diaspor quruculuğunun problem və perspektivləri ətrafında müzakirələr aparılıb. Azərbaycan-Niderland Dostluq Cəmiyyətinin təsisçisi Sahil Qasimov giriş nitqi ilə çıxış edərək konfransın məqsəd və məramı barədə ətraflı məlumat verib. Tədbirdə Amsterdam şəhərinin merinin konfrans iştirakçılarına ünvanlanmış məktubu oxunduqdan sonra Avropa Azərbaycanlıları Konqresinin prezidenti Bahəddin Kaya, "Belçika-Azərbaycan Evi"nin sədri Bülent Gürçam, "Azərbaycan Türk Kültür Mərkəzinin sədri Cəlal Qaragöz, həmin mərkəzin nümayəndəsi İlham Aşqın, Azərbaycan-Niderland Dostluq Cəmiyyətinin Mədəniyyət şöbəsinin müdiri Sultan Mustafayev, "Avropa Qafqaz Elm və Mədəniyyət Mərkəzinin sədri Gülşən Kazımova, Azərbaycan-Niderland Dostluq Cəmiyyətinin sədri Ofelya Babayeva, "Rotterdam Azeri-United" təşkilatının sədri Tofiq Hacılı və Avropa - Azərbaycan Mərkəzinin sədri Fatma Əliyeva məruzə ilə çıxış ediblər.

Azərbaycan diasporunun problem və perspektivlərinə həsr olunmuş praktik konfransda erməni diasporunun və lobbisinin ölkəmiz əleyhinə apardığı təbliğatın qarşısının alınması istiqamətində görüləcək işlər barəsində də ətraflı müzakirələr aparılıb, Avropa ölkələrində, o cümlədən Niderland Krallığında Azərbaycanla bağlı dolğun təsəvvürlərin formalaşdırılması, Ermənistanın ölkəmizə təcavüzü barədə Avropa ictimaiyyətinin obyektiv şəkildə məlumatlandırılması məsələləri də diqqət mərkəzində saxlanılıb.

Çıxış edənlər Azərbaycan həqiqətlərinin bütün Avropa ictimaiyyətinə çatdırılması, Ermənistanın işğalçılıq siyasətinin beynəlxalq miqyasda ifşa olunması üçün diaspor təşkilatlarımızın vahid ideya ətrafında birləşdirilməsinin zəruriliyini qeyd ediblər. Xocalı soyqırımının 13-cü ildönümünün yaxınlaşması ilə əlaqədar Azərbaycan icma və birliklərinin həyata keçirəcəyi tədbirlər barədə də ətraflı fikir mübadiləsi aparılıb. Qeyd olunub ki, Azərbaycan diaspor təşkilatlarının eyni vaxtda bir neçə tədbir keçirməsi planlaşdırılan aksiyaların effektivliyini aşağı sala bilər və buna görə də bu cür etiraz tədbirlərinin koordinasiya edilmiş formada, sistemli şəkildə keçirilməsi istiqamətində müəyyən işlər aparmaq lazımdır.

Tədbirdə çıxış edənlər xaricdəki diaspor təşkilatlarının Azərbaycan həqiqətlərini təbliğ etmək imkanlarının genişləndirilməsinə, onların müvafiq informasiya bazası ilə təchiz edilməsi istiqamətində konseptual işlərin görülməsinə ehtiyac duyulduğunu bildiriblər. Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla iş

üzrə Dövlət Komitəsinin sədri bu sahədə mövcud olan problemlərin aradan qaldırılması üçün müvafiq tədbirlər görülcəyini qeyd edib və Azərbaycan hökumətinin xaricdəki diaspor təşkilatlarının fəallığını artırmaq üçün tələb olunan bütün zəruri addımları atmağa, hər cür kömək göstərməyə hazır olduğunu bəyan edib.

Çıxış edənlər Ermənistanın Azərbaycana təcavüzü mövzusunda da toxunublar. Diaspor təşkilatlarının rəhbərləri Azərbaycandakı qaçqın və məcburi köçkünlərə, şəhid ailələrinə yardım göstərməyə hazır olduqlarını bəyan edərək Azərbaycan rəhbərliyinin ölkənin ərazi bütövlüyünün təmin olunması sahəsindəki siyasətini dəstəklədiklərini bildiriblər. Onlar torpaqlarımızın işğaldan azad olunması və bir milyondan çox insanın öz yurd-yuvalarına qaytarılması üçün xaricdəki azərbaycanlıların hər cür fədakarlığa hazır olduqlarını dilə gətiriblər.

Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Nazim İbrahimov son illərdə diaspor təşkilatlarının fəaliyyətində müşahidə edilən canlanmanı yüksək qiymətləndirdiyini vurğulayaraq, həmvətənlərimizin vahid ideya və məqsəd ətrafında təşkilatlanmasının böyük əhəmiyyət kəsb etdiyini bildirib. Dövlət Komitəsinin sədri Qarabağ probleminin bütün dünya azərbaycanlıları üçün ümummilli əhəmiyyət daşıdığını xüsusi vurğulayaraq bu məsələnin həllində hər bir həmvətənimizin fəal iştirakının vacib olduğunu söyləyib. Konfransın sonunda Benlüks ölkələrindəki Azərbaycan icma və birlikləri adından "Ermənistanın Azərbaycana təcavüzü ilə bağlı bəyanat" qəbul olunub. Qeyd edək ki, həmin bəyanat Avropa ölkələrində yerləşən bütün beynəlxalq təşkilatlara göndəriləcək.

Bundan başqa konfrans iştirakçıları Avropanın müxtəlif ölkələrində fəaliyyət göstərən Azərbaycan diaspor təşkilatlarına müraciət də ünvanlayıb. Həmin müraciətdə diasporun yalnız milli maraqlara xidmət etməsinin vacibliyi önə çəkilir, Azərbaycandan kənar da yaşayan azərbaycanlılar arasında iqtidar-müxalifət bölgüsünün olmadığı vurğulanır.

Konfransdan sonra Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Nazim İbrahimovun diaspor təşkilatlarının rəhbərləri ilə fərdi görüşləri olub. Bu görüşlərin əsas məqsədi diaspor təşkilatlarımız arasında əlaqələrin möhkəmləndirilməsini, onların fəaliyyətinin koordinasiya edilmiş formada həyata keçirilməsini, bu ölkədə yaşayan həmvətənlərimiz arasında ideoloji və mənəvi birliyin daha da möhkəmləndirilməsini təmin etməkdən ibarətdir.

Hollandiya Ülkücü Türk Dərnəkləri Federasiyasının bir qrup üzvü ilə keçirilən görüşdə Azərbaycan və türk diaspor təşkilatları arasında əlaqələrin inkişaf etdirilməsi, iki qardaş ölkənin ümumi mənafeələrinə xidmət edən məsələlərdə hər iki diasporun vahid mövqedən çıxış etməsinin zəruriliyi və digər mühüm məsələlər müzakirə edilib. Dövlət Komitəsinin sədri Belçikadakı Azərbaycan Təşkilatlarının nümayəndələri və Niderland Krallığında fəaliyyət göstərən icma və birliklərin təmsilçiləri ilə fərdi görüşlərində Benlüksdəki Azərbaycan cəmiyyətlərinin vahid bir məqsəd ətrafında birləşdirilməsi ilə bağlı təkliflərini diqqətə çatdırıb.

Nazim İbrahimov Niderland Krallığının müxtəlif şəhərlərində yaşayan azərbaycanlı gənclərin bir qrupu ilə də görüşüb. Bu görüşdə Avropadakı azərbaycanlı gənclərin I forumunun keçirilməsi, Avropa Azərbaycanlı Gənclər Assosiasiyasının yaradılması perspektivləri barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

İtaliyada Azərbaycan diasporu

Qədir Aslan

Dünya azərbaycanlılarının, o cümlədən Avropada yaşayan soydaşlarımızın təşkilatlanması, mütəşəkkil birliyin yaranması ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Avropanın nüfuzlu dövlətlərindən olan İtaliyada azərbaycanlılar sayca az olsalar da, dünya azərbaycanlılarının Bakıda keçirilən I qurultayından sonra bu ölkədə milli diasporumuzun formalaşması istiqamətində irəliyə doğru mühüm addımlar atılmış, həmvətənlərimizin Azərbaycanla əlaqələri möhkəmlənmişdir.

İtaliyadakı "Dostluq" Azərbaycan Cəmiyyətinin sədri Zaur Fərhadov Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin dəvəti ilə bir müddət əvvəl Bakıda keçirilən tədbirdə iştirak etmişdir.

O, müxbirimizlə söhbətində İtaliyadakı Azərbaycan diasporunun fəaliyyəti, gələcək planları barədə məlumat verərək demişdir:

- Gəncliyimin ən gözəl çağlarını mavi Xəzərin nəğməli sahillərində keçirmişəm. 1998-ci ildə Bakının Suraxanı rayonundakı 282 sayılı məktəbi bitirdikdən sonra Azərbaycan Texniki Universitetinə daxil olmuşam.

Təhsilimi xaricdə davam etdirmək imkanı yarananda İtaliyanı seçdim. Hazırda İtaliyanın Padva şəhərindəki universitetin beynəlxalq əlaqələr və insan hüquqları fakültəsinin II kursunda təhsil alıram.

Vurğulamaq istərdim ki, son vaxtlar İtaliyada milli diasporumuzun inkişafı və soydaşlarımızın bir-birləri ilə və Vətənlə əlaqələrinin qurulması istiqamətində xeyli iş görülmüşdür. Bu gün xaricdə yaşayan azərbaycanlıların təşkilatlanmasında, birlik və həmrəyliyin güclənməsində yeni mərhələnin başladığını söyləmək olar. "Dostluq" Cəmiyyəti tədbirlər planına uyğun olaraq qısa müddətdə bir sıra yaddaqalan tədbirlər keçirmiş, Azərbaycan həqiqətlərinin dünya xalqlarına çatdırılması üçün məqsədyönlü iş aparılmışdır. Keçirdiyimiz mərasimlərə italyalıları və həmin ölkədə yaşayan digər xalqların nümayəndələrini də dəvət edirik. Erməni terrorizminin acı nəticələri, Ermənistanın təcavüzkarlıq siyasətinin ağır nəticələri barədə məlumatlara geniş yer veririk. Tədbirlərdə 20 Yanvar faciəsi, Xocalı soyqırımı ilə əlaqədar kitab, jurnal və digər sənədlər nümayiş etdirilir.

Diaspor fəallarının birgə səyi nəticəsində "Dostluq" Cəmiyyəti öz fəaliyyətini getdikcə gücləndirir. Uzaq İtaliyada milli musiqimiz səslənir, Azərbaycan mədəniyyəti təbliğ olunur, milli bayramlarımız təntənə ilə qeyd olunur. Tədbirlər planına uyğun, 2005-ci ildə Novruz bayramı, Respublika günü və digər tarixi bayramlarımız zəngin proqramla qeyd olunacaq. Ümumiyyətlə, İtaliyada milli diasporumuzun təşkilatlanması üçün Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsi cəmiyyətimizə yaxından kömək göstərir.

Bu yaxınlarda Berlində Avropa Azərbaycanlıları Konqresi keçirilmişdir. Belə bir konqresin keçirilməsi Avropada milli diasporumuzun formalaşması üçün geniş üfüqlər açmışdır. Hazırda Avropa ölkələrində Azərbaycan icmaları, milli-mənəvi cəmiyyətləri yaradılmış, onların arasında müəyyən əlaqələr qurulmuşdur.

Avropa azərbaycanlıları Azərbaycan dilinin, mədəniyyətinin təbliğinə, Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılmasında və dövlətçilik maraqlarının qorunmasında getdikcə daha fəal rol oynayırlar. Vurğulamaq istərdim ki, bu gün dünyada qloballaşma kimi mürəkkəb tarixi proses başlanmışdır. Bu, Avropada özünü daha qabarıq şəkildə göstərməkdədir. Avropanın birləşməsi ideyasının meydana çıxması yeni ictimai-siyasi situasiya yaradır və təbii ki, Azərbaycan diaspor təşkilatları buna uyğunlaşmalıdır. Həmvətənlərimizin təşkilatlanması prosesi geniş vüsət almalıdır ki, biz də qloballaşma prosesindən kənar qalmayaq. Avropa Birliyinin genişlənməsi soydaşlarımızın və eləcə də İtaliyada yaşayan azərbaycanlıların bir təşkilatda birləşməsinə tarixi zərurətə çevirmişdir.

Qürur hissi keçiririk ki, Azərbaycan bu gün Avropanın inkişaf etməkdə olan dövlətləri sırasındadır. Milli diasporumuzun memarı və qurucusu olan Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin siyasi kursu Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir, dünya azərbaycanlıları ilə əlaqələr daha da genişlənilir. Fikrimi milli öndərimiz Heydər Əliyevin sözləri ilə yekunlaşdırmaq istərdim: "Müstəqil Azərbaycan dövlətinin əsas ideyası azərbaycançılıqdır. Hər bir azərbaycanlı öz milli mənsubiyyətinə görə qürur hissi keçirməlidir və biz azərbaycançılığı - Azərbaycan dilini, mədəniyyətini, milli - mənəvi dəyərlərini, adət - ənənələrini yaşatmalıyıq".

Söhbəti yazdı:

Respublika, 24 fevral 2005-ci il

Diasporda iqtidar-müxalifət bölgüsü olmamalıdır

Diaspor ölkə Prezidentinin Qarabağ siyasətini müdafiə edir

Fevralın 19-da Niderland Krallığının paytaxtı Amsterdamda bu ölkədəki Azərbaycan icma və birliklərinin fəaliyyəti, müasir durumu, qayğı və perspektivlərinə həsr edilmiş praktik konfrans keçirilib. Tədbir "Azərbaycan-Niderland" Dostluq Cəmiyyətinin təşəbbüsü ilə baş tutub. Toplantıda Avropa ölkələrində fəaliyyət göstərən bir sıra Azərbaycan diaspor təşkilatlarının rəhbərləri də iştirak ediblər.

M. Əlioğlu

Amsterdam şəhəri merinin konfrans iştirakçılarına ünvanlanmış məktubu oxunduqdan sonra Avropa Azərbaycanlıları Konqresinin prezidenti Bahəddin Kaya, "Belçika-Azərbaycan Evi"nin sədri Bülənd Gürcəm, "Azərbaycan-Türk" Mədəniyyət Mərkəzinin sədri Cəlal Qaragöz, həmin mərkəzin nümayəndəsi İlham Aşqın və digərləri məruzə ilə çıxış ediblər.

Azərbaycan diasporunun problem və perspektivlərinə həsr olunmuş praktik konfransda erməni diasporunun və lobbisinin ölkəmiz əleyhinə apardığı təbliğatın qarşısının alınması istiqamətində görüləcək işlər barəsində də ətraflı müzakirələr aparılıb.

Çıxış edənlər Azərbaycan həqiqətlərinin bütün Avropa ictimaiyyətinə çatdırılması, Ermənistanın işğalçılıq siyasətinin beynəlxalq miqyasda ifşa olunması üçün diaspor təşkilatlarımızın vahid ideya ətrafında birləşdirilməsinin zəruriliyini qeyd ediblər. Xocalı soyqırımının 13-cü ildönümünün yaxınlaşması ilə əlaqədar Azərbaycan icma və birliklərinin həyata keçirəcəyi tədbirlər barədə də ətraflı fikir mübadiləsi aparılıb. Qeyd olunub ki, Azərbaycan diaspor təşkilatlarının eyni vaxtda bir neçə tədbir keçirməsi planlaşdırılan aksiyaların effektivliyini aşağı sala bilər, ona görə də bu cür etiraz tədbirlərinin koordinasiya edilmiş formada, sistemli şəkildə keçirilməsi lazımdır.

Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Nazim İbrahimov bu sahədə mövcud olan problemlərin aradan qaldırılması üçün müvafiq tədbirlər görüləcəyini qeyd edib və Azərbaycan hökumətinin xaricdəki diaspor təşkilatlarının fəallığını artırmaq üçün tələb olunan bütün zəruri addımları atmağa hazır olduğunu bəyan edib. Komitə sədri son illərdə həmvətənlərimizin vahid ideya və məqsəd ətrafında təşkilatlanmasının böyük əhəmiyyət kəsb etdiyini bildirib. O, Qarabağ probleminin bütün dünya azərbaycanlıları üçün ümummilli əhəmiyyət daşıdığını xüsusi vurğulayaraq bu məsələnin həllində hər bir həmvətənimizin fəal iştirakının vacib olduğunu söyləyib. Digər çıxış edənlər Ermənistanın Azərbaycana təcavüzü mövzusunda da toxunub, Azərbaycan rəhbərliyinin ölkənin ərazi bütövlüyünün təmin olunması sahəsindəki siyasətini dəstəklədiklərini bildiriblər.

Konfransın sonunda Benilüks ölkələrindəki Azərbaycan icma və birlikləri adından "Ermənistanın Azərbaycana təcavüzü ilə bağlı bəyanat" qəbul olunub. Qeyd edək ki, həmin bəyanat Avropa ölkələrində

yerləşən bütün beynəlxalq təşkilatlara göndəriləcək. Bəyanatda bildirilir ki, indiyə qədər beynəlxalq ictimaiyyət təcavüzkarın cəzalandırılması, işğal olunmuş Azərbaycan ərazilərinin azad edilməsi üçün qəti addım atmayıb, müvafiq sanksiyaların tətbiqi barədə qərarların qəbul edilməsinə nail olmayıb. Bunun əvəzində isə heç bir tarixi fakta əsaslanmayan "erməni soyqırımı" iddiaları Avropanın bəzi ölkələrinin parlamentlərində böyük həvəslə müzakirə olunur, bir sıra ölkələr isə erməni lobbisinin dəstəyi və təzyiqi altında qondarma soyqırımın 90-cı ildönümünə hazırlıq görməkdədir. Lakin çox qəribədir ki, bu ölkələr 90 il bundan əvvəl baş verdiyi iddia edilən, heç bir ciddi əsasa söykənməyən bir məsələni müzakirə etməyə layiq bildikləri halda, XX əsrin sonlarında - 1992-ci ilin fevral ayının 26-da baş vermiş, 600-dən çox azərbaycanlının qətlinə səbəb olmuş Xocalı soyqırımının üzərindən sükutla keçirlər.

Bundan başqa, konfrans iştirakçıları Avropanın müxtəlif ölkələrində fəaliyyət göstərən Azərbaycan diaspor təşkilatlarına da müraciət ünvanlayıb. Həmin müraciətdə diasporun yalnız milli maraqlara xidmət etməsinin vacibliyi önə çəkilir, Azərbaycandan kənarında yaşayan azərbaycanlılar arasında iqtidar-müxalifət bölgüsünün olmadığı vurğulanır.

Sənəddə qeyd olunur ki, müasir Azərbaycan sosial-iqtisadi göstəricilərinə görə regionun əksər ölkələrini geridə qoyur, Cənubi Qafqazda həyata keçirilən transregional layihələrdə aparıcı ölkə kimi çıxış edir. Bu gün Azərbaycan dövlətinin həm də bütün dünya azərbaycanlılarının tarixi və siyasi istinadgahı olduğu fikri sənəddə yer alıb.

Bildirilib ki, diaspor Azərbaycanın daxili ictimai-siyasi həyatına aid məsələlərdə neytral mövqe nümayiş etdirməyi daha doğru yol hesab edir. Diaspor təşkilatlarının Azərbaycanda gedən siyasi mübarizələrə hər hansı formada müdaxiləsi nəticə etibarilə xarici ölkələrdəki icma və birliklərin arasında parçalanma meyillərinin əsasını qoya bilər.

Dünya azərbaycanlıları indi öz qüvvəsini və enerjisini yalnız Azərbaycan xalqının tarixi mənafeələrinin keçdiyi nöqtələrdə - Ermənistanın təcavüzkarlıq siyasətinin dünya miqyasında ifşa edilməsi, xalqımıza qarşı törədilmiş soyqırım və terror aktlarının beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılması kimi mühüm məsələlərdə birləşdirməkdədir. Qitədə məskunlaşmış soydaşlarımızı tarixi vətənin maraqlarının müdafiəsi işinə cəlb etmək Avropada fəaliyyət göstərən Azərbaycan diaspor təşkilatlarının böyük əksəriyyətini öz ətrafında birləşdirən Avropa Azərbaycanlıları Konqresinin əsas məqsədlərindən biridir.

Paritet, 24-25 fevral 2005-ci il

Amsterdamba Azərbaycan diasporunun konfransı keçirilib

Konfransda Ermənistanın təcavüzkar siyasəti ilə bağlı beynəlxalq təşkilatlara müraciət ünvanlanıb

N. Bayramlı

Niderland Krallığının Amsterdam şəhərində bu ölkədəki Azərbaycan icma və birliklərinin fəaliyyəti, müasir durumu, qayğı və perspektivlərinə həsr edilmiş konfrans keçirilib. Konfrans Azərbaycan-Niderland Dostluq Cəmiyyətinin təşəbbüsü ilə baş tutub. Toplantıda Avropa ölkələrində fəaliyyət göstərən bir sıra Azərbaycan diaspor təşkilatlarının rəhbərləri də iştirak ediblər. Azərbaycanın Dövlət Himni səsləndikdən və Xocalı soyqırımını qurbanlarının xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edildikdən sonra diaspor quruculuğunun problem və perspektivləri ətrafında müzakirələr aparılıb. Azərbaycan-Niderland Dostluq Cəmiyyətinin təsisçisi Sahil Qasimov giriş nitqi ilə çıxış edərək konfransın məqsəd və məramı barədə ətraflı məlumat verib. Avropa Azərbaycanlıları Konqresinin prezidenti Bahəddin Kaya, "Belçika-Azərbaycan Evi"nin sədri Bülənt Gürcəm, Azərbaycan Türk Kültür Mərkəzinin sədri Cəlal Qaragöz, həmin mərkəzin nümayəndəsi İlham Aşqın, Azərbaycan-Niderland Dostluq Cəmiyyətinin mədəniyyət şöbəsinin müdiri Sultan Mustafayev, Avropa Qafqaz Elm və Mədəniyyət Mərkəzinin sədri Gülşən Kazımova, Azərbaycan-Niderland Dostluq Cəmiyyətinin sədri Ofelya Babayeva, "Rotterdam Azeri-United" təşkilatının sədri Tofiq Hacılı və Avropa-Azərbaycan Mərkəzinin sədri Fatma Əliyeva məruzə ilə çıxış ediblər.

Azərbaycan diasporunun problem və perspektivlərinə həsr olunmuş praktik konfransda erməni diasporunun və lobbisinin ölkəmiz əleyhinə apardığı təbliğatın qarşısının alınması istiqamətində görüləcək işlər barəsində də ətraflı müzakirə aparılıb. Avropa ölkələrində, o cümlədən Niderland Krallığında Azərbaycanla bağlı dolğun təsəvvürlərin formalaşdırılması, Ermənistanın ölkəmizə təcavüzü barədə Avropa ictimaiyyətinin obyektiv şəkildə məlumatlandırılması məsələləri də diqqət mərkəzində saxlanılıb.

Çıxış edənlər Azərbaycan həqiqətlərinin bütün Avropa ictimaiyyətinə çatdırılması, Ermənistanın işğalçılıq siyasətinin beynəlxalq miqyasda ifşa olunması üçün diaspor təşkilatlarımızın vahid ideya ətrafında birləşdirilməsinin zəruriliyini qeyd ediblər. Xocalı soyqırımının 13-cü ildönümünün yaxınlaşması ilə əlaqədar Azərbaycan icma və birliklərinin həyata keçirəcəyi tədbirlər barədə də ətraflı fikir mübadiləsi aparılıb.

Qeyd olunub ki, Azərbaycan diaspor təşkilatlarının eyni vaxtda bir neçə tədbir keçirməsi planlaşdırılan aksiyaların effektivliyini aşağı sala bilər və buna görə də bu cür etiraz tədbirlərinin koordinasiya edilmiş formada, sistemli şəkildə keçirilməsi istiqamətində müəyyən işlər aparmaq lazımdır.

Konfransda iştirak edən Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Nazim İbrahimov bu sahədə mövcud olan problemlərin aradan qaldırılması üçün müvafiq tədbirlər görüləcəyini qeyd edib və Azərbaycan hökumətinin xaricdəki diaspor təşkilatlarının fəallığını artırmaq üçün tələb olunan bütün zəruri addımları atmağa, hər cür kömək göstərməyə hazır olduğunu bildirib. Dövlət Komitəsinin sədri son illərdə diaspor təşkilatlarının fəaliyyətində müşahidə edilən canlanmanı yüksək qiymətləndirdiyini

vurğulayaraq, həmvətənlərimizin vahid ideya və məqsəd ətrafında təşkilatlanmasının böyük əhəmiyyət kəsb etdiyini deyib. O, Qarabağ probleminin bütün dünya Azərbaycanlıları üçün ümummilli əhəmiyyət daşıdığını xüsusi vurğulayaraq bu məsələnin həllində hər bir həmvətənimizin fəal iştirakının vacib olduğunu söyləyib. Konfransın sonunda Benülüks ölkələrindəki Azərbaycan icma və birlikləri adından Ermənistanın Azərbaycana təcavüzü ilə bağlı bəyanat qəbul olunub. Qeyd edək ki həmin bəyanat Avropa ölkələrində yerləşən bütün beynəlxalq təşkilatlara göndəriləcək. Bundan başqa konfrans iştirakçıları Avropanın müxtəlif ölkələrində fəaliyyət göstərən Azərbaycan diaspor təşkilatlarına müraciət də ünvanlayıb. Həmin müraciətdə diasporun yalnız milli maraqlara xidmət etməsinin vacibliyi önə çəkilir.

Yeni Azərbaycan, 24 fevral 2005-ci il

Azərbaycan diasporunun vahid ideya ətrafında birliyi

Dövlət müstəqilliyimizin daha da möhkəmlənməsində, həmrəyliyimizin, haqq səsimizin beynəlxalq aləmə çatdırılmasında mənəvi birlik, milli həmrəylik ən vacib amillərdəndir. Ümummilli liderimiz Heydər Əliyev bu fikri daim vurğulayırdı ki, Vətən birdir, hər kəs onun üçün çalışmalıdır. Dünyanın müxtəlif ölkələrinə səpələnmiş soydaşlarımızın vahid ideya - azərbaycançılıq ətrafında birliyinin təmali də məhz ulu Öndərimiz tərəfindən qoyulub. İlk uğurlu addım 1991-ci ildə atıldı.

Yeganə Cəlilqızı

1991-ci il dekabrın 16-da Heydər Əliyevin rəhbərliyi və təşəbbüsü ilə Naxçıvan MR Ali Məclisi Dünya azərbaycanlılarının həmrəylik günü haqqında qərar qəbul etdi. Bu qərar çox böyük tarixi tədbir və sənəd kimi mənəvi və siyasi əhəmiyyət daşıyırdı. Qeyd olunan istiqamətdə ciddi addımlar atıb, həmrəyliyi yaratmaq gerek idi. Buna yalnız cənab Heydər Əliyevin uğurlu daxili və xarici siyasəti sayəsində nail olduq. İnkar edilməz həqiqətdir ki, cənab Heydər Əliyev hakimiyyətə gəlişi ilə Azərbaycanı azərbaycanlılara, azərbaycanlıları isə özünə qaytardı. Dünya Azərbaycan adlı Dövlətin varlığı barədə təsəvvürə malik olmağa başladı. Azərbaycan diasporunun formalaşması, fəaliyyət istiqamətlərini genişləndirmələri yönündə mühüm addımlar atıldı. Diaspor bir millətin, xalqın xaricdəki varlığı deməkdir. Onu formalaşdırmaq dövlətin həyata keçirdiyi siyasətin tərkib hissəsidir. Təəssüflər olsun ki, 1991-1993-cü illər iqtidarını bu məsələ zərrə qədər düşündürməmişdi. Bunun nəticəsi olaraq həmin dövrdə xaricdəki soydaşlarımızla müstəqil dövlətimizin əlaqələri yox dərəcəsində idi. Həmvətənlərimiz ölkədə cərəyan edən prosesləri öyrənməyə o qədər də maraq göstərmirdilər. Ulu öndərimizin hakimiyyətə qayıdışı bu pərakəndəliyə, laqeyd münasibətlərə son qoydu. Onun xarici ölkəyə səfəri, bu səfər çərçivəsində hər bir həmvətənlərimizlə görüşləri onlarda Azərbaycana qarşı diqqət və maraq yaratdı. Cənab Heydər Əliyev ümumi birliyə, həmrəyliyə nail olmaq üçün ilk növbədə ölkənin daxilində həmrəyliyin vacibliyini vurğuladı. Dünyanın ayrı-ayrı ölkələrində Azərbaycan cəmiyyətləri yaradıldı, onlar arasında əlaqələrin qurulması üçün lazımı tədbirlər görüldü. Həmin cəmiyyətlərin üzvləri tez-tez Azərbaycana gəlir, cərəyan edən proseslərlə yaxından tanış olur, mövcud reallıqlar barədə dünya ictimaiyyətini düzgün, ətraflı məlumatlandırırlar. Ayrı-ayrı ölkələrdə soydaşlarımızın birliyinə nail olduqdan sonra cənab Heydər Əliyev ümumi həmrəylik üçün onların bir mərkəzdən idarə olunmalarının vacibliyini bəyan etdi. 2001-ci ilin noyabrın 9-10-da Bakıda keçirilən dünya azərbaycanlılarının I qurultayı da həmin məqsədə xidmət göstərdi. "Azərbaycan bütün dünya azərbaycanlılarının tarixi vətəni, doğma ata-baba ocağıdır deyə vurğulayan ümummilli liderimiz soydaşlarımızı azərbaycanlı olaraq öz milli varlıqlarını unutmamağa, azərbaycanlılıqlarını qoruyub saxlamağa çağırırdı.

Cənab Heydər Əliyevin siyasi kursunun bu gün uğurla davam etməsi müstəqil dövlətimizin inamlı gələcəyindən soraq verir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev dünya azərbaycanlılarının birliyinin, həmrəyliyinin daha da möhkəmlənməsi yönündə mühüm tədbirlər həyata keçirir, onlarla əlaqələrin

genişləndirilməsinə çalışır. Bu gün ağırlı problemimiz olan Ermənistan - Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli üçün bütün imkanların mövcudluğu qeyd olunanda milli birliyimiz, həmrəyliyimiz xüsusi vurğulanır. Azərbaycan diasporunun daha da möhkəmlənməsində, fəaliyyətlərinin genişlənməsində xaricdəki səfirliklərin roluna xüsusi önəm verən cənab İlham Əliyev onların sayının artırılmasının vacib olduğunu bəyan etdi. Bir çox ölkələrdə Azərbaycanın yeni səfirlikləri, beynəlxalq qurumlarının tərkibində nümayəndəlikləri yaradıldı. Bu isə həqiqətlərimizi beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırmaqda böyük rola malikdir. Ölkə Prezidenti yaxın zamanlarda səfirliklərin sayının artırılacağını bildirir.

Azərbaycan tərəqqi edir, mövqelərini günbəgün genişləndirir. Təbii ki, bu reallıq harada yaşamasından asılı olmayaraq hər bir azərbaycanlıyı sevindirir. Lakin bu gün bütün soydaşlarımızı düşündürən, narahat edən ən mühüm məsələ Dağlıq Qarabağ probleminin həllinin uzanmasıdır. Ermənilərin yalanları ifşa olunur, həqiqətlər faktlarla beynəlxalq aləmə çatdırılır. Vaxtilə erməni diasporu dünyaya meydan oxuyub, hadisələrin gedişinə təsir etmək imkanına malik olsalar da, bu gün dünya söylənilənlərin həqiqət olduğunu sübut etmək üçün onlardan fakt tələb edir. Ermənilər həqiqəti etiraf etməkdən müxtəlif bəhanələrlə yayınırlar. Azərbaycan dövlətinin atdığı addımları təkrarlamağa çalışan Ermənistan rəhbərliyi də bütün erməniləri birliyə, həmrəyliyə çağırır. O bildirir ki, bu birlik Azərbaycana qarşı yönəldilməlidir. Tarixi saxtalaşdıran, öz uydurmalarını həqiqət kimi sırımağa çalışan Azərbaycan xalqı yox, ermənilərdir. Azərbaycanlıların soyqırımını gününün dünyanın müxtəlif ölkələrində qeyd olunması ermənilərin narahatlığına səbəb oldu, dünyanın bu həqiqəti - azərbaycanlıların soyqırımına məruz qalmalarını təsdiqləməsi böyük uğurdur. Bundan təşvişə düşən erməni diasporu beynəlxalq aləmin diqqətini yayındırmağa cəhd göstərir. "Erməni genosidi"nin bu gün tez-tez qabardılaraq, ətrafında geniş müzakirələr aparılması da həmin məqsəddən irəli gəlir. Bu günədək ABŞ hökumətini "erməni genosidi"ni tanımağa məcbur edə bilməyən erməni lobbisi hazırda söylərini bu istiqamətdə yönəldib. Onlara dəstək olan bəzi konqresmenlər buna nail olacaqlarını bildirirlər. Məlumdur ki, ABŞ-dakı erməni diasporu bu ölkədə prezident seçkiləri keçirilən zaman C. Buşun deyil, Con Kerrinin namizədliyini dəstəkləyir, onun qələbəsinə çalışırdılar. Buna səbəb C. Kerrinin hakimiyyətə gələcəyi təqdirdə "erməni genosidi"nin 90 illiyinin təntənəli şəkildə qeyd ediləcəyinə söz verməsi idi. C. Buşun qələbəsi ermənilərin bütün ümidlərini boşa çıxardı. Bu gün göstərilən cəhdlərə baxmayaraq, ABŞ hökuməti qondarma soyqırımını tanımayacağını bəyan edir. ABŞ Azərbaycanın mövqeyini dəstəkləyir, həyata keçirdiyi sülh siyasətini yüksək qiymətləndirir.

Azərbaycan diasporu gücləndikcə, dünyaya meydan oxuyan ermənilərin yalanları üzə çıxır. Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə beynəlxalq aləmdə obyektiv qiymətin verilməsi, ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün hər bir azərbaycanlı narahat olmalıdır. Ölkə Prezidenti 31 Mart - Azərbaycanlıların soyqırımını günü ilə əlaqədar xalqa müraciətində də bildirir ki, bizim yolumuz düzgün, amallarımız, məqsədlərimiz saf və təmizdir. Xalqımızın tarixinin dünəninin və bu gününün həqiqətlərini hamının daha yaxşı bilməsinə və qəbul etməsinə çalışmalıyıq. Bunun üçün Azərbaycan hökuməti, bütün vətəndaşlarımız, xarici ölkələrdəki azərbaycanlı icmaları söylərini birləşdirməli, daha ardıcıl və səmərəli iş aparmalı, təsirli tədbirlər görməlidir.

Ölkəmizdə səfərdə olan Dünya Azərbaycanlıları Konqresi sədrinin keçirdiyi görüşlərdə də Azərbaycanın əldə etdiyi uğurlar qeyd olundu. Bildirildi ki, təməli ümummilli liderimiz Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan

dünya azərbaycanlılarının birliyi, həmrəyliyi günbəgün möhkəmlənir, bu istiqamətdə dövlət səviyyəsində çox mühüm tədbirlər həyata keçirilir. Bu birliyin əsasını Azərbaycan dövlətçiliyinə, xalqımızın milli-mənəvi varlığına, ümumbəşəri dəyərlərə hörmət, onların qorunmasına qayğı təşkil edir. Vahid ideya ətrafında birliyini əməli işlə sübut edən Azərbaycan diasporunun fəaliyyət istiqamətləri daha da genişlənir. Müstəqil dövlətimizin uğurlu gələcəyi üçün bu birlik, həmrəylik hava və su kimi gərəkdir.

İki sahil, 8 aprel 2005-ci il

Diaspor ilə işdə ən böyük problem xaricdəki təşkilatların siyasiləşməsidir

Nazim İbrahimov bir sıra gənclər təşkilatlarının nümayəndələri ilə görüşüb

Dünən Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Nazim İbrahimov Azərbaycanda fəaliyyət göstərən bir sıra gənclər təşkilatlarının nümayəndələri ilə görüşdü.

İlham Quliyev

Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlı Gənclərin Həmrəylik Assosiasiyasının təşəbbüsü ilə keçirilən görüşdə Azərbaycan-Böyük Britaniya Gənclərinin Dostluq Cəmiyyəti, Birləşmiş Millətlərin Azərbaycan Tələbə və Gənclər Birliyi, Çağdaş Azərbaycan Gəncliyi Təşkilatı, Azərbaycan Gənc Ziyalılar Təşkilatı, Qarabağ Azadlıq Təşkilatının Gənclər Birliyi, Azərbaycan-Türkiyə Gənclərinin Dostluq Cəmiyyəti, Ümumgürcüstan Azərbaycanlılarının Assosiasiyası və digər təşkilatların nümayəndələri iştirak edirdilər. Görüşün keçirilməsində əsas məqsəd Azərbaycan gənclərinin siyasi baxımdan fəal hissəsini Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə, Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasına, eləcə də xaricdə yaşayan azərbaycanlıların problem və qayğılarına cəlb etmək idi.

Komitə sədri N. İbrahimov bildirdi ki, son illər ümummilli lider Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycan diasporunun formalaşdırılması istiqamətində ciddi addımlar atılıb. Komitə dünya azərbaycanlıları ilə əlaqələrin qurulmasında iqtidar-müxalifət fərqi qoymur. Onun sözlərinə görə, 2004-cü ildə Azərbaycan diaspor hərəkatında yeni dövr başlayıb. 31 Mart Azərbaycanlıların Soyqırımı Günündə dünyanın müxtəlif ölkələrində soydaşlarımızın təşkil etdikləri aksiyalar bunu bir daha sübut edib. Görülən işlər sayəsində Azərbaycan bir müddət sonra erməni diasporu ilə rəqabət apara biləcək.

N. İbrahimov dedi ki, Azərbaycanın müasir gənclərinin gələcəyin demokratları olmasına çalışmaq lazımdır. Ancaq gənclər dövlətçilik maraqları naminə bəzi məsələlərə göz yummağı da öyrənməlidirlər. O qeyd etdi ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev xaraktercə demokratik bir insandır. Ona görə də, o, 10 illik prezidentlik müddəti başa çatandan sonra 52 yaşında prezidentliyi başqa bir şəxsə təhvil verəcək.

N. İbrahimov dünya azərbaycanlılarının əsaslandırdıqları ideologiyalarla bağlı səsləndirilən təklifləri nəzərə alaraq bu mövzu ətrafında müsabiqə keçirilməsi ideyasını irəli sürdü. Qeyd etdi ki, bununla bağlı əlavə açıqlama veriləcək.

Komitə sədri bildirdi ki, diaspora ilə iş sahəsində ən böyük problem xaricdəki təşkilatların siyasiləşməsidir.

Kaspi, 21 aprel 2005-ci il

Gücümüz var, qalır birləşdirmək

Kanadadakı diaspor təşkilatlarımız real qüvvəyə çevrilməyə çalışırlar

Dünyanın 7 inkişaf etmiş ölkəsindən birində, NATO üzvü olan Kanadada yaşayan 60 minlik Azərbaycan diasporu fəallaşmaqdadır. Onlardan 6-sı - Azərbaycan Mədəniyyət və Təhsil Mərkəzi, Kanada-Azərbaycan Əməkdaşlıq Assosiasiyası, Kvebek Azərbaycanlıları Assosiasiyası, Kanada Azərbaycan Qadınları Assosiasiyası, Azərbaycan-Kanada Dostluq Assosiasiyası və Ontario Azərbaycanlıları Assosiasiyası fəaliyyətlərinin səmərəliliyini artırmaq üçün Kanada-Azərbaycan Cəmiyyətləri Federasiyasında bir araya gəlməyə qərar verib və aprelin 15-də qurumun təsis toplantısını keçiriblər.

Ramiz

"Mərkəz"ə açıqlamasında adıçəkilən ölkəyə səfərdən yenicə qayıdan Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin III ərazi idarəsinin müdiri Ramil Həsənov 3 ay ərzində yeni təşkilatın qurultay keçirəcəyini bildirib. Komitə rəsmisinin sözlərinə görə, həmin müddətdə qurumun rəhbərliyinə iddialı namizədlərin siyahısı, nizamnamə hazırlanacaq. O vaxta qədər qapılar Federasiyaya qoşulmamış cəmiyyətlər üçün də açıq saxlanacaq.

Tədbirə Kanadadakı səfirimiz Fəxrəddin Məmmədovun da qatıldığını xatırladan Dövlət Komitəsinin rəsmisi diaspor təşkilatlarının birgə fəaliyyətinin əhəmiyyətini əsaslandırmaq üçün bir faktı vurğuladı. Bildirdi ki, adıçəkilən ölkədə 60 min azərbaycanlıyla bərabər, 120 min də türk yaşayır. Ermənilərin sayı isə 100 mindir. Onların çoxlu təşkilatı var, amma milli məsələlər ortaya çıxanda həmin qurumların birləşdiyi Kanada Erməniləri Assosiasiyası adından müraciətlər edilir. Elə bunun da nəticəsidir ki, Kanada parlamenti qondarma "soyqırımı" tanıyıb.

Daha sonra "Mərkəz" in sualına cavab olaraq Kanadada diaspor təşkilatlarımızın yaranma tarixinə toxunan Komitə rəsmisinin sözlərinə görə, ilk "qaranquş" 1988-ci il-də yaranmış Kvebek Azərbaycanlıları Assosiasiyasıdır. Digərləri isə 1993-cü ildən formalaşmağa başlayıblar. Diaspor təşkilatlarımız əsasən azərbaycanlılar yaşayan 4 şəhərdə - Toronto, Ottava, Monreal və Hamiltonda fəaliyyət göstərir. Məsələn, Torontoda doktor Yulduz Rəhimovun başçılıq etdiyi, 100-ə yaxın ziyalı, həkim və iş adamından ibarət Kanadalı Azərbaycanlılar Assosiasiyası var. Ontario Azərbaycanlıları Assosiasiyası isə Cənubi Azərbaycandan gəlmiş soydaşlarımızı birləşdirir. Esmira Əsədovanın başçılıq etdiyi Azərbaycan-Kanada Dostluq Assosiasiyası da Toronto şəhərində fəaliyyət göstərir. Kvebek Azərbaycanlıları Assosiasiyası isə Monreal şəhərindədir. Rəhbəri Şimali Azərbaycandan köçən Məsud Əliyevdir. O, Kanadada yaxşı hörmətə sahibdir. Hamilton şəhərində Azərbaycan Mədəniyyət və Təhsil Mərkəzi mövcuddur. Rəhbəri Əkbər Məcidov Azərbaycan həqiqətlərinin Kanada ictimaiyyətinə çatdırılması istiqamətində çox aktivdir. Eyni şəhərdə İlham Axundovun rəhbərliyi

Kanada-Azərbaycan Əməkdaşlıq Assosiasiyası da fəaliyyət göstərir. Kanadada Nazilə İsgəndərovanın rəhbərlik etdiyi Azərbaycan Qadınları Assosiasiyası da var.

Ramil Əliyev Səid Kaziminin sədri olduğu Kanada-Azərbaycan Ticarət Palatası barədə xüsusi danışmağı zəruri sayır. Həmin qurum 13 ildir ki, mövcuddur. Cənubi Azərbaycan əsilli Səid Kazimi hazırda Kanadada hakimiyyətdə olan Liberal Partiyanın tanınmış üzvlərindəndir və Kanadanın baş naziri Pol Martinilə yaxın dostluq münasibətləri, senatorlarla əlaqəsi olan insandır. Özünü reklam etmədən Azərbaycan həqiqətlərini Kanadanın rəhbərliyinə çatdırır. Xocalı soyqırımıyla bağlı Palatanın adından xüsusi bəyanat verib, onu şəxsən senatorlara, hətta baş nazirə təqdim edib. Övladları Azərbaycanın üzünü görməsələr belə, təmiz Azərbaycan dilində danışırlar.

Komitə rəsmisi onu da bildirdi ki, Federasiya yaxın günlərdə Kanadada Azərbaycan günləri keçirmək niyyətindədir. Bu reallaşsa, kanadalılar bir daha görəcəklər ki, azərbaycanlıların mədəniyyəti necə yüksək səviyyədədir və belə yüksək mədəniyyətə malik insanlar heç vaxt ermənilərin dediyi kimi başkəsən ola bilməz.

Mərkəz, 29 aprel 2005-ci il

Diasporumuzun yaradıcısı

Nazilə Nərimanqızı

Dünya azərbaycanlılarının ümummilli lideri Heydər Əliyevin xalqın istəyi ilə hakimiyyətə qayıdırdan sonra ictimai həyatın bütün sahələrində nəzərə çarpan inkişaf millətin vahid qüvvə kimi birləşməsinə şərait yaratdı. Müstəqilliyin ilk illərində vəziyyətin hədsiz çətinliyi, müxtəlif siyasi qüvvələrin maraqları üzərində qurulmuş siyasi münasibətlər cəmiyyətin düşüncəsinə uzun müddət mənfi təsir göstərdiyinə görə, Azərbaycanda milli birliyin formalaşması prosesi ləngiyirdi. Ermənilərin torpaqlarımızı zəbt etmək üçün işğalçı siyasət yeritməsi isə Azərbaycan xalqının həmrəyliyini zərurətə çevirmişdi. Ümummilli liderimiz hakimiyyətə gələndən sonra dövlətin sosial dayaqlarının möhkəmlənməsi, onun siyasi, iqtisadi inkişafını təmin etmək üçün ilk növbədə milli birlik modelinin yaradılmasını özünün prioritet vəzifəsi elan etdi. Elə ilk gündən bu istiqamətdə uğurlu addımlar atmağa və cəmiyyətin bütün sosial təbəqələrini vahid bir ideologiya ətrafında sıx birləşdirməyə nail oldu.

Ümumiyyətlə, ulu öndər Azərbaycanda milli həmrəyliyə nail olmaq istiqamətində hələ Naxçıvanda olarkən geniş fəaliyyət göstərmişdi. 31 dekabrın Dünya azərbaycanlılarının milli həmrəyliyi günü kimi qeyd edilməsi də məhz ümummilli liderə məxsus olmuşdur. Belə ki, ilk dəfə bu qərar Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə 1991-ci ilin dekabrın 16-da Naxçıvan Ali Məclisi tərəfindən qəbul edilmişdi. Bu istiqamətdəki fəaliyyəti sonralar da davam etdirdi. Böyük rəhbərin təklif etdiyi yeni dəyərlər sistemi milli dövlətçiliyə xidmət amalı üzərində qurulmuşdu. Bu ideologiya isə çətin keçid dövrünü yaşayan Azərbaycan üçün çox mühüm əhəmiyyət kəsb edirdi. Azərbaycan Prezidenti kimi hər zaman diaspor yaradılmasına, dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan həmvətənlərimizin vahid bir ideya ətrafında birləşdirilməsinə xüsusi diqqət yetirən Heydər Əliyev müxtəlif ölkələrə səfərlərində həmişə soydaşlarımızla görüşlər keçirir, onları bu istiqamətdə səfərbər edirdi.

Dünya azərbaycanlılarının I qurultayının keçirilməsi haqqında fərman imzalayan ölkə başçısı həmin ilin 9-10 noyabrında bu tədbirin həyata keçməsinə nail oldu. Bu qurultay Azərbaycan xalqının tarixində çox mühüm bir hadisə oldu.

Ümummilli liderimiz xaricdə güclü Azərbaycan diasporunun yaradılması ideyasının banisi sayılır. Son illərdə Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılmasında da onun əvəzsiz və müstəsna xidmətləri olmuşdur. Bu illər ərzində böyük rəhbərin uğurlu diplomatik söyləri nəticəsində dünyanın bir çox dövlətlərində Azərbaycan lobbisi formalaşmağa başlayıb. Hazırda xarici ölkələrdə bu işin gücləndirilməsi üçün müstəqil respublikamızda ulu öndərin sərəncamı ilə yaradılmış müvafiq dövlət strukturları öz fəaliyyətlərini genişləndirirlər. Ümummilli maraqlarımız əsas götürülməklə lobbilərimiz tədricən konkret məsələlərin, ideyaların həllinə səy göstərirlər. Sevindirici haldır ki, hazırda dünyanın bir çox ölkələrində - ABŞ, Rusiya, MDB və Avropa dövlətlərində lobbi yaratmaq imkanlarımız getdikcə genişlənir.

Ümummilli liderimizin müəyyənləşdirdiyi milli birlik yolunun Prezident İlham Əliyev tərəfindən davam etdirilməsi isə müstəqil dövlətimizin iqtisadi dirçəlişi və beynəlxalq nüfuzumuzun daha da güclənməsinə xidmət edir.

İki sahifə, 9-10 may 2005-ci il

Ulyanovskdakı diasporumuz

Qədir Aslan

Müxtəlif ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların mənəvi-siyasi birliyi, həmrəyliyi müstəqil dövlətimizin və bütün dünya azərbaycanlılarının mənafelərinə xidmət edən strateji məqsədlərdən biridir.

Ümumiyyətlə, dünyanın müasir demokratik inkişaf mərhələsində diasporun əhəmiyyəti olduqca böyükdür. Ucsuz-bucaqsız Rusiya Federasiyasının bir parçası olan Ulyanovsk vilayətində güclü Azərbaycan diasporu formalaşmaqdadır.

Burada yaşayan soydaşlarımızın hər birinin qəlbi Vətən, Azərbaycan eşqi ilə döyünür. Qürbətdəki eioğlularımız bu gün öz iqtisadi potensialı, qüdrəti ilə Avropanın qabaqcıl dövlətləri sırasında dayanan müstəqil Azərbaycanla fəxr edirlər.

Bu günlərdə Ulyanovskdakı "Nizami" cəmiyyətinin sədri, Avropa Azərbaycanlıları Konqresinin vitse-prezidenti, Dünya Azərbaycanlıları Əlaqələndirmə Şurasının üzvü, Ümumrusiya Azərbaycanlıları Konqresinin vitse-prezidenti Şakir Göyüşov Bakıya gəlmişdi. Jurnalist həmkarlarımla köməyi ilə el təəssübü, millət qeyrəti çəkən, Rusiyadakı soydaşlarımızın arxa və dayağına, ümid çırağına çevrilən Şakir müəllimlə Bakının səfali guşələrindən birində görüşüb qeyrətli Vətən oğlunun ömür kitabını vərəqlədik.

Şakir Göyüşov 1962-ci il-də qədim Oğuz yurdunda - Çəmbərək rayonunun Əmir-xeyir kəndində dünyaya göz açmışdır. Onun uşaqlıq illəri Göyçə gölünün sahillərində keçmişdir. Ş.Göyüşov orta məktəbi müvəffəq qiymətlərlə başa vurduqdan, Azərbaycan Texniki Universitetində ali təhsil aldıqdan sonra təyinatla Rusiya Federasiyasının Ulyanovsk avtomobil zavoduna göndərilmiş, bu müəssisədə çalışdığı 17 il ərzində usta vəzifəsindən baş direktorun müavini vəzifəsinədək yüksəlmişdir. Hazırda eioğlumuz həmin vəzifəni icra edir. Zavodun iqtisadi potensialının yüksəldilməsinə maksimum səy göstərir. Şakir Göyüşov həm də zavodun maddi-texniki təchizat idarəsinin rəisidir.

Haqqında söhbət açdığımız eioğlumuzun şəxsi təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə 1988-ci ildə Rusiya Federasiyasının Ulyanovsk vilayətində "Odlar Yurdu" Azərbaycan cəmiyyəti yaradılmışdır. Həmin cəmiyyət 1994-cü ildən "Nizami" cəmiyyəti adlanır. Cəmiyyət Ulyanovskda yaşayan 37 min azərbaycanlıni öz ətrafında birləşdirməyə nail olmuşdur.

Milli diasporumuzun genişlənməsində böyük xidmətləri olan həmyerlimiz Şakir Göyüşov Ulyanovskda yaşadığı 20 ilə yaxın müddət ərzində daha iki ali məktəbi - Plan İqtisad İnstitutunu və Ulyanovsk Hüquq İnstitutunu bitirməyə müvəffəq olmuşdur.

Söhbət əsnasında "Nizami" cəmiyyətinin sədri Ş. Göyüşov bildirdi ki, diaspor rəhbəri kimi onun milli öndərimiz Heydər Əliyevlə ayrı-ayrı illərdə həm Azərbaycanda, həm də Rusiya Federasiyasında bir sıra yad-daqalan görüşləri olub. O, 30 avqust 1998-ci ildə Heydər Əliyevin xaricdə təhsil alan tələbələrlə görüşünü həyatının ən gözəl anlarından biri sayır. Həmin görüşdə Şakir Göyüşovun qısa və məzmunlu çıxışından Ümummillil liderimiz Heydər Əliyev məmnun qalmışdır.

2000-ci ildə Moskvada Ümumrusiya Azərbaycanlıları Konqresi yaradılmış və həmin konqresdə Ulyanovskdakı "Nizami" cəmiyyətinin fəaliyyəti yüksək qiymətləndirilmiş və cəmiyyətin işi digər diaspor təşkilatlarına nümunə göstərilmişdir.

"Nizami" cəmiyyətinin məqsədyönlü fəaliyyəti sayəsində Ulyanovskda milli adət-ənənələrimiz ləyaqətlə qorunub saxlanılır. Novruz bayramı, Qurban bayramı, Respublika günü, Milli Dirçəliş və Müstəqillik bayramları, Dünya Azərbaycanlılarının həmrəylik günü və digər bayramlar yüksək təntənə ilə qeyd olunur. Qürbət bir eldə milli musiqimiz səslənir, tədbirlərə müxtəlif xalqların nümayəndələri də dəvət olunurlar.

Bu günlərdə Ulyanovskda faşizm üzərində qələbənin 60 illiyi və milli öndərimiz Heydər Əliyevin anadan olmasının 82-ci ildönümü də geniş qeyd olunmuşdur.

"Nizami" cəmiyyətinin təşəbbüsü ilə 20 Yanvar, Xocalı faciələri, Mart qırğını ilə bağlı tədbirlərdə müxtəlif videokassetlər nümayiş etdirilir, Azərbaycan həqiqətlərinin dünya xalqlarına çatdırılması üçün bütün mümkün vasitələrdən istifadə olunur.

Şakir Göyüşov yaşadığı ölkədə həm də xeyriyyəçi kimi tanınıb. O, Qarabağ uğrunda gedən döyüşlərdə öz sağlamlığını itirən və hərbi hospitalda müalicə olunan yaralı əsgərlərimizə 4 il yardım gətirmiş, həmçinin qaçqın və şəhid ailələrinə maddi və mənəvi köməklik göstərmişdir. Əlbəttə, bu xeyirxahlıq kütləvi informasiya vasitələri işçilərinin nəzər-diqqətindən yayınmamış və mətbuatda öz əksini tapmışdır.

Ulyanovskda yaşayan soydaşlarımız idmana böyük maraq göstərirlər. Milli diasporumuzun "Nizami Motors" adlı futbol komandası var. Həmin komanda 2005-ci ildə şəhər birinciliyi uğrunda futbol turnirində 3-cü yerə çıxmışdır.

Ulyanovskda azərbaycanlılardan ibarət mahnı və rəqs ansambli fəaliyyət göstərir. Ansamblın bədii rəhbəri Xaliq Həsənovdur.

Bir neçə ildir ki, Şakir Göyüşovun təşəbbüsü ilə Ulyanovskda bazar və şənbə günü məktəbləri fəaliyyətə başlamışdır. Uşaqlar həmin məktəblərdə milli adət-ənənələrimiz, dilimiz, tariximiz, coğrafiyamız haqqında zəngin məlumat toplayırlar.

Ulyanovskdakı soydaşlarımızın öz mətbu orqanları vardır. "Azərbaycanın səsi" qəzeti oxunaqlı çıxır, bədii tərtibatı diqqəti cəlb edir. Qəzet səhifələrində milli diasporumuzun inkişafı ilə bağlı operativ yazılar diqqəti cəlb edir.

"Nizami" cəmiyyətinin fəalları sırasında Fikrət Dilanov, Xaliq Həsənov, Vidadi Abdullayev, Dilqəm Nağıyev və başqalarının adlarını iftixarla çəkmək olar.

Şakir Göyüşovla olan görüşümüz bizdə xoş təəssürat yaratdı. O vurğuladı ki, milli diasporumuzun formalaşması və monolit qüvvəyə çevrilməsində Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin, xüsusilə komitənin sədri Nazim İbrahimovun fəaliyyətini xüsusi qeyd etməliyik.

Milli öndərimiz Heydər Əliyev xaricdə güclü Azərbaycan diasporunun yaradılması ideyasının banisidir. Xaricdə yaşayan bir azərbaycanlı kimi qürur hissi keçirirəm. Çünki bu gün Heydər Əliyev siyasi kursunun Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev kimi layiqli davamçısı vardır.

Azərbaycanlıların birləşməsi üçün strategiya müəyyənləşməlidir

Diasporumuzun pərakəndə formalaşdığını söyləyən tədqiqatçı Zaur Əliyev azərbaycanlıların informasiya sahəsində uduzduğunu söyləyir.

A. Əhmədova

Beynəlxalq münasibətlər sistemində xüsusi çəkiyə malik diaspor anlayışına son on il ərzində Azərbaycanda müxtəlif yanaşma var. İcma, mühacirət, lobbiçilik, ictimai təşkilatlar və digər anlayışlarla diaspor termininin eyniləşdirilməsi faktına elmi ədəbiyyatlarla yanaşı, KİV-də də rast gəlmək mümkündür. Bu barədə "Ayna"ya Milli Elmlər Akademiyasının Fəlsəfə və Siyasi-Hüquqi Tədqiqatlar İnstitutunun aspirantı Zaur Əliyev söylədi. Diaspor, geosiyasət, beynəlxalq münasibətlər və xarici siyasət mövzularında ABŞ-da, Türkiyədə, İsveçdə və ölkəmizin mətbuat orqanlarında 30-dan çox məqaləsi dərc edilən müsahibim deyir ki, bu yanaşma problemin mahiyyətini dərk edib anlamağa, diaspor dedikdə məhz nəyin nəzərdə tutulduğunu aydınlaşdırmağa mane olur. O, bu qənaətdədir ki, diaspor probleminə baxış və münasibətlər sistemində məlumatlılığın olması, mexaniki yanaşma meylləri özünü göstərir.

Müsahibim "Azərbaycan diasporu yoxdur", və yaxud "Hələlik icma şəklində formalaşmış" kimi fikirlərlə razı deyil. O deyir ki, Azərbaycan diasporu var və bunun əksini söyləmək qeyri-mümkündür. Tədqiqatçıların fikrincə, diasporumuzun necə formalaşması məsələsi müzakirə obyektinə ola bilər. Z. Əliyev Azərbaycan diasporunun formalaşmasında müxtəlif istiqamətlərin müşahidə edildiyini söyləyir. O qeyd edir ki, hər bir diasporun formalaşmasında din, ideologiya, təşkilati birləşmə və s. amillər rol oynaya bilər. Yəni diaspor yaratmaq istəyən şəxsləri birləşdirə biləcək ideologiya olmalıdır. Məsələn, ermənilər, yəhudilər din ətrafında birləşib. Avropada əsasən təşkilati birləşmələr müşahidə edilir. Amerikada isə, əksinə, diasporların ideoloji düşüncələr əsasında birləşməsi diqqəti cəlb edir.

Tədqiqatçı vurğulayır ki, Azərbaycan diasporunun formalaşması pərakəndə gedir. Yəni azərbaycanlılar hansı anlayış arxasında birləşməyi müəyyən etməyiblər. Müsahibim deyir ki, ümumiyyətlə, bütün diasporların formalaşmasında bu məsələ özünü göstərir. Həmsöhbətim deyir ki, azərbaycanlılar son zamanlar birləşməyin yollarını axtarırlar. Z. Əliyev bu qənaətdədir ki, bu sahə elmi nöqteyi-nəzərdən öyrənilməlidir. Birləşmək üçün ideologiya, strategiya müəyyən edilməlidir ki, bu problemin aradan qaldırılmasında əhəmiyyətli addımlar atmaq mümkün olsun. Yeri gəlmişkən, "Dünya diasporları" ilk kitabdır ki, nəzəriyyəni əks etdirir. Belə ki, nəşrdə diasporların yaranmasından bu günə qədər keçdiyi yol təhlil edilib.

Müsahibim deyir ki, dünya azərbaycanlıları din, ideologiya və s. ətrafında birləşə bilər. Azərbaycan üçün bu variantlardan hansının daha səciyyəvi olmağına gəldikdə, Z. Əliyev Azərbaycan ideologiyasını münasib sayır. Onun fikrincə, türkçülük ideologiyasının qabardılması məqsədəuyğun deyil. Tədqiqatçı deyir ki, azərbaycanlıların diqqətini cəlb etmək üçün onların diqqətini Azərbaycan dövlətinə, Qarabağ probleminə,

Xocalı soyqırımına yönəltmək yerinə düşərdi. Müsahibim söyləyir ki, sözügedən məsələ ətrafında dünya azərbaycanlılarının birləşməsinin nəticəsi ancaq uğur gətirə bilər.

"Azərbaycan hökuməti diasporun formalaşmasında maraqlıdır. Ancaq dövlətin maraqlarını təmin etmək üçün siyasət formalaşmalıdır. Strategiya tam olmadığından pərakəndəlik müşahidə edilməkdədir. Strategiyayı müəyyən edərkən bu sahənin elmi tərəfi ilə yanaşı, dünya azərbaycanlılarının psixologiyası da nəzərə alınmalıdır. "Bu gün xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların psixologiyası necədir? Onlar Azərbaycandan nə istəyirlər? Nə gözləyirlər?" suallarına aydınlıq gətirilməlidir. Unutmaq olmaz ki, onların əksəriyyəti I və II Dünya müharibəsindən geri qayıtmayanlar, onların qohum-əqrəbələri, nəvələridir. Əlbəttə ki, son illər gedənlər də mövcuddur.

Əsas odur ki, onlarda "Azərbaycan sənin vətənidir" düşüncəsi formalaşdırılsın. Onların maraqlarını təmin edəcək strategiya müəyyən edilməlidir. Digər bir məqam odur ki, azərbaycanlılar qapalı həyat yaşamasınlar. Azərbaycanla bağlı təşkil edilən tədbirlərdə fəal iştirak etsinlər. Qarabağ müharibəsi, Xocalı soyqırımının dünya ictimaiyyəti tərəfindən tanınması üçün haqq səslərini ucaltsınlar", - deyər Z. Əliyev söylədi.

Müsahibim bildirir ki, Azərbaycan diasporunun təbliğatı da zəif aparılır. Daha dəqiq desək, müsahibim təbliğatın demək olar olmadığı qənaətindədir. Onun fikrincə, dünya azərbaycanlıları güclü informasiya şəbəkəsi yaratmalıdırlar. "Əgər şəbəkə yaradılsa, boşluq aradan götürüləcək. Onu da deyim ki, bu sahə ilə bağlı veb-saytlar mövcuddur. Lakin təbliğat olmadığından saytların hansısa rol oynadığını söyləmək çətinidir. Fikrincə, informasiya sahəsində uduzmaq elə bütün sahələrdə uduzmağa bərabərdir", - deyər tədqiqatçı vurğuladı.

Müsahibim qeyd edir ki, Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Gününün müəyyən edilməsi dövlətin bu məsələdə maraqlı olmasını nümayiş etdirdi. Bundan başqa, o, bir-birinin ardınca bu məsələ ilə məşğul olan strukturların yaradılmasını müsbət addım kimi qiymətləndirdi. Düzdür, Dünya Azərbaycanlılarının Konqresində parçalanmalar baş verdi. Tədqiqatçı deyir ki, bu məsələdə kənar qüvvələrin təsiri var idi. Onun fikrincə, DAK hazırda aktiv qurumlardan biridir.

Söhbət əsnasında Z. Əliyev bildirdi ki, bu problemlərin aradan qaldırılması məqsədilə Dünya Azərbaycanlılarının Əlaqələndirilmə Şurasının maliyyə dəstəyi ilə "Dünya diasporları" haqqında kitab yazıb. Yeni işıq üzü görən nəşrdə dünyanın aparıcı diasporlarının nəzəri və təcrübi məlumatları yer alıb və azərbaycanlılarla yanaşı, yəhudi, türk, çin, ərəb, erməni, hind, yunan, rus, koreya, irland, meksika, yunan diasporları barədə geniş araşdırma aparılıb. O, kitabı yazarkən tarixi mənbələrdən istifadə etməklə yanaşı, digər diasporlarla əlaqə yaratmağa nail olub.

Kitabda Azərbaycan diasporunun yayılma coğrafiyası, azərbaycanlıların əsasən hansı ölkələrdə yaşamaları, onların təşkilatları, media orqanları, fəallıqları, dövlətin bununla bağlı siyasəti barədə məlumat verilib və təhlillər aparılıb. Müəllif kitabında dünya azərbaycanlılarının birləşməsi üçün bu işi hansı istiqamətdə aparmağın yollarını göstərmişdir.

DAK, Dünya Azərbaycanlılarının Əlaqələndirmə Şurası, Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin səlahiyyəti barədə də məlumat öz əksini tapıb.

Z. Əliyev kitabda 12 diaspor haqqında məlumat verməklə oxucuya müqayisə aparmaq imkanı yaradır. Müsahibim deyir ki, kitabı oxuyanlar bu fikrə gələcək ki, Azərbaycan diasporunda müşahidə edilən pərakəndəliyi bütün diasporların formalaşma mərhələsində görmək olar.

Ayna, 31 may 2005-ci il

"Diasporumuz yüksəliş mərhələsinə qədəm qoyub"

Firudin Sadıqovun fikrincə, Azərbaycan diasporu öz inkişafına görə MDB ölkələri arasında öndədir.

Mayın 20-22-də Stokholmda Cavad Derəxtinin başçılıq etdiyi Dünya Azərbaycanlıları Konqresinin (DAK) 8-ci qurultayı oldu. Məlumdur ki, DAK 2004-cü ildə 7-ci qurultay ərəfəsində iki yerə bölünüb. Amerikalı soydaşımız doktor Məhəmməd Rza Xəştinin rəhbərlik etdiyi təşkilat hələ 2 ay öncə Ankarada analoji qurultay düzənləmişdi. Budəfəki tədbirdə isə doktor Derəxtinin rəhbərliyi altında DAK növbəti dəfə öz məramına və missiyasına "əl gəzdirdi". Beləliklə, dünya azərbaycanlıları özlərinin daha bir qurultayını arxada qoydular.

DAK-ın Azərbaycan diasporunun formalaşmasında rolu nədir? Dünya azərbaycanlıları ölkəmizi xaricdə layiqincə təmsil edə bilirlərmə? Bu və ya digər suallara Stokholm qurultayında qonaq qismində iştirak etmiş Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komitəsinin İşçi Qrupunun rəhbəri Firudin Sadıqovla aydınlıq gətirməyə çalışdıq. Əslində, diaspor məsələsi Firudin bəyin fəaliyyət göstərdiyi sahə ilə birbaşa əlaqəli olmasa da, mövzunun milliliyi və bir qədər də həssaslığı baxımından bir məmur kimi onun fikirləri maraq doğurur.

Ələkbər Raufoğlu

- DAK-ın öz Konqreslərini xarici ölkələrin birində çağırması təbii ki, kifayət qədər çətinidir. Çünki ev sahibliyi etməli olanların özləri həmin məmləkətdə yaddırlar. Digər tərəfdən, qurultayların xarici ölkələrdə keçirilməsinin müsbət məqamları çoxdur. Yəni Azərbaycanda belə tədbirləri həmişə keçirmək olar və hər il yığımaq mümkündür. Amma Avropa ölkələrində yaşayan soydaşlarımızın öz problemlərinin həlli üçün bir araya gələ bilmələri müsbət haldır. Bunun bir cəhəti də var ki, dünya ictimaiyyəti xaricdə azərbaycanlıların bir yerə toplaşdığını görürlər və bu, tədbiri sanballı edir. Rusiyanın Dövlət Dumasını, eləcə də Azərbaycanın Milli Məclisini, habelə İsveçdəki hakim partiyaları təmsil edən deputatların iştirakı qurultayın nüfuzunu daha da artırır.

- Azərbaycan diasporunun problemləri nədir və belə tədbirlərlə bu məsələlərin həllinə nail olmaq mümkündürmü?

- Diaspor məsələsi çox mürəkkəb problemdir. Vaxtı ilə milli münasibətlərlə məşğul olmuş, əslən avar rus siyasətçisi Ramazan Abdulatıpov demişdi ki, milli məsələlər elə mövzudur ki, hamı düşünür ki, bunu bilir. İqtisadçılar da, siyasətçilər də biznesmenlər də hesab edirlər ki, bu sahə ilə tam tanışdırlar. Amma milli münasibətlər çox incə mövzudur və mütəxəssis olmayan bunu hiss edə bilməz. Məlumdur ki, Azərbaycan cəmiyyətində də müxtəlif fikirlər var; İnsanlar bir yerə toplaşmağa bir qədər çətinlik çəkirlər, bəziləri buna tənbellik edir, bir qismi siyasi baxışlarına görə, digər qismi isə iqtisadi imkanlarına görə bir araya gələ bilmir. Amma bütün hallarda, müxtəlif ölkələrdə azərbaycanlıların təşkilatları, dərnəklər yaradılır. Məncə, bunların

olması pis deyil. Əgər Almaniyada soydaşlarımız müxtəlif təşkilatlar ətrafında birləşə bilirlərsə, deməli proses gedir. Axı bütün azərbaycanlılar birdən-birə vahid təşkilatda birləşə bilməzlər. Bu kommunist ideologiyası idi və indi Azərbaycan diasporuna xas ola bilməz. Odur ki, təşkilatlanmaya parçalanma kimi baxmaq olmaz. İnsanların maraq dairələri genişləndikcə, onları birləşdirən amillər də artır. Əlbəttə ki, Avropadakı Azərbaycan dərnləkləri ilə Rusiya, yaxud da digər ölkələrdəki soydaşlarımızın hamısını bir dam altına yığmaq mümkün deyil. Bunlar avtonom şəraitdə fəaliyyət göstərməlidirlər, amma ümumi konqreslər zamanı milli amallar uğrunda fəaliyyətlərini birlikdə davam etdirməlidirlər.

- 12 ildən artıqdır ki, Azərbaycanın diasporunun formalaşmasından danışılır. Bu proses nə vaxt yekunlaşacaq?

- Azərbaycan diasporunun formalaşma prosesi gedir. Başa düşürəm ki, siz onun yüksək mərhələyə çatmasını istəyirsiniz. Bu, bir çox amillərdən asılıdır. Bu gün şükürlər olsun ki, azərbaycanlıların öz dövləti var. Ölkə bir çox beynəlxalq təşkilatların üzvüdür, böyük layihələrin müəllifidir. Diasporun formalaşması isə təkəcə azərbaycanlılardan asılı deyil. Bu bir tərəfdən Azərbaycan dövlətinin güclənməsi, buradakı vəziyyətin daha da yaxşılaşması, ölkənin iqtisadi durumunun möhkəmlənməsindən asılıdırsa, digər tərəfdən, bizi əhatə edən dövlətlərin ərazisində olan ictimai, siyasi, iqtisadi vəziyyət də mühüm önəm daşıyır. Güman etmirəm ki, Rusiyadakı azərbaycanlılarla Almaniyadakı soydaşlarımızın problemləri eynidir, ya da Türkiyədəkilərlə İrandakı və s. Onların problemləri də eyni dərəcədə həllini tapmır. Elə ölkə isə var ki, orada Ümumiyyətlə, icmanın problemi yoxdur.

- Diasporun formalaşmasında biz indi hansı mərhələdəyik?

- Azərbaycan diasporu o qədər də geridə qalmır. Bizim bir bələmiz var, o da hər şeyə təzədən başlamaqdır. Diasporumuz 12 ildir ki, özünü açıq şəkildə bildirir. Amma SSRİ vaxtında da diasporumuz vardı. Düzdür, onda biz öz milli kimliyimizi açıq deyə bilmirdik, amma bir çox kultür dərnləkləri formasında pərakəndə də olsa, fəaliyyət vardı. Sadəcə bizdə nədənsə diaspor məsələsində varislik olmayıb. Bunun da səbəbi o idi ki, vahid mərkəz olmayıb. Odur ki, biz hər dəfə sıfırdan başlamışıq. Beləliklə, demək istəmərim ki, Azərbaycan diasporu çox aşağı mərhələdədir. Hər halda, bir çox ölkələrdə aktivdirlər, sözlərini deyə bilirlər. Diaspor formalaşsın-formalaşsın getməli, cilalanmalıdır.

- Keçmiş SSRİ məkanındakı ölkələrlə müqayisədə Azərbaycan diasporu inkişafına görə, hansı yerdədir?

- Şübhəsiz ki, SSRİ vaxtında da ən güclü diaspor Ukrayna və Baltıqyanı ölkələrinin olub, indi də belədir. Ermənilərin diasporu o vaxt da güclü olub, hazırda da güclüdür. Məncə, Azərbaycan diasporu MDB məkanındakı müsəlman ölkələri arasında ön yerdədir. Ola bilsin ki, məsələn, Əfqanıstanda hakimiyyətin bir qolunda özbəklər və ya taciklər təmsil olunublar, amma dünya çapında götürəndə bu müqayisə bizi önə çıxarır.

- Bəzən xaricdəki azərbaycanlılar lobbicilik üçün əsas problemlərini milli kimliklərini tanınamada görürlər. Bu daha çox Güney Azərbaycan türklərinə aiddir və deyilənə görə, onlar Avropada özlərini fars kimi təqdim edirlər.

- Mən belə hala rast gəlməmişəm. Cənublu qardaşlarımızdan milli kimlik məsələsində tərəddüd də görməmişəm. Uzun müddət bir çox ölkələrdə onlarla rastlaşmışam, amma belə hal hiss etməmişəm. Lobbi-

çiliyə gəlincə, bu, siyasi məsələdir. Tutaq ki, Bundestaqda, yaxud da Lordlar palatasında Azərbaycanın lobbiciliyini kim etməlidir? Təbii ki, bu, ilk növbədə, azərbaycanpərəst şəxs olmalıdır və Azərbaycanın tarixini real həqiqətlərlə bilməlidir. Yaxud da elə öz azərbaycanlılarımız bunu edə bilərlər. Amma lobbiciliyi elə şəxs etməlidir ki, onun yüksək statusu olsun və sözü qəbul edilsin. Ya bu adam tanınmış jurnalist olmalıdır, ya siyasi xadim, ya da biznes adamı. Hər halda, cəmiyyətdə nüfuzlu şəxs olmalıdır.

- *Azərbaycan diasporu Qarabağ həqiqətlərinin təbliğatçısına çevrilə bilibmi?*

- Desəm ki, heç nə edilmir, yalan olardı. Diasporumuzun nümayəndələri ilə söhbətlərimiz istər-istəməz Qarabağ məsələsinə gəlir. Həmişə onlarda bu məsələ barədə narahatlıq var. Bununla belə diasporun qarşısında böyük məsələlər qoymaq indiki mərhələdə düzgün olmazdı. Çünki onların mühiti başqadır. Təbii ki, onlar Qarabağ problemini Azərbaycan dövlətindən yaxşı həll etmək iqtidarında deyillər. Düzdür, lazım gələndə köməklərini etməlidirlər. O ki qaldı, məsələnin dünya ictimaiyyətinə tanıtılmasına, təbii ki, bir çox dövlətlərə gedən Azərbaycan nümayəndə heyətləri öz görüşləri və tədbirlərdə bunu müxtəlif səviyyələrdə edirlər. Əgər bir ölkədə kimsə Qarabağı tanımırsa, buna görə diasporu günahlandırmaq olmaz. Axı onlar bütün dövləti tam əhatə etmirlər. Eyni zamanda kimsə bu məsələni bilmirsə, o demək deyil ki, o ölkədə insanlar bu münaqişədən xəbərsizdirlər. Qarabağ məsələsi dünyanın bütün dövlətləri qarşısında qoyulub. Problem beynəlxalq təşkilatlarda, dünya çapında həmişə müzakirə olunur. Amma təbii ki, təbliğat məşını işləməlidir. Bu gün Dağlıq Qarabağ problemi, yaxud da DAK-ın digər amalları yerinə yetsə də, Azərbaycanın təbliğat məşını həmişə işləməlidir. Çünki bu bir prosesdir və indi prioritet budur, sabah başqa cür olacaq. Teymurləngin dövründə də hansısa şəhərə yürüş hazırlananda öncə onunla bağlı məlumat toplanırdı.

- *Məlumdur ki, DAK iki yerə parçalanıb və eyni adda 2 təşkilat dünya azərbaycanlılarının təmsilçiliyinə iddia edir.*

- Əvvəllər Avropada bir Azərbaycan dərənəyinin yaranmasını da biz sevinclə qarşılayırdıq. Türkiyənin Avropada nə qədər kultür dərənəkləri, türk evləri var. Bunun nə ziyanı var? Mən Stokholm qurultayında da oldum, may ayında Türkiyədə keçirilmiş qurultaydan da KİV vasitəsilə xəbərim var. Güman edirəm ki, onlar yavaş-yavaş birləşməyə doğru gedərlər, nəinki ayrılmağa. Çünki özünüz də qeyd edirsiniz ki, bunların məqsədləri, amalları birdir, yaranma kökündə azərbaycançılıq durur. Ümid edirəm ki, yavaş-yavaş onların mövqeləri yaxınlaşacaq və birləşərək daha güclü olacaqlar.

Ekspress, 1 iyun 2005-ci il

Prezident İlham Əliyev Sankt-Peterburqdakı Azərbaycan diasporunun nümayəndələri ilə görüşmüşdür

İyunun 14-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Sankt-Peterburqun "Yevropa" mehmanxanasının konfrans salonunda bu şəhərdəki Azərbaycan diasporunun nümayəndələri ilə görüşmüşdür.

Həmvətənlərimiz İlham Əliyevi səmimiyyətlə və mehribanlıqla qarşıladılar.

Azərbaycanın Sankt-Peterburqdakı baş konsulu Qüdsi Osmanov görüşü açaraq, bütün dünyada milli diasporumuzun, o cümlədən Sankt-Peterburqdakı çoxmillətli və həmrəy icmanın təşkilatlanmasında ümummillilik liderimiz Heydər Əliyevin misilsiz rolunu xüsusi qeyd etdi.

Sankt-Peterburq Milli Mədəni Muxtariyyəti Şurasının sədri Vaqif Məmişov, Sankt-Peterburq Əczaçılıq Universitetinin rus dili və ədəbiyyatı kafedrasının müdiri Zülfiyə Abbasova çıxış edərək, bütün dünyada Azərbaycan diasporunun formalaşmasına ölkəmizin rəhbərliyi tərəfindən daim diqqət göstərildiyini bildirərək xatırladılar ki, bu prosesin bünövrəsini görkəmli siyasi xadim Heydər Əliyev qoymuşdur. Görüş iştirakçıları Sankt-Peterburq Milli Mədəni Muxtariyyətinin fəaliyyətindən danışaraq nəzərə çarpdırdılar ki, bu şəhərdə yaşayan azərbaycanlılar milli özgünlüyünü həmişə qoruyub saxlamağa çalışırlar. Soydaşlarımız Novruz bayramını hamılıqla qeyd edirlər, şəhərdə bazar günü məktəbi fəaliyyət göstərir, müxtəlif idman yarışları keçirilir. Gələn il Neva sahilindəki şəhərdə Heydər Əliyev adına Azərbaycan orta məktəbi açılacaq, payızda isə XIX əsrin görkəmli elm xadimi, Sankt-Peterburq Universiteti Şərq fakültəsinin professoru, bu fakültənin ilk dekanı Mirzə Kazım bəyin büstü qoyulacaqdır.

Azərbaycan Prezidentinə Milli Mədəni Muxtariyyət adından xatirə hədiyyəsi təqdim olundu.

Prezident İlham Əliyev görüşdə nitq söylədi. İlham Əliyev bildirdi ki, xarici ölkələrə səfərləri zamanı Azərbaycan diasporunun nümayəndələri ilə görüşür, ölkəmizin rəhbərliyi milli diasporumuzun formalaşmasına böyük əhəmiyyət verir. Ümumrusiya Azərbaycan Konqresi də uğurlu fəaliyyət göstərir, onun ikinci qurultayında Azərbaycan rəhbəri ilə birlikdə Rusiya Prezidenti Vladimir Putin də iştirak etmişdir.

Prezident İlham Əliyev müasir ölkəmizin iqtisadi uğurlarından, regionda gerçəkləşdirilən layihələrdən söhbət açaraq vurğuladı ki, Azərbaycanın tərəqqisi bütün dünyada soydaşlarımızın vəziyyətinə də müsbət təsir göstərir. İlham Əliyev xaricdə yaşayan azərbaycanlı sahibkarların regional layihələrin həyata keçirilməsində fəal iştirakını yüksək qiymətləndirdi.

BAKI. 14.06.2005. AzərTAc

Sankt-Peterburqdakı Azərbaycan diasporunun nümayəndələri ilə görüş

9-cu Peterburq beynəlxalq iqtisadi forumunda iştirak edən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev iyunun 14-də Sankt-Peterburqdakı Azərbaycan diasporunun nümayəndələri ilə görüşmüşdür.

Həmvətənlərimiz dövlətimizin başçısını səmimiyyətlə və mehribanlıqla qarşıladılar.

Prezident İlham Əliyev görüşdə çıxış etdi.

Prezident İlham Əliyevin nitqi

- Əziz dostlar!

Əziz bacılar və qardaşlar!

Mən sizin hamınızı ürəkdən salamlayıram və bu görüşdən çox məmnunam. Çox şadam ki, bu gün sizinlə görüşürəm.

Mən bu gün səhərdən burada müxtəlif tədbirlərdə iştirak edirəm. Burada keçirilən beynəlxalq iqtisadi forumda iştirak etmişəm, ondan sonra Rusiyanın Prezidenti cənab Putinlə görüşüm olubdur. Hələ bundan sonra da görüşlərim nəzərdə tutulubdur. Çox şadam ki, bu gün bir yerdəyik, bir-birimizi görürük, bir-birimizi eşidirik.

Qeyd olundu ki, üç il bundan əvvəl ümummilli lider Heydər Əliyev burada olarkən Azərbaycan diasporunun nümayəndələri ilə görüşmüş, öz ürək sözlərini, tövsiyələrini söyləmişdir. O, bütün xarici səfərləri zamanı harada ki, azərbaycanlılar yaşayır, mütləq onlarla görüşürdü, onların problemləri ilə maraqlanırdı, bunları həll etməyə çalışırdı. Bu ənənə Azərbaycanda indi də yaşayır. Bütün başqa sahələrdə olduğu kimi Heydər Əliyev siyasəti bu sahədə də davam və inkişaf edir. Mən də xarici səfərlərimdə də azərbaycanlılarla daim görüşürəm, onlara öz sözlərimi deyirəm, öz dəstəyimi bildirirəm. Hesab edirəm ki, Azərbaycanın başqa ölkələrlə ikitərəfli münasibətlərində bu amil çox mühüm yer tutur. Çünki bu gün azərbaycanlılar dünyanın müxtəlif yerlərində yaşayırlar və artıq diaspor kimi də formalaşıblar.

Xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə yaradılmış Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsi fəaliyyət göstərir. Bakıda bir neçə il bundan əvvəl dünya azərbaycanlılarının qurultayı keçirilmişdir. Diasporların, o cümlədən Rusiyada, təşkilatlanma prosesi sürətlə gedir. Rusiyada artıq bir neçə ildir ki, Ümumrusiya Azərbaycan Konqresi fəaliyyət göstərir. Rusiya Prezidenti cənab Putin və mən konqresin ikinci qurultayında iştirak etmişik. Bu, çox mühüm məsələdir.

Azərbaycanla Rusiya arasında əlaqələr sürətlə inkişaf edir. Bizim aramızda çox gözəl münasibətlər mövcuddur. Həm iqtisadi, həm siyasi, həm humanitar və bütün başqa sahələrdə bizim əlaqələrimiz inkişafdadır. Əlbəttə ki, Rusiyada yaşayan azərbaycanlıların taleyi də bizi daim maraqlandırır və daim danışıqlarımızın, görüşlərimizin mövzusunə çevrilir. Bu gün Prezident Putinlə mənim görüşümdə də bu məsələyə toxunuldu və çox şadam ki, Prezident Putin qeyd etdi ki, Peterburqda çox güclü Azərbaycan diasporu var. Bu, artıq bir həqiqətdir, reallıqdır, bu, güclü amildir.

Bu, müstəqil Azərbaycanın potensialını gücləndirir. Çünki başqa ölkələrdə yaşayan azərbaycanlılar doğma vətən üçün çalışırlar, əlindən gələni edirlər. Öz əməkləri ilə, öz bacarıqları ilə ümumi işimizə böyük töhfələr verirlər. Eyni zamanda, müstəqil Azərbaycan dövlətinin güclənməsi xaricdə yaşayan azərbaycanlılara da müsbət təsir göstərir. Yəni bu qarşılıqlı bir prosesdir və mən çox şadam ki, hər iki istiqamətdə gedən işlər çox yüksək səviyyədədir.

Rusiya ilə olan münasibətlərimiz bundan sonra daha da inkişaf edəcəkdir. Bizim iqtisadi əlaqələrimiz güclənir, ticarətimiz artır. Demək olar ki, ticarətimiz son ilyarım ərzində təxminən 70 faiz artmışdır. Əminəm ki, burada yaşayan azərbaycanlılar da öz işlərini elə quracaqlar ki, bütün bu yeni yaranmış imkanlardan səmərəli istifadə etsinlər.

Bizim ölkəmiz - sizin vətəniniz, bizim hamımızın doğma vətəni Azərbaycan inkişaf edir. Qarşımızda duran bütün məsələlər öz həllini tapır. Prezident seçkiləri ərəfəsində verilmiş bütün vədlər həyatda öz əksini tapır. Son ilyarım ərzində Azərbaycanda 217 min yeni iş yeri açılmışdır. Onların da böyük əksəriyyəti Azərbaycanın regionlarında açılmışdır. Regional inkişaf proqramı da sürətlə həyata keçirilir və mən rayonlara etdiyim bütün səfərlərdə görürəm ki, inkişaf var, abadlıq, quruculuq işləri gedir. Azərbaycanın iqtisadiyyatı dünyada misli görünməmiş sürətlə artır. Bu gün mən iqtisadi forumda bu rəqəmləri diqqətə çatdırdım. Bu il Azərbaycanın iqtisadiyyatı ən azı 18 faiz artacaqdır. Bu, dünyada ən böyük göstəricidir. Azərbaycan bu göstəriciyə görə lider dövlətdir. Çox sevindirici hal ondan ibarətdir ki, 2005-ci ilin ilk beş ayında iqtisadiyyat 16 faiz artıb, onun da 9 faizi qeyri-neft sektorunda müşahidə olunubdur. Bu onu göstərir ki, biz hərtərəfli inkişaf edirik, Azərbaycan iqtisadiyyatı çoxşaxəlidir. Yəqin bilirsiniz, mənim seçkiqabağı platformamın əsas elementlərindən biri də o idi ki, Azərbaycanın regionlarında yeni infrastruktur, yeni iş yerləri yaranmalıdır və paytaxtla rayonlar arasında fərq azalmalıdır.

Yoxsulluqla mübarizə aparırıq. İlyarım ərzində Azərbaycanda yoxsulluq şəraitində yaşayan insanların sayı 9 faiz azalıbdır. Maaşlar qaldırılır, minimum əmək haqqı 2 dəfədən çox qaldırılıbdır, o cümlədən pensiyalar qaldırılıbdır. Bu yaxınlarda tələbələrin təqaüdləri qaldırılacaqdır. Yəni bütün sahələrdə inkişaf gözlənilir. Bizim nəhəng enerji layihələrimiz ilk bəhrəsini verməkdədir və mən əminəm ki, qısa müddət ərzində Azərbaycan çox zəngin, qüdrətli dövlətə çevriləcəkdir. Azərbaycanda yeni imkanlar yaranır, çoxlu xarici firmalar, sərmayəçilər Azərbaycana işləməyə gəlirlər. Biz iqtisadiyyatımızı bazar münasibətləri əsasında qururuq və bu liberallaşma prosesi daha da sürətlə gedir. Bakıda, Azərbaycanın başqa şəhərlərində çox güclü tikinti işləri gedir. Bütün özəl sektora sərbəstlik veriləlidir. Sahibkarların iş şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün əməli addımlar atılır. Büdcədən güzəştli kreditlər ayrılır. Bu il büdcədən birbaşa özəl sektora 40 milyon dollar həcmində güzəştli kreditlər veriləlidir. Gələn il biz bunu yəqin ki, iki dəfə qaldıracağıq.

Bir sözlə, bu gün Azərbaycanda iş görmək üçün, yeni müəssisələr yaratmaq üçün çox gözəl şərait var və bundan bizim iş adamlarımız səmərəli istifadə edir, xaricdən gələn sərmayəçilər də maraqlanırlar. Artıq Azərbaycanda orta təbəqə, sahibkarlar sinfi yaranmaqdadır. O da sirr deyil ki, Rusiyada yaşayan azərbaycanlıların əksəriyyəti kommersiya işləri ilə, bizneslə məşğuldur və çox da yaxşı işləyir, çox böyük uğurlar qazanırlar və Azərbaycanda yaşayan qohumlarına kömək edirlər. Bu, bizim milli adət-ənənəmizdir. Bilirəm ki, Rusiyada yaşayan azərbaycanlılar artıq Azərbaycan iqtisadiyyatına da sərmayə qoyurlar. Müxtəlif

rayonlara etdiyim səfərlər çərçivəsində bunun şahidi olmuşam ki, yeni müəssisə yaranır, yeni iş yeri açılır, soruşuram ki, bu sahibkar kimdir, deyirlər Rusiyada işləyir, yaxud qardaşı Rusiyada işləyir. Çox şadam ki, Rusiyada işləyən azərbaycanlılar, burada kapital əldə edən bizim qardaşlarımız doğma vətənə də sərmayə qoyurlar. Biz hamımız çalışmalıyıq ki, Azərbaycanı daha da gücləndirək, Azərbaycanın regiondakı lider mövqelərini möhkəmləndirək.

Bizim qarşımızda duran ən böyük, ən ağırlı problem Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsidir. Bunu da biz həll etməliyik və edəcəyik. Çalışırıq ki, bunu sülh yolu ilə həll edək. Çünki biz müharibə istəmirik. Amma onu da bilməliyik ki, sülh yolu ilə bunu həll etmək üçün gərək bizim gücümüz olsun. Bu gücü biz bu gün yaradıırıq. 2005-ci ildə Azərbaycanın büdcəsi 2004-cü ilə nisbətən 30 faiz artıbdır. Səhiyyəyə ayrılan xərclər əvvəlkindən 44 faiz, təhsil xərcləri 25 faiz, ordu quruculuğuna xərclər təxminən 40 faizdən çox nəzərdə tutulubdur və bu meyillər davam etdiriləcəkdir. Əgər biz Dağlıq Qarabağ məsələsini sülh yolu ilə həll etmək istəyiriksə, gərək Ermənistandan on qat güclü olaq və biz buna nail ola bilərik. İndi Azərbaycanın büdcəsi Ermənistanın büdcəsindən 4 dəfə böyükdür. Gələn il 6 dəfə çox olmalıdır. Məqsəd də qoyulub ki, 10 dəfə çox olmalıdır. Azərbaycan öz hərbi potensialını da gücləndirir və ordu quruculuğu istiqamətində böyük işlər görülməcəkdir. Bizim ordumuz bu gün də istənilən vəzifəni həll etməyə qadirdir. Ancaq gərək onu daha da gücləndirək.

Ölkəmizi hərtərəfli inkişaf etdirmək üçün əlbəttə ki, həm də dövlət siyasəti lazımdır. Bu da var və biz onu həyata keçiririk. Xüsusilə iqtisadi sahədə potensialımız artır. Təbii ki, özəl sektor tərəfindən hərəkət olmalıdır. Mən hesab edirəm ki, sizin burada güclü olmanız Azərbaycanı gücləndirir, Azərbaycanın güclü olması sizi gücləndirir. Gələcəkdə Azərbaycanın haqq sözünü yüksək kürsülərdən deyəcək insanların sayı daha çox olmalıdır. Yerli icra orqanlarında bizim soydaşlarımızın təmsilçiliyi təmin olunmalıdır, daha da gücləndirilməlidir. Çalışmalıyıq ki, ali qanunvericilik orqanlarında bizim mövqeyimizi müdafiə edən insanlar fəaliyyət göstərsinlər. Biz öz üzərimizə düşən vəzifələri yerinə yetirəcəyik və əminəm ki, siz də bunu edəcəksiniz.

Mən çox şadam ki, Sankt-Peterburqda diaspor çox fəaldır, çox gözəl işlər görür və onun fəaliyyəti Peterburqun rəhbərliyi tərəfindən də bəyənilir. Dünən biz Vaqif müəllimlə, qubernator Valentina Matviyenko ilə birlikdəydik, söhbət edirdik. Mən çox şadam ki, qubernatorun da, yerli orqanların da bizim diasporun nümayəndələrinə böyük hörməti var. Mən bunu Bakıda da onlarla söhbət edərkən hiss etmişdim. Bu gün də bunu görürəm.

Bizim aramızda, Rusiya ilə Azərbaycan və Sankt-Peterburqla Bakı arasında olan əlaqələr bizə lazımdır və biz bunu daha da sürətlə inkişaf etdirməliyik.

Xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevə də Rusiyada böyük hörmət var. Prezident Putin tərəfindən böyük şəxsi hörmət var. Mən çox şadam ki, ümummilli liderimizin xatirəsi burada əbədiləşdirilir. Bu gün xatirə lövhəsi açılacaqdır. Bu da çox böyük hadisədir. Vladimir Putinlə söhbətimizdə də bu mövzuya da toxunduq. Bilirsiniz ki, o, özü buralıdır və mənə dedi ki, 1703-cü ildə əsası qoyulandan bu günə qədər Peterburqda müxtəlif xatirə lövhələri vurulmuşdur. Artıq 300 ildən çoxdur ki, bütün bu lövhələr durur, yerindədir. Ona görə bu gün burada xatirə lövhəsinin açılması da bir tarixdir. Bu, gözəl bir dostluq rəmzi olacaqdır və bu, mənim

üçün çox əzizdir. Ona görə ki, Heydər Əliyev həm mənim atamdır və həm də ona görə ki, xalqımızın ümummilli liderinin xidməti burada yüksək səviyyədə qiymətləndirilir.

Mən əminəm ki, siz bundan sonra da yaxşı yaşayacaqsınız. Sankt-Peterburqda yaxşı işlər görəcəksiniz. Bütün burada səslənən fikirlərə mən də qoşuluram. Burada məktəblər fəaliyyət göstərməlidir ki, bizim uşaqlarımız ana dilini unutmasın, öyrənsinlər, mükəmməl bilsinlər. Eyni zamanda Azərbaycanı təmsil edən mədəniyyət mərkəzləri, ölkəmizi təcəssüm etdirən digər infrastruktur yaradılır. Bu gün "Bakı" restoran-muzeyində tikinti işləri ilə tanış oldum. Sonra bizim beynəlxalq bankın bu yaxınlarda burada açılan filialının binasına baş çəkdim. Yəni bu, Azərbaycanın təmsilçiliyidir. Bu bankın filialının qarşısında dalğalanan bayrağımız onu göstərir ki, bura müstəqil Azərbaycanın yeridir.

Bir sözlə, əziz dostlar, mən şübhə etmirəm ki, bizim doğma vətənimiz Azərbaycan hamımızın köməyi ilə, əməyi ilə daha da inkişaf edəcəkdir. Biz öz sözüümüzü daha yüksək kürsülərdən deyəcəyik, öz istəyimizə nail olacağıq. Biz elə etməliyik ki, Azərbaycanda kasıb adam olmasın, yoxsulluq aradan götürülsün, işsizlik tamamilə aradan götürülsün və Azərbaycan xalqı, Azərbaycan vətəndaşları daha təhlükəsiz şəraitdə yaşasınlar. Mənim Prezident kimi vəzifə borcum bundan ibarətdir. Mən Azərbaycan xalqının rahat yaşamasının təminatçısıyam. Azərbaycanda hökm sürən sabitliyin, əmin-amanlığın, asayişin də təminatçısıyam və heç kimə imkan verə bilmərəm ki, bu sabitliyi, bu əmin-amanlığı pozsun. Azərbaycanın çətin anları da olub, 1990-cı illərin əvvəllərində ölkəmiz, demək olar ki, artıq parçalanma ərəfəsində idi. Siz o günləri çox yaxşı xatırlayırsınız. Azərbaycan xalqı da yaxşı xatırlayır. Heç cür imkan verə bilmərik ki, o qara günlər təkrarlansın. Mən Prezident kimi bütün məsuliyyəti öz üzərimə götürmüşəm. Mən bu yoldan dönməyəcəyəm. Elə edəcəyəm ki, Azərbaycan xalqı daha da yaxşı yaşasın, biz hamımız buna çalışmalıyıq. Mən bu görüşdən məmnun olduğumu bir daha ifadə etmək istəyirəm, sizə uğurlar arzulayıram, cansağlığı, ailələrinizə xoşbəxtlik arzulayıram. Sağ olun.

BAKI. 14.06.2005.AzərTAc.

Ombudsman diasporumuzun üzvləri ilə görüşmüşdür

Qulu Kəngərli,

AzərTAc-ın xüsusi müxbiri

Daşkənd

Azərbaycanın insan hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman) Elmira Süleymanova ölkəmizin Özbəkistandakı səfirliyində Daşkənddə yaşayan Azərbaycan diasporunun nümayəndələri ilə görüşmüşdür.

Görüşü səfir Namiq Abbasov açaraq, Elmira Süleymanovanı soydaşlarımıza təqdim etmiş, onun fəaliyyəti haqqında məlumat vermişdir.

Elmira Süleymanova Daşkənddəki Azərbaycan diasporunun üzvləri ilə görüşündən məmnun olduğunu bildirmiş, ölkəmizdə aparılan iqtisadi islahatlar, insan hüquqlarının qorunması, demokratik və hüquqi dövlət quruculuğu sahəsində görülən işlər, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə həll olunması istiqamətində respublikamızın təşəbbüsləri, qaçqın və məcburi köçkünlərin vəziyyəti, pensiya və müavinətlərin artırılması sahəsində aparılan islahatlar, Azərbaycanda ölüm hökmünün ləğv olunması və digər məsələlər haqqında geniş söhbət açmış, soydaşlarımızın suallarına cavab vermişdir.

Xalq qəzeti, 30 iyun 2005-ci il

Azərbaycan diasporu təşkilatlanma mərhələsini yaşayır

Bu il Azərbaycan diaspor təşkilatları rəhbərlərinin Bakı forumu keçiriləcək

2002-ci ilin 5 iyulunda xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyev "Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması haqqında" fərman imzaladı. Bu fərman Azərbaycan diasporunun fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi, dünya azərbaycanlılarının siyasi və mədəni birliyinin təmin olunması baxımından müstəsna əhəmiyyət kəsb edən mühüm tarixi sənəd olub. Artıq həmin vaxtdan üç il keçir. Bu münasibətilə Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Nazim İbrahimova bir sıra suallarla müraciət etdik.

Ağanisə Sultanova

- Bilavasitə diaspor məsələləri ilə məşğul olan dövlət orqanının rəhbəri kimi, Azərbaycan diasporunun fəaliyyətini necə qiymətləndirirsiniz? Diaspor təşkilatlarının gördüyü işləri qənaətbəxş hesab etmək olarmı?

- Azərbaycan diasporunun formalaşması tarixi kifayət qədər yenidir. Respublikamız Sovet İttifaqının tərkibində olduğu dövrdə diasporun formalaşdırılması istiqamətində hər hansı tədbirlərin həyata keçirilməsi mümkün deyildi. Çünki, o dövrdə Sovet rejimi xarici ölkələrlə əlaqələri xüsusi nəzarət altında saxlayırdı. Yalnız ümummilli lider Heydər Əliyevin respublikaya rəhbər təyin edilməsindən sonra bu sahədə müəyyən addımlar atıldı. Xaricdə yaşayan azərbaycanlılarla əlaqələrin qurulmasına xidmət edən Azərbaycan Mədəni Əlaqələr Cəmiyyətinin ("Vətən" cəmiyyəti) yaradılması həmvətənlərimizin birliyinə və Vətənlə əlaqəsinə xidmət edən belə mühüm addımlardan idi.

Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən sonra isə xarici ölkələrdə məskunlaşmış soydaşlarımızla əlaqələrin qurulması daha mühüm əhəmiyyət kəsb etməyə başladı. Yenə də məhz ümummilli liderimiz bu məsələni diqqət mərkəzində saxladı və xaricdə yaşayan azərbaycanlıların təşkilatlanması, onların Azərbaycanın milli maraqlarının qorunması işində fəal iştiraka cəlb edilməsi istiqamətində çox qətiyyətli və düşünülmüş addımlar atıldı. Heydər Əliyev xarici ölkələrə bütün səfərlərində Azərbaycan diasporunun nümayəndələri ilə görüşür, onlara öz tövsiyələrini verir və doğma Vətənlə əlaqələri kəsməməyə, ölkəmizin maraqlarını müdafiə etməyə çağırırdı. Müəyyən bir mərhələdən sonra isə artıq bu sahədə konkret istiqamətləri və prinsipləri olan dövlət siyasətini həyata keçirmək zərurəti ortaya çıxdı. 2001-ci ildə Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayının keçirilməsində əsas məqsəd də məhz xaricdəki azərbaycanlıların təşkilatlanması prosesini stimullaşdırmaq, onların vahid ideya ətrafında birləşdirilməsinin konseptual əsaslarını müəyyənləşdirməkdən ibarət idi. Ümummilli liderimiz həmin qurultayda çox geniş bir nitq söylədi və bu nitq bu gün də Azərbaycan diasporunun fəaliyyət istiqamətlərini müəyyənləşdirən proqram kimi öz aktuallığını saxlayır. Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsi yaradıldı, "Xarici Ölkələrdə Yaşayan

Azərbaycanlılarla bağlı Dövlət Siyasəti haqqında" Qanun qəbul edildi. Hesab edirəm ki, həmin qurultaydan sonra Azərbaycan diasporunun fəaliyyətində çox ciddi canlanma müşahidə olunur, Azərbaycanlılar müxtəlif təşkilatlarda birləşir. Ölkəmizlə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması istiqamətində fəal iş aparır, ayrı-ayrı ölkələrin parlamentlərinə, beynəlxalq təşkilatlara müraciət edir, Azərbaycanın yaşadığı problemləri dünyanın ictimai-siyasi gündəminə gətirməyə çalışırlar. Nəzərə alsaq ki, bu gün Azərbaycan diasporunun həm təcrübəsi o qədər çox deyil, həm də maliyyə imkanları məhduddur, onda tam qətiyyətlə demək olar ki, xaricdəki həmvətənlərimiz bu gün Azərbaycanın maraqlarının qorunması üçün bəzən imkanlarından da yuxarı səviyyədə işlər görə bilirlər.

- Erməni diasporu və lobbisi "erməni soyqırımı"nın tanınması istiqamətində fəal iş aparır və müəyyən nəticələr də əldə edə bilib. Ancaq Azərbaycan diasporu "Xocalı" soyqırımının tanınmasına nail ola bilmir. Sizcə bu nə ilə bağlıdır, Azərbaycan diasporunun yetərinə təbliğat apara bilməməsi ilə, yoxsa dünya bizə inanmır?

- Mən çox sadə və hamımızın bildiyimiz bir faktı nəzərinizə çatdırmaq istəyirəm. Ermənilər "soyqırım" təbliğatını artıq neçə onilliklərdir ki, aparırlar. Azərbaycan diasporu isə hələ yeni formalaşmış və Xocalı soyqırımı ilə bağlı faktlara dünya ictimaiyyətini inandırmaq üçün ən müxtəlif vasitələrdən istifadə etməyə çalışır. Lakin qısa vaxtda ciddi nəticələr əldə etməyin mümkünlüyünə inanmaq sadələşmə olardı. Ermənilərin onilliklər ərzində əldə etdiyi nəticəni, azərbaycanlıların bir neçə ilə əldə etməsi bir qədər çətindir. Ancaq bununla belə, mən pessimist düşünmək üçün əsas görmürəm. Bu gün dünyanın bir çox ölkələrində Xocalı soyqırımının ildönümü qeyd olunur. Etiraz aksiyaları, mitinqlər, fotosərgilər təşkil edilir. Filmlər nümayiş etdirilir, beynəlxalq təşkilatlara, müxtəlif ölkələrin parlamentlərinə müraciətlər göndərilir. Amerika Birləşmiş Ştatlarının İndiana Universitetində Xocalı soyqırımı ilə bağlı sərgi, Nyu-Cersi ştatında fəaliyyət göstərən Amerika-Azərbaycan Cəmiyyətinin təşkil etdiyi etiraz yürüşü, Avropanın bir sıra ölkələrində, o cümlədən, Fransa, Almaniya, Belçika, Niderlandda təşkil edilmiş tədbirlər buna əyani misaldır. Təkcə 2005-ci ildə Xocalı soyqırımı ilə bağlı 30-dan çox ölkədə müxtəlif aksiyalar keçirilib. Martın 20-də Niderland Krallığında fəaliyyət göstərən "Ana Vətən" Avropa-Qafqaz Elm və Mədəniyyət Mərkəzi 31 mart Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü ilə bağlı imzatoqlama kampaniyasına başlamışdır. Kampaniya bu gün də davam etməkdədir. Bir sözlə, proses gedir, inanıram ki, biz yaxın gələcəkdə ciddi nəticələr əldə edə biləcəyik.

- Bu yaxınlarda mətbuatda belə bir məlumat yayılmışdı ki, bəzi qüvvələr Estoniya parlamentinin üzvü olan Eldar Əfəndiyevi Estoniya-Azərbaycan-Türkiyə Parlamentlərarası dostluq qrupunun rəhbəri vəzifəsindən kənarlaşdırmağa cəhd göstərirlər. Bu məsələ ilə bağlı Dövlət Komitəsi hansı tədbirləri həyata keçirdi?

- Eldar Əfəndiyev vətənpərvər bir azərbaycanlı olaraq ölkəmizin və xalqımızın maraqlarını ləyaqətlə müdafiə edən soydaşlarımızdan biridir. Cari ilin aprel ayında məhz onun fəallığı nəticəsində ermənilər "soyqırım" iddialarını parlamentin müzakirəsinə çıxara bilmədilər. Bundan başqa, erməni diasporu "erməni soyqırımı" ilə bağlı Türkiyə səfirliyinin binası önündə aksiya keçirmək istəyirdi, lakin E. Əfəndiyevin də yardımını sayəsində bu cəhdin də qarşısı alındı. Dövlət Komitəsi də bir vətənpərvər azərbaycanlı kimi onun fəaliyyətini həmişə diqqət mərkəzində saxlayır. Bizim fəaliyyətimizin əsas prinsiplərindən biri doğma Vətənin

mənafeləri naminə mübarizə aparan belə insanları dəstəkləməkdən ibarətdir. E. Əfəndiyevin qrupun rəhbəri vəzifəsindən uzaqlaşdırılması məsələsi gündəliyə gətiriləndə də biz öz mövqeyimizi bildirdik. Bu gün də hesab edirik ki, E. Əfəndiyev Azərbaycan üçün lazımlı bir adamdır və onu Estoniya-Azərbaycan-Türkiyə dostluq qrupunun rəhbəri vəzifəsindən uzaqlaşdırmağa ehtiyac yoxdur. Biz bundan sonra da onu dəstəkləyəcəyik.

Bu yaxınlarda Dünya Azərbaycanlıları Konqresinin VIII Qurultayı keçirildi. Siz də həmin qurultayda iştirak etmişdiniz. Bəziləri qurultayın sönük keçdiyini və DAK-ın o qədər də böyük gücə malik olmadığını iddia edirlər, Siz DAK-ın imkanlarını necə qiymətləndirirsiniz? Sizcə, bu təşkilat dünya azərbaycanlılarının birləşdirilməsi işinə lazımi töhfə verə bilirmi?

- Biz Azərbaycanın maraqlarını müdafiə edən, yaxud müdafiə etmək istəyən, dünya ictimaiyyətinin diqqətini xalqımızın yaşadığı faciələrlə bağlı həqiqətlərə cəlb etməyə çalışan və bu istiqamətdə səmimi şəkildə fəaliyyət göstərən bütün insanları və bütün təşkilatları dəstəkləyirik. Bu gün hər hansı xarici ölkədə azərbaycançılıq naminə, Azərbaycanın maraqlarının təmin olunması üçün atılan hər bir addım bizim üçün fəvqəladə dərəcədə mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Dövlət Komitəsi olaraq biz Azərbaycanın maraqlarına xidmət edən bütün diaspor təşkilatları ilə əməkdaşlıq etməyin tərəfdarıyıq və DAK-la əlaqələrimizin kökündə də məhz bu prinsip dayanır. Bu gün DAK müəyyən təcrübəyə malik, dünyada az-çox tanınan diaspor təşkilatlarımızdan biridir. Ona görə də DAK-la əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsinə xüsusi önəm veririk və hesab edirəm ki, bu əməkdaşlıq gələcəkdə də davam edəcək. Bu təşkilatın rəhbərliyində və strukturlarında vətənpərvər, öz xalqını sevən insanlar cəmləşiblər. Hesab edirəm ki, onların hər birinə diqqətlə yanaşmaq, yardım göstərmək bizim borcumuzdur. Əlbəttə ki, müəyyən obyektiv problemlər üzündən DAK hələ bizim arzuladığımız səviyyədə fəaliyyət göstərmir, ancaq biz bu təşkilatın gələcəyinə inanırıq.

- Dövlət Komitəsinin əməkdaşları müntəzəm olaraq xarici ölkələrə ezamiyyətdə olurlar. Bu ezamiyyətlərin diaspor quruculuğu baxımından əhəmiyyəti nədən ibarətdir?

- Burada əsasən iki kriteriya rol oynayır. Əvvəla, biz yalnız zərurət yarandıqda və hər hansı məsələnin yerində araşdırılmasına ehtiyac duyulanda əməkdaşlarımızı ezamiyyətə göndəririk. Deyə bilərəm ki, bu ezamiyyətlər müxtəlif ölkələrdəki diaspor təşkilatlarının vəziyyəti, azərbaycanlılar arasında birliyin və həmrəyliyin səviyyəsi, soydaşlarımızın qarşılaşdıqları problemlər barədə zəruri məlumatların əldə edilməsi baxımından çox mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Hər bir əməkdaş ezamiyyətinin nəticələri ilə bağlı Dövlət Komitəsinin rəhbərliyinə hesabat təqdim edir və bu hesabat əsasında biz görülmüş işə qiymət veririk. Eyni zamanda, biz çalışırıq ki, Azərbaycan diaspor təşkilatlarının xüsusi əhəmiyyət kəsb edən və diaspor quruculuğu baxımından önəmə malik tədbirlərində də Dövlət Komitəsinin əməkdaşları iştirak etsinlər. Doğrudur, bunu həmişə etmək mümkün olmur, ancaq hər halda Azərbaycan icmalarının fəaliyyətini canlandırmaq, onları daha fəal iş aparmağa həvəsləndirmək baxımından bu ezamiyyətlər çox vacibdir.

- Dövlət Komitəsinin perspektiv planları barədə nə deyə bilərsiniz?

- Planlarımız çoxdur, biz ilk növbədə müxtəlif ölkələrdə fəaliyyət göstərən Azərbaycan icmalarını vahid mərkəzdə birləşdirməyə çalışırıq. Türk Azərbaycan Dərnəkləri Federasiyasının I qurultayının, Ümumqazaxıstan Azərbaycanlıları Konqresinin təsis qurultaylarının keçirilməsi Dövlət Komitəsinin perspektiv planlarına daxildir. Bundan başqa, yaxın gələcəkdə Dövlət Komitəsinin dəstəyi ilə bir sıra ölkələrdə azərbaycanlı gənclərin

forumunun keçirilməsi nəzərdə tutulub. Avropadakı və MDB-dəki Azərbaycanlı gənclərin forumunun keçirilməsini də planlaşdırırıq.

Dövlət Komitəsinin qarşısına qoyduğu əsas məqsədlərdən biri də Amerika və Asiya Azərbaycanlıları Konqreslərinin təsis edilməsinə nail olmaqdır. Bu proses qitələr üzrə yekunlaşdıqdan sonra Dünya Azərbaycanlılarının vahid bir təşkilatını yaratmaq ideyasının həyata keçirilməsi sahəsində qəti addımlar atılacaq.

Türk və Azərbaycan diasporunun birgə fəaliyyət strategiyasını müəyyənləşdirmək məqsədilə cari ilin sonlarında Avropa ölkələrinin birində Türk və Azərbaycan diaspor təşkilatlarının Forumunun keçirilməsi də nəzərdə tutulub. Hazırda Dövlət Komitəsi cari ilin sonlarında müxtəlif ölkələrdə fəaliyyət göstərən Azərbaycan diaspor təşkilatları rəhbərlərinin "Bakı forumu"nun keçirilməsi istiqamətində iş aparır. Bu forumda Azərbaycan diasporunun problem və perspektivləri müzakirə olunacaq, qarşıda duran əsas vəzifələr müəyyənləşdiriləcək.

- Dünya Azərbaycanlılarının II Qurultayının bu il keçiriləcəyi barədə məlumatlar var idi. Bu qurultay cari ildə baş tuta bilərmə?

- Dünya Azərbaycanlılarının I qurultayı Azərbaycan diasporunun qarşısında dayanan əsas vəzifələri, fəaliyyət strategiyasını müəyyən etdi. Ümummillə liderimiz Heydər Əliyev həmin qurultaydakı nitqində diaspor quruculuğu işinin konsepsiyasını müəyyənləşdirdi və biz fəaliyyətimizi bu konsepsiya əsasında davam etdiririk. Hazırda Azərbaycan diasporu öz fəaliyyətində təşkilatlanma mərhələsini yaşayır. Bu baxımdan qurultayın keçirilməsinə ciddi ehtiyac duyulmur. Lakin bu il Azərbaycan diaspor təşkilatları rəhbərlərinin Bakı Forumunun keçirilməsi gözlənilir. Bu forum Azərbaycan diasporunun tarixində tamamilə yeni bir dövrün əsasını qoyacaq. Çünki I Qurultayda hələ Azərbaycan icmaları ilə əlaqələr o qədər də yüksək səviyyədə deyildi, müəyyən problemlər öz həllini gözləyirdi. Lakin indi bir çox məsələlər var ki, artıq onlar tamamilə aradan qaldırılıb və Azərbaycan diasporunun mütəşəkkil bir qüvvəyə çevrilməsi istiqamətində xeyli iş görülüb. Hesab edirəm ki, Bakı Forumu Azərbaycan diasporunun qarşısında duran yeni vəzifələri müəyyənləşdirəcək və yeni tarixi inkişaf mərhələsinin əsasını qoyacaq. Azərbaycan gündən-günə güclənir, respublikamızın beynəlxalq aləmdə nüfuzu getdikcə artmaqdadır, demokratikləşmə prosesi daha da sürətlənib, dövlət idarəçiliyinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində uğurlu nəticələr əldə olunub. Təbii ki, Azərbaycanın bu cür kompleks şəkildə inkişafı diasporun fəaliyyətinə də öz müsbət təsirini göstərməlidir. Mən əminəm ki, biz Bakı Forumundan sonra Azərbaycan diasporunun həyatında daha böyük dəyişikliklərin şahidi olacağıq.

Yeni Azərbaycan, 6 iyul 2005-ci il

"Xaricdəki azərbaycanlıların təşkilatlanmaqla bağlı ciddi problemləri var"

Yadigar Zakəriyyə: *"Avropa ölkələrində bərqərar olan demokratiya modellərinin heç birini Azərbaycana gətirmək mümkün deyil"*

Ceyhun Musaoğlu

Nə qədər çalışsaq da, Azərbaycanın hüduddlarından kənarında yaşayan Azərbaycanlıların vətənin problemlərinin həlli yönündə birliyini, təəssüf ki, tam təmin edə bilmirik. Elə ona görədir ki, Qarabağ hələ də işğal altındadır. Elə o səbəbdəndir ki, beynəlxalq təşkilatlar ölkəmizlə bağlı müxtəlif sahələr üzrə tez-tez mənfə rəylər verirlər. Zamansa gözləmir. Özlərini bizə tarixi düşmən edən ermənilər işləyir, qondarma soyqırımı bəzi nəhəng dövlətlərə tanıtıdır, özləri haqqında "yazıq" obrazı yaradır, biz isə yalnız bir-birimizlə çəkişməklə, arada ziddiyyətlər yaratmaqla məşğuluq. Əlbəttə, bu, yanlış yoldur. Düz yol isə var. Onu müəyyənləşdirmək üçün çox araşdırdıqdan sonra, qərara gəldik ki, bizə yardımçı olması üçün bu sahədə bilgili, təcrübəli, həm də uzun müddət xaricdə yaşayan bir şəxsə müraciət edək. Bu sıralamada Norveç-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyətinin sədri, Avropa Azərbaycanlıları Konqresinin vitse-prezidenti, Norveçdəki Güney-Quzey Azərbaycan Siyasi Araşdırmalar Mərkəzinin direktoru, istefada olan polkovnik Yadigar Zakəriyyənin adı üzərində dayandıq.

- Ermənilər təbliğat işində həmişə bizi qabaqlayırlar. Buna isə əsasən xaricdə yaşayan ermənilərin güclü lobbiçilik fəaliyyəti, davamlı dəstəylə nail olublar. Azərbaycanlılar isə müxtəlif cəmiyyətlər ətrafında birləşmələrinə baxmayaraq, hələlik bu sahədə arzuolunan nəticələri əldə edə bilməyiblər. Sizcə, bu istiqamətdə mövcud düşünləri açmağa haradan və nədən başlamalıyıq?

- Ermənilər bizdən fərqli olaraq, çoxdan dünyəvi bir millət kimi formalaşıblar. Onlar dünyanın müxtəlif yerlərində özlərinə yaxşı mövqelər seçiblər. Ermənilər əsasən Anadoluda, İraq və Suriya ərazilərində yaşayıblar. Urartu dövlətini özlərinə çıxsa da, əslində bu dövlət onların olmayıb. Ermənilər müsəlmanların əhatəsində yaşadıkları üçün mühitdə tab gətirməyiblər və dünyanın müxtəlif ölkələrinə yayılıblar. Əsasən Fransaya, sonra Kanadaya, ABŞ-a üz tutan ermənilər yerlərini möhkəmləndiriblər. Əvvəllər ermənilər də bizim kimi diaspor fəaliyyətindən başlamışdılar. Güclənmələri onların lobbiçiliyə keçməsinə imkan verdi. "Lobbi" sözü otelin və ya iclas keçirilən binanın "lobbi mərtəbəsindən götürülüb. Bu mərtəbədə iclaslararası görüşlər keçirilir, insanlar dincəliirlər, müxtəlif söhbətlər aparırlar. Lobbi mərtəbəsinə yalnız iclasda iştirak edənlər düşür. Orada çay paylayan, kofe gətirən adam anladığımız lobbiçilik fəaliyyətilə məşğul ola bilməz. Biz azərbaycanlıların lobbiçilik fəaliyyətinə başlaması üçün dövlətlərin biznesində, siyasətində, parlamentində və sairə dövlət sahəsində çalışmamız tələb olunur.

- Bir qədər obrazlı desək, hələ biz "lobbi zalı"nda oturanlara kofe gətirən, çay paylayan rolundayıq.

- Mən istəməzdim, azərbaycanlılar uzaqdan belə təsir bağışlasınlar. Bununla yanaşı, təəssüf edirəm ki, fəaliyyətimizi diaspor ilə məhdudlaşdırırıq. İşlərimiz də müəyyən səfirləklərin qarşısında piketlər keçirmək,

dövlətin strukturlarına təsir göstərmək məqsədilə meydana çıxmaqdan ibarətdir. Amma bunlar lazımi effekt vermir, ona görə ki, Avropada sayımız azdır. Bu barədə Moskvada yaşayan azərbaycanlılar Avropadakı azərbaycanlılardan kəskin surətdə fərqlənirlər. Tək Moskvada yaşayan azərbaycanlıların sayı bütün dünyada yaşayan azərbaycanlıların sayından bəlkə on dəfə çoxdur. Əlbəttə, Moskvadakı bəzi azərbaycanlıların lobbiçilik etmək imkanları var. Çünki onlar yüksək mərtəbələrə çatmış adamlardır. Biz Avropada yaşayan azərbaycanlıların isə tez bir zamanda lobbiyə düşə bilməsi üçün dövlətin yardımına ehtiyac var. Dövlətin yardımı ondan ibarət olmalıdır ki, öz gücünə, ağılına sığınaraq Avropanın hansısa ölkəsinə düşmüş adamları Azərbaycana bağlasın. Bu zaman onlar Azərbaycan qarşısında müəyyən qədər özlərini borclu hiss edər, aldıkları yardımın müqabilində vətənə xidmət göstərirlər. Əgər bizim uşaqlar xarici ölkələrin universitetlərində təhsil alırlarsa, onların oxumalarına, növbəti mərhələyə çatmalarına dövlət mütləq yardım göstərməlidir. Xaricdə oxuyan bütün azərbaycanlı tələbələrin yardıma ehtiyacı var. Bəziləri var ki, Harvardı, Oksfordu qurtara bilirlər, amma pulsuzluqdan, bir qədər aşağı səviyyəli təhsil ocaqlarında oxuyurlar. Söhbət təhsildən sonra Avropada qalıb məskunlaşmaq, işləmək imkanında olan azərbaycanlılardan gedir. Belə gəncləri nəyə görə Azərbaycana bağlamamalıyıq? Bununla yaxın gələcək üçün azərbaycanlıların lobbiçilik fəaliyyətinə başlamasının əsasını qoya bilərik.

- Azərbaycan dövləti xaricdə yaşayan azərbaycanlı tələbələrin problemlərindən dəqiq və vaxtında necə xəbər tuta bilər? Bunun üçün hansısa mexanizm olmalıdır?

- Bununla bağlı elə mənim özümə müraciət etsələr, bütün Avropa üzrə araşdırma aparıb, onlara məlumat verə bilərəm. Sadəcə, yetər ki, kimsə bu işlə maraqlansın.

- Bizdə bir "adət" var ki, hər hansı məsələnin həlli yolunu bilən şəxs kənardan müraciət gözləyir. Niyə siz özünüz belə bir layihə işləmirsiniz ki, xaricdə təhsil alan azərbaycanlı tələbələrə kömək göstərilsin?

Bu işi mərkəz formasında da həyata keçirmək olar, lap elə qeyri-hökumət təşkilatı səviyyəsində də.

- Dediğiniz iradə qəbul edirəm. Belə bir araşdırma mərkəzi yaratmaq üzərində düşünəcəyəm. Amma bütün bu işlərə xeyli maliyyə vəsaiti lazımdır. Ona görə də mütləq ortada dövlətin marağı olmalıdır. Lobbini nəyin bahasına olursa-olsun yaratmalıyıq. Bu, həqiqətdir, zamanın tələbidir. Xaricdəki azərbaycanlı tələbələr öz imkanları hesabına təhsillərini başa vursalar, özlərində Azərbaycana bağlılıq hiss etməyəcəklər. Erməni gənclərinə ümummilli fond tərəfindən daim yardımlar göstərilir.

Onlar bilsələr ki, hər hansı erməninin bilik səviyyəsi məsələn, Paris universitetində elmlər doktoru olmağa imkan verir, amma pulu yoxdur, anındaca həmin şəxsə maddi dəstək göstərilir. Bir şərtlə ki, o, yüksək mənsəb sahibi olandan sonra erməni ümummilli hərəkatına yardım etsin. Mən Amerikaya getməmiş gözümlə qarşısında baş verən Sumqayıt hadisələrinin mahiyyətini tam başa düşməmişdim. Sumqayıtı bəhanə edib bütün keçmiş SSRİ məkanından Amerikaya iki Sumqayıt əhalisi qədər erməni yerləşdirdilər. Bu proses ABŞ-ın hazırladığı xüsusi proqram əsasında baş tutdu. Görürsünüzmü, lobbiçilik nələrə qadirdir? Hazırda həmin ermənilər də qazandıqları pulun 10 faizini ümummilli erməni fonduna köçürür.

Bu pulla çox iş görmək olar.

- Azərbaycan bu sahədə xeyli geridədir, deməli, qabağa çıxmaq üçün daha səmərəli üsullardan istifadə etmək lazımdır. Daha nə təklif edirsiniz?

- Oliqarxlarımız lobbiçiliyin yaranmasını maliyyələşdirməlidir. Onlar külli miqdarda pul qazanırlar və Avropada yaşayan azərbaycanlıları tapmaq da onlar üçün çətin olmamalıdır. Axtarırlar, tapsınlar və yardım göstərsinlər. Onlara çəkilən xərc gec-tez özünü doğruldacaq.

- Dövlətin görməli olduğu işlər bir yana, bəs, xaricdəki azərbaycanlılar özləri necə, bir araya gəlib vətəndaşlarının problemlərinin həllinə kömək etməyə, ermənilər qədər də olmasa, say göstəririrmi?

- Xaricdəki Azərbaycanlıların təşkilatlanmaqla bağlı ciddi problemləri var. Maraqlı orasıdır ki, qürbətdəki azərbaycanlılar arasında parçalanma əsasən vətəndəki təbliğat nəticəsində yaranır, təşkilatlar siyasiləşir və birlik pozulur. Qəzet vasitəsilə Azərbaycandakı müxalifət liderlərinə müraciət edirəm: nə qədər ki, onları adbaad ifşa etməmişəm, qoy hərə öz payını götürsün. Bizim xarici ölkələrdə formalaşmış diaspor təşkilatlarımızı pozmasınlar, onları siyasiləşdirməsinlər, siyasi təbliğatlarla adamları parçalamasınlar. Güclə bir yerə topladığımız azərbaycanlılar belə təbliğatın nəticəsində onun-bunun təsiri altına düşürlər. Belə üzdənirəq liderlər bir dəfə Osloya gedib qayıdandan sonra mən altı ay adamlarımızı bir yerə yığa bilmirəm. Yeri gəlmişkən, Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin bu sahədəki işindən razılığımı bildirirəm. Komitə bizim təşkilatlanmağımıza yardım göstərir. Onlar görüşlərdə kimisə tərifiyərlər, adamları dövlətçilik ideyası ətrafında birliyə çağırır, başa salırlar ki, ayrı-ayrı siyasi qruplara yox, yalnız Azərbaycana dəstək vermək lazımdır. Diaspor ümumilikdə Azərbaycana lazımdır.

- Avropa ölkələrində təhsil alan azərbaycanlılar, təbii ki, demokratiya haqqında buradakı soydaşlarından daha geniş təsəvvürə malikdirlər. Azərbaycanda demokratiyanın inkişafına onlar nə kimi təsir göstərə bilərlər?

- Avropa ölkələrinin hamısında yekcins demokratiya yoxdur.

Orada demokratiyanın müxtəlif modelləri var və Avropa ölkələrində bərqərar olan demokratiya modellərinin heç birini Azərbaycana gətirmək mümkün deyil. Demokratiya insanın yaşadığı cəmiyyətdə mümkün qədər özünü azad hiss etməsidir. Bununla yanaşı, demokratiya dövlətin xalq tərəfindən idarə olunması deməkdir. Dünyanın heç bir yerində xalq dövləti birbaşa idarə edə bilmir. Bunun üçün parlamentdə oturmaq lazımdır. Əgər bir xalqın içində ziddiyyətlər çoxdursa və bu ziddiyyətlər aradan qaldırılmayıbsa, o ziddiyyətlər özünü parlamentdə göstərir, parlament fraksiyalara parçalana bilər, bununla da faciəvi hadisələr baş verir. Bizim regiona gecikmiş millətçilik sindromu gəlib. Azərbaycan çoxmillətli dövlət olduğu üçün millətçilik onun xeyrinə deyil. Artıq Avropa millətçilik problemindən qurtarıb. Orada qanunla millətçilik qadağan olunub. Bir tərəfdən baxanda, bu, insan haqqının pozulması deməkdir. Amma Avropa gözəl başa düşür ki, millətçilik sonda faşizmə çevrilə bilər. Artıq dünya bir dəfə bunun şahidi olub. Həddindən artıq demokratiya parçalanma subyektivi olan qruplara şərait yaradacaq ki, öz niyyətlərini reallaşdırsınlar. Bu isə Azərbaycanın parçalanması deməkdir. Başqa bir tərəfdən, ortada Qarabağ məsələsi var. Demokratik cəmiyyət və demokratik dövlət qurmaq bizim son məqsədimizdir. Lakin Avropanın bizi aldatmasına yol verməməliyik: demokratiya məsələsi Qarabağın azad edilməsi yolunda şərtə çevrilə bilməz.

Azərbaycan diasporunun təşkilatçısı

Deportasiya, soyqırımı təhlükəsi, eləcə də iqtisadi, coğrafi, siyasi və digər amillərin təsiri ilə hər hansı bir xalqın və ya etnik qrupun əhalisinin müəyyən hissəsi tarixi Vətənlərindən kənarında yaşamağa məcbur olur. Müəyyən dövr keçdikdən sonra onlar ciddi mənəvi, psixoloji təzyiqa, maddi çətinliklərə, ardıcıl təcrid edilməyə məruz qalır, Mənəvi dəyərlərinin, dillərinin hətta antropoloji xüsusiyyətlərinin itirilməsi qarşısında qalan diaspor yeganə çıxış yolunu təşkilatlanmaqda görür.

Azərbaycan diasporunun tarixi çox qədimdir. Onun təşkilatlanması isə ötən yüz illiyin sonlarında başlayıb.

Vaqif Hacıyev,

texnika elmləri doktoru

Oxucularımız Azərbaycan diasporunun bugünkü fəaliyyəti barədə mətbuat səhifələrində geniş materiallarla tanış olurlar. Amma çoxlarına bəlli deyil ki, Azərbaycan diasporunun təşkilatlanması ideyası və bu işdə əməli addımlar mərhum Prezidentimiz Heydər Əliyevə məxsusdur. Məhz onun təşəbbüsü ilə 1973-cü ilin avqustun 27-də Azərbaycan KP MK bürosu Xaricdə Yaşayan Həmvətənlərlə Dostluq və Mədəni Əlaqələr Cəmiyyətinin nəzdində vətəndən kənarında soydaşlarımızla əlaqə şəbəkəsinin yaradılması haqqında qərar qəbul edir. Bu tarixi qərardan sonra xaricdə yaşayan həmvətənlərimizlə sıx əlaqələrin qurulması istiqamətində xeyli işlər görüldü. Azərbaycandan mühacirət edənlər bu dövrdə üç hissəyə bölünürdü: sovet hakimiyyətinin ilk illərində xaricə köçənlər, 30-cu illərdə ölkəni tərk edən cənubi azərbaycanlılar, II Dünya müharibəsindən sonra Vətənə dönməyənlər.

Heydər Əliyevin siyasi uzaqgörənliyinin bir nəticəsi də xaricdə yaşayan həmvətənlərimizlə əlaqələrin daha da genişlənməsi üçün "Vətən" cəmiyyətinin yaradılması oldu. 1975-ci ilin oktyabrın 5-də keçirilən Azərbaycan KP MK bürosu Xaricdə Yaşayan Həmvətənlərlə Dostluq və Mədəni Əlaqələr Cəmiyyətinin işinin yaxşılaşdırılması haqqında məsələ müzakirə edərək bu əhəmiyyətli işin ideoloji təşkilatı texniki cəhətlərini müəyyənləşdirmişdi. Bu dövrdən başlayaraq xaricdəki yurddaşlarımızla əlaqələrin genişlənməsinə, onların maddi, sosial problemlərinin həllinə diqqət yetirilir. Həmin ildə Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə Qərbi Avropada təhsil alan azərbaycanlılara maddi yardımlar edilmişdi.

Azərbaycandan kənarında yaşayan həmvətənlərimizlə əlaqə, onların problemləri həmişə Heydər Əliyevi düşündürürdü. 1991-ci ilin dekabrında o, hələ Naxçıvan MR-nin Ali Məclisinin sədri olarkən hər il dekabrın son gününü dünya azərbaycanlılarının günü kimi qeyd olunması barədə, onun təşəbbüsü ilə qərar çıxarıldı. O, ikinci dəfə respublikaya hakimiyyətə qayıdırdıqdan sonra da bu ümummilli əhəmiyyət daşıyan məsələyə xüsusi diqqət yetirdi. Tarixi Vətəni - Azərbaycanla hərtərəfli əlaqələr qurmaq üçün diasporun təşkilatlanması və işlək struktur formalaşdırmaq istiqamətində onun təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə ardıcıl işlər görüldü. Heydər Əliyev xarici ölkələrə bütün səfərləri zamanı Azərbaycan diasporu ilə görüşür, onların problemləri ilə maraqlanır,

təşkilatlanması və ölkəmiz haqqında informasiya yayılması istiqamətində öz dəyərli məsləhətlərini və tövsiyələrini verirdi. Məhz onun bu qayğısı nəticəsində dünyanın başlıca dövlətləri - ABŞ, İngiltərə, Fransa, Almaniya, Türkiyə, Belçika, Yaponiya, eləcə də Yaxın Şərq ölkələrində, MDB dövlətlərində Azərbaycan diasporunun fəaliyyəti artdı, vətənimiz haqqında onların yaşadıkları ölkənin informasiya mənbələrində tutarlı məlumatlar verildi.

Xatırladaq ki, dünyanın müxtəlif ölkələrində 50 milyondan yuxarı soydaşımız yaşayır. 12 milyona yaxın həmyerlimiz xaricdəki Azərbaycan diasporunu təşkil edir.

H. Əliyevin 23 may 2001-ci il tarixli sərəncamı ilə həmin ilin noyabrında Bakıda Dünya azərbaycanlılarının I Qurultayının keçirilməsi məhz onun Azərbaycan diasporunun birliyi naminə apardığı çoxillik səmərəli fəaliyyətinin yekunu idi. Dünyanın 36 ölkəsindən 1105 nümayəndə və 906 qonaq iştirak etdiyi qurultayda görülən işlərlə bərabər, qarşıda duran vəzifələr də geniş müzakirə olundu, Qurultayda Dünya Azərbaycanlılarının Əlaqələndirmə Şurası yaradıldı. Burda dərin məzmunlu və proqram xarakterli məruzə ilə çıxış edən Heydər Əliyev müxtəlif ölkələrdə yaşayan həmvətənlərimizi azərbaycançılıq qayəsi ətrafında birliyə səsləyərək bu mənəvi əsası qoruyub saxlamağı bütün nəsillərə tövsiyə edir.

Son illər Azərbaycan diasporu respublikamızın bugünkü həyatı barədə həqiqətləri beynəlxalq aləmdə təbliğ olunması istiqamətində geniş fəaliyyət göstərir. Onların sırasında Rusiyadakı Ümumrusiya Azərbaycan konqresi, Rusiya Azərbaycanlılarının Federal Milli-Mədəni Muxtariyyəti, müxtəlif dostluq və mədəniyyət mərkəzləri Vətənimizin tarixi nailiyyətləri haqqında dolğun məlumatlarla Rusiya vətəndaşlarını tanış edir. Bu yaxınlarda Prezident İlham Əliyev Moskva səfəri zamanı orada yaşayan diasporun nümayəndələri ilə görüş keçirdi. O, bu görüşdə Azərbaycan haqqında tarixi həqiqətlərin təbliğində diasporun böyük fəaliyyətinə ümidlər bəslədiyini bildirdi. Bu görüş diaspor azərbaycanlılarının Rusiya və Azərbaycan arasında dostluq əlaqələrinin möhkəmlənməsində və güclənməsi istiqamətində fəaliyyətimizə böyük stimül verdi. Yeri gəlmişkən, oxucularımıza bir faktı da açıqlamaq istərdim. Hələ 1991-ci ilin mayın 25-də Moskvada Azərbaycan diasporunun formalaşmasında mühüm və ilk addımlardan olan Azərbaycan Vətəndaş Assambleyasının təşkilində və fəaliyyətinin gücləndirilməsində indiki Prezidentimizin böyük xidmətləri olub. Birliyin təsis konfransında o, şəxsən iştirak etmiş, dəyərli təkliflərini vermişdi. Bu konfransın iştirakçısı kimi mən İlham Əliyevin öz fəallığı ilə soydaşlarımızın vətəndaş birliyinə ruhlandırıldığının şahidi olmuşam. Həmin təşkilatın təftiş komissiyasının sədri kimi onu deyə bilərəm ki, o, müntəzəm olaraq birliyimizlə sıx əlaqə saxlayır və əməli köməklik göstərirdi.

Ümummillî liderimizin fərmanı ilə yaradılmış Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş Üzrə Dövlət Komitəsi xaricdəki soydaşlarımızın milli birliyinin və həmrəyliyinin möhkəmlənməsi istiqamətində görülən işlərin əlaqələndirici strukturu kimi geniş fəaliyyət göstərir. Lobbiçiliyin mühüm şərti kimi diasporun təşkilatlanmasının və güclü fəaliyyət proqramının olmasının böyük əhəmiyyəti var. Heç şübhəsiz ki, dünya azərbaycanlılarının beynəlxalq aləmdə birliyinin möhkəmlənməsində Azərbaycan diasporunun fəaliyyəti milli birliyimizin mənəvi əsaslarından biridir.

Xaricdə təhsil alan Azərbaycan gəncləri təşkilatları

Diaspor xalqımızın ümummilli məqsədlərinə xidmət etməlidir

Fərrux Kərimli

Tarix elə gətirib ki, güclü diasporun olmaması xaricdə oxuyan tələbələrin həmin missiyanın bir qismini öz üzərinə götürməsinə səbəb olub. Bu sahədə tələbələrin fəaliyyətlərini əlaqələndirmək üçün 2001-ci ildə yaradılmış Beynəlxalq Azərbaycanlı Tələbələr İttifaqı bu günə qədər öz istiqaməti üzrə yeganə qurumdur. İttifaqın təşəbbüsü ilə yaradılmış "AzəriSİ" internet şəbəkəsi vasitəsilə dünyanın ən müxtəlif guşələrinə səpələnmiş azərbaycanlı tələbələr bir-birləri arasında əlaqə saxlaya, Xocalı faciəsindən tutmuş 31 dekabr milli həmrəylik gününə qədər bütün əlamətdar tarixləri mütəşəkkil qaydada qeyd edə bilirlər.

Bundan başqa, təşkilat tərəfindən hər il xaricdə təhsil alan azərbaycanlıların illik forumları keçirilir. Birinci forumdan başlayaraq əsas müzakirə mövzusu Ermənistanla münəqişənin nizamlanması yolları, habelə, gənclərin xarici ölkələrdəki ictimai fəaliyyəti olub. Forumların təşkilinə Gənclər, İdman və Turizm Nazirliyi yardım göstərib. Avqustun 6-da Bakı şəhərində BATİ-nin növbəti - V forumu gerçəkləşdirildi. "Gəncliyə Yardım Fondu"nun konfrans salonunda keçirilən forumun açılış hissəsində GİTN-nin təmsilçisi Fuad Babayev, Dünya Azərbaycanlılarının Əlaqələndirmə Şurasının rəhbəri, professor Qulamrza Səbri Təbrizi, Amerikada Təhsil Almış Məzunların İctimai Birliyinin sədri Fariz İsmayılzadə, Britaniya-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyətinin sədri Taleh Bağıyev, Polşa-Azərbaycan Məlumat Mərkəzinin rəhbəri Hicran Əliyeva və başqaları çıxış etdilər.

V forumun işində əvvəlki toplantılardan fərqli olaraq daha çox ölkənin təmsilçisi iştirak edirdi. Forumun işinə Azərbaycan, Rusiya, Türkiyə, ABŞ, Fransa, İngiltərə, Polşa, İsveçrə, Finlandiya, Şimali Kipr, Macarıstan və s. ölkələrdən tələbələr qatılmışdılar. Əsas müzakirə obyektini Ermənistan-Azərbaycan münəqişəsinin xaricdə təbliğindən ibarət idi. İştirakçılar ayrı-ayrı ölkələrdə keçirdikləri kütləvi tədbirlərdə mətbuatdakı çıxışlarından, yaratdıqları internet resurslardan, informasiya mübarizəsində aparılan işlərdən, universitetlərdəki təqdimatlardan danışdılar. Çıxış edənlər, həmçinin, münəqişənin ayrı-ayrı elementlərinin dəqiq öyrənilməsinin vacibliyini vurğulayaraq bir sıra təkliflər irəli sürdülər. Belə ki, münəqişəyə dair 100 əsas sualı əhatə edən kitabın hazırlanması, problemin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında beynəlxalq hüquqa istinad edilməsi, strategiyanın ölkələr üzrə spesifik xarakter daşması, erməni təbliğat metodlarının mənimsənilməməsi irəli sürülən təkliflərdən idi.

Forumun ikinci müzakirə mövzusu diaspor və onun gənclər siyasətinə aid idi. Azərbaycan diasporunun zəif olduğu ölkələrə xüsusi diqqətin yetirilməsi, əsasən Şərqi Avropa ölkələri, İtaliya, İspaniya, Yunanıstan və s. ölkələrdə təşkilatlanma prosesi ön plana çıxarıldı.

"İnformasiya mübarizəsi" adlanan növbəti mövzu ətrafında aparılan müzakirələrdə vahid informasiya bazasının yaradılması, müxtəlif mövzular üzrə konkret internet səhifəsinin və informasiya e-qrupunun

yaradılması, xaricdə təhsil alan və məzun olmuş gənclərin məlumat bazasının formalaşdırılması, ümummilli məsələlərdə Azərbaycan əleyhinə xaricdə atılan addımlara qarşı operativ reaksiya qrupunun təsis olunması təklif edildi. Son mövzu olan "Xarici təşkilatlarla əməkdaşlıq" ilə bağlı aparılan müzakirələr zamanı beynəlxalq təşkilatlarla iş və qrantların alınma mexanizmləri, mövcud proqramlar və prosedurlar barədə məlumat verildi.

Forumun işində, həmçinin, BATİ-nin strukturlaşdırılması haqda söhbət açıldı. Bununla bağlı forum iştirakçıları yeni idarə heyətinin seçilməsi və katibliyin yaradılmasına qərar verdilər.

Yeni Azərbaycan, 9 avqust 2005-ci il

Gürcüstan hakimiyyəti azərbaycanlıların problemlərinin kompleks həllinə nail olmalıdır

Nazim İbrahimov: Gürcüstandakı həmvətənlərimizin problemlərinin ört-basdır edilməsinin qəti əleyhinəyəm

Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Nazim İbrahimovun APA-ya eksklüziv müsahibəsi.

- Gürcüstanda yaşayan Azərbaycanlılara qarşı artıq diskriminasiya siyasəti yeridildiyi göz önündədir. Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsi onların problemlərinin həlli üçün hansı tədbirlər görür?

- Dövlət Komitəsi dünyanın bütün ölkələrində yaşayan azərbaycanlıların, o cümlədən Gürcüstandakı soydaşlarımızın da problemlərini diqqətdə saxlayır. Bu gün Gürcüstandakı həmvətənlərimizin müəyyən problemlərlə qarşılaşdıqları heç kim üçün sirr deyil və mən bu problemlərin hər hansı şəkildə ört-basdır edilməsinin qəti əleyhinəyəm. Amma onu da deməliyəm ki, Gürcüstandakı azərbaycanlıların problemləri barədə xüsusi pafosla danışanların bir çoxu heç də Azərbaycanın maraqlarını düşünən adam deyil. Təəssüf edirəm ki, bu gün həmin adamlar bu problemlərin real mahiyyəti barədə deyil, o qədər böyük əhəmiyyət daşımayan ayrı-ayrı detallar haqqında danışmağa daha çox üstünlük verirlər. Bir neçə il əvvəl Dövlət Komitəsinin əməkdaşları Gürcüstanda yaşayan həmvətənlərimizin problemləri ilə fəal məşğul olurdular, lakin Gürcüstan parlamentinin bəzi azərbaycanlı deputatları Bakıya gələrək bizim gördüyümüz işlərə etirazlarını bildirdilər. Onlar belə bir iddia ilə çıxış edirdilər ki, guya biz Gürcüstanda milli münasibətləri gərginləşdiririk, Gürcüstan hakimiyyəti soydaşlarımızın bütün problemlərini həll edir və Dövlət Komitəsinin hər hansı dəstəyinə ehtiyac yoxdur. Onlar müəyyən mənada istəklərinə nail oldular da. Lakin zaman sübut etdi ki, Gürcüstandakı azərbaycanlıların problemlərinin tamamilə həll edildiyi barədə iddiaların əsası yoxdur. Bu mənada hesab edirəm ki, Gürcüstandakı həmvətənlərimizin hüquqlarının müdafiəsi, onların problemlərinin aradan qaldırılması üçün çox iş görülməlidir. Bu yaxınlarda Dövlət Komitəsinin bir qrup əməkdaşı Gürcüstana ezam edilmişdi. Onlar soydaşlarımızın yaşadıkları bütün bölgələrə baş çəkдилər, problemləri yerində öyrəndilər. Yerli sakinlər arasında keçirilmiş sorğular, aparılmış araşdırmalar və müşahidələrə əsasən, Dövlət Komitəsi Gürcüstanda yaşayan azərbaycanlıların problemləri ilə bağlı xüsusi arayış və təkliflər paketi hazırlayaraq, Nazirlər Kabinetinə təqdim etdi. Gürcüstanda yaşayan azərbaycanlıların problemlərinin bir qismi ölkənin sosial-iqtisadi vəziyyəti ilə bağlıdırsa, başqa bir qismi də tamamilə fərqli amillərin təsiri ilə meydana çıxıb. Azərbaycanlılar torpaq bölgüsündə bir sıra ədalətsizliklə qarşılaşıblar, təhsildə ciddi çatışmazlıqlar mövcuddur, soydaşlarımızın idarəetmə strukturlarında, hüquq-mühafizə orqanlarında təmsil olunmalarına maneələr yaradılır. Gürcüstanda aparılan torpaq islahatları zamanı dövlət sərhədinin 21 km.-liyində olan torpaq sahələrinin icarəyə verilməsi

qadağan edilib, azərbaycanlılar isə əsasən sərhəd zonalarında yaşadığından onların böyük əksəriyyəti torpaq sahələrini icarəyə götürmək hüququndan məhrum olub. Bu ərazidəki torpaqlarla bağlı bütün hüquqlar Müdafiə Departamentinə verilib. Bu qanuna uyğun olaraq sərhədyanı zonada kəndlilərə yalnız həyətyanı sahələr paylanılıb. Kənd təsərrüfatı torpaqları isə Acarıstandan köçmüş miqrantlara və svanlara verilib. İslahatların bu şəkildə aparılması azərbaycanlılar arasında haqlı narazılıq yaradıb. Sonradan bu məhdudiyət bir qədər yumşaldılsa da, sərhəd zonasının 5 km.-liyinə qədər olan ərazilərdə torpaqların dövlət mülkiyyətində olmasını təsbit edən düzəliş qəbul olunub. Lakin bu artıq o vaxt baş vermişdi ki, torpaqlar tamamilə paylanmışdı. Gürcüstanda yaşayan azərbaycanlıların bir çoxu gürcü dilini bilmədiyindən qəbul olunmuş qanunlardan xəbər tutmur, bundan istifadə edən yerli hakimiyyət orqanlarının bəzi nümayəndələri də islahatları öz maraqlarına uyğun həyata keçirirlər. Bunlar da soydaşlarımızı narazı salır, onlarda Gürcüstan hakimiyyətinin milli ayrı-seçkilik siyasəti yürütdüyü barədə təsəvvür yaradır. Hesab edirəm ki, Gürcüstan hakimiyyəti bu mühüm məqamı nəzərə alaraq soydaşlarımızın problemlərinin kompleks şəkildə həllinə nail ola biləcək. Hazırda Gürcüstan parlamentində kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqların özəlləşdirilməsi ilə bağlı yeni qanun layihəsi müzakirə edilir. Bəzi mütəxəssislərin fikrincə, yeni qanun torpaq bölgüsündə yol verilmiş ədalətsizlikləri aradan qaldıracaq. Gürcüstanda fəaliyyət göstərən Azərbaycan məktəblərində təhsilin səviyyəsi minimum tələblərə belə cavab vermir. Məktəblər bərhad vəziyyətdədir, kadrlar çatışmır, dərslük problemi hələ də həllini tapmayıb. Yeni təhsil qanununa görə, Gürcüstanda tədrisin gürcü dilində aparılması nəzərdə tutulub, bu isə gürcü dilini bilməyən soydaşlarımız üçün əlavə çətinliklər yaradır. Digər tərəfdən, gürcü dilini bilməmələri soydaşlarımızın hakimiyyət strukturlarında təmsil olunması imkanlarını da məhdudlaşdırır. Ona görə də bütün bu problemlərin həlli üçün çoxşaxəli və effektiv tədbirlər görülməlidir. Bu gün Azərbaycanın Gürcüstandakı səfirliyi, eyni zamanda Azərbaycanın digər dövlət və hökumət strukturları da soydaşlarımızın problemlərinin həlli istiqamətində tədbirlər həyata keçirməkdədir.

- Dağıstanda Azərbaycan nümayəndəliyinin açılması məsələsi nə vaxt həllini tapacaq? Ümumiyyətlə, bu məsələ gündəlikdə dururmu?

- Biz Dağıstanda yaşayan soydaşlarımızın problemlərinin həllinə yardım göstərməyə çalışırıq. Hazırda Dağıstanın Azərbaycanda nümayəndəliyi fəaliyyət göstərir. Bu baxımdan Dağıstanda Azərbaycan nümayəndəliyinin açılması ümumi işin xeyrinə ola bilər. Hesab edirəm ki, Azərbaycanın müvafiq dövlət strukturları sözügedən məsələnin həlli üçün tədbirlər görəcək.

- Son vaxtlar bir sıra ölkədən azərbaycanlılar kütləvi şəkildə deportasiya olunurlar. Bu nə ilə bağlıdır?

- Müxtəlif səbəblər üzündən Azərbaycanı tərk edərək xarici ölkələrə gedən həmvətənlərimizin bir çoxu uzun illər qeydiyyatda düşə bilmir. Onların bəziləri qaçqın statusu almağa çalışır, bəziləri siyasi mühacir kimi qeydiyyatda düşmək istəyirlər. Son vaxtlar isə miqrantların daha çox üz tutduğu ölkələrdə, xüsusilə də Avropada miqrantlarla bağlı qanunlar xeyli sərtləşdirilib. Artıq əvvəlki kimi istənilən adam Avropa ölkələrində qaçqın və ya siyasi mühacir statusu ala bilmir. Bu ölkələrə kütləvi axının qarşısını almaq üçün müəyyən tədbirlər həyata keçirilir. Yeni qadağalar və məhdudiyətlər qoyulur. İndi Avropa ölkələrində qaçqın statusu almaq üçün müraciət edən şəxslərlə bağlı daha ciddi araşdırmalar aparılır. Etiraf etmək lazımdır ki, Azərbaycandan

Avropaya gedən vətəndaşların böyük əksəriyyətinin vəziyyəti həmin ölkələrin miqrasiya xidmətlərinin tələblərinə cavab vermir. Aparılmış araşdırmalar təsdiq edir ki, bir çox halda azərbaycanlılar ölkəni tərk etmələrinin səbəblərini düzgün göstərmir, guya siyasi baxışlarına görə təqib olunduğunu iddia edir, yaxud dini dünyagörüşünə görə sıxışdırıldığını bildirir. Aparılmış araşdırmalardan sonra isə məlum olur ki, həmin adamın dini və ya siyasi baxışlarına görə təqib edildiyinə dair konkret faktlar yoxdur, bu barədə onun təqdim etdiyi sənədlər isə sadəcə olaraq saxtalaşdırılıb. Buna görə də həmin ölkələr bu şəxslərə status verməkdən imtina edir. Nəticədə miqrasiya xidməti polisın köməyi ilə ölkə ərazisində qanunsuz yaşayan şəxsləri vətənlərinə göndərir. Buna görə də hesab edirəm ki, belə halların baş verməsində həmin ölkələri ittiham etmək doğru olmazdı. Hər ölkənin öz qanunu var və soydaşlarımız da bu qanunlara əməl etməlidirlər.

- Adətən azərbaycanlıların Rusiyadan kütləvi şəkildə deportasiya olunması seçkilər ərəfəsinə təsadüf edir. Bu prosesin hər dəfə seçkiöncəsi baş verməsi Azərbaycandakı ictimai-siyasi durumu gərginləşdirmək cəhdləri ilə bağlı deyil ki?

- Bu gün Azərbaycanla Rusiya arasında yüksək tempə inkişaf edən strateji tərəfdaşlıq əlaqələri mövcuddur. Rusiya həmişə Azərbaycanda davamlı ictimai-siyasi sabitliyin tərəfdarı olduğunu bəyan edib. Bu mənada mən azərbaycanlıların Rusiyanın bəzi regionlarından çıxarılmasının siyasi məqsəd daşdığını düşünmürəm. Hesab edirəm ki, bu faktlar bir az əvvəl danışdığımız qeydiyyat problemi ilə bağlıdır. Çünki bu gün Rusiyada heç yerdə qeydiyyat düşmədən işləyən azərbaycanlılar kifayət qədərdir. Təbii ki, dövlət bu vəziyyəti tənzimləməyə məcburdur və soydaşlarımızın ölkə ərazisindən çıxarılması da məhz qeyd etdiyim amillə bağlıdır. İndiyə qədər Rusiyada qeydiyyata düşərək yaşayan, bu ölkənin vətəndaşlıq hüququnu almış azərbaycanlılar deportasiya olunmayıbsa, deməli, Rusiya hökumətinin konkret siyasi məqsədlər güddüyünü söyləmək doğru olmazdı.

- Bu ilin may ayında Dünya Azərbaycanlıları Konqresinin Qurultayı keçirildi. Amma VIII qurultay keçirməsinə baxmayaraq, DAK-ın azərbaycanlıların bir araya gətirilməsi və Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması istiqamətində fəaliyyəti hələ də hiss olunmur.

- Dünyada fəaliyyət göstərən Azərbaycan diaspor təşkilatlarından biri olaraq, biz DAK-la da sistemli əlaqə saxlayırıq. Dövlət Komitəsi olaraq biz Azərbaycanın maraqlarına xidmət edən bütün diaspor təşkilatları ilə əməkdaşlıq etməyin tərəfdarıyıq və DAK-la əlaqələrimizin kökündə də məhz bu prinsip dayanır. Hər halda DAK müəyyən təcrübəyə malik, dünyada az-çox tanınan diaspor təşkilatlarımızdan biridir. Bu təşkilatın rəhbərliyində və strukturlarında vətənpərvər, öz xalqını sevən insanlar cəmləşib. Əlbəttə ki, müəyyən obyektiv problemlər üzündən DAK hələ bizim arzuladığımız səviyyədə fəaliyyət göstərmir, ancaq biz bu təşkilatın gələcəyinə inanırıq.

- Xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən Azərbaycan diasporları işğal və faciə günləri ilə bağlı tədbirlər keçirir və əksər hallarda bu tədbirlər pərakəndə şəkildə təşkil olunur. Məsələn, Azərbaycan Naminə Hərəkət əksər halda tədbirlərin onlar tərəfindən keçirildiyini qeyd edir. Bu pərakəndəliyin qarşısı necə alınmalıdır?

- Bu məsələ Dövlət Komitəsi tərəfindən həmişə diqqət mərkəzində saxlanılıb. Bu gün elə ölkələr var ki, bir neçə Azərbaycan diaspor təşkilatı fəaliyyət göstərir. Onların hamısı Azərbaycanın milli maraqlarını müdafiə

etmək, Azərbaycanla bağlı həqiqətləri dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq istəyir. Bəzən eyni ölkədə bir-birindən xəbərsiz eyni mövzuya həsr edilmiş bir neçə tədbir keçirilir. Belə vəziyyət nəticə etibarilə keçirilən tədbirlərin effektivini azaldır. Buna görə də biz hər bir ölkədə diaspor təşkilatlarının fəaliyyətini əlaqələndirən qurumların yaradılmasına çalışırıq.

Bu proses ölkələr üzrə yekunlaşdıqdan sonra, artıq qitələrdə Azərbaycan diaspor təşkilatlarının fəaliyyətini koordinasiya edən təşkilatları təsis etmək barədə düşünürük. Avropa Azərbaycanlıları Konqresinin yaradılması bu istiqamətdə atılmış ilk addımlardan biri hesab oluna bilər. Gələcəkdə bu prosesin daha da sürətlənəcəyinə və Azərbaycanın dünyanın ictimai-siyasi həyatına təsir göstərmək imkanına malik güclü diaspor təşkilatlarına malik olacağına inanıram. Eyni zamanda, diaspor təşkilatlarının fəaliyyətinin koordinasiya olunması etiraz aksiyalarının və digər tədbirlərin mütəşəkkilliyini təmin etməyə imkan verəcək. Dövlət Komitəsi bu istiqamətdə fəal iş aparır və biz çox istəyirik ki, Azərbaycanla bağlı xarici ölkələrdə keçirilən tədbirlərin hamısı effektiv olsun. Bunun üçün isə diaspor təşkilatlarının fəaliyyətinin koordinasiya edilməsi olduqca vacibdir.

- Dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan həmvətənlərimizin parlament seçkilərində iştirakı ilə bağlı hansı tədbirlər həyata keçiriləcək? Onların bu seçkilərdə seçici kimi iştirakı təmin olunacaqmı?

- Xarici ölkələrdə yaşayan həmvətənlərimizin parlament seçkilərində iştirakını təmin etmək praktiki baxımdan mümkünsüzdür. Azərbaycan Konstitusiyasına uyğun olaraq, ölkədə parlament seçkiləri majoritar sistemdə keçirildiyindən, xarici ölkələrdə yaşayan, lakin Azərbaycanda qeydiyyatda olan soydaşlarımızın bu seçkilərdə iştirakı mümkün deyil. Onlar yalnız Azərbaycana gələrək seçkilərə qatıla və istədikləri namizədə səs verə bilərlər. Azərbaycanda 125 seçki dairəsi var və hər bir dairədən də xarici ölkələrdə yaşayanlar var. Əgər onların parlament seçkilərində iştirakını təmin etmək lazım gəlsə, onda belə çıxır ki, hər bir regionda, hər ölkədə 125 seçki dairəsi yaradılmalıdır.

- Bu gün bir çox ölkədə diaspor təşkilatımız fəaliyyət göstərsə də, onların bu ölkələrin ictimai-siyasi həyatına təsir imkanları çox zəifdir. Bunun səbəbi nədir? Niyə elm və iş adamları əksər halda diaspondan kənardadır?

- Diaspor təşkilatlarının sayının çoxluğu bizi qorxutmamalıdır. Çünki hər bir diaspor təşkilatının özünəməxsus fəaliyyət üslubu, öz təsir dairəsi ola bilər. Dövlət Komitəsinin strateji məqsədlərindən biri azərbaycanlıların siyasi fəallığının artırılmasına və yaşadıkları ölkədə gedən proseslərə təsir imkanlarının gücləndirilməsinə nail olmaqdır. Bunun üçün onları, ilk növbədə hazırda yaşadıkları "qapalı dairə"dən çıxarmaq lazımdır. Çünki azərbaycanlılar bir çox halda öz ailələri, ən yaxşı halda dostlarının əhatəsindən kənara çıxıb bitmirlər. Bu xaricdəki azərbaycanlılarda uzun illər ərzində formalaşmış, milli mentalitetdən irəli gələn, eyni zamanda bir çox digər amilin təsiri ilə möhkəmlənmiş xarakterik xüsusiyyətləridir. Xaricdə elə həmvətənlərimiz var ki, onlar yaşadıkları ölkələrin Dövlət dilini ya ümumiyyətlə bilmirlər, ya da çox aşağı səviyyədə mənimsəyiblər. Bu isə şübhəsiz ki, ünsiyyətdə problemlər yaradır, soydaşlarımızın yaşadıkları cəmiyyətlərə inteqrasiyasına mane olur. Bəzi ölkələrdə azərbaycanlılar ictimai-siyasi proseslərə müşahidəçi mövqeyindən yanaşmağa üstünlük verir, seçkilərdə fəal iştirak etməyə maraq göstərmirlər. Dünyanın elə ölkələri var ki, orada minlərlə, on minlərlə azərbaycanlı var, seçki prosesində isə bu, heç hiss olunmur. Amma son illərdə Rusiya

Dövlət Duması Federasiya Şurasında, Türkiyə, Estoniya, Gürcüstan və Moldova parlamentlərində təmsil olunmaları, Özbəkistanda, Rusiyada keçirilən parlament seçkilərində ilk dəfə olaraq həmyerlilərimizin irəli sürdüyü namizədlərin qeydə alınması, Rusiya, Ukrayna və Qazaxıstanda onlarca soydaşlarımızın yerli qanunvericilik orqanlarına deputat seçilməsi halı ictimai-siyasi fəallığın artmasına meyil olduğunu göstərir. Ziyalıların, iş adamlarının, siyasətçilərin diaspor işinə cəlb edilməsi məsələsi də çox önəmlidir. Çünki diasporun gücü onun intellektual üzvlərinin sayı və maliyyə imkanları ilə ölçülür. Bu gün Azərbaycan diaspor təşkilatlarında sanballı, yaşadığı ölkədə müəyyən nüfuzla malik ziyalılar və iş adamları var, amma bu çox az saydadır, bəli, əksər halda xaricdə yaşayan azərbaycanlı ziyalılar, iş adamları diaspor quruculuğu işində fəal iştirak etmir. Mən əminəm ki, zaman keçdikcə bu psixoloji baryer aradan qalxacaq, ictimai statusundan, intellektual səviyyəsindən və maliyyə imkanlarından asılı olmayaraq bütün soydaşlarımız diaspor işinə dəstək verəcəklər.

Yeni Azərbaycan, 30 avqust 2005-ci il

Azərbaycan diasporu mütəşəkkil qüvvəyə çevrilir

Müsaibimiz Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Nazim İbrahimovdur.

İ. Hüseyinli

- Nazim müəllim, Dövlət Komitəsinin yaradılmasının artıq üçüncü ildönümü arxada qalmışdır. Ötən müddətdə xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların təşkilatlanması istiqamətində hansı tədbirlər həyata keçirilib?

- 2001-ci ilin 9-10 noyabrında Bakıda keçirilmiş Dünya azərbaycanlılarının I qurultayı milli ideologiyamız olan azərbaycançılıq ideyası ətrafında soydaşlarımızın birlik və həmrəyliyinə nümayiş etdirdi. Qurultayda xaricdəki soydaşlarımızla sistemli iş aparılmasını, soydaşlarımız arasında milli birliyin möhkəmləndirilməsini təşkil etmək məqsədilə xüsusi Dövlət qurumunun yaradılması ideyası irəli sürüldü. 2002-ci ilin 5 iyulunda ümummilli lider Heydər Əliyev "Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması haqqında" fərman imzaladı.

2002-ci ilin noyabr ayının 9-da Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin təşəbbüsü ilə Dünya azərbaycanlılarının I qurultayının ildönümünə həsr edilmiş "Azərbaycan diasporu: reallıqlar və perspektivlər" mövzusunda konfrans keçirildi. Dövlət orqanlarının, qeyri-hökumət təşkilatlarının, dostluq cəmiyyətlərinin və ictimai təşkilatların nümayəndələrinin iştirak etdiyi bu tədbirdə diaspor quruculuğunun ən mühüm məsələləri ətrafında diskussiyalar aparıldı, bu sahədə uğurlu fəaliyyət göstərmək üçün hansı addımların atılmasının zəruriliyinə dair təkliflər irəli sürüldü, vahid istiqamət, konkret yollar müəyyənləşdirildi. Aparılmış məqsədyönlü işlər nəticəsində Dövlət Komitəsinin yaradılmasından keçən dövr ərzində dünyanın müxtəlif ölkələrində, o cümlədən Özbəkistan, Qırğızıstan, Norveç, Niderland, Almaniya, İspaniya, İtaliya, Belçika, Bolqarıstan, Çexiya, Finlandiya, Estoniya, Polşa, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, Misir Ərəb Respublikası, Türkiyə və ABŞ-da 80-dən çox yeni Azərbaycan icmaları yaradılmışdır.

2003-cü ilin aprel ayında Almaniya Federativ Respublikasının Maynts şəhərində Dünya azərbaycanlıları diaspor təşkilatları rəhbərlərinin I forumu çağırıldı. 29 ölkədən 170 nümayəndənin qatıldığı forumda Azərbaycanın taleyüklü problemləri və diaspor məsələləri ilə bağlı ətraflı fikir mübadiləsi aparılmış, bir ölkə daxilində ayrı-ayrılıqda fəaliyyət göstərən Azərbaycan icma və təşkilatlarının ümumvətən mənafeyi naminə vahid mərkəzdə birləşməsi təqdirəlayiq hesab edilmişdir.

2004-cü ilin aprel ayının 17-də Berlin şəhərində Avropa Azərbaycanlıları Konqresinin təsis konfransı keçirildi. Tədbirə dünyanın 28 ölkəsində fəaliyyət göstərən 50-dən artıq diaspor təşkilatından 264 nümayəndə

qatılmışdı. Təsis konfransında Avropa Azərbaycanlıları Konqresinin nizamnaməsi qəbul edildi və qurumun rəhbər orqanları seçildi.

2004-cü ilin oktyabr ayında Ümumrusiya Azərbaycanlıları Konqresinin II qurultayının keçirilməsi isə Azərbaycan diasporunun həyatında ən mühüm hadisələrdən biri olmuşdur. Qurultayda Azərbaycan və Rusiya prezidentlərinin də iştirakı onun siyasi və tarixi əhəmiyyətini artıran əsas faktlardan biri kimi səciyyələndirilə bilər. Qeyd edək ki, cari ildə Ümumrusiya Azərbaycanlıları Konqresinin Moskva regional təşkilatının nəzdində azərbaycanlı qadınları öz ətrafında birləşdirən yeni cəmiyyət yaradılıb. Bu qurumun yaradılmasında əsas məqsəd Rusiyada yaşayan azərbaycanlı qadınların vahid təşkilatda birləşdirilməsinə nail olmaq, onların ictimai-siyasi həyatda daha fəal iştirakını təmin etməkdən ibarətdir.

Üçillik fəaliyyəti dövründə Dövlət Komitəsi dünyanın müxtəlif ölkələrində 80-dən çox Azərbaycan diaspor təşkilatının yaradılmasına nail olmuşdur. Biz xarici ölkələrdə yaşayan soydaşlarımızın Azərbaycanın milli maraqlarının qorunması işinə cəlb edilməsi istiqamətində çox intensiv fəaliyyət göstəririk. Bu sahədə kifayət qədər ciddi nailiyyətlərimiz var. Azərbaycan diasporu artıq mütəşəkkil bir qüvvəyə çevrilməkdədir.

- Yaxın gələcəkdə Dövlət Komitəsi diaspor quruculuğu işini inkişaf etdirmək məqsədilə daha hansı tədbirləri həyata keçirməyi planlaşdırır?

- Planlarımız kifayət qədər çoxdur. Biz dünyanın müxtəlif ölkələrində pərakəndə halda fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatlarını bir araya gətirməyə çalışırıq. Türk Azərbaycan Dərnəkləri Federasiyasının I qurultayının, Ümumqazaxıstan Azərbaycanlıları Konqresinin təsis qurultaylarının keçirilməsi qarşıda duran əsas vəzifələrdəndir. Bundan başqa, yaxın gələcəkdə Dövlət Komitəsinin dəstəyi ilə bir sıra ölkələrdə azərbaycanlı gənclərin forumunun keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Avropadakı və MDB-dəki azərbaycanlı gənclərin forumunun keçirilməsi də perspektiv planlarımıza daxildir.

Dövlət Komitəsinin qarşısına qoyduğu əsas məqsədlərdən biri də Amerika və Asiya azərbaycanlıları konqreslərinin təsis edilməsinə nail olmaqdır. Bu proses qitələr üzrə yekunlaşdıqdan sonra dünya azərbaycanlılarının vahid bir təşkilatını yaratmaq ideyasının həyata keçirilməsi sahəsində qəti addımlar atılacaqdır.

Türk və Azərbaycan diasporunun birgə fəaliyyət strategiyasını müəyyənləşdirmək məqsədilə cari ilin sonlarında Avropa ölkələrinin birində Türk və Azərbaycan diaspor təşkilatlarının forumunun keçirilməsi də nəzərdə tutulmuşdur.

Hazırda Dövlət Komitəsi cari ilin sonlarında müxtəlif ölkələrdə fəaliyyət göstərən Azərbaycan diaspor təşkilatlarının "Bakı forumu"nun keçirilməsi istiqamətində iş aparır.

- Azərbaycan diaspor təşkilatları fəaliyyət göstərdikləri ölkələrin ictimai-siyasi həyatında fəal iştirak edə bilirlərmi?

- Bu məsələ bizim üçün prioritet əhəmiyyət kəsb edir. Ötən müddətdə bu sahədə kifayət qədər ciddi dəyişikliklərə nail ola bilmişik. Dövlət Komitəsi tərəfindən soydaşlarımızın yaşadıkları ölkələrdə keçirilən seçkilərə təsiretmə mexanizmlərinin hazırlanmasına nail olmaq üçün müəyyən işlər görülmüş və bəzi uğurlu nəticələr qazanılmışdır.

Soydaşlarımızın Rusiya Dövlət Duması Federasiya Şurasında, Türkiyə, Estoniya, Gürcüstan və Moldova Parlamentlərində təmsil olunmaları, Özbəkistanda, Rusiyada keçirilən parlament seçkilərində ilk dəfə olaraq həmyerlilərimizin irəli sürdüyü namizədlərin qeydə alınması, Rusiya, Ukrayna və Qazaxıstanda onlarca soydaşımızın yerli qanunvericilik orqanlarına deputat seçilməsi həmvətənlərimizin ictimai-siyasi fəallığının yüksəlməsinin göstəricisidir.

Bütün bunlar diaspor təşkilatlarımızın ictimai-siyasi həyatda fəal iştirak etdiklərini təsdiqləyir. Lakin əlbəttə ki, bu, bizi hələ tam qane etmir. Azərbaycan həqiqətlərini dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq, xalqımızın məruz qaldığı soyqırımı və terror aktları barədə beynəlxalq birliyi məlumatlandırmaq üçün daha intensiv iş aparılmalıdır. Dövlət Komitəsi bu istiqamətdə diaspor təşkilatları ilə sıx əməkdaşlıq edir və onların fəaliyyət göstərdiyi ölkələrin ictimai-siyasi həyatına təsir göstərmək imkanına malik qüvvəyə çevrilməsinə çalışır.

- Xarici ölkələrdə təhsil alan və yaşayan azərbaycanlı gənclər diaspor quruculuğu işində fəal iştirak edirlərmi? Onların təşkilatlanması istiqamətində hansı addımlar atılır?

- Gənclər Azərbaycan diasporunun ən fəal hissəsidir və biz onların fəaliyyətinə böyük ümidlər bəsləyirik. Onlar dövlətin yaxın dəstəyi və yardımı sayəsində təhsil aldıkları ölkələrdə müxtəlif dərnəklər və ictimai birliklər yaradır, Vətənimizin problemləri barəsində dünya ictimaiyyətində obyektiv təsəvvürlərin formalaşdırılması prosesində fəal iştirak edirlər. Bu xüsusda İstanbulda fəaliyyət göstərən "Xəzər" klubunu, Ankarada "Araz" Tələbələr Birliyini, İzmirdə Azərbaycanlı Tələbələr Birliyini, Almaniyanın Essen şəhərində Azərbaycan Akademik Birliyini, Parisdə Azərbaycanlı Tələbələr Assosiasiyası kimi təşkilatları misal göstərmək olar. Ötən dövr ərzində Türkiyə, Fransa, Almaniya, Rusiya, Rumıniya, ABŞ, Polşa, Çexiya, İtaliya və Avstriyada 10 yeni tələbə-gənclər təşkilatı təsis edilmişdir.

- Xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlı iş adamlarının respublikamıza sərmayə qoymağa təşviq edilməsi, Azərbaycanın sosial-iqtisadi inkişafına cəlb olunması istiqamətində Dövlət Komitəsi nə kimi tədbirlər həyata keçirir?

- Xaricdə yaşayan azərbaycanlılar Prezident İlham Əliyevin elan etdiyi sosial-iqtisadi inkişaf konsepsiyasına da töhfə verməyə çalışırlar. 2003-cü ilin oktyabr ayında Türkiyənin Qəbzə şəhərində "Azərbaycan dünən, bu gün və sabah" mövzusunda "Qəbzə Gənc İş Adamları" dərnəyinin təşkil etdiyi seminar-konfrans, Rusiya - Azərbaycan arasında iqtisadi-ticarət əlaqələrinin genişləndirilməsi ilə bağlı ÜAK-ın həyata keçirdiyi sıra tədbirlər, Lənkəran, Şamaxı, Quba rayonlarında, Bakı, Gəncə və Sumqayıt şəhərlərində aparılmış danışıqların nəticəsi olaraq bu bölgələrdə böyüyüb başa çatmış və xaricdə yaşayan soydaşlarımızın rayonun sosial-abadlıq və quruculuq işlərinə cəlb edilməsi, Amerika-Türk Assosiasiyaları Assambleyasının xətti ilə ABŞ iş adamlarından ibarət mütəbər nümayəndə heyətinin 2004-cü ilin iyun ayında Bakıya səfəri, 2004-cü il-də ABŞ-ın Nyu-Ark və Azərbaycanın Gəncə şəhəri, 2005-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Sumqayıt, Salyan, Lənkəran, Ağdaş, Qəbələ, Şəki, Yevlax şəhərlərinin icra hakimiyyətləri ilə müvafiq olaraq Türkiyə Respublikasının Ceyhan, Dörtüol, İsgəndərün, Payas, Sarımazı, Lapseki və Toroslar bələdiyyələri arasında qardaşlaşma protokollarının imzalanması buna əyani misaldır."

Avropa ölkələrində yaşayan azərbaycanlı iş adamlarının ölkəmizin iqtisadiyyatına investisiya qoyulmasına daha fəal cəlb edilməsi məqsədilə Avropa Azərbaycanlıları Konqresinin təşəbbüsü ilə yaxın

vaxtlarda "Azərbaycanda iqtisadi sabitlik - bu gün və sabah" devizi altında iş adamlarının konfransını keçirmək də nəzərdə tutulmuşdur. Göründüyü kimi, Dövlət Komitəsi xarici ölkələrdə yaşayan imkanlı soydaşlarımızı ölkəmizdə həyata keçirilən sosial-iqtisadi islahatlara cəlb etməyə çalışır və bu istiqamətdə müvafiq tədbirlər görür. Qeyd edim ki, soydaşlarımız respublikamızın son illərdə sürətlə inkişaf etməsindən məmnunluq duyurlar və ölkənin ümumi tərəqqisinə yönəlmiş siyasəti dəstəkləyirlər.

Azərbaycan, 1 sentyabr 2005-ci il

Nazim İbrahimov Gürcüstanda yaşayan azərbaycanlıların problemlərinə həsr olunmuş mətbuat konfransı keçirib

Bu gün Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Nazim İbrahimov mətbuat konfransı keçirib (APA). Toplantıda komitə sədri Gürcüstanda yaşayan azərbaycanlıların problemlərindən danışib. Qonşu ölkədə yaşayan soydaşlarımızın problemləri ilə bağlı mətbuatda mütəmadi olaraq yazıların dərc olunduğunu bildirən N. İbrahimov bildirib ki, məlumatsızlıqdan bəzən bu informasiyalar yanlış olur ki, bu da əlavə problemlər yaradır. Komitənin yarandığı gündən Gürcüstan azərbaycanlılarının problemlərinə diqqət yetirdiyini bildirən natiq bu problemlərin həll olunmasına bəzi hallarda soydaşlarımızın mane olduğunu qeyd edib. N. İbrahimovun sözlərinə görə, komitə problemləri araşdırıb konkret nəticəyə gəldikdən sonra Gürcüstan hökuməti ilə birlikdə onun həllinə çalışacaq: "Amma bizim fəaliyyətimiz artıq Gürcüstanda bəzi adamları da narahat etməyə başlayıb. Biz belə faktları açıqlamasaq, azərbaycanlılar yenə də öz hüquqlarından məhrum olacaqlar. Ona görə də istəyirik ki, bu məsələdə bizə dövlət orqanları, ictimaiyyət və KİV dəstək versin. Bu fəaliyyəti tək aparsaq, bizə imkan verməyəcəklər". N. İbrahimov onların fəaliyyətinə kimlərin mane olduğunu konkretləşdirməyib. Hazırda Gürcüstanın dövlət olaraq bir sıra probleminin də olduğunu anladıklarını qeyd edən komitə sədr hesab edir ki, azərbaycanlılara məxsus problemlər var ki, bunlar da torpaq, təhsil və gürcü dilinin öyrədilməsidir. "Bu problemlər təcili olaraq həllini tələb edir". N. İbrahimov azərbaycanlılardan fərqli olaraq Gürcüstanda yaşayan ermənilərin hüquqlarının pozulmadığını deyib, bunu Gürcüstan hökumətinin ermənilərin müstəqillik və muxtariyyət tələblərindən qorxması ilə izah edib. Komitə sədri soydaşlarımızın hüquqlarının pozulmasında bəzi azərbaycanlıların da Gürcüstan hökumətinə yardımçı olduğunu deyib: "Bəziləri bu problemləri görüb susur, bəziləri isə böyük sahələrdə torpaqlar alıb ikiqat baha qiymətə icarəyə verməklə öz maraqlarını həyata keçirirlər. Həmin adamlar azərbaycanlıların öz hüquqlarını tələb etməsində maraqlı deyillər. Biz düşünürük ki, Gürcüstanda yaşayan soydaşlarımız çoxlu qeyri-hökumət təşkilatı yaratmalıdırlar. Çünki dövlətin deyə bilmədiklərini QHT-lər deyə bilir". N. İbrahimov rəhbərlik etdiyi komitənin Gürcüstan azərbaycanlılarının parçalanması istiqamətində fəaliyyət göstərməsi ilə bağlı deyilən ittihamları da qəbul etməyib. Bildirib ki, bunlar yalan informasiyalardır: "Əslində, komitə azərbaycanlıların birləşməsi istiqamətində açıq fəaliyyət göstərir. Amma orada yaşayan azərbaycanlıların birləşməsinə imkan verməyən şəxslər var. Öz maraqlarına görə, bildirirlər ki, bizim belə fəaliyyətinizə ehtiyac yoxdur. Lazım olsa, özləri birləşə bilərlər. Biz çalışırıq ki, problemlərin həllində Gürcüstan hökumətini daha sürətli addımlar atmağa sövq edə bilək".

/APA/

01.09.2005

Milli diasporumuz formalaşır

Bu gün dünya azərbaycanlılarının müstəqil Dövlətçilik və milli-mənəvi dəyərlər ətrafında birləşdirilməsi prosesi başlanmışdır. Azad, firavan, qüdrətli Azərbaycan Respublikası bütün dünyadakı soydaşlarımız üçün cazibə mərkəzidir. 2001-ci ilin noyabrında ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin şəxsi təşəbbüsü ilə Bakıda keçirilən dünya azərbaycanlılarının birinci qurultayı dünyaya səpələnmiş azərbaycanlıların bir bayraq altında birləşməsinə real imkanlar yaratmışdır. Əməkdaşımız milli diasporumuzun fəaliyyəti ilə bağlı geniş məlumat almaq məqsədilə Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Nazim İBRAHİMOVLA görüşmüş və söhbət zamanı bir sıra məsələlərə aydınlıq gətirilmişdir.

Müsahibəni qələmə aldı: Qədir Aslan

- Nazim müəllim, bu gün Azərbaycan diasporu Azərbaycan həqiqətlərini, xalqımızın yaşadığı faciələri dünya miqyasında effektiv şəkildə təbliğ edə bilirmi?

- Azərbaycan diasporu Azərbaycan həqiqətlərini dünya miqyasında öz imkanları daxilində kifayət qədər uğurla təbliğ edir. Ötən müddət ərzində diaspor təşkilatlarımız bu sahədə xeyli iş görə bilib. Diasporumuz hələ yeni formalaşsa da, digər xalqların diasporları ilə müqayisədə daha az təcrübəyə malik olsa da, qeyd etməliyəm ki, onların fəaliyyəti ölkəmizin problemləri ilə bağlı dünya ictimaiyyətində obyektiv rəyin formalaşdırılmasında çox mühüm rol oynayır. Bu illər ərzində "31 Mart - Azərbaycanlıların Soyqırımını Günü" və Xocalı faciəsi ilə bağlı dünyanın müxtəlif ölkələrində keçirilmiş mərasimlər də böyük rezonans doğurmuşdur. Belə ki, İsveç-Azərbaycan Federasiyasının təşkilatçılığı ilə Xocalı faciəsi ilə bağlı BMT-nin Stokholmdakı nümayəndəliyi qarşısında nümayiş, Moldova Azərbaycanlıları Konqresinin Kişinyov şəhərində BMT-nin və ATƏT-in nümayəndəlikləri qarşısında etiraz mitinqi, Haaqa şəhərində Beynəlxalq İnsan Haqları üzrə Məhkəmənin binası qarşısında "Azərbaycan-Niderland", "Azərbaycan-Türk Kültür Cəmiyyətlərinin və "Qartal" Azərbaycan Gənclər Təşkilatının mitinqi, Berlində "Odlar Yurdu" cəmiyyətinin təşəbbüsü ilə Ermənistan Respublikasının Almaniyadakı səfirliyi qarşısında etiraz nümayişləri, Madriddə "Azəri" cəmiyyətinin, Buxarestdə "Rumıniya-Azərbaycan" Dostluq Cəmiyyətinin, Nyu-Yorkda "Amerika-Azərbaycan Cəmiyyəti"nin, Türkiyədəki "Azərbaycan Kültür və Danışma" dərnişinin İstanbul, Bursa, İzmir, Manisa və Adana şəhərlərindəki özəklərinin, Tallin şəhərində "Aydan" mədəniyyət mərkəzinin, "Estoniya Azərbaycan İcması"nın və "Qürbət" cəmiyyətinin, Vilyandə "Litva Azərbaycanlıları Cəmiyyəti"nin, Rusiyada Ümumrusiya Azərbaycan Konqresinin və Ukraynada Ukrayna Azərbaycanlıları Konqresinin keçirdikləri anma mərasimləri Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması məqsədinə xidmət etmişdir.

2003-cü il fevral ayının 25-də Xocalı soyqırımının ildönümü ilə əlaqədar Belçikadakı "Azərbaycan Evi"nin təşəbbüsü və Dövlət Komitəsinin dəstəyi ilə Brüssel şəhərinin "Palace de la Monnai" mərkəzi

meydanında çadır qurulmuş, Xocalı faciəsini və erməni vəhşiliklərini əks etdirən fotosəkillər, videofilmlər nümayiş etdirilmişdir.

2005-ci ildə Xocalı soyqırımı ilə bağlı 30-dan çox ölkədə müxtəlif aksiyalar keçirilmiş, sənədlər yayılmış, filmlər və fotostendlər nümayiş etdirilmişdir. Amerika Birləşmiş Ştatlarının İndiana Universitetində Xocalı soyqırımı ilə bağlı sərgi, Nyu-Cersi ştatında fəaliyyət göstərən Amerika Azərbaycan Cəmiyyətinin təşkil etdiyi etiraz yürüşü, Avropanın bir sıra ölkələrində, o cümlədən Fransa, Almaniya, Belçika, Niderlandda təşkil edilmiş tədbirlər buna əyani misaldır.

Elə həmin il aprel ayının 13-də Belçika Krallığının paytaxtı Brüssel şəhərində "erməni soyqırımı" ilə bağlı iddiaları ifşa etmək məqsədilə Azərbaycan diaspor təşkilatlarının birgə yürüş-mitinqi keçirilmişdir.

2005-ci il aprel ayının 22-də Estoniyada qondarma "erməni soyqırımı"nın 90 illiyi ilə əlaqədar erməni icması tərəfindən gözlənilən təzyiqlərin və aksiyaların qarşısının alınması məqsədilə Estoniya-Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin təşəbbüsü ilə geniş tədbir keçirilmiş, Estoniya parlamentinə, dövlət orqanlarına, diplomatik korpuslara müraciət qəbul olunmuşdur. Bununla yanaşı, Estoniya parlamentində bir neçə deputat "erməni soyqırımı"nın müzakirəyə çıxarılmasına cəhd göstərsə də, qanunverici orqanın üzvü, Estoniya-Azərbaycan-Türkiyə Dostluq Qrupunun rəhbəri Eldar Əfəndiyev və Estoniya-Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin sədri Niyazi Hacıyevin, eləcə də Azərbaycan diasporunun digər nümayəndələrinin səyləri nəticəsində bunun qarşısı alınmışdır. Eyni zamanda, ermənilərin aprel ayının 24-də Türkiyə Respublikasının bu ölkədəki səfirliyi qarşısında keçirməyi planlaşdırdığı etiraz aksiyası da baş tutmamış və Tallin meriyası erməni diasporunun bu barədə müraciətinə rədd cavabı vermişdir.

Bütün bunlar Azərbaycan diasporunun nə qədər fəal olduğunu təsdiqləyən faktlardır. Hesab edirəm ki, zaman keçdikcə, diaspor təşkilatlarımızın təcrübəsi və imkanları artdıqca biz daha ciddi uğurlar qazana biləcəyik.

- Xarici ölkələrdə yaşayan soydaşlarımız arasında milli-mənəvi dəyərlərimizin, xüsusilə də Ana dilinin qorunub saxlanması, həmvətənlərimizin öz tarixi köklərinə mənəvi-psixoloji bağlılığının möhkəmləndirilməsi sahəsində hansı işlər görülmüşdür?

- Soydaşlarımızın milli-mənəvi dəyərlərimizə sədaqəti, onların Azərbaycan dilinə, tariximizə bağlılığının qorunub saxlanması bizim üçün prioritet vəzifələrdəndir. Bu məqsədlə Dövlət Komitəsi bir sıra tədbirlər həyata keçirir. Azərbaycanlıların kompakt halda yaşadığı ərazilərdə ana dilimizin tədris olunduğu məktəblər açılır, onların dərsləri vəsaiti ilə təmin olunmasına diqqət yetirilir. Ötən dövrdə Ukrayna Azərbaycanlıları Konqresi Ukraynanın müxtəlif bölgələrində 6, Ümumrusiya Azərbaycanlıları Konqresi 10, Rusiya Azərbaycanlılarının Federal Milli Mədəni Muxtariyyəti isə 8 "Bazar günü" məktəbi təsis etmişdir. Qazaxıstanda 9, Özbəkistanda 2, Qırğızıstanda, Latviyada, Estoniya və Belarusda 1 "Bazar günü" məktəbi fəaliyyət göstərir. Ötən dövr ərzində Qazaxıstanın Almatı, Astana, Karaqanda, Petrapavlovsk, Taldı-Kurqan, Qırğızıstanın Kant, İsveçin Stokholm, Höteborq; Almaniyanın Berlin, Essen, Moldovanın Kişinyov şəhərlərində yeni "Bazar günü" məktəbləri yaradılmışdır.

Moskvada uzun illərdir ki, fəaliyyət göstərən 157 saylı etno-mədəni təmayüllü ümumtəhsil məktəbi burada yaşayan həmvətənlərimizin ana dilində təhsil almasına imkan yaratmaqla xaricdəki soydaşlarımızın milli dəyərlərimizə bağlılığının artırılmasına xidmət edən gözəl nümunəyə çevrilmişdir.

- Azərbaycan diasporu xalqımızın zəngin tarixi irsini və mədəniyyətini dünyada təbliğ etmək istiqamətində nə kimi işlər görür?

- Ötən müddətdə Dövlət Komitəsinin dəstəyi ilə diaspor təşkilatlarımız tərəfindən mədəni irsimizin təbliği sahəsində də bir sıra tədbirlər həyata keçirilmişdir. Bu gün dünyanın müxtəlif ölkələrində diaspor təşkilatlarımızın təşəbbüsü ilə "Azərbaycan Evi" açılmışdır. Burada əsas məqsəd Azərbaycan mədəniyyətinin və tarixinin mərkəzləşdirilmiş şəkildə təbliğinə nail olmaqdan ibarətdir. "Azərbaycan Evi"ndə xalqımızın mədəni irsi, tarixi ənənələri, ictimai-siyasi və mədəni həyatı ilə bağlı kitablar, klassik ədəbiyyatımızın ən sanballı nümunələri, qiymətli incəsənət əsərləri və digər eksponatlar nümayiş etdirilir.

Bundan başqa, Azərbaycan mədəniyyətini dünyanın müxtəlif ölkələrində təbliğ etmək məqsədilə icma və birliklərin dəstəyi ilə mədəniyyət və incəsənət ustalarının konsert proqramları təşkil olunur. Məsələn, 2003-cü ilin aprelində Almaniyanın Maynts şəhərində, 2003-cü ilin may ayında Türkiyənin İzmir şəhərinin "Gündoğdu" meydanında, dekabr ayında Ankaranın "Bilkənd" otelində, 2004-cü ilin yanvar ayında Vaşinqtonun "Fermont" otelində, aprel ayında Berlinin "Hilton" otelində, may ayında İsgəndərün, Ceyhan şəhərlərində və Hətay vilayətinin məşhur "Payas" qalasında Azərbaycan incəsənət ustalarının iştirakı ilə böyük konsert proqramları təşkil edilmişdir.

Ötən müddətdə Azərbaycan icmalarının fəal dəstəyi və təşəbbüskarlığı nəticəsində Moskvada tanınmış alim Kərim Kərimovun, maestro Niyazinin, görkəmli bəstəkar Fikrət Əmirovun, Rusiya Təhsil Akademiyasının müxbir üzvü Qədriyyə Səlimovanın, Azərbaycanın xalq artisti, Rusiya Federasiyasının əməkdar artisti, professor Tamilla Mahmudovanın və şairə Alla Axundovanın yubileyləri qeyd edilmiş, İsveçin Höteborq şəhərində "Babək" dərnəyinin təşkilatçılığı ilə "Füzuli festivalı" keçirilmişdir.

Ümumrusiya Azərbaycan Konqresinin Çuvaşiya regional təşkilatının təşəbbüsü ilə Çeboksarı şəhərində dahi şairimiz Nizami Gəncəvinin abidəsinin açılışı, Rusiyanın Ulan-Ude, ABŞ-ın Sent-Luis şəhərlərində, Brüsseldə "Azərbaycan günləri"nin keçirilməsi, Moldova Azərbaycanlıları Konqresinin təşəbbüsü ilə Kişinyovda "Nizami" parkının salınması ideyasının dəstəklənməsi bu tədbirlər sırasındadır. Bundan başqa, ötən dövrdə Belçikada "Avropa Azərbaycanlıları Mərkəzi", Özbəkistanın Kaqan və Fərqanə şəhərlərində "Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzi"nin, Almaniyanın Berlin və Ukraynanın Dnepropetrovsk şəhərlərində "Azərbaycan Evi", Nizami Gəncəvi adına Azərbaycan Mədəniyyət İnstitutunun təşkilatçılığı ilə Almaniya-Azərbaycan Ticarət Palatası açılmışdır.

2005-ci il fevral ayının 11-də Belçika Krallığının paytaxtı Brüssel şəhərində Dövlət Komitəsinin və Azərbaycanın bu ölkədəki səfirliyinin birgə təşkilatçılığı ilə Azərbaycan incəsənət ustalarının konserti təşkil edilmişdir. 2005-ci il mart ayının 2-də İtaliyada "Azərbaycan-İtaliya" Dostluq Cəmiyyətinin təşəbbüsü ilə "Azərbaycan Günü" keçirilib.

Moldova Azərbaycanlıları Konqresinin təşəbbüsü ilə 2005-ci il aprel ayının 21-də Kişinyov şəhərinin Vladimiresku və Florilor küçələrinin kəsişdiyi yerdə dahi Azərbaycan şairi və filosofu N. Gəncəvinin adına

salınmış parkın və orada ucaldılmış abidənin açılış mərasimi keçirilmişdir. Mərasimdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevlə Moldova Respublikasının Prezidenti cənab Vladimir Voronin iştirak etmişlər.

Dövlət Komitəsinin üzərində ciddi iş apardığı Nyu-Yorkda Amerika Təbii Tarix Muzeyində Azərbaycan ekspozisiyasının açılması Ölkəmizin tarixi və mədəniyyəti haqqında məlumatların bütün dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında mühüm addım olacaqdır. Bu faktlar diasporumuzun Azərbaycan mədəniyyətinin və tarixinin dünyada tanındılmasında mühüm rol oynadığını təsdiqləyir.

- Xarici Ölkələrdə fəaliyyət göstərən Azərbaycan icma və birliklərinin özlərinin təbliğat vasitələri, mətbu orqanları varmı?

- Bu məsələ diaspor təşkilatlarımız üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb edir və onlar imkanları daxilində daha geniş təbliğat imkanları əldə etmək üçün yeni mətbu orqanlar yaradır, nüfuzlu kütləvi informasiya vasitələri ilə əlaqələr qurmağa çalışırlar. Hazırda Rusiya, Ukrayna, Belarus, Moldova, Özbəkistan, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Gürcüstan, İngiltərə, Norveç, Niderland, Almaniya, İspaniya, İtaliya, Belçika, Bolqarıstan, Çexiya, Finlandiya, Estoniya, Polşa, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, Türkiyə, ABŞ, İsveç və Fransada Azərbaycan icma və birliklərinin nəzdində 27 qəzet, 10 jurnal və 11 radio studiyası fəaliyyət göstərir. Rusiyada "İnter - Azərbaycan" televiziyası Ölkəmiz haqqında həqiqətlərin yayılmasında, milli-mədəni dəyərlərimizin təbliğində fəal rol oynamaqdadır.

Ümumrusiya Azərbaycan Konqresinin "Azerbaydjanskiy Konqress", Rusiya Azərbaycanlılarının Milli-Mədəni Muxtariyyətinin "Azerros", Ukrayna Azərbaycanlıları Konqresinin "Qolos Azerbaydjana", Belarus Azərbaycanlıları Konqresinin "Qobustan", Moldova Azərbaycanlıları Konqresinin "Araz", Gürcüstan Azərbaycanlılarının "Yeni Yol" Birləşmiş İttifaqının "Yeni yol", Gürcüstan Azərbaycanlılarının Ziyalılar Birliyinin "Ziya", Dnepropetrovsk Azərbaycanlıları Liqasının "Oqni Azerbaydjana", İsveçin Azərbaycan Dərnəyinin "Azərbaycan", Almaniya Nizami Gəncəvi adına Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin "Yeni körpü", ÜAK-ın Voronej regional təşkilatının "Birlik" və sair qəzet və jurnalları vasitəsilə ölkəmiz haqqında məlumatlar müntəzəm olaraq soydaşlarımıza çatdırılır.

2004-cü ildən etibarən "Belçika Azərbaycan Evi" cəmiyyətinin ayda iki dəfə çıxan "EU Xəbər" qəzeti nəşr edilməyə başlamışdır. "Avropaya addım-addım" devizi ilə çıxan bu qəzetin əsas məqsədi Avropada Azərbaycanla bağlı məlumatların həmvətənlərimizə və Avropa oxucularına çatdırılmasında yardımçı olmaqdan ibarətdir. 2004-cü ildən Fransada nəşrə başlamış Gənclik Tələbə Assosiasiyasının "Körpü - Le Mond" jurnalının da məramı soydaşlarımız arasında milli-mənəvi dəyərlərimizin təbliği və ölkəmiz haqqında həqiqətlərin beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılmasına xidmət etməkdən ibarətdir. Qazaxıstan Respublikasının Astana şəhərində fəaliyyət göstərən "Xəzər" İctimai Birliyinin orqanı olan "Ekspress-Turan" qəzeti işıq üzü görmüş, İstanbul Azərbaycan Kültür və Dayanışma Dərnəyinin 2004-cü ildən etibarən "Azərbaycan dünyası" adlı jurnalı nəşr edilməyə başlamışdır.

Elektron kütləvi informasiya vasitələrində təbliğat işinin düzgün qurulması sahəsində də iş aparılır. Belə ki, Paris şəhərinin "Kuhtuazi" radiosunun efirində Azərbaycan haqqında verilişlər üçün bir saat vaxt ayrılmışdır.

Dünya Azərbaycanlıları Konqresinin İsveçrə bölməsinin təşəbbüsü və dəstəyi sayəsində "Azərbaycanın səsi" radiosunun 2004-cü ildən fəaliyyətə başlaması bu sahədə qazanılmış nailiyyətlərdən biri kimi qiymətləndirilə bilər.

Azərbaycan həqiqətlərinin dünyanın müxtəlif ölkələrində fəaliyyət göstərən kütləvi informasiya vasitələrində təbliği də diqqətdən kənar qalmır. 2004-cü il may ayının 9-da Şuşa şəhərinin işğalının ildönümü günü Fransanın Qrenobl şəhərinin "Koleydoskop" radiosunda Fransa və Azərbaycan Elm və Təhsilin İnkişafı Assosiasiyasının üzvləri Dağlıq Qarabağ problemi, bu münaqişənin nəticəsində milyonlarla insanın qaçqın düşməsi, müharibə zamanı Azərbaycan xalqına qarşı törədilmiş soyqırım aktları barədə çıxış etmişlər.

- Azərbaycan icmaları arasında birliyin və həmrəyliyin səviyyəsini qənaətbəxş hesab etmək olarmı?

- Hazırda dünyanın əksər ölkəsində 300-dən çox Azərbaycan icma və birlikləri fəaliyyət göstərir və diasporumuzun təşkilatlanma prosesi bu gün də davam edir. Hələ komitə yaradılmamışdan əvvəl formalaşmış və ayrı-ayrılıqda fəaliyyət göstərən çoxsaylı cəmiyyət və birliklər tarixi Vətən naminə bir araya gələrək Azərbaycan federal birlikləri yaratmağa başladılar. Onların sırasında Ümumrusiya Azərbaycan

Konqresini, Ukrayna Azərbaycanlıları Konqresini, Rusiya Azərbaycanlılarının Federal Milli-Mədəni Muxtariyyətini, Almaniya Azərbaycan Cəmiyyətləri Federasiyasını, İsveç-Azərbaycan Federasiyasını, Qazaxıstan, Qırğızıstan, və Özbəkistan Azərbaycanlılarının "Turan" Konqresini, Qırğızıstanda "Azəri" İctimai Birliyini və digərlərini qeyd etmək olar. Aparılmış məqsədyönlü işlər nəticəsində Dövlət Komitəsinin yaradılmasından keçən dövr ərzində dünyanın müxtəlif ölkələrində, o cümlədən Özbəkistan, Qırğızıstan, Norveç, Niderland, Almaniya, İspaniya, İtaliya, Belçika, Bolqarıstan, Çexiya, Finlandiya, Estoniya, Polşa, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, Misir Ərəb Respublikası, Türkiyə və ABŞ-da 80-dən çox yeni Azərbaycan icmaları yaradılmışdır.

Bu gün elə ölkələr var ki, bir neçə Azərbaycan diaspor təşkilatı fəaliyyət göstərir. Onların hamısı Azərbaycanın milli maraqlarını müdafiə etmək, Ölkəmizlə bağlı həqiqətləri dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq istəyirlər. Ləkin bəzən eyni ölkədə bir-birindən xəbərsiz eyni mövzuya həsr edilmiş bir neçə tədbir keçirilir. Belə vəziyyət nəticə etibarilə keçirilən tədbirlərin effektini azaldır. Buna görə də biz hər bir ölkədə diaspor təşkilatlarının fəaliyyətini əlaqələndirən qurumların yaradılmasına çalışırıq. Bu proses ölkələr üzrə yekunlaşdıqdan sonra biz artıq qitələrdə Azərbaycan diaspor təşkilatlarının fəaliyyətini koordinasiya edən təşkilatları təsis etmək barədə düşünürük. Avropa Azərbaycanlıları Konqresinin yaradılması bu istiqamətdə atılmış ilk addımlardan biri hesab oluna bilər. Hesab edirəm ki, gələcəkdə bu proses daha da sürətlənəcək və Azərbaycan dünyanın ictimai-siyasi həyatına təsir göstərmək imkanında olan güclü diaspor təşkilatlarına malik olacaq.

Respublika, 2 sentyabr 2005-ci il

Diaspor böyük qüvvədir və bundan Azərbaycan dövlətinin möhkəmlənməsi naminə istifadə olunmalıdır

Ölkəmiz müstəqillik qazandığı ilk günlərdən bir sıra problemlərlə üzləşmişdi. Azərbaycanın dünya dövlətləri sırasında layiqli yer tutması, xaricdə yaşayan soydaşlarımızla intensiv iş aparılması, onların arasında milli birləşmənin yaradılması bu problemlər sırasında idi. Məhz bu baxımdan ümummilli liderimiz Heydər Əliyev 2002-ci il iyul ayının 5-də Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması haqqında fərman imzaladı.

Ötən müddət bu komitə öz işini necə qurmuşdur? AzTV-nin sosial-iqtisadi inkişaf məsələlərinə həsr olunmuş silsilə "Dialoq" verilişlərinin sentyabrın 2-də efirə" getmiş növbəti buraxılışında komitənin sədri Nazim İbrahimov və qurumun məsul əməkdaşları bu mövzu ətrafında danışmış, tamaşaçıların suallarına cavab vermişlər. AzərTAc həmin verilişin icmalını oxuculara təqdim edir.

Nazim İbrahimov komitənin yaranmasını zəruri edən tarixi şəraiti, onun formalaşmasında ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin böyük rolunu vurğulamış, diaspor təşkilatları ilə əlaqələrin canlandırılmasından danışmışdır. Bildirmişdir ki, qarşıda duran başlıca vəzifə dünyaya səpələnmiş və əlaqəsiz fəaliyyət göstərən, ən yaxşı halda mədəni dərnək funksiyasını yerinə yetirən bu təşkilatları bir araya gətirməkdən, Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılmasında onların qüvvəsindən səmərəli istifadə etməkdən ibarət idi. Bu zaman həm diaspor təşkilatlarını gücləndirmək, həm də olduqları ölkələrin siyasi həyatında onların fəal iştirakına nail olmaq istiqamətində iş görmək lazım idi. Bu sahədə xeyli iş görülmüşdür və indi də davam edir.

Nazim İbrahimov Gürcüstanda tarixi vətənlərində yaşayan azərbaycanlıların vəziyyəti ilə bağlı suala cavab verərkən demişdir ki, bu ölkədəki soydaşlarımızın problemlərini ətraflı öyrənməli, Gürcüstan rəhbərliyinə çatdırmalı və həmin problemlərin həlli yollarının müəyyənləşdirilməsində ona kömək etməliyik. Komitənin işçiləri oraya tez-tez ezam edilirlər və problemin nədən ibarət olduğunu yaxşı bilirlər. Biz Ermənistanda yaşayan Azərbaycanlıların başına gətirilənlərdən ibrət götürməliyik.

Gürcüstanda aparılan torpaq islahatları zamanı azərbaycanlıların hüquqlarının pozulması, soydaşlarımızın tarixi torpaqlarında icarəçiyə çevrilməsi ilə bağlı suala cavab olaraq bildirilmişdir ki, islahat haqqında qanun Azərbaycan dilinə tərcümə də olunmamışdır, soydaşlarımız onun mahiyyətindən xəbərsiz qalmışlar.

Xeyli müddət keçdikdən sonra başqaları kənardan gəlib qanunun verdiyi səlahiyyət sayəsində bütün torpaqları çox ucuz qiymətə ələ keçirmişlər.

Azərbaycanlılar "ayılında" görüblər ki, iş-işdən keçibdir. 2002-ci ildə Komitənin nümayəndələri bu məsələnin mahiyyətini öyrənən zaman Gürcüstan parlamentindəki soydaşlarımız Azərbaycana gəlib rəsmi orqanlara şikayət etmişdilər ki, komitə daxili işlərimizə qarışır, azərbaycanlıları birləşdirmək istəyir, bu birlik hələ tezdir, nə zaman lazım olduğunu biz özümüz müəyyənləşdirəcəyik, komitənin fəaliyyəti ölkə rəhbərliyini narahat edir və sair. Gürcüstanda rəhbərlik dəyişdi, azərbaycanlılar Mixail Saakaşviliyə səs verdilər, lakin problemlər hələ də həll olunmamış qalmışdır.

Komitə sədri vurğulamışdır ki, Mixail Saakaşvili azərbaycanlıların dostudur, Azərbaycan Prezidenti ilə münasibətləri çox yaxşıdır, soydaşlarımızın problemlərini həll edəcəyini dövlətimizin başçısına vəd edib, bu barədə bəyanat veribdir. Dost ölkənin rəhbərinin vədinə də, bəyanatına da inanırıq. Eyni zamanda, biz ona bu sahədə uzun illər ərzində yığılıb qalmış problemləri aradan qaldırmaqda öz yardımımızı

təklif edirik. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Gürcüstana səfəri çərçivəsində Marneuli rayonunda olmuş, Azərbaycanlılar qarşısında çıxış etmişdir. Prezidentimiz soydaşlarımızın hüquqlarının müdafiəsində, problemlərinin həllində ısrarlıdır və onlara hər cür yardım göstərməyə hazırdır.

Verilişin gedişində Gürcüstan Azərbaycanlıları da telefon zəngi vasitəsilə müzakirələrə qoşulmuşlar, Ümumi fikir bu olmuşdur ki, həmin ölkədəki soydaşlarımız arasında milli birliyə nail olunması istiqamətində hələ çox iş görülməlidir.

Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı Azərbaycan diasporu nümayəndələrinin iştirakı ilə "xalq diplomatiyası" da müzakirə mövzusu olmuşdur.

Milli-mənəvi dəyərlərin qorunub saxlanılmasında, azərbaycançılıq ideyasının yayılmasında diaspor təşkilatlarına kömək üçün alimlərin, mütəxəssislərin qüvvəsindən istifadə olunmasının vacibliyi də vurğulanmışdır.

Xalq qəzeti, 4 sentyabr 2005-ci il

Azərbaycan diasporu xaricdə yaşayan həmvətənlərə qayğıını yüksək qiymətləndirir

Asya Hacızadə,

AzərTAc-ın xüsusi müxbiri

Moskva

Ölkəmizin Rusiyadakı səfiri Ramiz Rzayev Tver vilayəti qubernatorunun dəvəti ilə sentyabrın 6-7-də buraya səfəri zamanı vilayətdəki Azərbaycan diasporunun nümayəndələri ilə görüş keçirmişdir. Görüşdə səfir həmvətənlərimizə xaricdə yaşayan azərbaycanlıların dəstəklənməsi sahəsində dövlətimizin apardığı siyasətdən, respublikanın sosial və iqtisadi həyatındakı müsbət dəyişikliklərdən, qarşıdakı parlament seçkilərindən danışmış, həmyerlilərimizin suallarına cavab vermişdir.

Vilayətdəki Azərbaycan diasporunun təşkilatlanmasının təşəbbüsçüsü, "Tverqrajdanstroy" tikinti şirkətinin baş direktoru, Rusiyanın əməkdar inşaatçısı, akademik, iqtisad elmləri doktoru Sərdar Abdullayev bildirmişdir ki, səfirin bu səfəri diasporun həyatında mühüm hadisədir. Səfər də, vilayət rəhbərliyi ilə aparılmış danışıqlar da Azərbaycan ilə Tver vilayəti arasında iqtisadi əməkdaşlığın inkişafına, birbaşa qarşılıqlı iqtisadi əlaqələr yaradılmasına təkan verəcəkdir. Şübhəsiz ki, bu, xalqlarımızı daha da yaxınlaşdıracaqdır. Biz isə danışıqlarda əldə olunmuş razılaşmaların həyata keçirilməsində yaxından iştirak edəcəyik.

Tver vilayətindəki Azərbaycan diasporunun rəhbəri, Tver Dövlət Texnika Universitetinin prorektoru, iqtisad elmlər namizədi, Federasiya Şurasının Tver vilayətindən üzvünün köməkçisi Fəyyaz Paşayev bildirmişdir ki, Azərbaycan dövləti nümayəndəsinin Tver vilayətinə səfəri öz tarixi Vətəninə uzaqlarda yaşayan soydaşlarımız üçün mühüm hadisədir, diasporumuzun fəaliyyətinə yeni təkandır.

Xatırladaq ki, Tver vilayətində 15 minədən çox azərbaycanlı yaşayır. Onlardan 3 min nəfəri vilayətin həyatında fəal iştirak edir. Həmvətənlərimiz kiçik biznes və sahibkarlıq fəaliyyətinə də qoşulmuşlar. Onların arasında iri müəssisələrin, tikinti şirkətlərinin, ticarət və nəqliyyat firmalarının direktorları, yaxşı həkim və müəllimlər var. Soydaşlarımız elmi fəaliyyətlə də məşğul olurlar. Azərbaycan sahibkarlarının fəaliyyəti sayəsində son illər vilayətdə 15 mindən çox iş yeri yaradılmışdır.

F. Paşayev demişdir: "Vilayətdəki diasporumuzun əsas məqsədlərindən biri də ondan ibarətdir ki, Azərbaycanlıları yaxşı cəhətdən tanısınlar, onlara hörmətlə yanaşsınlar. Bu məqsədlə soydaşlarımız vilayətin ictimai və mədəni həyatında yaxından iştirak edirlər. Diasporun ən başlıca vəzifəsi azərbaycanlıların özünəməxsus mədəniyyətini və qədim ənənələrini burada yaşatmaqdan, ölkəmizə məhəbbət hissləri aşılamaqdan ibarətdir. Azərbaycan incəsənət xadimlərinin iştirakı ilə konsertlər verilməsi, milli bayramların keçirilməsi məhz bu məqsədə xidmət edir".

Diaspor təşkilatlarımız

Dünyaya səpələnmiş və əlaqəsiz fəaliyyət göstərən, ən yaxşı halda mədəni dərnək funksiyasını yerinə yetirən bu təşkilatlar artıq bir araya gətirilib.

Sevinc

Ölkəmiz müstəqillik qazandığı ilk günlərdən bir sıra problemlərlə üzləşmişdi. Azərbaycanın dünya dövlətləri sırasında layiqli yer tutması, xaricdə yaşayan soydaşlarımızla intensiv iş aparılması, onların arasında milli birləşmənin yaradılması bu problemlər sırasında idi. Məhz bu baxımdan ümummilli liderimiz Heydər Əliyev 2002-ci il iyul ayının 5-də Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması haqqında fərman imzaladı.

Ötən müddət ərzində bu komitə öz işini necə qurub?

İlk öncə qeyd edək ki, komitənin yaranmasını tarixi şərait zəruri edib. Əlbəttə ki, onun formalaşmasında ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin böyük rolu olub. Məhz ulu öndərimizin səyi nəticəsində dünyaya səpələnmiş azərbaycanlıların yaratdığı diaspor təşkilatları ilə sıx əlaqələr quruldu. Bununla da dünyaya səpələnmiş və əlaqəsiz fəaliyyət göstərən, ən yaxşı halda mədəni dərnək funksiyasını yerinə yetirən bu təşkilatları bir araya gətirmək mümkün oldu, Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılmasında onların qüvvəsindən səmərəli istifadə etmək işi asanlaşdı. Bu zaman isə təbii ki, həm diaspor təşkilatlarını gücləndirmək, həm də olduqları ölkələrin siyasi həyatında onların fəal iştirakına nail olmaq istiqamətində iş görmək lazım idi. Bu sahədə xeyli iş görüldü və indi də davam edir.

Məsələn, Gürcüstanda tarixi vətənlərində yaşayan azərbaycanlıların vəziyyəti, bu ölkədəki soydaşlarımızın problemləri ətraflı öyrənilməkdədir. Eyni zamanda komitə mövcud problemləri Gürcüstan rəhbərliyinə çatdırmaq üzərində işləyir və həmin problemlərin həlli yollarının müəyyənləşdirilməsində ona kömək etməyi düşünür. Komitənin işçiləri oraya tez-tez ezam edirlər və problemin nədən ibarət olduğunu yaxşı bilirlər. Doğrudan da, biz Ermənistanda yaşayan Azərbaycanlıların başına gətirilənlərdən ibrət götürməliyik.

Məlum olduğu kimi Gürcüstanda aparılan torpaq islahatları zamanı azərbaycanlıların hüquqları pozulub. Məsələn, torpaq islahatı haqqında qanun Azərbaycan dilinə tərcümə olunmayıb ki, bu da soydaşlarımızın onun mahiyyətindən xəbərsiz qalmasına səbəb olub.

Xeyli müddət keçdikdən sonra başqaları kənardan gəlib qanunun verdiyi səlahiyyət sayəsində bütün torpaqları çox ucuz qiymətə ələ keçiriblər. Azərbaycanlılar "ayılında" görüblər ki, iş-işdən keçib. 2002-ci ildə Komitənin nümayəndələri bu məsələnin mahiyyətini öyrənən zaman Gürcüstan parlamentindəki soydaşlarımız Azərbaycanla gəlib rəsmi orqanlara şikayət etmişdilər ki, Komitə daxili işlərimizə qarışır, azərbaycanlıları birləşdirmək istəyir, bu birlik hələ tezdir, nə zaman lazım olduğunu biz özümüz müəyyənləşdirəcəyik,

komitənin fəaliyyəti ölkə rəhbərliyini narahat edir və sair. Gürcüstanda rəhbərlik dəyişdi, azərbaycanlılar Mixail Saakaşviliyə səs verdilər, lakin problemlər hələ də həll olunmamış qalıb.

Komitə sədri Nazim İbrahimov da vurğulayıb ki, Mixail Saakaşvili Azərbaycanlıların dostudur, Azərbaycan prezidenti ilə münasibətləri çox yaxşıdır, soydaşlarımızın problemlərini həll edəcəyini dövlətimizin başçısına vəd edib, bu barədə bəyanat verib. Dost ölkənin rəhbərinin vədinə də, bəyanatına da inanırıq. Eyni zamanda, biz ona bu sahədə uzun illər ərzində yığılıb qalmış problemləri aradan qaldırmaqda komitə öz yardımını təklif edib, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Gürcüstan səfəri çərçivəsində Marneuli rayonunda olub, azərbaycanlılar qarşısında çıxış edib. Prezidentimiz soydaşlarımızın hüquqlarının müdafiəsində, problemlərinin həllində israrlıdır və onlara hər cür yardım göstərməyə hazırdır.

Beləliklə, ümumi fikir belədir ki, həmin ölkədəki soydaşlarımız arasında milli birliyə nail olunması istiqamətində hələ çox iş görülməlidir.

Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı Azərbaycan diasporu nümayəndələrinin iştirakı ilə "xalq diplomatiyası" da müzakirə mövzusu olub.

Milli-mənəvi dəyərlərin qorunub-saxlanılmasında, azərbaycançılıq ideyasının yayılmasında diaspor təşkilatlarına kömək üçün alimlərin, mütəxəssislərin qüvvəsindən istifadə olunması da vacibdir.

Azad Azərbaycan, 9 sentyabr 2005-ci il

Nazim İbrahimovun rəhbərliyi ilə Gürcüstana ezam olunan nümayəndə heyəti ilk görüşünü keçirib

Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin (XÖYAİDK) sədri Nazim İbrahimovun rəhbərliyi ilə Gürcüstana ezam olunan nümayəndə heyəti ilk görüşünü keçirib. Nümayəndə heyətinin tərkibinə Azərbaycanın KİV rəhbərlərindən “Spase” televiziyaının prezidenti Etibar Babayev, APA-nın baş direktoru Vüsalə Mahirqızı, “Şərq” qəzetinin baş redaktoru Akif Aşırılı, “Olaylar” İnformasiya Agentliyinin baş direktoru Yunus Oğuz və 20-dək digər media təmsilçisi daxildir. APA-nın Gürcüstan bürosunun məlumatına görə, ilk görüş Dmanisi rayonunun Yaqublu kəndində keçirilib. Görüşdə Azərbaycanın Gürcüstandakı səfiri Ramiz Həsənov çıxış edərək bildirib ki, bu səfər birbaşa prezident İlham Əliyevin tapşırığına əsasən reallaşdırılır. XÖYAİDK sədri Nazim İbrahimovun çıxışında bildirib ki, Gürcüstanda yaşayan azərbaycanlılarının problemləri haqqında dövlət başçısının kifayət qədər geniş məlumatı var və bu səfər problemlərin həll edilməsi üçün həyata keçirilib. N. İbrahimov Gürcüstanda yaşayan azərbaycanlıların torpaq probleminin olduğunu, onlara qarşı müəyyən diqqətsizliklərə yol verildiyini deyib. Onun sözlərinə görə, burada yaşayan azərbaycanlıların problemləri ilə qubernatorlar, icra hakimləri, millət vəkilləri və digər səlahiyyətli şəxslər məşğul olmalıdırlar: “Biz vaxtilə bu problemləri qaldıranda Gürcüstandan 6 azərbaycanlı deputat Bakıya gələrək prezidentlə görüşdülər və soydaşlarımızın heç bir probleminin olmadığını iddia etdilər”. N. İbrahimov soydaşlarımızın dədə-baba torpaqlarından köçüb getməsinin gələcəkdə tarix qarşısında hər kəs üçün ağır məsuliyyət olaraq qala biləcəyini bildirib. Komitə sədri, həmçinin soydaşlarımızın çoxlu problemlə qarşılaşmalarını onların passivliyi və məsələləri lazımi yerlərə çatdırmamaları ilə əlaqələndirib: “Siz əmin olmalısınız ki, hər birinizin arxasında Azərbaycan prezidenti dayanıb, sizə qarşı olan haqsızlığa dözməyəcəyik”. Daha sonra yerli əhali çıxış edərək ən böyük problemlərinin torpaqla bağlı olduğunu deyib. Görüşdə iştirak edən 100-dək soydaşımız, ümumiyyətlə, dövlətdən torpaq payı almadığını bildirib. Soydaşlarımız torpağın 1 sotunun dövlət tərəfindən 6-8 lariyə verildiyini, lakin onlar bunu 60-80 lariyə zorla aldıqlarını söyləyiblər. Həmvətənlərimiz, həmçinin işıq, qaz, su çatışmazlığından gileyləniblər. Onlar kiçik qablarda belə Azərbaycandan gətirdikləri nefti sərhəddən keçirə bilmədiklərini deyiblər. Sakinlərin sözlərinə görə, kiçik miqdarda neftin daşınmasına Azərbaycan gömrükçüləri maneçilik törətməsələr də, Gürcüstan gömrükçüləri azərbaycanlıların ölkəyə daxil olmasına maneələr yaradırlar. Görüşlər davam edir.

/APA/

27.09.2005

Azərbaycan hökuməti Gürcüstandakı soydaşlarımızın problemlərinə ciddi diqqət və qayğı göstərir

Xəbər verdiyimiz kimi, xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlılarla iş üzrə dövlət komitəsinin sədri Nazim İbrahimovun rəhbərliyi ilə nümayəndə heyəti Gürcüstanda səfərdədir.

Sentyabrın 26-27-də azərbaycanlıların yığcam yaşadıkları Dmanisi, Bolnisi və Marneuli rayonlarında ictimaiyyət nümayəndələri ilə keçirilən görüşləri ölkəmizin Gürcüstandakı səfiri Ramiz Həsənov açıaraq demişdir ki, Azərbaycan nümayəndə heyətinin Gürcüstana səfərinin məqsədi bu ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların problemlərini öyrənmək və onların həlli ilə bağlı Azərbaycanın və Gürcüstanın dövlət və hökumət orqanları qarşısında məsələ qaldırmaqdır.

Tədbirlərdə çıxış edən komitə sədri Nazim İbrahimov burada yaşayan soydaşlarımızın müxtəlif problemlərlə üzləşdiyini, bəzi qüvvələrin bu problemlərdən sui-istifadə edərək iki qardaş, dost ölkə arasında münasibətləri pozmağa çalışdığını vurğulayaraq bildirmişdir ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev məhz bu narahatlığa son qoymaq, soydaşlarımızın problemlərinin həllində qonşu ölkəyə kömək göstərmək məqsədi ilə geniş tərkibdə nümayəndə heyətini Gürcüstana göndərmişdir.

Əsas məqsədin azərbaycanlıların problemlərini bir daha dərinlən öyrənmək olduğunu, onların həlli ilə bağlı hazırlanacaq konkret layihələrin Azərbaycan və Gürcüstan hökumətləri tərəfindən həyata keçiriləcəyini vurğulayan komitə sədri, iqtisadi, siyasi və digər cəhətlərdən regionun ən çox inkişaf etmiş ölkəsi olan Azərbaycanın bu işdə Gürcüstana kömək göstərmək niyyətini diqqətə çatdırmışdır.

Sakinlər üzləşdikləri problemlərdən danışıqlar. Məlum olmuşdur ki, ermənilər yaşayan kəndlərdə orta məktəblər 11 illikdir və gürcü dili ilə yanaşı, erməni dili və tarixi geniş tədris olunur. Amma azərbaycanlılar yaşayan bəzi kəndlərdə məktəblər 9 illikdir və gürcü dili tədris olunmur. Kəndlərdə torpaq islahatı da düzgün aparılmamış, 100 hektarlarla sahə Tbilisidən və digər bölgələrdən gəlmiş bir qrup mülkiyyətçinin əlində cəmləşmiş, lakin minlərlə azərbaycanlı torpaq sahəsi ala bilməmişdir.

Soydaşlarımız sərhəd gömrük məntəqələrindəki ciddi problemlərdən, azərbaycanlılar yaşayan kəndlərdə yolların bərhad olmasından və digər məsələlərdən söz açmışlar. Bildirilmişdir ki, 2005-ci ildə 4600-dən çox şagird orta məktəbi bitirsə də, onlardan yalnız 16-sı tələbə adını qazanmışdır. Bunun əsas səbəbi gənclərin gürcü dilini bilməməsi, rayon təhsil şöbələrinin Azərbaycan məktəblərində bu dilin tədrisinə az maraq göstərməsidir. Azərbaycanlıların maskalı şəxslər tərəfindən girov götürülməsi və qətlə yetirilməsi faktları da ürəkaçığı ilə qeyd olunmuşdur.

Marneuli Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Ameran Şubititze problemlərin olduğunu etiraf etmiş və bunların Azərbaycan və Gürcüstan hökumətlərinin birgə səyi ilə həllini tapacağına ümidvar olduğunu vurğulamışdır.

Sentyabrın 27-də Azərbaycan nümayəndə heyəti Tbilisi şəhərində Mirzə Fətəli Axundovun ev-muzeyində, Tbilisi Dövlət Dram Teatrında olmuş, Nəbatat bağında dəfn edilmiş görkəmli ədiblər Mirzə Fətəli Axundov, Mirzə Şəfi Vazeh, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin qurucuları Fətəli xan Xoyski və Həsənbəy Ağayevin məzarlarını ziyarət etmiş, Heydər Əliyev adına parkda ümummilli liderimizin abidəsinin ucaldılacağı yer ilə tanış olmuşlar.

Azərbaycan nümayəndə heyətinin sentyabrın 28-də Gürcüstanın ombudsmanı Şozar Subari ilə görüşündə Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Nazim İbrahimov soydaşlarımızın problemlərindən ətraflı danışmışdır.

Ombudsman demişdir ki, Gürcüstanda yaşayan azərbaycanlıların problemləri ilə bağlı xüsusi tədbirlər planı hazırlanır. Marneulidə ombudsman aparatının xüsusi bölməsi yaradılacaqdır. Bölmənin əməkdaşları əhalinin problemlərini dərinədən öyrənəcək, onların həlli ilə bağlı mərkəzi aparat qarşısında məsələ qaldıracaqlar.

Kvemo-Kartli, Borçalı bölgəsinin qubernatoru Zurab Milikişvili ilə görüşdə də azərbaycanlıların problemlərinin aradan qaldırılması barədə müzakirələr aparılmışdır.

X X X

Təhsil və elm naziri Kaxa Lamaya ilə keçirilən görüşdə Gürcüstanda yaşayan azərbaycanlıların təhsil problemləri geniş müzakirə olunmuşdur. Nazim İbrahimov soydaşlarımızın təhsillə bağlı çətinlikləri, bu sahədəki mənfi hallar barədə ətraflı məlumat vermişdir.

Nazir Kaxa Lamaya söyləmişdir ki, hazırda Gürcüstanın təhsil sisteminin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı konsepsiya hazırlanır, milli azlıqların, eləcə də azərbaycanlıların problemlərinin həlli üçün xüsusi layihələr üzərində iş gedir və bu sənədlərin qəbulundan sonra çətinliklər aradan qalxacaqdır.

X X X

Sentyabrın 28-də Azərbaycan nümayəndə heyətini Gürcüstan parlamentinin sədri Nino Burcanadze qəbul etmişdir. Ölkələrimiz arasında dostluq əlaqələrinin inkişaf perspektivlərinin müzakirə olunduğu görüşdə onilliklər ərzində yığılıb qalmış problemlərin həlli üçün qanunvericilik orqanlarının və müvafiq qurumların əməkdaşlığının daha da genişləndirilməsinin, qarşılıqlı səfərlərin təşkilinin vacibliyi xüsusi vurğulanmışdır.

Görüşdən sonra Nazim İbrahimov jurnalistlərə bildirmişdir ki, Gürcüstandakı azərbaycanlıların problemləri ilə bağlı Dövlət Komitəsinin hazırladığı 80 səhifədən çox xüsusi arayışa yenidən baxılacaq və bəzi müddəalar çıxarılacaqdır. O, keçirilən görüşləri müsbət qiymətləndirmiş, bu cür səfərlərin bundan sonra da davam etdiriləcəyini söyləmişdir.

Diasporumuz böyük bir güc mərkəzinə çevriləcək

Nazim İbrahimov: "Prezident diaspor ilə daha sıx əlaqə qurur"

Son illər müxtəlif ölkələrdə fəaliyyət göstərən Azərbaycan diaspor təşkilatlarının bir araya gəlməsi, onların vahid mərkəzdə birləşməsi istiqamətində xeyli işlər görülüb. Məhz, həyata keçirilən tədbirlərin nəticəsidir ki, artıq dünya ölkələrində fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatlarının əksəriyyəti eyni mövqedən çıxış edir. Xarici ölkələrə? Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Nazim İbrahimov bildirib ki, bu müsbət tendensiya daha da artmaqdadır, Komitə sədri deyib ki, bu ilin dekabr ayında keçirilməsi nəzərdə tutulan Dünya Azərbaycanlılarının ikinci qurultayının keçirilməsi barədə rəsmi qərar olunmasa da, tədbirin reallaşacağı istisna edilmir.

- Nazim müəllim, diaspor rəhbərlərinin Bakıda görüşünün keçiriləcəyinə dair məlumat yayılmışdı. Belə bir görüş bu il baş tutacaqmı?

- Belə bir ideya var ki, bu il diaspor rəhbərlərinin Bakıda toplantısını keçirək. Ancaq hazırda yeni bir məsələ ortaya çıxıb və yaxın günlərdə bununla bağlı qərar veriləcək. Ola bilsin ki, bu il Dünya Azərbaycanlılarının altıncı qurultayı Bakı şəhərində keçirilsin. Ona görə də əvvəl qeyd etdiyim toplantının keçirilməsinə lüzum qalmır. Qurultay barədə rəsmi qərar qəbul edildikdən sonra mətbuata da açıqlama veriləcək. Əslində bizim ideyamız odur ki, bu ilin dekabr ayında Dünya Azərbaycanlılarının ikinci qurultayı keçirilsin.

- Asiya Azərbaycanlıları Konqresinin yaradılması gündəmdə idi. Bu məsələ hansı mərhələdədir?

- Belə bir ideyamız var. Avropa Azərbaycanlıları və Ukrayna Azərbaycanlıları Konqreslərini yaratdıq. Əgər müxtəlif ölkələrdə çoxsaylı diaspora təşkilatları varsa, onları bir araya gətirməliyik. Avropa ölkələrində diaspora təşkilatlarının bir araya gəlməsi, Asiyada, Amerikada, qitələrdə Azərbaycan təşkilatlarını bir araya gətirib, konqreslər yaradıb, fəaliyyət göstərməsi əlbəttə ki, müsbət haldır. Hökmən deyil ki, həmin təşkilatlar tam funksiyalarını konqresə versinlər. Bu məşvərətçi, eləcə də səsvermə hüququ ilə də ola bilər. Gələcəkdə Azərbaycan diaspora təşkilatlarının vahid bir mərkəzdə birləşməsinə nail olmalıyıq. Demirəm ki, Azərbaycan diaspora təşkilatları bir mərkəzdən idarə olunmalıdır. Bu düzgün ifadə olmaz. Lakin heç olmasa bir mərkəzdən istiqamətləndirilməlidir. Biz bütün diaspora təşkilatlarını onların nə etməli olduğu bir nöqtədən istiqamətləndirməyi bacarmalıyıq. Dövlət təşkilatı kimi indi bu işləri görə bilmirik. Ancaq hər hansı bir ictimai diaspora təşkilatı olsa, onlar dünya azərbaycanlıları diaspora təşkilatlarını hər bir mərhələdə diasporanın nə işlər görməli olduğunu istiqamətləndirər, onlara düzgün yol göstərər. Praktika göstərir ki, bir çox diaspora təşkilatları nə qədər vətənpərvər olmalarına baxmayaraq, bəzən bilmirlər ki, Azərbaycan üçün hansı addımı atsınlar. Bəzən də atdıqları addımlar bizim mənafeyimizə o qədər də xidmət etmir. Çünki Azərbaycanda aparılan siyasətin əsas nöqtələrinin nədən ibarət olduğunu bilmirlər. Artıq dünyadakı Azərbaycan diaspora təşkilatlarının bir-birlərilə sıx əlaqələri var, bizim internet saytı, bir çox başqa saytlar vasitəsilə bir-birlərilə sıx əlaqə saxlayırlar. Onların

işinin işıqlandırılması, onların bir-birilə əlaqəsinin yaranmasına səbəb olur. Bu cəhətdən indi ümumi bir istiqamətlənmə var. Ancaq vahid bir nöqtədən çıxış etmək, dünyəvi bir güc ortaya qoymaq hər bir kəsin arzusudur. Azərbaycan diasporasının gələcəyi, getdiyi son nöqtə də ondan ibarət olmalıdır ki, bütün gücünü birləşdirib, dünyada səsi eşidilə biləcək bir güc ortaya qoya bilsin.

- Bunun adı nə olacaq?

- Bu haqda düşünmək hələ tezdir. Zamanı gələndə ad özü gəlib öz yerini tapacaq. Hər bir ideya zərrə-zərrə yetişəndə adlar özü ortaya çıxır. Hətta bu işdə mətbuat işçiləri, jurnalistlərin də çox böyük əməyi olmalıdır. Bir onu deyə bilərəm ki, Azərbaycan diasporası vahid bir mövqedən hərəkət etməlidir. Məsələn, Xocalı, 31 Mart azərbaycanlıların soyqırımını günlərini qeyd edərkən, eləcə də "20 Yanvar" hadisəsini qeyd edib dünyaya səsimizi çatdırarkən hiss edirik ki, bütün dünyada olan Azərbaycan diaspora təşkilatları çox ciddi, bir-birilə əlaqəli şəkildə bu məsələni ortaya qoyurlar.

- Diaspora təşkilatları həmişə dövlətdən maliyyə dəstəyi, eləcə də digər diqqət-qayğı gözləyir. Bununla bağlı hansı işlər görülür? Ümumiyyətlə, diaspora ilə bağlı konsepsiyanız hazırımı?

- Bu il Dövlət Komitəsinin maliyyəsi artırılıb. 2005-ci ildə dünya ölkələrində keçirəcəyimiz bütün tədbirlərə, yaxud alacağımız təbliğat vasitələrinə 80 min dollar ayrılmışdısa, 2006-cı il üçün 580 min dollar maliyyə vəsaiti ayrılıb. Bu da bizim işimizin sürətlənməsinə təkan verəcək. Dünyanın bir çox ölkələrində tədbirlər keçirmək imkanımız olacaq. O ki qaldı konsepsiya məsələsinə, mən də bəzən tələsirəm ki, konsepsiyanı tez bir zamanda ortaya qoyaq. Çünki illərdir fəaliyyət göstəririk. Ancaq ortaya hər gün yeni ideya çıxır. Bugünkü iş bizim üçün yenidir. Qarşıda çox böyük təcrübə yoxdur. Yaxud hər hansı bir ədəbiyyat, Azərbaycan diasporasının tarixinə aid yazılmış heç bir şey yoxdur. Olubsa da çox, səthi xarakter daşıyır.

- Dövlət Komitəsinin Azərbaycanın xarici ölkə səfirliklərində nümayəndəliklərinin olacağını bildirmişdiniz. İndiyə qədər belə bir addım atılıbmı?

- Diasporamız dünyanın əksər ölkələrində var. Diaspora o demək deyil ki, hər hansı bir konkret sayı, limit olsun. 1-2-3 azərbaycanlı varsa, bu elə diaspora deməkdir. O 3 azərbaycanlı bəzi yerlərdə 1000-2000, hətta 10.000 azərbaycanlıdan daha çox iş görür və Azərbaycana daha çox yararlı olurlar. Yaxud yaşadıkları ölkədə Azərbaycanın səsinə daha yüksəyə qaldıra bilirlər. Onun üçün demək olar ki, dünyanın bütün ölkələrində Azərbaycan diasporası var. Son zamanlar biz dünyada olan bütün türk diaspora təşkilatları ilə əlaqə yaradırıq deyə, onlar da bəzən bizim mənafeyimizi təmsil edirlər. Azərbaycanın mövqeyini həmin ölkələrdə yayırlar. Bu da Azərbaycan diasporası kimi bir şeydir. Biz də türkün, azəri türkləriyik. Onlar da qardaşlarımızdır. Bir millət, iki dövlət deyirik. Ona görə bir millətin iki diasporası olmaz ki. Bir millətin elə bir diasporası olmalıdır. Ola bilər ki, türklərin Türkiyə maraqları da var. Yəni o maraqlara daha çox üstünlük verirlər. Biz onları da sövq edirik ki, gəlin, Azərbaycan maraqlarımız da olsun. Artıq dünyada çox böyük gücə malik birləşmə - Azərbaycan və türk diasporalarının birləşməsi gedir. Səfirliklərdə nümayəndəliyə gəlincə, bizim hətta əsasnaməmizdə də var idi ki, nümayəndələrimiz olmalıdır. Əfsuslar olsun ki, bu günə qədər bu məsələni həll edib başa çatdıra bilməmişik.

- Problem nədədir?

- Problem hər halda Dövlət Komitəsində deyil.

- Diaspora təşkilatları prezidentin xarici səfərlərinin iş qrafikinə onlarla görüşün salınmamasından şikayətlənirlər. Gələcəkdə bu məsələlər həllini tapa bilərmə?

- Bu məsələ həmişə cənab prezidentin çox yüksək səviyyədə diqqətində olub. Hər hansı ölkəyə xarici səfərə getdikdə iş qrafikinə çox gərgin olmasına görə, diaspora ilə görüş mümkün olmur. Ancaq bu o demək deyil ki, cənab prezident diaspora üzvləri ilə görüşmür. Həmin ölkələrdə olan diaspora təşkilatlarının sədrləri ilə mütləq görüşür. Eləcə də sədrlər qarşılama və yolasalma mərasimlərində iştirak edirlər. Həmçinin rəsmi mərasimlərə qatılırlar. Ola bilər ki, mətbuatın diqqətindən bu məsələ bir az kənar qalır, bəzən işıqlandırılmır. Mən də dəfələrlə bunu hiss etmişəm ki, diasporamızın yerli təşkilatının sədri prezidentin proqramına tam mənada daxil olub, ancaq mətbuatda işıqlanmasında bu öz əksini tapmayıb. İldən-ildə işimiz daha irəli getdikcə, diaspora işini sürətləndirdikcə ölkə prezidentinin də daha çox diqqəti artır, prezident diaspora ilə daha çox əlaqələr qurur. Azərbaycan diasporası yaxın zamanlarda çox böyük bir güc mərkəzinə çevriləcək.

- Sizin rəhbərliyinizlə Azərbaycan nümayəndə heyətinin Gürcüstan səfərindən sonra orada yaşayan soydaşlarımızın problemlərinin həlli istiqamətində hansı işlər görülüb?

- Bu yaxınlarda Gürcüstan prezidenti Mixail Saakaşvilinin tapşırığı ilə orada azərbaycanlıların problemlərini öyrənən böyük bir komissiya yaradılıb. Kvemo-Kartli bölgəsinin qubernatoru azərbaycanlılar yaşayan kəndlərə gedib problemləri öyrənməklə məşğuldur.

İki sahil, 17 noyabr 2005-ci il

"Azərbaycan diasporu: dünyaya açılan pəncərə"

Dünya Azərbaycanlılarının Əlaqələndirmə Şurası bu ad altında silsilə tədbirlər keçirir.

Elton Güliyev

Azərbaycan təkcə bu ölkədə yaşayan 8 milyon azərbaycanlının deyil, bütün dünyadakı 50 milyondan çox soydaşımızın Vətənidir, onların ümid yeri, səcdəgahıdır. Dünyaya səpələnmiş azərbaycanlıları bir bayraq, bir ideya, bir məslək uğrunda bir araya gətirənsə xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyev oldu. Onun uzaqgörənliyi, müdrikliyi və ən başlıcası da inandırıcı siyasəti saydıqlarımızın təşkilatlanmasında, Vətənə üz tutmasında mühüm rol oynadı. Bu gün dünyadakı bütün azərbaycanlılar ümummilli lider Heydər Əliyevi özlərinə mənəvi lider, ulu öndər hesab edirlər.

Bu barədə Bakı Dövlət Universitetində keçirilən "Azərbaycan diasporu: dünyaya açılan pəncərə" adlı elmi konfransda geniş söhbət açıldı. BDU-nun rektoru, professor Abel Məhərrəmov noyabrın bayramlar ayı olduğunu bildirərək, ilk öncə bu yaxınlarda keçirilmiş parlament seçkilərini azad, ədalətli, demokratik seçki kimi qiymətləndirdi. Hər bir seçkinin ölkənin taleyində mühüm rol oynadığını bildirən natiqin fikrincə bu ilki parlament seçkilərində gənclərin aktiv iştirakı xüsusilə diqqəti cəlb etmişdir.

2001-ci ilin 9-11 noyabr tarixlərində Dünya Azərbaycanlılarının I qurultayının keçirildiyini bildirən professor Abel Məhərrəmov bu qurultayın soydaşlarımızın təşkilatlanmasında, bir araya gəlməsində, Azərbaycanı Vətən bilmələrində mühüm rol oynadığını vurğuladı. Müstəqilliyin qorunub saxlanması üçün dövlətin etibarlı əllərdə olmasının zəruriliyini bildirən natiq 17 noyabr Milli Dirçəliş günü münasibətilə tələbələri təbrik etdi.

BDU-nun ölkənin ictimai-siyasi həyatında mühüm rol oynadığını bildirən universitet rektoru ümummilli liderin təşəbbüsü ilə keçirilən dünya Azərbaycanlılarının I qurultayından sonra diaspora ilə əlaqələrin genişləndiyini, bu işdə Dünya Azərbaycanlılarının Əlaqələndirmə Şurasının sədr müavini, Edinburq Universitetinin professoru Qulamrza Səbri Təbrizinin fəaliyyətinin mühüm təsiri olduğunu da qeyd etdi. Ona bu sahədəki fəaliyyətində uğurlar arzuladı.

Professor Qulamrza Səbri Təbrizi isə çıxışında diasporanı dünyaya açılan pəncərə kimi dəyərləndirdi. Xaricdə yaşayan hər bir azərbaycanlının Azərbaycanla nəfəs aldığını, bu ölkənin problemlərindən üzüldüyünü, uğurlarına sevindiğini vurğuladı. "Dünyada neft gedər, sərvət gedər, ziyalı qalar" fikrini qabardan professor gənc nəsli elmə, biliyə həvəslə yiyələnməyə, Azərbaycanın gələcəyinə sahib durmağa, dilimizi, mədəniyyətimizi, mənəviyyatımızı, milli varlığımızı qorumağa çağırırdı.

Hər kəs bir milli, bir ictimai səfir olmalıdır, deyən Qulamrza Səbri Təbrizi ümummilli lider Heydər Əliyevin Azərbaycançılıq ideyasının inkişafında, yayılmasında soydaşlarımızın bir araya gətirilməsində, ölkəmizin üzləşdiyi problemlərin, həqiqətlərin dünya birliyinə çatdırılması yönündəki xidmətlərindən də söhbət açdı.

Dünya Azərbaycanlılarının Əlaqələndirmə Şurasının koordinatoru Elza İsmayılova isə konfransla bağlı tələbələri maraqlandıran suallara aydınlıq gətirdi. Tədbir konsert proqramı ilə davam etdi.

İki sahil, 17 noyabr 2005-ci il

Diasporumuzun konsepsiyası yoxdur

Gələn ay dünya azərbaycanlılarının ikinci qurultayı keçirilə bilər

Ələkbər Raufoğlu

Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsi (XYAİÜDK) ölkənin diaspor siyasətinin hazırkı durumuna aydınlıq gətirib. XYAİÜDK-nın başçısı Nazim İbrahimov jurnalistlərlə söhbətində xaricdəki diasporumuzun zəifliyi və pərakəndəliyi barədəki fikirləri rədd edib. Onun sözlərinə görə, müxtəlif ölkələrdə azərbaycanlıları bir araya gətirən Konqreslərin yaradılması gələcəkdə diaspor təşkilatlarının vahid mərkəzdə birləşməsinə nail olmaq üçündür.

Bundan əlavə, rəsmi Bakı diasporun iş konsepsiyasının hazırlanmasına başlayıb və sənəd yaxın vaxtlarda ərəşəyə gətirilərək qəbul olunacaq: "Bir neçə ildir ki, fəaliyyət göstəririk. Bəzən mən də tələsirəm ki, konsepsiyayı tezliklə ortaya qoyaq. Amma hər gün yeni ideya ortaya çıxır, çünki bu iş bizim üçün yenidir".

Komitə rəhbərinin fikrincə, konsepsiya uzaq perspektiv üçün olmalı, hətta 20, 50 il sonra atılacaq addımları əhatə etməlidir, odur ki, onun hazırlanmasında "hər günün reallıqları" nəzərə alınacaq: "Elə sənəd ortaya qoymalıyıq ki, uzun illər ərzində Azərbaycan diasporunu xarakterizə edə bilsin, Bunun reallaşacağı gün çox uzaqda deyil. Bütün dünyada diasporumuzun psixoloji durumunu analiz edib, onlara daha çox nə lazım olduğunu müəyyənləşdirməliyik". Konsepsiya hazırlandıqdan sonra soydaşlarımızın müzakirəsinə təqdim olunacaq. O vaxta qədərə XYAİÜDK xaricdəki azərbaycanlıların təşkilatlanması işini gücləndirəcək. Bu məqsədlə gələn il Komitəyə ayrılan büdcə vəsaitinin məbləği də artıb. 2005-ci ildə bu işə 80 min ABŞ dolları idisə, 2006-cı il üçün 580 min dollar nəzərdə tutulub: "Bu bizim işimizə müsbət təkan verəcək, dünyanın bir çox ölkələrində tədbirlər keçirmək imkanımız olacaq", - İbrahimov dedi. Onun sözlərinə görə, diaspor rəhbərlərinin bu il Bakıda planlaşdırılan toplantısı yaxın vaxtlarda dünya azərbaycanlılarının ikinci qurultayının hazırlanması üzündən təxirə salınıb: "Nəzərdə tutmuşuq ki, qurultay bu il ərzində keçirilsin. Ancaq hələlik qəti qərar qəbul olunmayıb, bu yaxın vaxtlarda bilinəcək".

İbrahimovu dinlədikcə, yadıma hələ DK yaranarkən, xaricdəki bir sıra Azərbaycan təşkilatlarının, xüsusilə də DAK, İsveç Azərbaycanlıları Federasiyası və digər qurumların Komitənin mümkün perspektivləri ilə bağlı irəli sürdükləri təkliflər düşdü. O vaxt qəzetimizə açıqlamasında əksər diaspor təmsilçiləri bildirirdilər ki, əgər dövlət xaricdə azərbaycanlıların normal fəaliyyəti üçün maliyyə və mənəvi dəstək göstərməzsə, eləcə də onların vahid mərkəzdən idarəçiliyini təşkil etməzsə, bu heç bir effekt verməyəcək. Başqa ölkələrin təcrübəsi göstərir ki, diasporun xüsusilə milli məsələlərdə lobbicilik etməsi üçün ilk növbədə vahid ideologiya və maliyyə olmalıdır. Bunsuz mümkün deyil. Əslində, Nazim İbrahimov da eyni fikirdədir. Ancaq o hesab edir ki, Azərbaycan diasporu hətta vahid təşkilatlanma prosesini başa çatdırmasa belə, vahid səsli hərəkət edə bilər. "Məsələn, Xocalı soyqırımını və digər günləri qeyd edərkən biz bu gücü görürük. Ancaq eyni zamanda, praktika

göstərir ki, bir çox diaspora təşkilatları və orada olan insanlar nə qədər vətənpərvər olmalarına baxmayaraq, bəzən bilmirlər ki, Azərbaycan üçün hansı addımları alsınlar, bəzənsə ümumiyyətlə, atdığı addımlar ölkəmizin mənafeələrinə tam xidmət etmir". Komitə sədrinin sözlərinə görə, artıq diaspor təşkilatları bir-birilə sıx əlaqə saxlayırlar, onların ümumi istiqamətlənməsi var. Amma vahid nöqtədən çıxış etmək hələ ki, arzuudur.

"Biz diasporumuzu ümumi mərkəzdən istiqamətləndirə bilərik və buna da çalışırıq. Son vaxtlar dünyadakı türk diasporu ilə də əlaqələrimizi qururuq və birgə əməkdaşlıq edirik. Bizim mövqeyimiz belədir ki, bir millətin iki diasporu olmaz. Amma ola bilər ki, türkiyəlilərin öz Türkiyə maraqları da var və ona daha çox diqqət ayırırlar. Biz onların diqqətini Azərbaycanın maraqlarına da yönəldirik. Oudur ki, hazırda Azərbaycan-Türk diasporlarının birləşməsi prosesi gedir", - deyər komitə başçısı vurğuladı.

Digər məsələ: diqqətli oxucularımız xatırlayar ki, XYAIÜDK yaranarkən, onun nümayəndələrinin Azərbaycanın xarici ölkələrdəki səfirliklərində təyin olunması ilə bağlı planlar var idi. Məsələ hətta Komitənin əsasnaməsində də əksini tapmışdı və iki il öncə qəzetimizə müsahibəsində İbrahimov bu işin zəruriliyini vurğulamışdı. Ancaq nədənsə, bu indiyədək reallaşmayıb. İbrahimov bu barədə suallarımıza konkret cavab vermədi, sadəcə bildirdi ki, problemin həlli DK-dan asılı deyil. Son vaxtlar Gürcüstan azərbaycanlılarının problemlərinə toxunan komitə rəhbəri bildirdi ki, hər iki ölkədə bəzi addımlar atılır. Yaxın vaxtlarda Azərbaycanın Nazirlər Kabineti bununla bağlı xüsusi işçi qrupu yaradacaq. Artıq qrupun tərkibi də hazırdır və orada müxtəlif nazirliklərin, dövlət orqanlarının nümayəndələri birləşib.

Sonda İbrahimova jurnalistləri daim qayğılandıran bir problem - XYAIÜDK-nın adının konkret şəkildə ifadə olunması ilə bağlı fikirlərimizi çatdırdıq. Məlum oldu ki, bu məsələ Komitə sədrini də qayğılandırır. Ancaq problemin bir sıra obyektiv və subyektiv səbəbləri də var. Belə ki, əgər Komitənin missiyası birbaşa

diaspora işi ilə məhdudlaşdırılsa və yaxud adı dəyişdirilərək Diaspora Nazirliyi olsa, bu, Gürcüstandakı soydaşlarımızla bağlı fəaliyyəti əngəlləyər - çünki Bakı onları diaspor saymır.

Ekspress, 17-18 noyabr 2005-ci il

Sankt-Peterburqdakı Azərbaycan diasporu fəaliyyətini genişləndirir

Müsahibəni qələmə aldı: Rauf Əliyev

Sabir Məsimov 1962-ci ildə Qərbi Azərbaycanın Quqark rayonunun (keçmiş Böyük Qarakilsə nahiyəsi) Arçut kəndində anadan olub. 1979-cu ildə Sumqayıt şəhərindəki Kimya Texnologiya Texnikumuna daxil olub. Lakin bir ildən sonra öz istəyi ilə Sankt-Peterburq şəhərinə gedib və burada təhsilini davam etdirib. Təhsilini başa vurduqdan sonra müxtəlif sahələrdə çalışıb. 2000-ci ildə Sankt-Peterburq Şəhər Soveti deputatlığına namizədliyi yerli qeyri-hökumət təşkilatları tərəfindən irəli sürülüb və öz rəqibləri üzərində qələbə qazanıb. Növbəti seçkilərdə, yəni, 2004-cü ildə təkrar həmin dairədən deputat seçilib. Sabir Məsimov Sankt-Peterburqdakı Azərbaycan diasporunun formalaşması prosesində fəal iştirak edən həmvətənlərimizdənir. Onunla söhbətimizə də elə bu mövzudan başladıq:

Qeyri-rəsmi məlumatlara görə, Sankt-Peterburqda 300 minədək azərbaycanlı yaşayır. Yadımdadır ki, Qarabağ uğrunda şiddətli döyüşlər gedərkən, burada yaşayan həmvətənlərimiz Azərbaycana yardımlar göndərirdi. Ancaq bu iş mərkəzləşdirilmiş qaydada aparılmırdı. Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə 1999-cu ildə Bakıda dünya azərbaycanlılarının I qurultayı keçirildikdən sonra Sankt-Peterburqda yaşayan azərbaycanlılar da bir cəmiyyət ətrafında birləşmək qərarına gəldilər. Bu xeyirxah məqsədimiz nəticə verdi: Sankt-Peterburq Milli Mədəni Muxtariyyəti Şurası adlı ictimai birlik yaradıldı. Həmvətənlərimiz bu qurum ətrafında sıx birləşdilər.

Hazırda şuranın sədri uzun illərdir Rusiyada yaşayan Vaqif Məmişovdur. O, həm sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğuldur, həm də Sankt-Peterburq qubernatorunun müşaviridir. Ona görə də qarşımıza çıxan problemləri qanuni yolla həll etmək bizim üçün çətin deyil. Şuraya müraciət edən hər bir azərbaycanlı bunu təsdiq edə bilər. Sankt-Peterburqdakı diasporumuzun güclənməsində ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin tövsiyələrinin rolu əvəzsizdir. Heydər Əliyev 2002-ci ilin iyun ayında Sankt-Peterburqda Rusiya Prezidenti Vladimir Putinlə birlikdə dahi Azərbaycan şairi Nizaminin heykəlinin təntənəli açılışında iştirak etdikdən sonra vaxt tapıb diasporumuzun üzvləri ilə də görüşdü, onun gördüyü işlərlə maraqlandı. Əbədi öndərimiz Sankt-Peterburqdakı həmvətənlərimizin fəaliyyətini yüksək qiymətləndirdi, dəyərli məsləhətlərini verdi. Dedi ki, siz buraya gəlmisiniz, Rusiya Federasiyasının vətəndaşlarımız, siz burada olan qanun-qaydalara riayət etməlisiniz. Amma bir şeyi yadınızdan çıxarmayın ki, siz azərbaycanlısınız, Azərbaycan torpağını sevməlisiniz, öz Azərbaycan dilinizi bilməlisiniz. Ümummilli liderimizin dediyi nəsihətamiz sözlər buradakı hər bir azərbaycanlının yaddaşına əbədi həkk olunub.

- Sankt-Peterburq Milli Mədəniyyət Muxtariyyəti Şurası indiyədək hansı işləri görüb?

Bizim cəmiyyətimiz Sankt-Peterburqda yaşayan azərbaycanlıların milli adət-ənənələrinin qorunub saxlanılmasına öz töhfəsini verib. Vətənimizdən uzaqda yaşasaq da, milli mədəni irsimizi qoruyub saxlamağa

çalışırıq. Novruz bayramı hər il təntənəli şəkildə qeyd edilir. Onu da deyim ki, bayram tədbirlərində qubernator, deputatlar, hüquq-mühafizə orqanlarının nümayəndələri də iştirak edirlər. Gənclər təşkilatlarının fəaliyyəti bizi xüsusilə sevindirir. Hər ay gənclərimizin təşəbbüsü ilə "Drujba" kinoteatrında maraqlı tədbirlər keçirilir. Gənclər arasında idmanın inkişafına da qayğı göstərilir. Hər il Novruz bayramı ərəfəsində idman yarışları təşkil olunur.

Azərbaycan diasporunun "Azər" adlı qəzeti çıxır, Azərbaycanın Müstəqilik Gününü hər il qeyd edirik. Bu il Polad Bülbüloğlunun 60 illiyi, Böyük Vətən müharibəsində Qələbənin 60 illiyini təntənəli surətdə keçirdik. "Çinar" mahnı və rəqs qrupumuz var. Allahın köməyi ilə gələn il burada Heydər Əliyev adına Azərbaycan orta məktəbinin açılmasını planlaşdırmışıq. Bu yaxınlarda isə XIX əsrin görkəmli xadimi, Sankt-Peterburq Universiteti şərq dilləri kafedrasının ilk professoru, şərq fakültəsinin ilk dekanı Mirzə Kazım bəyin büstü qoyulacaqdır.

Bundan başqa, çalışırıq ki, mətbuatda, televiziya bizim əleyhimizə olan məqalələrə, verilişlərə vaxtında cavab verək. Sankt-Peterburq çox gözəl şəhərdir, amma bəzi hallarda burada da millətçilik ideyaları təzahür edir. Bizim diaspor belə hallara qarşı mübarizə aparmağa da çalışır. Peterburqda yaşayanlar bilirlər ki, yerli televiziya kanalında "Dvoye protiv odnoqo" adlı veriliş var. Aparıcılar bəzən hansısa mövzunu müzakirəyə çıxaranda əlaqədar insanları da dəvət edirlər ki, o mövzu ətrafında söhbət eləsinlər.

Bu verilişlərdən birində azərbaycanlılara qarşı çox mənfi fikirlər səslənmişdi. Bizi ləkələmək istəyirdilər, belə çıxırdı ki, guya şəhərdəki bütün mənfi hadisələrin başında duranlar azərbaycanlılar və taciklərdir. Bizim diaspor bu verilişə kəskin reaksiya verdi. Qubernatora da məlumat çatdırıldı və o, verilişin aparıcılarını töhmətləndirdi. Əgər biz bu kimi hallara qarşı qətiyyəti mübarizə aparmasaydıq, yəqin ki, nəticəsi ürəkəçən olmazdı.

- Siz uzun illərdir ki, Rusiya Federasiyasında yaşayırsınız və hər halda bir azərbaycanlı kimi Moskvanın Cənubi Qafqaz siyasətini diqqət mərkəzində saxlayırsınız. Dünyada, regionda gedən prosesləri nəzərə alaraq, Rusiya - Azərbaycan əlaqələrinin bugünkü və inkişaf perspektivləri barədə nə deyə bilərsiniz?

- Bu gün Cənubi Qafqaz regionunun əhəmiyyəti əvvəlki illərə nisbətən daha da artıb və buna paralel olaraq, buraya qüdrətli dövlətlərin marağı da artıb. Hazırda hər bir pragmatik siyasətçi yaxşı anlayır ki, Cənubi Qafqazın parlayan ulduzu Azərbaycandır və onunla yaxın münasibət qurulmasa, istənilən dövlət regionda öz milli maraqlarını təmin edə bilməz.

Rusiya - Azərbaycan münasibətləri də dünyada və regionda gedən proseslərin təsiri altında yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub. Bu əlaqələri mövcud həddə yüksəldən isə, heç şübhəsiz, ümummillə liderimiz Heydər Əliyev olubdur. O, 1993-cü ildə hakimiyyətə gəldikdən sonra əvvəllər iqtidarda olan səriştəsiz insanların Moskva-Bakı münasibətlərinə vurduqları sarsıdıcı zərbənin törətdiyi nəticələri aradan qaldırmağa çalışdı və buna nail oldu. İndi qətiyyətlə demək olar ki, Azərbaycan - Rusiya siyasi-diplomatik əlaqələri yüksək səviyyədədir. Son bir neçə ildə Rusiya siyasətinə və diplomatiyasına rəhbərlik edən şəxslər istənilən beynəlxalq təşkilatda rəsmi Bakının mövqelərini dəstəkləyirlər. Rusiyalı deputatlar da AŞ PA-nın sessiyalarında azərbaycanlı həmkarları ilə həmrəylik nümayiş etdirirlər.

Bundan başqa, Prezident Vladimir Putinin Bakıya, Prezident İlham Əliyevin Moskvaya səfərləri zamanı imzalanan sənədlər və əldə edilən razılaşmalar, eləcə də rusiyalı diplomat və ekspertlərin ATƏT-in Minsk qrupunda fəaliyyəti bizə belə deməyə əsas verir ki, Azərbaycan-Rusiya əməkdaşlığı yüksək səviyyədədir. İki ölkə arasındakı münasibətlər barədə danışarkən, Prezident İlham Əliyev də xüsusi vurğulayıb ki, biz regional məsələlərdə, regional inkişafda, regional təhlükəsizlikdə birgə iştirak edirik.

Rusiya Azərbaycanın mühüm ticarət-iqtisadi tərəfdaşlarından biridir. Ötən il ölkələrimiz arasında ticarət dövriyyəsinin 800 milyon dollar səviyyəsinə çatması da buna sübutdur. Qeyd edim ki, əvvəlki illərdə bu rəqəm 400 milyon dollardan çox olmamışdır. Rusiya ilə Ermənistan arasındakı mal dövriyyəsinin həcminə nəzər saldıqda görərik ki, təkcə 2003-cü ilin ilk üç ayında bu rəqəm 116,8 milyon dollar olmuşdusa, 2004-cü ildə həmin göstərici xeyli azalaraq, 71 milyon dollara düşüb.

Göründüyü kimi, bu sahədə Azərbaycan - Rusiya əlaqələri böyük məsafə qət edib. Yeri gəlmişkən, onu da deyim ki, ilin əvvəlindən iki ölkə arasındakı ticarət dövriyyəsinin həcmi 452 milyon ABŞ dollarına çatıb. Statistik məlumatlara görə, Azərbaycandan Rusiyaya 130,3 milyon dollar mal ixrac olunub. Federasiyadan Odlar yurduna isə 321,7 milyon dollar həcmində mal ixrac olunub. Bu rəqəmlər uğurlu ticarət əlaqələrinin göstəricisidir. Ayrıca, ölkəmizə sərmayə qoyuluşunda Rusiya şirkətlərinin də özünəməxsus yeri var. Belə ki, 2004-cü ilə olan məlumatlara görə, Azərbaycanda 100 faiz Rusiya kapitalı əsasında fəaliyyət göstərən 115 müəssisə mövcuddur. Həmin müəssisələrin nizamnamə kapitalı, ümumilikdə milyonlarla ABŞ dolları həcmindədir.

Rusiya şirkətləri Azərbaycan neft ehtiyatlarının istismarına da maraq göstərirlər. Belə ki, LUKOyl şirkəti Abşeron yarımadasının Zığ və Hovsan yataqlarında geoloji kəşfiyyat işləri aparmaq və neft hasil etmək üçün Azərbaycan Dövlət Neft Şirkəti ilə 25 illik müqavilə imzalayıb. Həmin müqavilənin dəyəri 250 milyon dollar həcmindədir.

Sonda qeyd etmək istəyirəm ki, Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü və Prezident Vladimir Putinin dəstəyi ilə bu il Rusiyada Azərbaycan ilinin keçirilməsi, qarşılıqlı əməkdaşlığın yüksək səviyyədə olmasının ən bariz nümunəsidir. Onu da deyim ki, 2006-cı ildə Azərbaycanda Rusiya ili keçiriləcəkdir. Bu, əlaqələrin inkişafına yeni stimül verəcəkdir.

Xalq qəzeti, 24 noyabr 2005

Almaniyada “Azərbaycan evi” fəaliyyətə başlayacaqdır

AzərTAc-ın xüsusi müxbiri xəbər verir ki, noyabrın 28-də Berlində “Almaniyada Azərbaycan evi” Cəmiyyətinin təsis toplantısı keçirilmişdir. Cəmiyyətin yaradılmasının təşəbbüskarları Azərbaycanda uzun müddət yaşamış və sonradan xarici ölkələrə, o cümlədən Almaniyaya mühacirət edən yəhudilər, Bakı ali məktəblərində təhsil alıb vətənə geri dönmüş, lakin Odlar Yurdunu unutmamış almanlar və Azərbaycan diasporunun nümayəndələridir.

Berlində yaşayan Azərbaycan vətəndaşı Tofiq Qarayev “Almaniyada Azərbaycan evi” Cəmiyyəti idarə heyətinin sədri, Anar Cəfərov müavin seçilmişlər.

Tofiq Qarayev təsis olunan qurumun sırf xeyriyyəçilik fəaliyyəti proqramını təqdim etmiş və açıqlamalar vermişdir. Onun sözlərinə görə, “Almaniyada Azərbaycan evi”nin yaradılmasından məqsəd Azərbaycanda doğulmuş, uzun müddət burada yaşamış, təhsil almış yəhudiləri, almanları və ölkəmizə, xalqımıza dostluq münasibəti bəsləyən digər millətləri öz ətrafında birləşdirərək təşkilatlandırmaq, Azərbaycan həqiqətlərinin Almaniya ictimaiyyətinə çatdırılmasına, xalqımızın mədəni irsinin təbliğinə töhfə verməkdir.

Azərbaycan Respublikasının Almaniyadakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Pərviz Şahbazov tədbirdə çıxış etmişdir.

AzərTAc
30.11.2005

Həmvətənimiz Moskva Şəhər Dumasına deputatlığa namizəddir

Dekabrın 4-də Rusiya paytaxtında Moskva Şəhər Dumasına seçkilər keçiriləcəkdir. İndi seçkilərə hazırlıq gedir, siyasi partiyaların namizədləri və müstəqil namizədlər qeydə alınmışlar. AzərTAc-ın xüsusi müxbiri xəbər verir ki, qeydiyyatdan keçmiş namizədlər arasında həmvətənimiz, Ümumrusiya Azərbaycan Konqresinin Moskva regional şöbəsinin sədri İlqar Hacıyev də vardır. O, paytaxtın 9 nömrəli Cənub-Şərq birmandatlı seçki dairəsi üzrə namizədliyini irəli sürmüşdür.

İlqar Hacıyev hüquq elmləri namizədi, 1995-ci ildən Moskva Vəkillər Kollegiyasının üzvüdür. 2003-cü ildə Rusiya Vəkillər Gildiyası onu “Rusiyanın Fəxri vətəndaşı” adına layiq görmüşdür. O, İkinci dərəcəli “Vətənin müdafiəçisi xaç” döş nişanı və “Vidəanlı və yüksək peşəkar əməyə görə” medalı ilə təltif olunmuşdur.

İ. Hacıyev Azərbaycan diasporunda ictimai fəaliyyətlə ötən əsrin 90-cı illərindən məşğul olur. O, xeyriyyəçilik işləri elə də tanınır, Moskvanın bu dairəsində yaşayan müharibə və əmək veteranlarına, pensiyaçılara, azərbaycanlı uşaqların da təhsil aldığı 157 nömrəli məktəbə, “Aeroport” rayonundakı digər uşaq müəssisələrinə daim maddi yardım edir.

Həmvətənimiz elə həmin rayonda yerləşən və hazırda Rusiyadakı Azərbaycan diasporunun mədəniyyət mərkəzi kimi istifadə olunan “Bakı” kinokonsert kompleksinin bərpasının təşəbbüsçülərindən və sponsorlarından biridir. ÜAK-ın Moskva regional bölməsi İ. Hacıyevin başçılığı ilə dairənin və rayonun sakinləri üçün burada daim mədəni-kütləvi tədbirlər keçirir.

Həmvətənimiz deyir ki, seçkiabağı kampaniyaya Rusiya cəmiyyətində baş verən proseslərə kənardan baxa bilmədiyi, cəmiyyətin inkişaf etdirilməsi və xalqın rifah halının yüksəldilməsi işinə öz layiqli töhfəsini vermək istədiyi üçün qoşulmuşdur. İlqarın sözlərinə görə, Moskva Şəhər Dumasına seçilərsə, bu, diasporumuz üçün faydalı olacaqdır, çünki həmvətənlərə qayğı və onların hüquqi müdafiəsi onun daim diqqət mərkəzində olacaqdır.

AzərTAc
30.11.2005

Heydər Əliyev və Azərbaycan diasporu

Azərbaycanlılar qədim dövlətçilik ənənələrinə və zəngin mədəniyyətə malik yetkin xalqlardan biridir. Xalqımızın tarixi təkamülü və milli liderimiz Heydər Əliyev dühası sayəsində XX əsrin sonlarında dövlət müstəqilliyimiz yenidən bərqərar olmuş və dönməz xarakter almışdır. Lakin tarix boyu ictimai-siyasi proseslər elə gətirmişdir ki, azərbaycanlıların bir hissəsi əzəli ərazilərini tərk edərək digər ölkələrdə məskunlaşmışlar. Bu proses Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin süqutu və II Dünya müharibəsi nəticəsində daha kütləvi hal almış, məlum siyasi mühit bir çox həmvətənlərimizi ölkəmizdən uzaq salmışdır.

Qədir Aslan

Keçən əsrin 70-80-ci illərində sovet dövlətində gedən inteqrasiya prosesləri, gənclərimizin bir hissəsi digər respublikalarda təhsil aldıqdan sonra orada qalaraq işə düzəlmiş və bu da onların miqrasiyasına təkan vermişdir.

Diasporumuzun tərkibindən dənşarkən müxtəlif dövrlərə aid mühacir nəsilləri ilə yanaşı, Azərbaycan Respublikasından köçmüş və respublikamızdan kənardakı tarixi əraziləri tərk etmiş azərbaycanlıları da nəzərdə tutmaq lazımdır. Belə rəngarənglik, ilk növbədə ideoloji müxtəliflik uzun müddət Azərbaycan diasporunun mütəşəkkil qüvvə kimi formalaşmasına çətinlik törətmişdir.

Azərbaycan diasporunun ümummilli ideya ətrafında fəal qüvvə kimi birləşməsi, ilk növbədə Heydər Əliyevin 30 ildən artıq dövrü əhatə edən möhtəşəm siyasi fəaliyyəti və onun rəhbərliyi altında Azərbaycan Respublikasının inkişafı ilə bağlıdır. XX əsrin 60-cı illərinin sonundan iqtisadiyyatın, mədəniyyətin, elmin, təhsilin inkişafı, mənəvi mühitin sağlamlaşması bütövlükdə milli özünüdərkə və milli dirçəlişə təkan verdi. 70-80-ci illərdə Heydər Əliyev böyük qətiyyət, əzm və cəsarətlə xalqın tarixi yaddaşının qorunmasına, mədəniyyətimizin tərəqqisinə, Azərbaycanın bütün dünyada tanınmasına çalışırdı.

Həmin dövrün mövcud siyasi şəraiti diaspor problemi ilə milli ideoloji zəmində açıq və sistemli şəkildə məşğul olmağa imkan verməsə də, mədəniyyət, incəsənət, elm sahəsində ciddi iş aparılır, respublikamızın nailiyyətləri təbliğ edilir, dünya azərbaycanlılarının vətənlə əlaqəsinə xidmət edəcək hər bir imkandan istifadə edilirdi. Xarici ölkələrlə mədəni əlaqələrin güclənməsi, tərcümə işinin vüsətlənməsi, xaricdə yaşayan həmvətənlərlə Azərbaycan mədəni əlaqələr cəmiyyətinin ("Vətən" cəmiyyəti) yaradılması həmvətənlərimizin birliyinə və vətənlə əlaqəsinə xidmət edən belə mühüm addımlardan idi. İlk növbədə isə respublikamızın hərtərəfli sürətli inkişafı həmvətənlərimizdə milli qürur hissi oyudaraq ana yurda marağı və bağlılığı daha da artırırdı.

Dünya azərbaycanlılarında milli şüurun güclənməsində Heydər Əliyevin Moskvada sovet dövlətinin rəhbərlərindən biri kimi fəaliyyəti də xüsusi rol oynamışdır. Həmvətənlərimiz milli liderimizin dünya miqyaslı

siyasi fəaliyyətini milli idrak və xarakterin parlaq təzahürü kimi qəbul edir, xalqımızın özünə inamı, özünüdərkli və mütəşəkkilliyi kimi qiymətləndirirdilər.

Heydər Əliyev şəxsiyyətinə qarşı siyasi qısqanclıq nəticəsində aktiv siyasi fəaliyyətdən kənarlaşdırıldığına baxmayaraq, 1990-cı il 20 Yanvar qırğını ilə bağlı Moskvada vətəndaş qeyrəti və həqiqi vətənpərvərlikdən irəli gələn cəsarətli bəyanatı ilə dünya azərbaycanlılarını ayağa qaldırdı, xalqın dönməz siyasi iradəsini bütün dünyaya bəyan etdi. Dünya azərbaycanlılarının bir millət kimi mütəşəkkilliyinə təkan verən bu bəyanat həmvətənlərimizi xalqın taleyi ilə yaşayan, tarixi məsuliyyəti daşımaq qüdrətində olan yeganə siyasi xadim və milli lider - Heydər Əliyev ətrafında birləşdirdi. Təəssüflə qeyd edək ki, həmin məqamda respublikamızda bu imkandan istifadə edilmədi və nəticədə mövcud problemlər daha da dərinləşdi.

Tariximizin bu gərgin və mürəkkəb mərhələsində dünya azərbaycanlılarının birliyi yolunda məhz Heydər Əliyev tərəfindən daha bir mühüm addım atıldı. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri olarkən 1991-ci ilin 16 dekabrında respublika tarixində ilk dəfə Heydər Əliyevin sərəncamı ilə "31 Dekabr-Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik günü" elan edildi.

31 Dekabr-Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik gününün böyük qayəsi həm də ondan ibarətdir ki, bu əlamətdar gün XX əsrdə Azərbaycanın dirçəlişi və inkişafı yolunda əvəzsiz xidmətlər göstərmiş Heydər Əliyevin bilavasitə təşəbbüsü, yenilməz iradəsi sayəsində təsis edilmiş, ümumxalq, ümummilli bayrama çevrilmişdir.

1993-cü ilin iyun ayında tarixi zərurət və xalqın tələbi ilə Heydər Əliyev yenidən respublika rəhbərliyinə qayıtdıqdan sonra ölkəmizin ictimai həyatının bütün sahələrində, o cümlədən dünya azərbaycanlıları ilə əməkdaşlıqda keyfiyyətə və mahiyyətə yeni mərhələ başladı.

Müstəqil Azərbaycan Respublikasının qurucusu, rəhbəri və xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyev çoxsaxəli fəaliyyəti ilə bərabər, daha bir milli-tarixi missiyanı-dünya azərbaycanlılarının ümummilli ideya zəmində birləşməsinin təşkili missiyasını da öz üzərinə götürdü və böyük uğurla həyata keçirməyə başladı. Heydər Əliyevin müdrik siyasəti nəticəsində dünya azərbaycanlıları ilə iş dövlət əhəmiyyətli strateji məsələyə çevrildi. Bu mühüm işin konsepsiyası-dünya azərbaycanlılarının xalqımızın ayrılmaz tərkib hissəsi hesab edilməsi, Azərbaycan Respublikasının bütün azərbaycanlıların vətəni sayılması, həmvətənlərimizin əqidə və əməl birliyi zəminində icma şəklində formalaşması, lobbicilik perspektivi, azərbaycançılıq ideyasının dövlət siyasəti səviyyəsinə qaldırılması ideyası da məhz Heydər Əliyev tərəfindən irəli sürülmüşdür.

Prezident Heydər Əliyevin xarici səfərlərinin proqramına azərbaycanlılarla görüşlərin daxil edilməsi, müəyyən qərarların qəbulu və icrası dünya azərbaycanlılarının mütəşəkkilliyini, siyasi-mənəvi inteqrasiyasını, ən nəhayət təşkilatlanmasını sürətləndirdi. Bu prosesə münbit zəmin yaradan əsas amillərdən biri Heydər Əliyevin daxili və xarici siyasəti arasında üzvi vəhdət oldu.

Dövlət başçısı Heydər Əliyev çoxsaylı xarici səfərləri zamanı həmvətənlərimizlə görüşlər keçirərək onların problemləri ilə maraqlanmış, dəyərli tövsiyələrini vermiş, səfirliklərimizi bu işə cəlb etmiş, soydaşlarımızı ölkəmizin ictimai, iqtisadi, mədəni həyatında fəal iştiraka dəvət etmişdir.

Həmvətənlərimizin milli-mənəvi birliyində önəmli hadisə olan bu görüşlər, eləcə də milli liderin hər il dekabrın 31-də Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik günü ilə əlaqədar Azərbaycan xalqına müraciəti, bu

münasibətlə respublikamızda və xaricdə keçirilən tədbirlər ölkə rəhbərinin bəyan etdiyi prioritet məsələnin həllində-diasporumuzun mütəşəkkil qüvvə kimi formalaşmasında, lobbiçilik fəaliyyətimizin istiqamət və perspektivlərinin müəyyənləşməsində həlledici amillərdən olmuşdur.

Heydər Əliyev böyük qürur və təəssübkeşliklə milli mənləyin prioritet məsələ olduğunu dövlət rəhbəri kimi bütün xalqa bəyan etdi: "Biz gərək milli mənləyimizi həmişə yüksək saxlayaq. Bilirsiniz, mən uzun həyat yolu keçmişəm, bu gün də yaşayıram, sizinlə birlikdə işləyirəm. Mənim üçün hər şeydən üstün mənim milli mənləyimdir. Milli mənləyim məni həmişə bütün çətin vəziyyətlərdən çıxarıb. Milli mənləyimə görə istədiyim yolla gedə bilmişəm, istədiyimə nail ola bilmişəm və xalqıma xidmət edə bilmişəm. Ona görə milli mənləyimizi gərək itirməyək..."

Milli dövlətçilik tariximizdə bəlkə də ilk dəfə məhz Heydər Əliyevin simasında siyasi prinsiplər və milli-mənəvi meyarlar bir vəhdətdə təşkil etdi. Ümummillə liderimiz Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə dünya azərbaycanlılarını doğma vətənə bağlı bir mütəşəkkil qüvvəyə çevirmək yolunda dövlət səviyyəsində gərgin fəaliyyət başlandı.

"Azərbaycan mənim ürəyimdir" deyən Heydər Əliyev şəxsiyyətinin möhtəşəmliyi həm də onda təzahür edir ki, o, diaspora ilə işi yalnız ölkəmizin siyasi-iqtisadi maraqları baxımından deyil, ilk növbədə milli-mənəvi məsələ kimi irəli sürür. Dövlət rəhbərimizin dünya azərbaycanlıları tərəfindən böyük nüfuz və etimada malik milli lider kimi qəbul edilməsi soydaşlarımızın Heydər Əliyev şəxsiyyəti və idealları, onun təcəssüm və təbliğ etdiyi azərbaycançılıq məfkurəsi ətrafında ümummillə birliyinə, əqidə və əməl birliyinə zəmin oldu.

Milli birliyin ilk növbədə mənəviyyat, məfkurə birliyi olduğunu təsbit edən milli öndərimizin 1996-cı ilin iyul ayında Almaniyaya səfəri zamanı Bon şəhərində soydaşlarımızla görüşdə söylədiyi dərin mənalı nitqində müdrik tövsiyələrindən biri məhz fikir, əməl birliyinə aid idi: "Mən demirəm ki, azərbaycanlıların hamısı bir yerə yığışsın, bu heç lazım da deyil. Ancaq hamısının qəlbi, fikri, gələcəyə baxışı və Azərbaycan haqqında fikirləri bir olsa, əlbəttə ki, respublikamız da öz müstəqilliyini bundan sonra da möhkəmləndirər, inkişaf yolunu məharətlə keçə bilər. Mən Azərbaycanın Prezidenti kimi, xalqımızın mənə göstərdiyi etimada güvənərək respublikamıza rəhbərlik edən bir şəxs kimi bu gün deyirəm: Azərbaycanın özündə də bu günümüzün, gələcəyimizin zəmanəti, rəhni birlikdir və bütün dünyada da soydaşlarımızın bir olması vacibdir".

Milli birliyin ideoloji əsası olan azərbaycançılıq ideyası və məfkurəsi məhz ümummillə liderimiz Heydər Əliyev tərəfindən formalaşdırılmışdır. Dünya azərbaycanlılarının birliyi, dövlət müstəqilliyimizin dönməzliyi, vətənin bütövlüyü, mənəvi-əxlaqi dəyərlərə sadıqlıq, tarixi yaddaşın varisliyi, vətəndaş azadlıqları və məsuliyyətinin ahəngi bu məfkurənin əsaslarındandır.

Dünya azərbaycanlılarının mənəvi birliyini, əqidə və əməl ortaqlığını, vətənə bağlılığını təmin edən bu məfkurənin mühüm müddəaları Heydər Əliyevin "Yeni 2001-ci il, yeni əsr və üçüncü minillik münasibətilə Azərbaycan xalqına müraciət"ində öz konseptual ifadəsini tapmışdır. Xalqımızın tarixi keçmişinə, müasir dövrə konseptual qiymət verilən, mənəvi dəyərlərimizi ümumiləşdirən, milli idealları əks etdirən bu tarixi sənəd bir çox önəmli cəhətləri ilə yanaşı, dünya azərbaycanlıları ilə iş üzrə fəaliyyət perspektivlərini müəyyənləşdirir. Dövlət rəhbərinin bu müraciətində, çıxışlarında milli birliyin təməl prinsipləri kimi tarixi yaddaş və varisliyin qorunması, ana dilinin inkişafı və tətbiqinin genişlənməsi, mədəni özünəməxsusluğun, etnoqrafik özəlliklərin,

milli əxlaq və mənəviyyətin hifz edilməsi, həmvətənlərimizin ümummillə ideallara sadiqliyi, siyasi-iqtisadi maraqların təminatı, milli simanı və mədəniyyəti saxlamaqla, dünyaya inteqrasiyanın vacibliyi təsbit edilmişdir.

Heydər Əliyevin mədəni irsimizə göstərdiyi qayğı, görkəmli mədəniyyət xadimlərinin yubileylərinin keçirilməsi, mədəniyyət günlərinin təşkili, "Kitabi-Dədə Qorqud"un 1300 illiyinin beynəlxalq səviyyədə qeyd olunması, dövlət dili haqqında tarixi fərman və qanun, təhsil islahatları, o cümlədən xaricdə yaşayan azərbaycanlıların Azərbaycan Respublikasında təhsil hüququnun təsbiti, həmvətənlərimizin respublikamızda iqtisadi mənafeyinə təmin edilməsi bu yolda atılan vacib addımlardandır.

Heydər Əliyev böyük siyasi məharət, səbr və eyni zamanda qətiyyət və əzmlə dünya azərbaycanlılarını Dağlıq Qarabağ problemi ətrafında birləşdirə bildi. Soydaşlarımızda Vətən eşqi, milli təəssübkeşlik yaratdı. Cəmi on-on beş il əvvəl ayrı-ayrı fərdlər, ən yaxşı halda mədəni-ictimai fəallığı ilə seçilən icmalar halında yaşayan həmvətənlərimiz ümummillə ideya ilə birləşən, tarixi Vətənə xidmət əzmində olan, xalqın iradəsini dünya səviyyəsində ifadə edən fəal siyasi qüvvəyə çevrilməyə başladı.

Dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan soydaşlarımızın həmvətənlərimizin müstəqil Azərbaycan Respublikası ilə əlaqələrinin daha da möhkəmləndirilməsi, dünya azərbaycanlıları arasında mənəvi, siyasi birliyin və həmrəyliyin təmin olunması, Azərbaycan icmaları, cəmiyyət və birliklərinin fəaliyyətinin gücləndirilməsi və əlaqələndirilməsi ilə bağlı məsələlərin ətraflı müzakirə edilməsi Heydər Əliyevin təşəbbüsü və qərarı ilə 2001-ci ilin noyabrında Bakıda keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının I qurultayında öz parlaq təcəssümünü tapdı. Xarici ölkələrdə yaşayan bir çox həmvətənlərimizin iştirak etdiyi, yüksək səviyyədə keçən bu qurultayda ümummillə liderimiz Heydər Əliyevin proqram səciiyyəli çıxışı diasporumuzun formalaşmasında, bütövlükdə milli-tarixi proseslərin inkişafında keyfiyyətə yeni mərhələ yaratdı.

Ölkə başçısı bu tarixi nitqində Azərbaycan dövlətinin keçdiyi tarixi inkişaf yolunun mərhələlərini geniş təhlil etmiş, Azərbaycanın müstəqillik qazandıqdan sonra qarşılaşdığı siyasi-iqtisadi problemlərin üzərində dayanaraq qurultay iştirakçılarına ətraflı məlumat vermiş, Azərbaycanda demokratik, hüquqi, dünyəvi dövlət quruculuğu sahəsində görülmüş işlərdən bəhs etmişdir.

Azərbaycan icmalarının fəaliyyətini əlaqələndirmək üçün xüsusi bir dövlət orqanının yaradılması haqqında Prezidentin çıxışında səsələnmiş müddəanı qurultay iştirakçıları məmnunluq və minnətdarlıq hissi ilə qarşıladılar. Bu mənada Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin "Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş Üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması haqqında" fərmanının Azərbaycan diasporunun fəaliyyətinin mütəşəkkil şəkildə qurulması baxımından müstəsna əhəmiyyəti vardır. Bu qərar bir daha dövlət rəhbərinin Azərbaycan diasporunun möhkəm, sarsılmaz siyasi-mənəvi əsaslar üzərində formalaşdırılması niyyətindən xəbər verir.

Heydər Əliyev dünya azərbaycanlılarının indiyədək Vətənin mənafeyi naminə gördükləri işləri yüksək qiymətləndirmiş, eyni zamanda tarixi Vətənlə əlaqələrin yaradılması və möhkəmləndirilməsi məsələləri üzrə tapşırıq və tövsiyələrini vermiş, dövlətin bu istiqamətdə siyasətini səciiyyələndirərkən onun üstün cəhətini vurğulamışdır: "Müstəqil Azərbaycan dövlətinin əsas ideyası azərbaycançılıqdır. Hər bir azərbaycanlı öz milli mənsubiyyətinə görə qürur hissi keçirməlidir və biz azərbaycançılığı - Azərbaycan dilini, mədəniyyətini, milli-mənəvi dəyərlərini, adət-ənənələrini yaşatmalıyıq".

Heydər Əliyev tərəfindən irəli sürülən və ölkəmizin əksər ictimai-siyasi qüvvələrinin qəbul etdiyi azərbaycançılıq ideologiyasının diaspor quruculuğunda üstün cəhəti, ilk növbədə onun milli maraqlarımızın tam palitrasını əhatə etməsidir. Milli-mənəvi, islami-əxlaqi, dünyəvi-humanitar dəyərləri, Şərq və Qərb mədəniyyətlərinin dialoqunu, türkçülük və avropaçılıq meyillərini, tarixi təkamüldə varislik və tərəqqiçiliyi ahəngdar şəkildə ehtiva edən azərbaycançılıq ideologiyası məhz buna görə də çox müxtəlif coğrafi regionlarda, siyasi-sosial sistemlərdə, mədəni mühitlərdə formalaşmış diasporumuz üçün cəlbədicə və perspektivlidir. Azərbaycançılıq məfkurəsinin belə sistemli xarakteri müxtəlif mühacir nəsillərini də birləşdirməyə imkan verir. Azərbaycançılığın mühüm meyarlarından olan bu cəhət məskunlaşdıqları ölkələrə, yəni fərqli mühitlərə meyilli olan soydaşlarımızın ümumi amal ətrafında birləşməsində əsas amillərdəndir.

Azərbaycançılıq məfkurəsində milli-mənəvi dəyərlər türk, islam və bəşəri meyarların vəhdəti şəklində götürülür, vətəndaş, millət, dövlət bir-birini tamamlayan anlayışlar kimi təqdim olunur.

Azərbaycançılıq yalnız Azərbaycan Respublikasında yaşayan azərbaycanlıların deyil, həm də bütün dünya azərbaycanlılarının milli-mənəvi maraqlarını ifadə edən məfkurə kimi xalqımız tərəfindən qəbul olunub. Bu məfkurənin daşıyıcısı olan azərbaycanlılar harada yaşamalarından asılı olmayaraq, tarixi vətənləri olan Azərbaycan Respublikasını düşünür, onun nüfuzunu uca tuturlar. Heydər Əliyev şəxsiyyətinə, apardığı siyasətə inam nəticəsində milliyyətçə azərbaycanlı olmasa da, bir neçə nəsil Azərbaycanda yaşamış və Azərbaycanı özünün tarixi vətəni sayan insanlar da Azərbaycan Respublikasının maraqlarına xidmət etməklə və ümumən Azərbaycan mədəniyyətinə qatılmaqla azərbaycançılıq məfkurəsinin daşıyıcısı olurlar.

Bu gün fəxrlə deyə bilərik ki, dünya azərbaycanlılarının əsl milli özünüdərk və ümummillə ideya - azərbaycançılıq, müstəqil dövlətçilik və milli-mənəvi dəyərlər ətrafında birləşməsi prosesi başlanmışdır. Fərəhlə qeyd etmək olar ki, bu gün soydaşlarımız yaşadıkları ölkələrin ictimai-siyasi proseslərində yaxından iştirak edir, konkret məsələlərdə öz sözlərini, tarixi Vətənlərinin mənafeələrinə cavab verən mövqelərini bildirirlər. Bütün bunlar iki amil üzərində təşəkkülünü tapmışdır. Birincisi, bu fəallığın yüksəldilməsində ümummillə liderimiz Heydər Əliyevin tarixi missiyası, onun şəxsiyyət fenomeni həlledici rol oynamışdır. Soydaşlarımızla görüşlərində Heydər Əliyev onları nəinki Azərbaycanla əlaqələrini möhkəmləndirilməsi prosesində iştirak etməyə, eyni zamanda yaşadıkları ölkələrin ictimai-siyasi həyatında fəallıq göstərməyə çağırmışdır.

Şəxsi taleyini xalqın taleyindən ayırmayan Heydər Əliyev siyasətini, təşəbbüs və qərarlarını dəstəkləyən həmvətənlərimiz respublikamızla əlaqələrini gücləndirir, təşkilatlarına yolunda real işlər həyata keçirirlər. Hazırda xarici ölkələrin bir çoxunda, xüsusilə MDB ölkələrində azərbaycanlıların onlarla dərnək və cəmiyyətləri fəaliyyət göstərir. Heydər Əliyevin bilavasitə təşəbbüsü ilə Ukraynada və Rusiyada Azərbaycanlılar Konqresi, ABŞ, Almaniya, Fransa, Böyük Britaniya, Norveç və başqa ölkələrdə nüfuzlu Azərbaycan dərnəkləri, dostluq cəmiyyətləri təsis olunmuşdur.

Bütün bunlar yalnız sosial-iqtisadi deyil, həm də mənəvi-psixoloji baxımdan vacib amillərdir. İlk növbədə qeyd edək ki, dövlətimizin xaricdə yaşayan azərbaycanlılarla bağlı siyasətində soydaşlarımızın mənəvi birliyinin əsas təminatçısı kimi ana dili götürülür. Ana dilinin milli sərvət, milli mənliyi və özgünlüyü qoruyan qüvvə, milli birliyin təminatçısı kimi təqdim edilməsi, onun dövlət dili səviyyəsində istifadə və tətbiq dairəsinin genişləndirilməsi ölkədaxili əhəmiyyəti ilə yanaşı, diaspor quruculuğunda da mühüm rol oynadı.

Soydaşlarımızın ana dilinə və bunun vasitəsilə mədəniyyətimizə, ədəbiyyatımıza marağı artdı, vətənimiz haqqında informasiya almaq imkanları genişləndi. Bunun təzahürü olaraq "Bazar günü" məktəblərinin artmasını, Azərbaycan etnomədəni komponentli orta məktəblərin açılmasını, diasporun ana dilində mətbu orqanlarının nəşrini, Moskva Dövlət Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutu, Kiyev Milli Universiteti, Fransa Şərqi Mədəniyyətləri və Dilləri İnstitutu (INALKO) və digər mötəbər elm-təhsil mərkəzlərində Azərbaycan dilinin tədrisinə başlanmasını göstərmək olar.

Bu gün müstəqil Azərbaycan dövləti özünün ən parlaq dövrünü yaşayır. Artıq milli dövlətçiliyimizin varlığı üçün təhlükə arxada qalmışdır. Ölkəmizdə dövlət quruculuğunun bütün sahələrində böyük canlanma duyulur, iqtisadiyyat, hüquq, mədəniyyət və elm sahələrində həyata keçirilən mühüm islahatlar tədricən öz bəhrəsini verir.

Dövlət quruculuğunun mühüm sahələrindən biri də xaricdə yaşayan azərbaycanlılarla bağlı dövlət siyasətinin hazırlanması və həyata keçirilməsidir. Bu siyasət uzun illər boyu Heydər Əliyevin bilavasitə məqsədyönlü fəaliyyəti sayəsində həyata keçirilmiş və indi də davam etməkdədir. Bu istiqamətdə onun müəyyən etdiyi proqram dövlət siyasətinin tərkib hissəsini təşkil edir. Buna görə də 27 dekabr 2002-ci il tarixdə qəbul edilmiş "Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla bağlı Dövlət Siyasəti haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu" hazırlanıb Milli Məclisdə müzakirə edilərkən şübhəsiz ki, dövlət başçısının bu sahədəki xidmətləri, fəaliyyəti, diaspor qarşısında qoyduğu məqsəd və vəzifələr əsas kimi götürülmüş və hər bir soydaşımızın, həmvətənimizin həyatında çox mühüm rol oynayan bu qanun deputatlarımız tərəfindən yekdilliklə qəbul edilmişdir.

Biz inanırıq ki, bu qanun, eləcə də Heydər Əliyevin Azərbaycan diasporunun inkişafı ilə bağlı tövsiyələri xaricdə yaşayan soydaşlarımız və həmvətənlərimiz qarşısında çox geniş perspektivlər açacaq, onları ölkəmizin milli mənafehi ətrafında daha sıx birləşdirəcəkdir. Azərbaycan diasporunun inkişafına dövlət qayğısının parlaq təzahürünü hər bir soydaşımız məhz Heydər Əliyevin fəaliyyətində görmüş və duymuş, bu qayğıdan bəhrələnməyə çalışmışlar.

Müxtəlif ölkələrdə yaşayan azərbaycanlılar yeni əsrdə ümummillə ideallar əsasında mütəşəkkil bir xalq kimi birləşmək imkanı qazanmışlar. Hazırda ölkəmizdə dünya azərbaycanlılarının milli birliyinin və tərəqqisinin təminatçısı, tarixin xalqımıza bəxş etdiyi ümummillə liderimiz Heydər Əliyev siyasi məktəbi formalaşmış, onun layiqli davamçıları yetişmişdir. Əgər ötən əsrin sonlarında ölkəmizin xarici və daxili siyasəti yalnız Heydər Əliyevin fəaliyyətinə və təşəbbüslərinə əsaslanırdısa, yeni əsrin əvvəllərində ona dəstək kimi İlham Əliyevin simasında milli mənafehi beynəlxalq aləmdə fəal surətdə qoruyub, inkişaf etdirən yeni qüvvə meydana çıxdı.

Bu gün dünyanın müxtəlif guşələrinə səpələnmiş yüz minlərlə soydaşımız Azərbaycan Respublikası Prezidenti cənab İlham Əliyevi özlərinə lider, ümid yeri və mənəvi dayaq görür, dünya azərbaycanlılarının bir araya gələrək təşkilatlanması, müstəqil Azərbaycan dövləti ətrafında sıx siyasi, iqtisadi və mənəvi birliyinə nail olunması, onların tarixi Vətənlə əlaqələrinin genişlənərək ardıcıl xarakter alması yolunda əzmlə çalışırlar. Azərbaycanda həyata keçirilən siyasi-strateji kurs isə bu işlərin davamlılığına ən real təminatdır.

Respublika, 16 dekabr 2005-ci il

Rusiyadakı gənclərimiz

Zərifə Əsədova,

Moskva

Diaspor sahəsində tarixi təcrübəyə malik olmasaq da, əminliklə deyə bilərik ki, Rusiya Federasiyasındakı Azərbaycan diasporu ən böyük və təəssübkeş təşkilatlardandır. Belə ki, Rusiyada 3,5 milyondan çox həmvətənimiz yaşayır.

Rusiyadakı həmvətənlərimiz arasında birləşmə, təşkilatlanma prosesi 90-cı illərdə aktivləşməyə başladı. Bu dövrə Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi, 20 Yanvar hadisələrinin baş verməsi təsadüf edir.

Bundan başqa, Rusiyada yaşayan həmvətənlərimizi rus cəmiyyətinə uyğunlaşma, ümumi qayğılar və s. kimi amillər də birləşdirir. Həmvətənlərimizi Azərbaycandakı uğurlar sevindirir, konfliktlər və uğursuzluqlar isə məyus edir.

Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi, Azərbaycan torpaqlarının işğalı, bir milyondan çox qaçqınıımızın vəziyyəti bizim əsas və ümumi problemlərimizdir. Xaricdə yaşayan azərbaycanlılar da təşkilatlanmış şəkildə öz Vətənlərinə bacardıqları yardımı göstərməlidirlər. Bu yardım diasporun potensialı daxilində olan iqtisadi, intellektual, mənəvi və s. resurslarla ola bilər. Lakin bütün bunlar üçün diaspor inkişaf etməli, genişlənməli, ictimai çəkisini artırmalıdır. Rusiyada yaşayan həmvətənlərimiz məhz belə bir diaspor halında birləşmək üçün bütün imkanlara sahibdirlər. Təşkilatlanmış diaspor fəaliyyəti göstərmək üçün zaman və iradə tələb edilir. Bu işdə əsas qüvvə Rusiyada yaşayan gənclərimiz və onların fəaliyyətidir.

Rusiyadakı diasporumuzun aktiv təbəqəsi kimi gənclərimiz də qarşıya qoyulan məqsədə müvəffəq olmaq üçün birləşməli və fəaliyyətlərini koordinasiya etməyi bacarmalıdırlar.

Təkcə xaricdə yaşayan gənclərimizi, eləcə də bütün azərbaycanlıları siyasət deyil, Vətənə, mədəniyyətimizə, dilimizə, adət-ənənələrimizə məhəbbət hissi birləşdirir. Ümummilliyet problemimizə çevrilən Ermənistan - Azərbaycan münaqişəsi xaricdə yaşayan gənclərimizi hər zaman narahat etməli, onlar öz fəaliyyətlərini problemin həllinə yönəltməyi də bacarmalıdırlar.

Bu missiyamı bu yaxınlarda təsis edilmiş Azərbaycanlı Gənclərin Koordinasiya Şurası (KSAM) Koordinasiyonny Sovet Azerbaydjanskoy Molodeji təşkilatıdır. Təşkilatda Siyavuş Məmmədovun rəhbərliyi altında progressiv və qabaqcıl gənclər birləşmişlər.

Müxtəlif tədbirlər həyata keçirən KSAM dünya ictimaiyyətinə Azərbaycana qarşı törədilmiş haqsızlıqları çatdırmağı, eləcə də Rusiya cəmiyyətini Vətənimizin tarixi, mədəniyyəti, adət-ənənələri haqqında məlumatlandırmağı qarşısına məqsəd qoymuşdur və bu yöndə artıq konkret addımlar atılmışdır.

2004-cü ilin dekabr ayında təsis edilmiş KSAM və artıq dekabrın 12-də məşhur "ROSSİYA" binasında Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik gününə həsr edilmiş tədbir keçirilmişdir. Tədbirdə 500-dən çox azərbaycanlı gənc, həmçinin Rusiya cəmiyyətindən nümayəndələr iştirak etmişlər. Gecə dövlət himnimizin səsləndirilməsi ilə başlamış, iştirakçıların bir çoxu da onlara qoşularaq himnimizi oxumuşlar.

KSAM Rusiyada yaşayan gənclərimizin üzləşdiyi ümumi problemlərə həsr olunmuş ikinci tədbiri "Gənclərin problemləri və perspektivləri" adı ilə "BAKU" film mərkəzinin binasında keçirmişdir.

KSAM-ın əsas vəzifəsi gənclərimizi birləşdirməklə bərabər, onlarda Vətənə məhəbbət hissini gücləndirmək, ölkəyə layiq Vətən övladları yetişdirməkdir. Artıq gənclərimiz özünü KSAM-ın bir parçası saymaqla ümumi işdə öz yerinin olduğunu hiss edir. Aşağıda KSAM olaraq keçirdiyimiz tədbirlərdən bir neçəsini qeyd etmək istərdik.

"BAKU" film mərkəzində keçirilmiş Xocalı soyqırımına aid tədbirdə müxtəlif millətlərin nümayəndələri, Beynəlxalq Münasibətlər Universitetinin (Rusiya XIN) professor heyəti, jurnalistlər, müxtəlif telekompaniyaların nümayəndələri, Rusiya Dövlət Dumasından millət vəkilləri iştirak edirdilər. Tədbirin 700-dən çox iştirakçı Çingiz Mustafayevin faciə haqqında çəkdiyi fraqmentlərdən və "FƏRYAD" filmindən, eləcə də KSAM tərəfindən nəşr edilən "XOCALIDA SOYQIRIM" kitabındakı faktlardan təsirlənən iştirakçılar göz yaşlarını saxlaya bilmədilər. Tədbirin sonunda Xocalıda törədilmiş soyqırımla bağlı bir sıra beynəlxalq təşkilatlara müraciət qəbul edilmiş, 600-dən çox imza toplanmış, daha sonra bu imzaların sayı 2000-ə çatdırılmışdır.

Qeyd etmək yerinə düşərdi ki, Rusiya cəmiyyətinə uydurma erməni "soyqırımı" haqqında yanlış məlumat yayılmışdır. Bu isə öz növbəsində erməni diasporunun məqsədyönlü fəaliyyətinin nəticəsidir. KSAM-ın fəaliyyətində bu iş də müəyyən yer tutur və o, Rusiya cəmiyyətinə həqiqəti düzgün çatdırmaqla məşğuldur.

Bu münasibətlə 2005-ci ilin yayında KSAM Azərbaycana yüksək rütbəli Rusiya dövlət nümayəndələrini dəvət etmişdi, onlara Vətənimiz haqqında düzgün məlumat verilmiş və Azərbaycanın mədəniyyəti, təbiəti, insanları ilə tanışlıq imkanı yaradılmışdır. Azərbaycanımızın gözəlliyi, xalqımızın qonaqpərvərliyi qonaqları heyran etmişdi.

Azərbaycanda idmana göstərilən qayğı hamıya məlumdur. Bu, əlbəttə ki, bizləri də çox sevindirir. KSAM-ın idmanla bağlı tədbirlərindən biri azərbaycanlı gənclər arasında "4-cü Universitetlərarası Futbol Turniri"dir. Lujniki idman mərkəzində isə bundan başqa Moskvada bir sıra beynəlxalq səviyyəli idman yarışları keçirilir və bu yarışlarda həmvətənlərimiz də iştirak edirlər. Onlara dəstək olmaq üçün gənclərimizdən ibarət azarkeş dəstələrin səfərbər edilməsi işinə də KSAM nəzarət edir. Belə ki, Azərbaycan Dövlət Gimnastika Federasiyası gimnastlarımızı müxtəlif tədbirlərdə dəstəkləməmizə görə KSAM-a rəsmi təşəkkür məktubu göndərmişdir.

2005-ci ildə KSAM tərəfindən internet məkanında www.birlik.ru ünvanlı forum fəaliyyətə başlamışdır. Bu, digər forumlardan demokratik əhval-ruhiyyəsi ilə seçilir. Burada gənclərimizə problemləri müzakirə etmək, müxtəlif məlumatlarla tanışlıq üçün münbit şərait yaradılır.

KSAM digər Rusiya cəmiyyətləri ilə də fəal əməkdaşlıq edir. Rusiyadakı gənclərimizin bölünməyinin yolverilməz olduğuna inanan KSAM Rusiyadakı müxtəlif diaspor təşkilatlarımızla görüşlər keçirmişdir ki, öz növbəsində bu təşkilatlar KSAM-la əməkdaşlığa hazır olduqlarını dilə gətirmişlər.

Rusiyadakı gəncliyimiz Vətəndə gedən siyasi proseslərə qarşı da biganə deyil. Noyabrın 6-sı keçirilən seçkilərin ədalətli və mövcud qanunlara uyğun şəkildə keçirildiyinə inanan KSAM xalqımızın həmin günkü

seçimini dəstəkləyir. Biz düşünürük ki, Prezident tərəfindən baş verən kadr dəyişiklikləri Azərbaycanda demokratiyanın inkişafı üçün atılmış növbəti mühüm demokratik addımlardan biridir.

KSAM təkcə Rusiya Federasiyasında deyil, eləcə də bütün dünyaya səpələnmiş Azərbaycan gənclərini diaspor fəaliyyətində aktiv olmağa, Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi haqqında insanları düzgün məlumatlandırmağa çağırır. İşğal olunmuş torpaqlarımızın azad olunması, problemlərimizin həlli naminə təşkilatlanmaq, birləşmək, və Vətənimiz üçün əlimizdən gələni etməyi əsas vəzifəmiz sayırıq.

Heç bir amil bizləri bu yoldan yayındıra bilməz. Atalar çox doğru deyiblər: Güc birlikdədir.

Respublika, 16 dekabr 2005-ci il

Konqresin geniş iclası keçirilib

Tədbirdə diasporumuzun problemləri də qaldırılıb

Bu günlərdə Ümumrusiya Azərbaycan Konqresi (ÜAK) Rəyasət Heyətinin geniş iclası keçirilib. İclasda təşkilatın ilin ikinci yarımında fəaliyyətinə yekun vurulub. Eyni zamanda 2006-cı il üçün planlar da müzakirə edilib. Tədbirdə ÜAK-ın prezidenti Məmməd Əliyev, vitse-prezidentləri Fərman Salmanov, Araz Ağalarov, İsgəndər Xəlilov, Natiq Ağamirov, Əhməd İsgəndərov, Rüstəm İbrahimbəyov, Fərhad Əhmədov, habelə konqresin regional bölmələrinin rəhbərləri iştirak ediblər.

Vüsal

Natiqlər Konqresin Rusiyada diasporumuzu birləşdirən mötəbər ictimai təşkilat olduğunu diqqətə çatdıraraq bildiriblər ki, ÜAK üçün 2005-ci ilin başlıca hadisəsi Rusiyada Azərbaycan ilinin keçirilməsi olub. Qeyd olunub ki, bununla bağlı bir sıra tədbirlər gerçəkləşib.

ÜAK-ın icraçı direktoru vəzifəsini yerinə yetirən Eldar Quliyev məruzəsində bildirib ki, 2005-ci ildə regional təşkilatların fəaliyyətinin keyfiyyətini artırmağa xüsusi diqqət yetirilib. Bu təşkilatların, həmçinin ümumilikdə Konqresin fəaliyyətinin öncül istiqamətləri Rusiyada yaşayan azərbaycanlıların dilinin, mədəniyyətinin və milli özgürlüyünün qorunub saxlanılmasından ibarətdir.

Rusiyadakı diasporumuzun qarşılaşdığı problemlərdən, o cümlədən ən təhlükəlisi - ksenofobiya (əcnəbilərə nifrət) əhval-ruhiyyəsinin artması problemindən də danışılıb. Təəssüflə qeyd olunub ki, bəzən "Rodina" fraksiyasının lideri Dmitri Roqozin kimi siyasətçilər də belə hallara rəvac verirlər. Konqresin Rəyasət Heyəti onun Azərbaycan əleyhinə çıxışlarına rəsmi bəyanatla dərhal münasibət bildirib. Bəyanat RF Dövlət Dumasına, Federasiya Şurasına, Rusiya Prezidenti Aparatına göndərilib.

Bununla əlaqədar Rusiyanın hüquq müdafiəçiləri V. Lukin və E. Panfilovla ətraflı söhbətlər aparılıb. Qeyd olunub ki, "roqozinsayağı" hərəklərə mütləq münasibət bildirilməlidir, çünki onlar Rusiyada millətlərarası sülhə ciddi təhlükə yaradırlar.

İclasda işin planlaşdırılması və nəzərdə tutulan tədbirlərin həyata keçirilməsi, Konqresin fəaliyyətinin təşkili formaları ilə bağlı məsələlər də müzakirə olunub.

Tədbirdə ÜAK-ın vitse-prezidenti, ÜAK İqtisadi İnkişaf Fondu idarə heyətinin sədri Natiq Ağamirov fondun fəaliyyəti barədə məlumat verərək bildirib ki, indi Azərbaycanda Rusiya ilinin açılışı çərçivəsində ölkəmizdə ikinci Rusiya - Azərbaycan iqtisadi forumunun təşkilinə hazırlıq gedir.

Üç nöqtə, 17 dekabr 2005-ci il

**Ukraynadakı həmvətənimiz deputat mandatı uğrunda
mübarizəyə hazırlaşır**

AzərTAc-ın Kiyevdəki müxbiri xəbər verir ki, Ukraynanın Kirovoqrad vilayətinin qubernatoru, həmvətənimiz Eduard Zeynalovun adı “Naşa Ukrayna” partiyasının “Narodni soyuz” blokunun seçki siyahısına daxil edilmişdir.

E. Zeynalov parlament seçkilərinə hazırlaşmaq məqsədi ilə Ukrayna Prezidentinə müraciət edərək, Kirovoqrad vilayətinin qubernatoru vəzifəsindən azad olunmasını xahiş etmişdir.

AzərTAc
20 Dekabr, 2005

«DAK terrora qarşı»

Bu aksiyanın keçirilməsi üçün həm İstanbulda, həm də Brüsseldə lazımi tədbirlər görülməkdir.

Dekabrın 9-10 və 11-də Dünya Azərbaycanlıları Konqresi (DAK) Fransanın paytaxtı Paris şəhərində "Pişəvəri hərəkətinin 60 illiyi" mövzusunda simpozium keçirib. Bu barədə məlumat DAK-ın dünən keçirdiyi mətbuat konfransında verildi. Ölkəmizdən həmin simpoziuma 50 nəfər dəvət edilsə də, təəssüf ki, cəmi 16 nəfər iştirak edə bilib.

Humay

Azərbaycandan sözügedən tədbirdə iştirak etmək üçün gedən nümayəndə heyətinə **Xəzər Emin** rəhbərlik edib. O, tədbirə 16 nəfərin qatılmasının səbəbini onların vizalarının olmadığı ilə əlaqələndirdi: "Fransa səfirliyi tərəfindən cəmi 16 nəfərə viza verildi. Azərbaycan nümayəndə heyətinin tərkibinə DAK-ın məclis üzvü Sabir Rüstəmxanlı, şair Rüstəm Behrudi, DAK-ın Bakı bürosunun rəhbəri Paşa Qəlbinur və başqaları daxil idi. Sənətçilərdən isə üç nəfəri dəvət etməyimizə baxmayaraq, yalnız İlhamə Quliyeva tədbirdə iştirak etdi".

X. Emin onu da bildirdi ki, Xocalı faciəsinin ildönümü ilə əlaqədar olaraq fevralın 26-da DAK Brüsseldə aksiya keçirəcək: "DAK terrora qarşı" adlandırılacaq aksiya əvvəlcə İstanbulda düzənlənəcək. Daha sonra isə oradakı tərəfdaşlarımızla birlikdə aksiyanı Brüsseldə NATO-nun qərargahı qarşısında davam etdirəcəyik".

DAK-ın Bakı bürosunun rəhbəri Paşa Qəlbinur öz növbəsində bildirdi ki, tədbirin "21 Azər" in ildönümünə həşr olunmasına baxmayaraq, DAK-ın problemləri, DAK üzvlərinin bugünkü və sabahkı arzuları da dilə gətirilib: "Dəvət olunan nümayəndələrin əksəriyyətinə viza verilməsə də, tədbirimiz çox uğurlu keçdi. Hələ də iki yerə parçalanmış bir millətin olduğunu dünyaya bir daha sübut edə bildik".

DAK sədri Cavad Dərəxti İsveçrədə olduğu üçün tədbirə peyk vasitəsilə qoşuldu: "Keçirilən simpozium yalnız "21 Azər"lə bağlı deyildi. Həmin simpoziumda həm də Bütöv Azərbaycanın dərdi dinləndi. Tədbirimizdə həm Gürcüstanın, həm də Azərbaycanın Fransadakı səfirləri də iştirak edirdi. Biz DAK olaraq erməniləri dünyada ifşa etməyə çalışırıq. Gəlin, bu mübarizəni birgə aparaq. Belə tədbirlərdə jurnalistlərin iştirakını da təmin etməliyik. Erməni bunu edə bilir, biz edə bilmirik. Bizim maddi imkanımız olmadığına görə fondumuzu işlədə bilmirik. Ümid edirəm ki, bu məsələ 2006-cı ildə öz həllini tapacaq". C. Dərəxtinin sözlərindən belə məlum oldu ki, "DAK terrora qarşı" adlı aksiyanın keçirilməsi üçün həm İstanbulda, həm də Brüsseldə lazımi tədbirlər görülməkdir: "Biz bu aksiyanı keçirməklə dünyaya sübut etməyə çalışacağıq ki, erməni təkcə Azərbaycanın deyil, bütün dünyanın problemidir. Biz haqq səsimizi dünyaya yayacağıq". DAK sədri çıxışının sonunda belə bir fikri xüsusilə vurğuladı: "Dünya bilməlidir ki, qələbə bizimdir."

DAK-ın təbliğat şöbəsinin rəhbəri Mahirə Abdullayeva ermənipərəst bir ölkədə belə bir tədbirin keçirilməsini böyük uğur hesab edir: "Hər elin, hər obanın öz taleyi var. Bizim taleyimiz isə digərlərin-dən fərqlidir, dərdimiz daha böyükdür. Qarabağ faciəsi başımızı o qədər qatıb ki, Təbriz dərdimiz unudulmaq

dərəcəsinə çatıb. Biz DAK olaraq bu məsələni həmişə önə çəkmişik. Bu gün bütün dərdlərimizin önündə Təbriz dərdi durmalıdır. Biz əlimizdəki torpaqlarımızı da itirə biləcək durumdayıq. Ona görə də belə bir vəziyyətdə ermənipərəst Fransada Azərbaycan Milli Hökumətinin 60 illiyini qeyd etmək, hesab edirəm ki, böyük uğurdur". M. Abdullayeva onu da bildirdi ki, DAK-ın belə tədbirləri davamlı olacaq.

DAK İdarə Heyətinin üzvü Akif Kərimov DAK-ı ən güclü QHT adlandırdı: "Bu tək-tək İnsanların deyil, Bütöv Azərbaycan xalqının işidir. Azərbaycanın bütövlüyü uğrunda mübarizədə bir yerdə olmalıyıq, iqtidar-müxalifətə ayrılmamalıyıq. Bu gün DAK həm dünyada, həm də Azərbaycanda ən güclü QHT-dir. Sıralarımızın sayı nə qədər artarsa, bir o qədər güclü olarıq".

Tədbirin sonunda bildirildi ki, sözügedən simpoziumda Əmir Pəhləvanın "Qarabağ Şikəstəsi" adlı filmi böyük marağa səbəb olub.

Xalq cəbhəsi, 21 dekabr 2005-ci il

"DAK-ın alternativi yoxdur"

Cavad Derəxti: "Bizdən ayrılıb gedənlər artıq peşman olublar", "Hamımız bir bayraq altında toplaşacağıq, konqres daha möhtəşəm olacaq"

Dünya Azərbaycanlıları Konqresi fevralın 26-sı Xocalı soyqırımı ilə bağlı Belçikanın paytaxtı Brüsseldə NATO qərargahı qarşısında və Türkiyənin İstanbul şəhərində böyük toplantı keçirməyi planlaşdırır. "Dünya Azərbaycanlıları Konqresi soyqırımı və terrora qarşı" şüarları ilə keçiriləcək aksiya erməni terrorunun həqiqi üzünü açıb göstərməyə xidmət edəcək.

Kəmalə Quliyeva

Artıq hər iki tədbirin keçirilməsi ilə bağlı DAK sədri, doktor Cavad Derəxti Belçika və Türkiyə hökumətlərindən rəsmi icazə alıb. Martın 24-də isə DAK İsveçdə ikinci Füzuli festivalı keçirəcək. DAK apreldə Türkiyədə böyük konfrans keçirəcək, mayın 28-də isə Tbilisidə Azərbaycan Cümhuriyyətinin yaranmasının ildönümünü qeyd edəcək. "21 Azər" Hərəkatının 60-cı ildönümü ilə bağlı 9-11 dekabr tarixlərində Parisdə keçirilən üçgünlük konfransdan qayıdan DAK təmsilçiləri konfransla bağlı dünən keçirdikləri mətbuat konfransında geniş açıqlama verdilər. DAK mətbuat xidmətinin rəhbəri Əli Nicat bildirdi ki, müxtəlif ölkələrdən nümayəndələrin qatıldığı konfrans Avropa İttifaqının salonunda keçirilib. Əli Nicatın sözlərinə görə, konfransda Fransa Strateji Araşdırmalar İnstitutunun Qafqaz üzrə rəhbəri Shovaye, Fransadakı Gürcüstan səfiri, Avropa Birliyinin qurumlarının nümayəndələri, Fransa Türkiyə Federasiyasının rəhbəri Osman Sarıyurd məruzə ilə çıxış ediblər. Üç gün davam edən simpoziumda DAK Məclis sədri, millət vəkili Sabir Rüstəmханlı, DAK Məclis üzvü Əjdər Tağızadə, Maşallah Rəzmi və digərləri də çıxışlar edib. Paris məzarlığında uyuyan Azərbaycan oğullarının məzarlarını ziyarət edən konfrans iştirakçıları müxtəlif işçi qruplarda "dəyirmi masa"lar vasitəsilə "21 Azər" Hərəkatının tarixdəki yeri barədə ətraflı müzakirələr aparıblar.

Azərbaycandan konfransa dəvətli olan 50-dək nümayəndənin yalnız 16-na viza verildiyini deyən DAK Məclis üzvü Xəzər Emin bildirdi ki, Fransa səfirliyi vizaların verilməməsinə heç bir açıqlama gətirməyib. Nəticədə konfransa qatılmalı olan bir çox görkəmli alimlər iştirakçı ola bilməyiblər. Eləcə də görkəmli sənətçi İlhamə Quliyeva, Niyaməddin Musayev və Baba Mahmudoglu da konfransa qatıla bilməyiblər.

İnternetlə İsveçin Malmö şəhərindən mətbuat konfransına qatılan DAK rəhbəri, doktor Cavad Derəxti DAK-ın yarandığı gündən bəri ilk dəfə olaraq Avropa İttifaqının qərargahında belə möhtəşəm bir tədbirin keçirildiyini və Azərbaycanın dərdlərinin gündəmə gəldiyini bildirdi. Cavad Derəxti artıq bundan sonra parçalanmış DAK-larla bağlı heç bir problemin qalmadığını söylədi: "DAK bir dənədir. Artıq bizim aramızda heç bir problem yoxdur. O dostlarımız ki bizdən ayrılıb getmişdilər, onlar artıq peşman olublar. Mən əminəm ki, yaxın vaxtlarda hamımız bir bayraq altında toplaşacağıq və DAK daha möhtəşəm olacaq. Biz erməniləri bütün dünyaya ifşa etməyə hazırlaşırıq. Gəlin, bu işdə bir yerdə olaq". DAK sədri Azərbaycanın imkanlı insanlarına da

müraciət etdi: "DAK-ın tədbirlərinə jurnalistlərin və ziyalıların qatılmasına yardım edin. Erməni bunu edir, amma biz bacarmırıq, çünki maliyyə imkanlarımız yoxdur. Amma yaxın vaxtlarda bizim fondumuz işə başlayacaq. Ondan sonra biz daha möhtəşəm tədbirlər keçirə biləcəyik. Xahiş edirəm bu gün ancaq birlikdən, bərabərlikdən danışaq, parçalanmaqdan yox".

Şərq, 21 dekabr 2005-ci il

Diasporamız inkişaf mərhələsində

"Təbliğatımız faktlara, reallığa əsaslanır" Prezident İlham Əliyev bu istiqamətdə tədbirlər planının genişləndirilməsi üçün yeni imkanların mövcudluğunu diqqətə çatdırır.

"Bu gün Azərbaycan dünya birliyinin dəyərli üzvünə çevrilibdir. Beynəlxalq təşkilatlarla fəal işləyir. Bu gün biz öz təbliğat işimizi daha da səmərəli qururuq. Çünki bizim təbliğatımız reallığa, faktlara əsaslanır." Ölkə Prezidenti İlham Əliyev mövcud problemlərimizin, xüsusilə 16 ildən artıqdır ki, davam edən Ermənistan - Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində diplomatik qələbənin rolunu daim önə çəkir. Artıq bu gün erməni yalanlarının dünyanın ən nüfuzlu təşkilatları tərəfindən ifşa olunması müstəqil dövlətimizin diplomatik uğurudur. Hazırkı uğurlarımızı görmək üçün əvvəlki illərə bir anlıq da olsa, diqqət yetirmək kifayətdir. Müstəqilliyimizin ilk illərində informasiya blokadasında olmağımızın hansı problemləri yaratdığı hər birimizə məlumdur.

Yeganə Əliyeva

Azərbaycanın dünyada təcavüzkar, işğalçı dövlət kimi tanınmasına çalışan ermənilər erməni diasporunun gücü sayəsində öz yalanlarını həqiqət kimi qəbul etdirə bilmişdir. Diasporanın formalaşması dövlətin həyata keçirdiyi siyasətin tərkib hissələrindəndir. Diaspor bir dövlətin, xalqın xaricdəki varlığı deməkdir. Təəssüflər olsun ki, müstəqilliyimizin ilk illərində hakimiyyətdə olanlar digər sahələr kimi bu sahədə də uğurlu addım atmadılar. Xarici siyasətin düzgün qurulmaması müstəqil dövlətimizi beynəlxalq aləmdən təcrid vəziyyətinə salmışdı. Bir sözlə, Azərbaycan adlı dövlətin varlığı barədə dünya heç bir məlumata malik deyildi. Etiraf etməliyik ki, dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan azərbaycanlıların sayı qat-qat ermənilərdən çox olsa da, onlar arasında birliyin, vəhdətin olmaması erməni diasporunun apardığı yalan təbliğatın ayaq tutub yeriməsinə şərait yaradırdı. Bu faktı da qeyd etməliyik ki, həmin dövrdə Azərbaycan dövləti, xalqı barəsində məlumatsızlıq o həddə gətirib çıxarmışdı ki, müxtəlif ölkələrdə yaşayan soydaşlarımız özlərini başqa xalqın, millətin nümayəndəsi kimi təqdim edirdilər.

Ulu öndərimiz H. Əliyev daim azərbaycanlıların bir ideya - azərbaycançılıq ideyası ətrafında birliyinə çalışıb. Hələ 1991-ci il dekabrın 16-da Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisinin sədri olduğu dövrdə onun təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə dünya azərbaycanlılarının Həmrəylik günü haqqında qərar qəbul edildi. Həmin qərara əsasən hər il dekabrın 31-i Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik günü kimi qeyd olunur. Dünya azərbaycanlılarının təşkilatlanması, bir araya gəlməsi ümummilli liderimizin çağırısından sonra başladı. Bu istiqamətdə ulu öndərimiz H. Əliyevin 1993-cü ildə hakimiyyətə qayıdışından sonra dövlət səviyyəsində ciddi addımlar atıldı. "Azərbaycanın dövlət müstəqilliyini qorumaq, ərazi bütövlüyünü bərpa etmək, Azərbaycan Respublikasını erməni təcavüzündən xilas etmək, hüquqi demokratik dövlət qurmaq üçün hamını birliyə,

əməkdaşlığa çağırıram" deyən ulu öndərimiz eyni zamanda bəyan edirdi ki, biz Azərbaycanın haqq-ədalət işini dünyaya sübut etməli, ölkəmizə qarşı olmuş hərbi təcavüzü dünya ictimaiyyətinə çatdırmalı və beynəlxalq ictimaiyyətin köməyi ilə Qarabağ məsələsini sülh yolu ilə həll etməliyik. Cənab H. Əliyev bütün fəaliyyətini Azərbaycanın ətrafında yaranmış informasiya blokadasını yarmağa, haqq səsimizi beynəlxalq aləmə çatdırmağa yönəltdi. Dünyanın müxtəlif ölkələrinə səpələnmiş soydaşlarımızın birliyi vacib amil kimi önə çəkildi. Xarici ölkələrə səfərləri çərçivəsində Azərbaycan diasporu ilə görüşür, onların problemləri, qayğıları ilə maraqlanır, "Azərbaycan harada yaşamasından asılı olmayaraq, bütün azərbaycanlıların vətənidir" deyərək, onlara mənəvi dayaq olurdu. Müstəqil dövlətimizin uğurlarının bir-birini əvəzləməsi xaricdə yaşayan soydaşlarımızın sevincinə səbəb olur, fəaliyyətlərində nəzərəcərpacaq dəyişiklik yaradırdı. Ulu öndərimiz bəyan edirdi ki, dünya azərbaycanlılarının birliyinə, həmrəyliyinə nail olmaq üçün ilk növbədə ayrı-ayrı ölkələrdə onların birliyinə çalışmaq lazımdır. Məlum olduğu kimi müxtəlif ölkələrdə çoxlu sayda Azərbaycan cəmiyyətləri, mərkəzləri fəaliyyət göstərir ki, onlar da soydaşlarımızın bir araya gəlməsi istiqamətində ciddi addımlar atırlar. Bu birliyə nail olduqdan sonra cənab H. Əliyev bu qurumların, cəmiyyətlərin fəaliyyətlərinin bir mərkəzdən idarə olunmasının vacibliyini vurğulayaraq, 2001-ci ilin mayın 23-də Dünya Azərbaycanlılarının I qurultayının Bakıda keçirilməsi ilə bağlı sərəncam imzaladı. Bu qurultay həmin ilin noyabrın 9-10-da Bakıda keçirildi. Qurultayda çıxış edən ulu öndərimiz bildirdi ki, ümid edərəm bu qurultay bizim qarşımızda duran vəzifələrin yerinə yetirilməsində çox böyük rol oynayacaqdır, öz xidmətlərini göstərəcəkdir. Müstəqil Azərbaycan dövlətinin əsas ideyası azərbaycançılıqdır. Hər bir azərbaycanlı öz milli mənsubiyyətinə görə qürur hissi keçirməlidir və biz azərbaycançılığı - Azərbaycanın dilini, mədəniyyətini, milli-mənəvi dəyərlərini yaşatmalıyıq. Hər bir ölkədə azərbaycanlılar həmrəy olsunlar, bir-birinə yardım etsinlər, dərdinə yansınlar. Qurultaydan ötən dörd ildən artıq dövr ərzində bu istiqamətdə atılan addımlar göz qabağındadır. 2002-ci ildə Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması bu fəaliyyətin nə qədər ciddi və geniş miqyaslı olduğunu təsbit etdi. Komitənin başlıca məqsədi azərbaycançılıq ideologiyasının fundamental prinsiplərini həyata keçirməkdir. Görülən tədbirlər nəticəsində son illərdə dünyanın müxtəlif ölkələrində çoxlu sayda Azərbaycan icmaları yaradılmış, bu istiqamətdə atılan addımlar davam etməkdədir. Dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi daha da gücləndirmək və birliyini möhkəmləndirmək məqsədilə komitənin keçirdiyi tədbirlər sayəsində xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən Azərbaycan icma və birlikləri arasında əlaqələr xeyli möhkəmlənib. Bu gün Heydər Əliyev siyasi kursunun layiqli davamçısı cənab İlham Əliyev diasporumuzun formalaşması sahəsində nailiyyətləri yeni inkişaf mərhələsinə qaldıraraq, bu yönümdə mühüm addımlar atır. Bir sıra ölkələrdə Azərbaycan səfirlikləri, konsulluqları yaradılmış, beynəlxalq qurumlarda Azərbaycan nümayəndəlikləri fəaliyyət göstərir. Ölkə Prezidenti İlham Əliyev Azərbaycan həqiqətlərinin beynəlxalq aləmə çatdırılması üçün xarici təşkilatlarda nümayəndəliyin yaradılmasının mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini vurğulayır. Eyni zamanda səfirliklərin də rolu genişləndirilir. Yaxın zamanlarda daha bir neçə ölkədə Azərbaycan səfirliyi yaradılacaqdır. İkitərəfli əlaqələrin möhkəmlənməsində də səfirliklərin rolu xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Heydər Əliyev siyasi kursunu uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyev xarici ölkələrə səfərləri çərçivəsində imkan tapıb, orada fəaliyyət göstərən Azərbaycan diasporu nümayəndələri ilə görüşür. Təbii ki, bu diqqət onların işinə, Azərbaycana maraqlarına öz müsbət təsirini göstərir. "Azərbaycan

diasporu inkişaf mərhələsindədir" qeyd edən cənab İlham Əliyev bununla arxayınlaşmamağı tələb edir. Bu günlərdə Milli Elmlər Akademiyasının 60 illiyinə həsr olunmuş təntənəli yığıncaqda çıxışı zamanı da ölkə başçısı bu sahədəki uğurlara diqqət yönəltdi. Bildirdi ki, təbliğat işini gücləndirmək lazımdır. Bu gün ermənilər tarixi saxtalaşdırmaqla nəyəsə nail olacaqlarını düşünürlər. Unutmaq lazım deyil ki, tarix saxtakarlığı sevmir, faktlara əsaslanır. "Zaman hakim, tarix isə yaddaşdır" deyiblər. Ölkə başçısı tarixçilərin qarşısında bir sıra mühüm vəzifələr qoydu ki, bunlardan biri tarixin saxtalaşdırılmasına imkan verilməməsidir. Məlumdur ki, ulu öndərimiz H. Əliyevin hakimiyyətə ikinci dəfə qayıdışından sonra ilk görüşü ziyalılarla oldu. Həmin görüşdə cənab Heydər Əliyev də tarixçilərimizdən bunu tələb etmişdi. Bu gün erməni yalanlarının üstü açılıb, dünya Azərbaycan həqiqətləri barədə dolğun məlumatlar əldə etməyə çalışır. Məhz bu səbəbdən ölkə Prezidentinin qeyd etdiyi kimi ermənilər yeni bir taktikaya əl atırlar. O da ondan ibarətdir ki, yaxın və keçmiş tarix, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin səbəbi təhrif olunsun, Azərbaycan təcavüzkar bir ölkə kimi təqdim edilsin. Dünyanın ən nüfuzlu təşkilatlarının tribunalərindən erməni yalanları faktlarla beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılır. Həqiqətlərimizin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması üçün yeni imkanların mövcudluğunu önə çəkən ölkə başçısı "Mən demirəm ki, biz də qonşularımız kimi tarixi təhrif edək. Biz sadəcə olaraq, uzaq və yaxın tarixin həqiqətlərini dünyaya çatdırmalıyıq. Mən ümid edirəm ki, bu sahədə ciddi işlər görülməcəkdir" bəyan edir.

İki sahil , 23 dekabr 2005-ci il